

ประมวลระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับงานส่งเสริมสหกรณ์

เล่ม 1

กรมส่งเสริมสหกรณ์
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประมวลระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับงานส่งเสริมสหกรณ์

เล่มที่ 1

คำนำ

ประมวลระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับงานส่งเสริมสหกรณ์ที่จัดพิมพ์ครั้งนี้ ได้มีการคัดแยกประมวลเรื่องต่าง ๆ ที่จำเป็นและมักพบปัญหาบ่อยครั้งขึ้นเพื่อใช้เป็นคู่มือประกอบในการปฏิบัติงานส่งเสริมสหกรณ์ ประกอบกับในภาวะการณ์ปัจจุบันสหกรณ์มีการดำเนินธุรกิจแตกต่างกันหลากหลายรูปแบบ ทำให้เกิดข้อสงสัยวิธีปฏิบัติหรือแนวทางการแก้ไข ปัญหาเบื้องต้น

ส่วนทะเบียนและข้อบังคับ สำนักจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์จึงได้รวบรวมการตอบข้อหารือ คำวินิจฉัย คำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ หนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวกับงานส่งเสริมสหกรณ์ โดยคัดแยกให้เป็นหมวดหมู่เพื่อความชัดเจน และสะดวกต่อการนำไปอ้างอิงยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้องได้มีแนวทางในการตอบข้อหารือ หรือแนะนำส่งเสริมสหกรณ์ตามภารกิจต่อไป

ส่วนทะเบียนและข้อบังคับ
สำนักจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์

กรกฎาคม 2550

สารบัญ

	หน้า
หมวดที่ 1	
การจัดตั้งสหกรณ์และประเภทสหกรณ์	
- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยวิธีดำเนินการขอจัดตั้งสหกรณ์ พ.ศ. 2547	3
- คำแนะนำเรื่อง ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยวิธีการดำเนินการขอจัดตั้งสหกรณ์ พ.ศ. 2547	5
- กฎกระทรวง กำหนดประเภทของสหกรณ์ที่จะรับจดทะเบียน พ.ศ. 2548	9
- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการจัดตั้งสหกรณ์ประเภทสหกรณ์เครดิตยูเนียน พ.ศ. 2548	10
- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการจัดตั้งสหกรณ์ตามโครงการบ้านมั่นคง พ.ศ. 2548	12
- ประกาศนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง กำหนดวิธีการพิจารณาแบ่งแยกทรัพย์สิน ทุน ทุนสำรอง หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบของสหกรณ์	14
หมวดที่ 2	
การดำเนินงานของสหกรณ์	
- การดำเนินการกรณีสหกรณ์ได้รับความเสียหาย	17
- การลงนามแทนสหกรณ์	19
- การจัดสวัสดิการของสหกรณ์ที่มีลักษณะอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535	21
- ห้ามสหกรณ์ดำเนินธุรกิจประกันชีวิต	23
- ลักษณะอันเป็นการประกอบธุรกิจประกันชีวิต	25
- แจ้งหลักเกณฑ์การกระทำการเป็นผู้รับประกันภัยโดยมิได้รับอนุญาตของกรมการประกันภัย	27
- กองทุนช่วยเหลือผู้ค้าประกันเงินกู้สามัญ	29
- ภาษีอากรที่สหกรณ์และสมาชิกได้รับการยกเว้น	30
หมวดที่ 3	
การดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์	
- ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การกำหนดสถาบันการเงินและอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยที่สถาบันการเงินอาจคิดได้จากผู้กู้ยืม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2526	45
- การจัดสรรที่ดินของสหกรณ์ออมทรัพย์	46
- ประกาศนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง ข้อเสนอแนะการปฏิบัติกรณีสมาชิกยินยอมให้ส่วนราชการหักเงินส่งสหกรณ์ออมทรัพย์	47
- แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการขอผ่อนผันการชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์	48

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

- ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การกำหนดสถาบันการเงินและอัตราดอกเบี้ยสูงสุดของดอกเบี้ยที่สถาบันการเงินอาจคิดได้จากผู้กู้ยืม (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2550	50
- แนวทางการให้บริการเงินกู้เพื่อเหตุฉุกเฉินแก่สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์	51
หมวดที่ 4 การนำเสนอเรื่องต่าง ๆ การหารือและการยื่นอุทธรณ์	
- ขั้นตอนการนำเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ	55
- หลักเกณฑ์การรับเรื่องอุทธรณ์ของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาเรื่องข้ออุทธรณ์)	57
- ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติในการตอบข้อหารือและแนะนำแนวทางปฏิบัติของสหกรณ์	60
- ระเบียบกรมส่งเสริมสหกรณ์ ว่าด้วยข้อหารือการดำเนินการตามกฎหมายระเบียบ คำสั่ง ประกาศ กรมส่งเสริมสหกรณ์หรือนายทะเบียนสหกรณ์ ข้อบังคับ ระเบียบของสหกรณ์ พ.ศ. 2546	61
- หลักเกณฑ์การแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครอง	64
- ชักซ้อมการหารือของสหกรณ์	67
- แนวทางปฏิบัติในการขอหารือแนวทางดำเนินงาน และการวินิจฉัยข้อบังคับของสหกรณ์	69
หมวดที่ 5 การตรวจสอบกิจการ	
- การแต่งตั้งผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์	73
- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. 2544	74
- คำแนะนำกรมบัญชีสหกรณ์ เรื่อง การตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. 2544	76
- การจัดทำรายงานการตรวจสอบกิจการ	79
- ปัญหาในการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบกิจการ	80
หมวดที่ 6 การประชุมใหญ่และการจัดสรรกำไรสุทธิ	
- กฎกระทรวง กำหนดอัตราการจ่ายเงินปันผลตามหุ้นที่ชำระแล้ว	83
- คำแนะนำวิธีปฏิบัติกรณีเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนค้างจ่ายเป็นระยะเวลานาน	84
- การรับรองรายงานการประชุม	86
- การเพิ่มวาระการประชุมใหญ่ของสหกรณ์โดยสมาชิกในวันประชุมใหญ่	88
- คำบารุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย	89
- การจัดสรรกำไรสุทธิจากการจำหน่ายทรัพย์สิน	91
- การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีของสหกรณ์การเกษตรกรณีมีรายได้ค้างรับ	93
- วิธีปฏิบัติกรณีประชุมใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี	95

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
- การใช้อำนาจนายทะเบียนสหกรณ์ ตามมาตรา 55 วรรคท้าย แห่ง พ.ร.บ.สหกรณ์ พ.ศ. 2542	97
- การกำหนดค่าใช้จ่ายแก่สมาชิกที่มาประชุมใหญ่	98
- การตรวจสอบรายงานการประชุม	99
- คำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง วิธีปฏิบัติทางบัญชีสำหรับสหกรณ์ ที่ประสงค์จะผ่อนใช้คืนเงินค้ำขาดทุนสะสมบางส่วน	100
- การประชุมใหญ่สามัญประจำปีภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวัน นับแต่วันสิ้นปี ทางบัญชีของสหกรณ์	102
- แนวทางปฏิบัติกรณีประธานในที่ประชุมสั่งปิดการประชุม	104
หมวดที่ 7 การฝากและการลงทุนของสหกรณ์	
- ประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่อง ข้อกำหนด การฝากหรือลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์	109
- สหกรณ์นำเงินไปลงทุนซื้อหุ้นของธนาคาร ตามมาตรา 62 แห่ง พ.ร.บ.สหกรณ์ พ.ศ. 2542	111
- การซื้อหุ้นธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย จำกัด	113
- การลงทุนในหลักทรัพย์ที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติให้ความเห็นชอบ	114
- การลงทุนของสหกรณ์ตามโครงการธนาคารสหกรณ์ในธนาคาร เพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธ.ก.ส.)	118
- คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติเห็นชอบให้สหกรณ์ลงทุน ในหลักทรัพย์ของบริษัทบางจาก ปีโตรเลียม จำกัด (มหาชน)	123
หมวดที่ 8 การรับฝากเงิน การให้เงินกู้ และการกำหนดระเบียบอื่น ๆ	
- คำแนะนำเกี่ยวกับการให้เงินกู้แก่สมาชิกสหกรณ์	127
- ประกาศนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง กำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินรับฝากของสหกรณ์	128
- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการให้สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ ถือปฏิบัติในเรื่องการรับฝากเงินจากสหกรณ์อื่น พ.ศ. 2547	129
- การให้เงินกู้แก่สมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์	130
- ชักซ้อมการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ	132
หมวดที่ 9 ข้อบังคับ	
- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการดำเนินการของสหกรณ์ กรณีความในข้อบังคับสหกรณ์ ขัดหรือแย้งกับกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ หรือขัด หรือแย้งกันเอง พ.ศ. 2544	135

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

- การแนะนำให้สหกรณ์ถือใช้ข้อบังคับ	137
- จำนวนข้อบังคับในการจดทะเบียน	138
- การรับรองสำเนาข้อบังคับสหกรณ์	139
- แนวทางปฏิบัติในการขอจดทะเบียนข้อบังคับสหกรณ์	140
- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการจัดทำข้อบังคับสหกรณ์เพื่อใช้ในการจดทะเบียน พ.ศ. 2545	141
- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการรับจดทะเบียนข้อบังคับสหกรณ์เกี่ยวกับการกำหนดสิทธิสมาชิกสมทบ พ.ศ. 2545	143
- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการวินิจฉัยข้อบังคับสหกรณ์ พ.ศ. 2546	144
- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการรับจดทะเบียนข้อบังคับชุมนุมสหกรณ์เกี่ยวกับการกำหนดการออกเสียงของผู้แทนสหกรณ์ในที่ประชุมใหญ่ของชุมนุมสหกรณ์ พ.ศ. 2547	146
- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการรับจดทะเบียนสหกรณ์และรับจดทะเบียนข้อบังคับของสหกรณ์แท้กซี พ.ศ. 2547	147
- การกำหนดท้องที่ดำเนินงานของสหกรณ์	149

หมวดที่ 10 คณะกรรมการดำเนินการ

- ประกาศนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง ข้อแนะนำวิธีดำเนินการเกี่ยวกับการถอดถอนคณะกรรมการหรือกรรมการดำเนินการสหกรณ์ และการยื่นอุทธรณ์ของสมาชิก กรณีคณะกรรมการดำเนินการมีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพ	153
- ให้สหกรณ์จัดทำทะเบียนคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์	156
- แนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มาตรา 50 และมาตรา 52	157
- แนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มาตรา 50	158
- แนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มาตรา 50 และมาตรา 60	160
- แนวทางปฏิบัติกรณีกรรมการดำเนินการสมัครรับเลือกตั้งเป็นประธานกรรมการ	162
- การกำหนดระเบียบว่าด้วยการสรรหาบุคคลที่จะเสนอให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งเป็นกรรมการดำเนินการ	163

หมวดที่ 11 สมาชิกและสมาชิกสมทบ

- ประกาศนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง กำหนดประเภทของสหกรณ์ที่สามารถรับสมาชิกสมทบได้	167
---	-----

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
- ความหมายของสมาชิกสมทบ	168
- คำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการรับสมัครสมาชิกสมทบของสหกรณ์ พ.ศ. 2549	169
หมวดที่ 12 หุ้น	
- การถือกรรมสิทธิ์สหกรณ์รับจำหน่ายหุ้นของตนเองได้หรือไม่	173
- คำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง ให้สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์กำหนดเรื่องการคืนค่าหุ้นในกรณีที่ขาดทุนเกินทุนสำรองที่มีอยู่ไว้ในข้อบังคับ	175
- คำแนะนำของนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการจ่ายคืนค่าหุ้นกรณีสหกรณ์/ชุมนุมสหกรณ์ขาดทุนสะสม พ.ศ. 2549	176
- วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับหุ้นชนิดที่ถอนได้	178
- การให้สมาชิกถือหุ้นโดยการหักจากเงินกู้สมาชิก	183
ภาคผนวก	
- การสั่งเลิกสหกรณ์	187
- ประกาศกรมส่งเสริมสหกรณ์ เรื่อง การเรียกค่าธรรมเนียมการขอสำเนาหรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารของราชการ	188
- ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยการช่วยเหลือดำเนินกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. 2543	189
- การลงนามรับรองในเอกสาร	192
- ระเบียบกรมส่งเสริมสหกรณ์ ว่าด้วยอำนาจหน้าที่การส่งเสริมกำกับและดูแลสหกรณ์ของข้าราชการและลูกจ้าง พ.ศ. 2544	193

หมวดที่ 1

การจัดตั้งสหกรณ์และประเภทสหกรณ์

ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วย วิธีดำเนินการขอจัดตั้งสหกรณ์ พ.ศ. 2547

เพื่อให้ผู้ซึ่งประสงค์จะร่วมกันจัดตั้งสหกรณ์ สามารถดำเนินการจดทะเบียนจัดตั้งขึ้นได้ถูกต้องตามหลักการ มีประสิทธิภาพ และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ขอจัดตั้ง รวมทั้งไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบสหกรณ์

จึงอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 16(8) ประกอบกับมาตรา 34 มาตรา 37 และมาตรา 71(3) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 กำหนดระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ เพื่อให้ถือปฏิบัติดังนี้

1. ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยวิธีดำเนินการขอจัดตั้งสหกรณ์ พ.ศ. 2547”
2. ระเบียบนี้ให้ใช้ตั้งแต่วันถัดจากวันที่ออกประกาศ
3. ให้ยกเลิกประกาศนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดแผนดำเนินการเกี่ยวกับธุรกิจหรือกิจกรรมของสหกรณ์ที่จัดตั้ง ประกาศ ณ วันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2542

4. ในระเบียบนี้

“นายทะเบียนสหกรณ์” หมายความว่า รายนายทะเบียนสหกรณ์ที่ได้รับมอบหมายจากนายทะเบียนสหกรณ์ด้วย

5. ก่อนเลือกตั้งคณะผู้จัดตั้งสหกรณ์ ผู้ซึ่งประสงค์จะร่วมกันจัดตั้งสหกรณ์ต้องมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการสหกรณ์ โดยได้รับการฝึกอบรมมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง จากผู้ทรงคุณวุฒิ หรือนักวิชาการ หรือผู้ที่มีประสบการณ์ด้านสหกรณ์

6. เมื่อได้คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์แล้ว ให้คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์ปรึกษาหารือร่วมกันกำหนดแผนดำเนินกิจการสหกรณ์ที่จะจัดตั้งขึ้น โดยแผนดำเนินกิจการสหกรณ์ดังกล่าวอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

- (1) กำหนดระยะเวลาการดำเนินการตามแผน ต้องไม่น้อยกว่า 1 ปีทางบัญชี
- (2) การรับสมัครสมาชิกเพิ่ม
- (3) การดำเนินธุรกิจโดยสมาชิกมีส่วนร่วม
- (4) การจัดหาทุนดำเนินการ
- (5) การฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้แก่สมาชิก
- (6) การจัดให้มีผู้จัดทำบัญชีสหกรณ์

7. เมื่อจัดทำแผนการดำเนินกิจการแล้ว ให้คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์ร่วมกันจัดทำข้อบังคับสหกรณ์ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับกิจกรรมที่ทำร่วมกันของผู้ซึ่งประสงค์จะจัดตั้งสหกรณ์และอยู่ในขอบเขต ตามประเภทสหกรณ์

8. ให้คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์เสนอชื่อสหกรณ์ที่จะจัดตั้งต่อนายทะเบียนสหกรณ์ เพื่อตรวจสอบความซ้ำซ้อนจำนวน 3 ชื่อ โดยเรียงลำดับตามความต้องการ แต่ละชื่อไม่เกิน 100 ตัวอักษร และให้ยื่นเรื่องขอจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับการแจ้งผลการตรวจสอบ

9. สำนักงานของสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้น ควรอยู่ในทำเลที่สมาชิกสามารถติดต่อได้สะดวกและมีความมั่นคงตามสมควร

10. สหกรณ์ที่ได้จดทะเบียนจัดตั้งแล้ว หากไม่ปฏิบัติตามแผนดำเนินกิจการสหกรณ์ที่กำหนดไว้โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าสหกรณ์ไม่อาจดำเนินกิจการให้เป็นผลดี หรือการดำเนินกิจการของสหกรณ์ก่อให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์หรือประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งเป็นเหตุให้นายทะเบียนสหกรณ์อาจสั่งเลิกสหกรณ์นั้นได้

ประกาศ ณ วันที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ. 2547

(ลงนาม) สรพล เถระพัฒน์

(นายสรพล เถระพัฒน์)

รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติการแทน

นายทะเบียนสหกรณ์

(4) เหตุที่ต้องมีการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านสหกรณ์ ก็เพื่อว่าเมื่อจัดตั้งเป็นสหกรณ์แล้วผู้ซึ่งเป็นสมาชิกสหกรณ์จะได้มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ และสามารถร่วมมือกันเสริมสร้างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยวิธีช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักการสหกรณ์ อย่างแท้จริงและยั่งยืน

5. คำอธิบายตามระเบียบฯ ข้อ 6

5.1 คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์เป็นตัวแทนของผู้ซึ่งประสงค์จะเป็นสมาชิกสหกรณ์ มีภารกิจดำเนินการหลายประการตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์

5.2 หน้าที่ประการหนึ่งคือ การกำหนดแผนดำเนินการในกิจการสหกรณ์ที่จะจัดตั้งภายใต้บทบัญญัติมาตรา 34(2)

5.3 ข้อกำหนดของแผนดำเนินการสหกรณ์ ต้องมี 6 องค์ประกอบเป็นอย่างน้อย คือ

(1) **ด้านระยะเวลาการดำเนินการตามแผน** ต้องไม่น้อยกว่า 1 ปีทางบัญชี ซึ่งสอดคล้องกับรอบการประชุมใหญ่สามัญประจำปีที่มีการพิจารณากำหนดแผนการดำเนินงานของสหกรณ์อยู่แล้ว การทำแผนไว้มากกว่า 1 ปีทางบัญชี ย่อมทำให้สามารถปรับแผนการดำเนินงานในปีถัดไปได้ง่ายขึ้น

(2) **ด้านการรับสมัครสมาชิกเพิ่ม** การตั้งสหกรณ์ไม่เหมือนการตั้งบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนใด ๆ ตรงที่สหกรณ์มีสมาชิกเป็นทั้งเจ้าของและลูกค้า สมาชิกร่วมกันดำเนินธุรกิจภายในสหกรณ์ และสมาชิกได้ประโยชน์จากการดำเนินธุรกิจนั้น กิจกรรมต่าง ๆ จึงมุ่งทำกับสมาชิกเท่านั้น คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์จึงต้องคาดหมายวางแผนไว้ด้วยว่า เมื่อเป็นสหกรณ์แล้วจะรับสมัครเพิ่มได้อย่างไร มีจำนวนเท่าใด จำนวนสมาชิกที่มากหรือน้อยมีผลกระทบต่อการลงทุนทำกิจกรรมของสหกรณ์

(3) **ด้านการดำเนินธุรกิจโดยสมาชิกมีส่วนร่วม** เนื่องจากการรวมกลุ่มตั้งสหกรณ์ มีข้อจำกัดในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในกลุ่มสมาชิกเป็นหลัก โดยไม่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก สมาชิกจึงมีส่วนสำคัญที่จะทำให้สหกรณ์อยู่ได้หรือไม่ เช่น หากสหกรณ์มีแผนจะดำเนินกิจกรรมในธุรกิจการจัดหาสิ่งของมาจำหน่าย (ธุรกิจรวมซื้อ) ก็ต้องทราบความต้องการของสมาชิกว่ามีมากน้อยเพียงใด จะได้จัดหาบริการสมาชิกอย่างพอเพียง จำหน่ายได้หมด และคุ้มค่าใช้จ่ายที่จัดหามา เป็นต้น กิจกรรมทางธุรกิจอื่น ๆ ก็เช่นกัน เป้าหมายการทำธุรกิจต้องถือเอาความต้องการของสมาชิกเป็นหลักในการวางแผนทำธุรกิจทุกครั้งในองค์ประกอบนี้จึงให้ความสำคัญด้านสมาชิกต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจ

(4) **ด้านการจัดหาทุนดำเนินการ** มีความจำเป็นสำหรับสหกรณ์ตั้งใหม่มาก เบื้องต้นคณะผู้จัดตั้งต้องดูว่ากิจกรรมดำเนินการตามระเบียบฯ ข้อ 6(3) ซึ่งมาจากสมาชิกมีแผนไว้อย่างไรเมื่อทราบแล้วจะรู้ว่าต้องมีทุนทำกิจกรรมมากน้อยแค่ไหน แล้วจึงมาพิจารณาด้านการหาทุนจากการถือหุ้นของสมาชิกเป็นลำดับแรก ซึ่งจะเข้าหลักการรวมกลุ่มที่ต้องช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน หากพิจารณาแล้วยังไม่พอเพียง คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์ต้องพิจารณาว่าจะหาแหล่งเงินทุนที่จะขอเืมมาจากที่ใดได้อีกหรือไม่ เงินทุนที่จะได้มาจะเป็นเงินที่เตรียมไว้สำหรับการดำเนินกิจกรรมเมื่อได้เป็นสหกรณ์โดยสมบูรณ์แล้ว

(5) **ด้านการฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้แก่สมาชิก** เนื่องจากกิจกรรมดำเนินงาน ตามระบอบสหกรณ์ มีกฎหมายสหกรณ์ มีหลักการสหกรณ์ เป็นกรอบยึดถือสำหรับการปฏิบัติ สมาชิกจึงมีความรู้ความเข้าใจให้มากไว้ เพราะจะเป็นการปลูกฝังการอยู่ร่วมกันอย่างมีวินัย มีความสามัคคี มีความเสียสละ และมีสันติสุขในสังคมชุมชนอันเป็นพื้นฐานการอยู่ร่วมกันตามระบอบประชาธิปไตย คณะผู้จัดตั้ง สหกรณ์จึงต้องกำหนดให้มีแผนการให้ความรู้แก่สมาชิกโดยสม่ำเสมอ

(6) **ด้านการจัดให้มีผู้จัดทำบัญชีของสหกรณ์** การเงินและการบัญชีมีความสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจ เพราะนอกจากจะทำให้ได้รู้ถึงผลการดำเนินงานธุรกิจว่าเป็นอย่างไรควรปรับปรุงแก้ไขในส่วนไหน ยังใช้ในการวางแผนว่าจะลงทุนทำอะไรต่อไป รวมทั้งยังเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความถูกต้องของการดำเนินงาน สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นจึงต้องจัดให้มีผู้จัดทำบัญชีของสหกรณ์

5.4 การกำหนดแผนดำเนินกิจการของสหกรณ์หรือที่กฎหมายสหกรณ์บัญญัติไว้ คือ แผนการดำเนินการเกี่ยวกับธุรกิจหรือกิจกรรมของสหกรณ์ที่จะจัดตั้ง ซึ่งมีแนวทางการจัดทำดังต่อไปนี้ (ดูแผนภูมิแสดงการจัดทำแผนดำเนินกิจการของสหกรณ์ท้ายคำแนะนำ)

(1) **แผนการบริหารเงินทุน** โดยแสดงที่มาของเงินทุนดำเนินการ จำนวนเงินทุนที่จะได้มา การนำทุนไปใช้ในกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งประมาณการรายได้ รายจ่ายจากการบริหารเงินทุน

(2) **แผนการบริหารธุรกิจโดยสมาชิกมีส่วนร่วม** โดยแสดงชนิดของธุรกิจที่ดำเนินการ ปริมาณธุรกิจ (หากธุรกิจนั้นมีลักษณะเป็นการรวบรวมจากสมาชิกเพื่อจัดการจำหน่าย อาจแสดงแผนการตลาดได้ด้วย) รายได้ รายจ่ายจากการดำเนินธุรกิจ

(3) **แผนการพัฒนาศักยภาพบุคลากร** โดยแสดงกลุ่มบุคคลของสหกรณ์ที่จะต้องได้รับการถ่ายทอดความรู้ (ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ฝ่ายจัดการของสหกรณ์) จำนวนครั้งในรอบปี หากมีความจำเป็นต้องมีค่าใช้จ่ายตามแผนนี้ อาจแสดงค่าใช้จ่ายของสหกรณ์ไว้ด้วย

(4) **แผนการรับสมาชิกเพิ่ม** โดยแสดงจำนวนสมาชิกที่จะรับเพิ่มในรอบปีที่ทำแผน

(5) **แผนการบริหารองค์กร** โดยแสดงอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ และค่าใช้จ่ายที่พึงมี (สหกรณ์อาจจัดทำแผนนี้เพิ่มเติม)

(6) **ประมาณการรายได้** โดยแสดงที่มาของรายได้อื่น ๆ นอกจากที่กล่าวมาแล้วในข้อ 5.4(1) และ (2) (สหกรณ์อาจจัดทำแผนนี้เพิ่มเติม)

(7) **ประมาณการรายจ่ายดำเนินงาน** โดยแสดงที่มาของค่าใช้จ่ายดำเนินงานอื่น ๆ นอกจากที่กล่าวมาแล้วในข้อ 5.4(1) (2) (3) และ (5) (สหกรณ์อาจจัดทำแผนนี้เพิ่มเติม)

(8) นำส่วนที่เป็นรายได้และค่าใช้จ่ายตามที่กล่าวมาหาส่วนเหลือหมแห่งรายได้และค่าใช้จ่าย จะทำให้ทราบในเบื้องต้นว่า เมื่อดำเนินกิจกรรมทางสหกรณ์แล้ว ภายใน 1 รอบปีทางบัญชีจะมีแนวโน้มที่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้หรือไม่

(9) ถ้าต้องการให้ชัดเจนขึ้นอาจจัดทำแผนดำเนินกิจการล่วงหน้า 3 ปีทางบัญชี

6. คำอธิบายตามระเบียบฯ ข้อ 7

(1) คณะผู้จัดตั้งร่วมกันยกร่างข้อบังคับสหกรณ์

(2) ในข้อบังคับสหกรณ์นี้กำหนดวัตถุประสงค์สอดคล้องกับกิจกรรมที่ทำร่วมกันของผู้ซึ่งประสงค์จะจัดตั้งสหกรณ์ เช่น ถ้าการตั้งสหกรณ์นั้นเพื่อจะจัดหาสิ่งของที่เป็นวัสดุการเกษตรมาจำหน่ายแก่สมาชิก (ธุรกิจรวมซื้อ) เนื่องจากผู้ที่สามารถรวมกลุ่มเป็นสหกรณ์มีความต้องการที่อยากให้มีสหกรณ์จัดหาวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตรมาบริการหรือจำหน่าย ก็ให้ระบุวัตถุประสงค์ในข้อบังคับว่า “เพื่อจัดหาวัสดุการเกษตรมาจำหน่ายแก่สมาชิก” เป็นต้น

(3) วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ต้องตรงตามขอบเขตประเภทของสหกรณ์แต่ละประเภทด้วย

7. คำอธิบายตามระเบียบฯ ข้อ 8

เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาชื่อซ้ำซ้อน จึงให้คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์เสนอชื่อสหกรณ์ที่จะจัดตั้งต่อนายทะเบียนสหกรณ์ (สหกรณ์จังหวัด รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติการแทนนายทะเบียนสหกรณ์) จำนวน 3 ชื่อ ๆ ละไม่เกิน

100 ตัวอักษร โดยเรียงลำดับตามความต้องการ

เมื่อได้รับการแจ้งผลการตรวจสอบแล้ว ให้คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์ยื่นเรื่องขอจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์ ภายใน 30 วัน

8. คำอธิบายตามระเบียบฯ ข้อ 9

คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์ต้องพิจารณาจัดตั้งของสำนักงานสหกรณ์ด้วย และเนื่องจากสหกรณ์เป็นของ ส่วนรวม สมาชิกทุกคนเป็นเจ้าของ จึงควรเน้นบริการสมาชิกโดยตรงดังนั้นที่ตั้งสำนักงานควรอยู่ในทำเลที่สมาชิก สามารถเดินทางมาติดต่อได้อย่างสะดวกและควรมีความมั่นคงถาวร ตามสมควร

9. คำอธิบายตามระเบียบฯ ข้อ 10

(1) สหกรณ์มีแผนดำเนินกิจการ แต่ไม่ปฏิบัติตามแผนฯ โดยไม่มีเหตุอันสมควรให้ถือว่า สหกรณ์ ไม่อาจดำเนินกิจการให้เป็นผลดี นายทะเบียนสหกรณ์อาจสั่งเลิกสหกรณ์นั้นได้

(2) สหกรณ์มีแผนดำเนินกิจการ แต่เมื่อดำเนินการแล้วก่อให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์หรือ ประโยชน์ส่วนรวม นายทะเบียนสหกรณ์อาจสั่งเลิกสหกรณ์นั้นได้

กฎกระทรวง
กำหนดประเภทของสหกรณ์ที่จะรับจดทะเบียน
พ.ศ. 2548

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 33 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 35 และมาตรา 45 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ประเภทของสหกรณ์ที่จะรับจดทะเบียนมีดังต่อไปนี้

- (1) สหกรณ์การเกษตร
- (2) สหกรณ์ประมง
- (3) สหกรณ์นิคม
- (4) สหกรณ์ร้านค้า
- (5) สหกรณ์บริการ
- (6) สหกรณ์ออมทรัพย์
- (7) สหกรณ์เครดิตยูเนียน

ให้ไว้ ณ วันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2548

(ลงนาม) เนวิน ชิดชอบ

(นายเนวิน ชิดชอบ)

รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ ปฏิบัติราชการแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

หมายเหตุ : เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา 33 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 บัญญัติให้กำหนดประเภทของสหกรณ์ที่จะรับจดทะเบียนโดยกฎกระทรวงจึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 122 ตอนที่ 63 วันที่ 4 สิงหาคม 2548

ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการจัดตั้งสหกรณ์ประเภทสหกรณ์เครดิตยูเนียน พ.ศ. 2548

โดยกฎกระทรวงกำหนดประเภทของสหกรณ์ที่จะรับจดทะเบียน พ.ศ. 2548 ลงวันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2548 กำหนดให้สหกรณ์เครดิตยูเนียนเป็นหนึ่งในประเภทของสหกรณ์ที่จะรับจดทะเบียน ส่งผลให้ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการจัดตั้งสหกรณ์ประเภทสหกรณ์ออมทรัพย์ในชุมชน พ.ศ. 2521 ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 16(8) ประกอบด้วย มาตรา 34 และมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 จึงกำหนดระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการจัดตั้งสหกรณ์ประเภทสหกรณ์เครดิตยูเนียนขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

1. ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการจัดตั้งสหกรณ์ประเภทสหกรณ์เครดิตยูเนียน พ.ศ. 2548”
2. ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศทำระเบียบนี้เป็นต้นไป
3. ให้ยกเลิกระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการจัดตั้งสหกรณ์ประเภทสหกรณ์ ออมทรัพย์ในชุมชน พ.ศ. 2521
4. บรรดาระเบียบ คำสั่ง หรือคำแนะนำอื่นใด ซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ให้ใช้ระเบียบนี้แทน
5. สหกรณ์เครดิตยูเนียนอาจประกอบด้วยประชาชนทุกสาขาอาชีพ ซึ่งมีภูมิลำเนาหรือประกอบอาชีพหลักหรือมีวงสัมพันธ์อย่างหนึ่งอย่างใดอยู่ในเขตท้องที่ดำเนินงานของสหกรณ์ที่จะตั้งขึ้น โดยให้กำหนดคุณสมบัติไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์
6. กลุ่มบุคคลที่จะขอจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์เครดิตยูเนียน ได้จะต้อง
  - (1) ผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกได้ผ่านการอบรมเกี่ยวกับอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์ ตามหลักสูตรของชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด และได้ให้คำรับรองเป็นลายลักษณ์อักษรว่าผ่านการอบรมโดยยื่นพร้อมเอกสารขอจดทะเบียนสหกรณ์
  - (2) มีแผนการรับสมัครเพิ่มเป็นรายปี
  - (3) มีอาสาสมัคร หรือสถาบันที่จะให้การสนับสนุนในด้านสำนักงานและเจ้าหน้าที่ประจำสหกรณ์ โดยเฉพาะในระยะแรกที่สหกรณ์ยังไม่มีรายได้พอที่จะจัดจ้างเจ้าหน้าที่ได้
7. การดำเนินการขอจัดตั้งสหกรณ์ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยวิธีการดำเนินการขอจัดตั้งสหกรณ์ พ.ศ. 2547 ลงวันที่ 10 พฤษภาคม 2547

8. การจดทะเบียนสหกรณ์เครดิตยูเนียน ให้จดทะเบียนเป็นสหกรณ์ประเภทสหกรณ์เครดิตยูเนียน โดยใช้ชื่อว่า “สหกรณ์เครดิตยูเนียน.....จำกัด”

9. เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียนสหกรณ์แล้ว ให้เป็นหน้าที่ของชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด ในการแนะนำช่วยเหลือการวางรูปงาน การดำเนินงาน การบัญชี และการเงิน ตลอดจนการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์

ประกาศ ณ วันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2548

(ลงนาม) สุรศักดิ์ นาคสวัสดิ์
(นายสุรศักดิ์ นาคสวัสดิ์)
รองอธิบดี รักษาราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์
นายทะเบียนสหกรณ์

ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์
ว่าด้วยการจัดตั้งสหกรณ์ตามโครงการบ้านมั่นคง
พ.ศ. 2548

เพื่อเป็นการสนับสนุนให้สหกรณ์มีบทบาทในการสนองนโยบายรัฐบาลด้านการพัฒนาที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยในเขตชุมชนตามโครงการบ้านมั่นคง สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 16(8) ประกอบด้วยมาตรา 34 และมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 จึงกำหนดระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์เพื่อให้ถือปฏิบัติ ดังนี้

1. ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการจัดตั้งสหกรณ์ตามโครงการบ้านมั่นคง พ.ศ. 2548”

2. ระเบียบนี้ให้ใช้ตั้งแต่วันถัดจากวันที่ออกประกาศ

3. ในระเบียบนี้

“สหกรณ์” หมายถึง สหกรณ์ที่จัดตั้งตามโครงการบ้านมั่นคง

“ชุมชน” หมายถึง กลุ่มบุคคลที่มีการรวมตัวกันเพื่อช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องที่อยู่อาศัย ตามแนวทางของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

“พอช.” หมายถึง สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน

4. ชุมชนที่จะขอจัดตั้งสหกรณ์ตามระเบียบนี้ต้อง

(1) มีภูมิลำเนาหรือประกอบอาชีพหลักหรือมีวงสัมพันธ์อย่างหนึ่งอย่างใดอยู่ในเขตท้องที่ดำเนินงานของสหกรณ์

(2) ชุมชนที่ขอจัดตั้งจะต้องผ่านการอบรมเบื้องต้นเกี่ยวกับอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์ รวมทั้งข้อบังคับของสหกรณ์ที่ต้องถือใช้ และมีความประสงค์ที่จะใช้ระบบสหกรณ์ในการแก้ไขปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยของตนและชุมชน

(3) มีแผนการที่ชัดเจนถึงการได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์หรือสิทธิการเช่าที่ดินในพื้นที่ชุมชน

(4) มีแผนกิจกรรมเพื่อการพัฒนาสมาชิกและชุมชน

(5) พอช. ได้ให้คำรับรองเป็นลายลักษณ์อักษรว่า สมควรจดทะเบียนเป็นสหกรณ์ได้

(6) บุคคลที่จะจัดทำบัญชีให้กับสหกรณ์ที่จะจัดตั้ง ต้องผ่านการอบรมหรือแนะนำด้านบัญชีจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

5. การดำเนินการขอจัดตั้งสหกรณ์ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบสหกรณ์ ว่าด้วยวิธีการดำเนินการขอจัดตั้งสหกรณ์ พ.ศ. 2547 ลงวันที่ 10 พฤษภาคม 2547 โดยเคร่งครัดด้วย

ประกาศ ณ วันที่ 21 มีนาคม พ.ศ. 2548

(ลงนาม) พึ่งพิศ ดุลยพัชร

(นางพึ่งพิศ ดุลยพัชร)

รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติการแทน

นายทะเบียนสหกรณ์

ประกาศนายทะเบียนสหกรณ์

เรื่อง กำหนดวิธีการพิจารณาแบ่งแยกทรัพย์สิน ทุน ทุนสำรอง หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบของสหกรณ์

ตามที่พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้สหกรณ์สามารถแยกสหกรณ์ได้ หากมีความจำเป็นหรือมีเหตุให้ไม่สะดวกแก่การดำเนินงาน เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงเขตการปกครองท้องที่ หรือแบ่งหน่วยงานหรือสถานประกอบการ

ดังนั้น เพื่อให้สหกรณ์ที่ขอแยกมีการแบ่งผลประโยชน์ และความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสม จึงอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 96 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ที่ 688/2543 ลงวันที่ 26 กรกฎาคม 2543 ข้อ 2.2(12) กำหนดวิธีการพิจารณาแบ่งแยกทรัพย์สิน ทุน ทุนสำรอง หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบของสหกรณ์ไว้ดังต่อไปนี้

1. เมื่อมีการแยกสหกรณ์ ให้สหกรณ์จัดทำงบดุล ถึงวันก่อนที่นายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียนสหกรณ์ใหม่ที่เกิดจากการแยก เพื่อให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบและแสดงความเห็น และใช้งบดุลนี้เป็นฐานในการแบ่งแยกทรัพย์สิน ทุน ทุนสำรอง หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบ

ก่อนการจัดทำงบดุลตามวรรคแรกสหกรณ์อาจตีราคาที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ใหม่ ตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ข้อ 13.3

2. ทรัพย์สิน หนี้สิน และทุนเรือนหุ้น ที่เป็นสิทธิและความรับผิดชอบเฉพาะตัวของสมาชิกได้แก่ จำนวนเงินที่เป็นหนี้สินของสมาชิกต่อสหกรณ์ รวมถึงดอกเบี้ยค้างชำระ ค่าปรับค้างชำระในหนี้ทุกประเภท จำนวนเงินรับฝากคงเหลือของสมาชิกต่อสหกรณ์ รวมถึงดอกเบี้ยค้างจ่ายในเงินฝากทุกประเภท จำนวนเงินค่าหุ้นที่ชำระแล้วของสมาชิกต่อสหกรณ์ รวมถึงเงินปันผลตามหุ้นค้างจ่าย ตลอดจนทั้งทรัพย์สิน หนี้สินอื่นใดอันเกี่ยวข้องโดยตรงกับตัวสมาชิก ให้จัดสรรไปตามตัวของสมาชิกที่ขอแยกไปแต่ละสหกรณ์

3. ทรัพย์สิน หนี้สิน และทุน ซึ่งเป็นของสหกรณ์โดยรวม ให้แบ่งให้ทุกสหกรณ์ที่แยกตามสัดส่วนของจำนวนหุ้นที่แยกไปแต่ละสหกรณ์

4. ทรัพย์สิน หนี้สิน และทุนบางรายการอาจพิจารณาแยกให้สหกรณ์ใดสหกรณ์หนึ่งได้ เพื่อให้การแบ่งตามข้อ 3 สามารถดำเนินการได้และมีข้อยุติ

5. สหกรณ์ใดได้รับทรัพย์สิน หนี้สิน และทุนรายการใดไป และรายการนั้นมีภาวะติดพันทั้งในสิทธิ และความรับผิดชอบใด ให้สหกรณ์นั้นรับภาระติดพันนั้นไปด้วย

6. เมื่อแบ่งแยกทรัพย์สิน หนี้สิน และทุน ตามข้อกำหนด ดังกล่าวข้างต้นแล้วให้ตั้งเป็นงบดุลของแต่ละสหกรณ์ ซึ่งจะต้องเกิดกรณีงบดุลไม่สมดุล ยอดที่ต่างกันจะปรับปรุงได้โดยการตั้งอีกสหกรณ์หนึ่งเป็นลูกหนี้ หรือเจ้าหนี้แล้วแต่กรณี

ประกาศ ณ วันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2543

(ลงนาม) บุญมี จันทร์วงศ์

(นายบุญมี จันทร์วงศ์)

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติการแทน

นายทะเบียนสหกรณ์

หมวดที่ 2

การดำเนินงานของสหกรณ์

ที่ กษ 1101/ว2

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. 10200

29 พฤษภาคม 2541

เรื่อง การดำเนินการกรณีสหกรณ์ได้รับความเสียหาย

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ 1107/ว. 50 ลงวันที่ 17 พฤศจิกายน 2524

ตามหนังสือที่อ้างถึง ได้ให้ข้อแนะนำวิธีการปฏิบัติแก่สหกรณ์ กรณีสหกรณ์ได้รับความเสียหาย อันเนื่องมาจากกรรมการ สมาชิก พนักงานหรือลูกจ้างของสหกรณ์กระทำการทุจริต ในส่วนความผิดทางอาญา สหกรณ์ต้องมอบหมายให้กรรมการคนใดคนหนึ่งเป็นผู้แทนของสหกรณ์ไปร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ ถ้าเกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของสหกรณ์ซึ่งมิใช่การทุจริต สหกรณ์ต้องดำเนินการให้ผู้รับผิดชอบทำหนังสือรับสภาพหนี้ไว้เป็นหลักฐานทันที พร้อมทั้งจัดหาหลักประกันให้คุ้มกับหนี้ด้วย ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมส่งเสริมสหกรณ์พิจารณาเห็นว่า ความผิดที่เกิดจากการทุจริตที่สหกรณ์ตกเป็นผู้เสียหายจะเป็นความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินก็ดี ความผิดเกี่ยวกับเอกสารก็ดี นอกจากจะปรากฏเป็นความผิดทางอาญาแล้วสหกรณ์ยังได้รับความเสียหายในทางแพ่งด้วย เพราะสหกรณ์ต้องสูญเสียเงินหรือทรัพย์สินอื่นไป สหกรณ์สามารถเรียกร้องเอาเงินหรือทรัพย์สินอื่นเหล่านั้นจากผู้กระทำผิดได้กับทั้งยังเรียกร้องเอาค่าสินไหมทดแทนได้อีกส่วนหนึ่งด้วย แม้ว่าการดำเนินคดีพนักงานอัยการจะฟ้องเป็นคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องคดีอาญาและพนักงานอัยการเรียกทรัพย์สิน หรือราคาของทรัพย์สินแทนสหกรณ์ด้วย ซึ่งสหกรณ์จะได้รับทรัพย์สินส่วนที่เสียหายคืนจากจำเลยเมื่อศาลมีคำพิพากษาในคดีอาญาแล้วก็ตาม แต่การได้รับทรัพย์สินคืนนั้นอาจมีความล่าช้าไม่ทันการ และไม่อาจเรียกดอกเบี้ยได้ หรือหากสหกรณ์แพ้ความในคดีอาญาก็อาจจะไม่ได้รับชดเชยค่าเสียหาย ประกอบกับการกระทำการทุจริตที่ผ่านมามีแนวโน้มสหกรณ์สูญเสียเงินหรือทรัพย์สินอื่น ในแต่ละครั้งมีจำนวนมากขึ้นเป็นลำดับ ดังนั้น เพื่อให้สหกรณ์สามารถได้รับชำระคืนความสูญเสียดังกล่าว โดยรวดเร็วขึ้น สมควรแนะนำให้สหกรณ์ดำเนินการกับผู้ทุจริต ดังนี้

1. ให้สหกรณ์ร้องทุกข์ตามนัยแห่งหนังสือที่อ้างถึงดังกล่าวโดยอาจร้องทุกข์ด้วยวาจาหรือทำเป็นหนังสือก็ได้
2. เมื่อได้ร้องทุกข์แล้ว หากการทุจริตนั้นเป็นเหตุให้สหกรณ์ได้รับความเสียหายมีมูลค่ามากพอสมควร ให้

สหกรณ์รวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิด ทั้งพยานเอกสาร พยานวัตถุ และพยานบุคคล ให้สมบูรณ์ และนำไปปรึกษาสำนักงานอัยการจังหวัด หรือฝ่ายนิติการ สำนักงานเลขาธิการกรม กรมส่งเสริมสหกรณ์ก่อนที่จะว่าจ้างทนายความเพื่อดำเนินคดีส่วนแพ่ง

2.1 ความเสียหายที่เกิดจากคณะกรรมการ สมาชิก หรือบุคคลอื่นให้ฟ้องฐานละเมิดที่ศาลจังหวัด หรือศาลแขวง แล้วแต่กรณี อายุความในการฟ้องคดีละเมิดต้องฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่สหกรณ์รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะฟ้องใช้ค่าสินไหมทดแทน

2.2 ความเสียหายที่เกิดจากผู้จัดการหรือพนักงานของสหกรณ์ให้ฟ้องฐานผิดสัญญาจ้างแรงงานที่ศาลแรงงาน อายุความในการฟ้อง กรณีนี้มีกำหนดสิบปี

3. สหกรณ์ที่ได้รับความเสียหายที่มีเหตุมาจากการทุจริต หากการทำหนังสือรับสภาพนี้มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะไม่เป็นผลดีต่อสหกรณ์ หรือไม่คุ้มกับความเสียหายที่สหกรณ์ได้รับ ควรให้สหกรณ์ดำเนินการในส่วนแบ่งตามข้อ 2

4. เมื่อสหกรณ์ได้รับความเสียหาย ซึ่งสหกรณ์อาจดำเนินคดีอาญาหรือคดีแพ่งได้ ถ้าสหกรณ์ไม่ร้องทุกข์หรือฟ้องคดีในเวลาอันควร ให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ผู้รับผิดชอบนั้น รายงานไปยังสหกรณ์จังหวัดในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์ที่ได้รับมอบอำนาจจากนายทะเบียนสหกรณ์ ร้องทุกข์หรือฟ้องคดีแทนสหกรณ์ตามนัยแห่งกฎหมายสหกรณ์ และการดำเนินการเช่นว่านี้ต้องอยู่ภายในอายุความของคดีแต่ละเรื่องด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดแจ้งให้สหกรณ์จังหวัดทราบ และมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ที่มีหน้าที่รับผิดชอบ แนะนำแก่สหกรณ์ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) วัลลภ วิทย์พัฒน์
(นายวัลลภ วิทย์พัฒน์)
อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

สำนักงานเลขานุการกรม

โทร. (02) 2810784

โทรสาร (02) 2826078

29 พฤศจิกายน 2548

เรื่อง หารือการลงนามแทนสหกรณ์

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดพังงา

อ้างถึง หนังสือจังหวัดพังงา ที่ พง 0010/9764 ลงวันที่ 19 กันยายน 2548

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. สำเนาหนังสือสำนักงานสหกรณ์ออมทรัพย์ครูพังงา จำกัด ที่ สอ.พง. 744/2548 ลงวันที่ 31 สิงหาคม 2548
2. สำเนาบันทกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ขอรื้อเกี่ยวกับผู้แทนสหกรณ์ จำกัด ในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอกตาม มาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511

ตามหนังสือที่อ้างถึง จังหวัดพังงาขอหารือ กรณีสหกรณ์ออมทรัพย์ครูพังงา จำกัด ขอรื้อเกี่ยวกับการลงนามในสัญญาจ้างของว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ครูพังงา จำกัด มีมติคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2548 มอบอำนาจให้กรรมการดำเนินการสหกรณ์ และเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูพังงา จำกัด เป็นผู้มีอำนาจจดทะเบียนจ้างของหลักทรัพย์ค้ำประกันเงินกู้ แทนสหกรณ์ออมทรัพย์ครูพังงา จำกัด ปราบกฏว่าเจ้าหน้าที่ คือ นางยินดี ชาญณรงค์ และนายธานินทร์ จินดาพล ลงนามในสัญญาจ้างเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2548 ตามหนังสือมอบอำนาจของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูพังงา จำกัด ลงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2548 ถูกต้องหรือไม่ นั้น

กรมส่งเสริมสหกรณ์ พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ออมทรัพย์ครูพังงา จำกัด มีมติเมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2548 วาระ 4.14 ข้อ 2 มอบอำนาจให้บุคคลดังกล่าวดำเนินการตรวจสอบประเมินหลักทรัพย์ค้ำประกันเงินกู้ และจดทะเบียนจ้างของ พิจารณาเฉพาะกรณีจดทะเบียนจ้างตามประเด็นที่สหกรณ์ออมทรัพย์ครูพังงา จำกัด ขอรื้อนั้น เป็นการที่สหกรณ์ออมทรัพย์ครูพังงา จำกัด แต่งตั้งบุคคลดังกล่าวเป็นตัวแทน ให้มีอำนาจกระทำการเรื่องใดเรื่องหนึ่งแทนสหกรณ์ออมทรัพย์ครูพังงา จำกัด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 797 หน้าที่เป็นผู้แทนสหกรณ์ตามความหมายในพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มาตรา 51 ไม่ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูพังงา จำกัด จึงตั้งบุคคลซึ่งไม่ได้เป็นกรรมการดำเนินการสหกรณ์หรือผู้จัดการเป็นตัวแทนได้ เมื่อสหกรณ์ออมทรัพย์ครูพังงา จำกัด มีมติกำหนดให้กรรมการอำนวยการ 1 คน รับผิดชอบร่วมกับเจ้าหน้าที่ คือ นายธานินทร์ จินดาพล หรือ นางยินดี ชาญณรงค์ รวมเป็น 2 คน จึงจะมีอำนาจจดทะเบียนรับจ้างของได้ ดังนั้น ในการจดทะเบียนรับจ้างของแต่ละครั้งจึงต้องประกอบด้วย กรรมการอำนวยการที่รับผิดชอบ 1 คน ร่วมกับเจ้าหน้าที่ 1 คน แต่หากฝ่ายกรรมการอำนวยการที่รับผิดชอบในอำเภอนั้นติดภารกิจ กรรมการอำนวยการที่รับผิดชอบอำเภอนั้น สามารถจดจ้างของแทนกรรมการอำนวยการที่รับผิดชอบได้ และเนื่องจากสัญญาจ้างของ ต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 714 การตั้งตัวแทนเพื่อกิจการอันนั้นจึงต้องทำเป็นหนังสือด้วยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 798 วรรคแรก โดยหนังสือมอบอำนาจนี้ ต้องมีเนื้อหาของกรมมอบอำนาจให้ถูกต้องตรงตามมติของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ และการลงลายมือชื่อในหนังสือมอบอำนาจต้องลงลายมือชื่อของประธานกรรมการหรือ รองประธานกรรมการ หรือเลขานุการ หรือเหรัญญิก หรือกรรมการที่ได้รับมอบหมาย หรือ

ผู้จัดการอย่างน้อยสองคน ตามข้อบังคับสหกรณ์ ข้อ 11(1) หนังสือมอบอำนาจจึงจะมีผลสมบูรณ์ผูกพันสหกรณ์ แต่ปรากฏว่าหนังสือมอบอำนาจของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูพังงา จำกัด ลงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2548 มีประธานกรรมการดำเนินการสหกรณ์ออมทรัพย์ครูพังงา จำกัด ลงลายมือชื่อเพียงคนเดียว จึงไม่เป็นไปตามข้อบังคับสหกรณ์ ข้อ 11(1) และเนื้อหาในหนังสือมอบอำนาจฉบับนี้ยังไม่ตรงตามมติของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์โดยเฉพาะทำให้เข้าใจว่าเจ้าหน้าที่ 2 คน ได้แก่ นายธานินทร์ จินดาพล และนางยินดี ชาญณรงค์ มีอำนาจจดทะเบียนจำนวนร่วมกัน 2 คน ได้ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูพังงา จำกัด จึงควรแก้ไขปรับปรุงหนังสือมอบอำนาจให้มีเนื้อหาถูกต้องตรงตามมติของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ และลงลายมือชื่อในหนังสือมอบอำนาจให้ถูกต้องครบถ้วนตามข้อบังคับสหกรณ์ ข้อ 11(1) ส่วนนิติกรรมรับจดทะเบียนที่ดินโฉนด เลขที่ 1510 ระหว่าง นางปรีดา ขอบบุตร กับ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูพังงา จำกัด โดยนางยินดี ชาญณรงค์ (เจ้าหน้าที่) และนายธานินทร์ จินดาพล (เจ้าหน้าที่) ดำเนินการแทนสหกรณ์ ตามหนังสือมอบอำนาจของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูพังงา จำกัด ลงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2548 นั้น เห็นว่าเป็นกรณีตัวแทนทำการเกินอำนาจ จึงต้องพิจารณาพฤติกรรมการของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูพังงา จำกัด ตัวการว่าทำให้บุคคลภายนอกเชื่อว่าการทำนิติกรรมสัญญาจำนวนนั้น อยู่ในขอบเขตอำนาจของตัวแทน (เจ้าหน้าที่) หรือไม่ หากทำให้บุคคลภายนอกเชื่อโดยสุจริต สหกรณ์ออมทรัพย์ครูพังงา จำกัด ก็ยังต้องผูกพันรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกผู้สุจริต ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 822 ประกอบมาตรา 821 หรือสหกรณ์ออมทรัพย์ครูพังงา จำกัด จะให้สัตยาบันแก่การจดทำนิติกรรมสัญญาจำนวนนั้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตามมาตรา 823 ก็ได้

อนึ่ง ข้อความในข้อบังคับสหกรณ์ ข้อ 11 การลงลายมือชื่อแทนสหกรณ์ใน (1) ตอนท้ายความว่า “...หรือผู้ที่คณะกรรมการมอบหมาย...” มีอำนาจลงนามในเอกสารนิติกรรมสำคัญ การลงลายมือชื่อในความหมายนี้ เป็นการลงลายมือชื่อเพื่อให้มีผลผูกพันสหกรณ์ในลักษณะของ “ผู้แทนสหกรณ์” คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ หรือผู้จัดการจึงลงลายมือชื่อแทนได้ ข้อบังคับสหกรณ์ดังกล่าวจึงไม่สมควรกำหนดเช่นนั้น อยู่ในดุลพินิจพิจารณาของสหกรณ์จังหวัดในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์ ตามคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ ที่ 827/2546 เรื่องมอบอำนาจให้รองนายทะเบียนสหกรณ์ปฏิบัติการแทนนายทะเบียนสหกรณ์ ลงวันที่ 17 ตุลาคม 2546 ข้อ 4.4(1) ประกอบ (13) ที่ จะแนะนำให้สหกรณ์พิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับสหกรณ์ในส่วนนี้ให้ถูกต้อง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้สหกรณ์จังหวัดทราบ เพื่อแจ้งให้สหกรณ์ออมทรัพย์ครูพังงา จำกัด ทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) สุรศักดิ์ นาคสวัสดิ์

(นายสุรศักดิ์ นาคสวัสดิ์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

สำนักงานเลขานุการกรม

โทร./โทรสาร 02 2816875

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ cpd_sco__@cpd.go.th

ที่ กษ 1101/1026

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. 10200

2 กุมภาพันธ์ 2543

เรื่อง การจัดสวัสดิการของสหกรณ์ มีลักษณะอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

- อ้างถึง 1. หนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ 1109/ว 5 ลงวันที่ 17 กรกฎาคม 2534
2. หนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ 1101/7181 ลงวันที่ 13 กรกฎาคม 2542

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. กรมธรรม์ประกันภัยกลุ่ม “สหกรณ์พิทักษ์และประกันภัยกลุ่มผู้สูงอายุ”
2. กรมธรรม์ประกันชีวิต “สหพูนผล”

ตามหนังสือที่อ้างถึง 1. กรมส่งเสริมสหกรณ์สั่งการให้สหกรณ์จังหวัดแจ้งสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ดำเนินการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกโดยวิธีที่สมาชิกจ่ายเงินให้แก่สหกรณ์จำนวนหนึ่ง ในรูปของเงินฝาก หรือจ่ายเป็นรายศพบเมื่อสมาชิกอื่นถึงแก่กรรม และจะจ่ายเงินจำนวนหนึ่งให้กับทายาทเมื่อสมาชิกถึงแก่กรรมนั้น ไม่ควรดำเนินการต่อไป เนื่องจากเข้าลักษณะต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2510 (ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535) และพระราชบัญญัติการฌาปนกิจสงเคราะห์ พ.ศ. 2517 และหนังสือที่อ้างถึง 2. กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้ส่งสำเนาหนังสือกรมการประกันภัย กระทรวงพาณิชย์ที่ พณ 0503/2003 ลงวันที่ 24 มิถุนายน 2542 มีความโดยสรุปว่า การที่สมาชิกสหกรณ์ได้บริจาคเงินเพื่อเข้ากองทุน ซึ่งต่อมาเมื่อสมาชิกถึงแก่กรรม สหกรณ์จะจ่ายเงินคืนให้จำนวนหนึ่ง เงื่อนไขการที่จะใช้เงินให้แก่กันดังกล่าว พิจารณาโดยอาศัยความมรณะของบุคคลผู้เป็นสมาชิก จึงเป็นลักษณะสัญญาประกันชีวิต ต้องกระทำในรูปของบริษัท จำกัด หรือบริษัทมหาชน จำกัด และต้องได้รับใบอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้พิจารณาแล้ว เห็นควรแนะนำสหกรณ์ที่ดำเนินการดังกล่าวให้ยุติการดำเนินการเสียโดยเร็ว แต่ถ้าสหกรณ์ใดมีความจำเป็นที่จะต้องจัดสวัสดิการตามข้างต้นอยู่ หากยังจะดำเนินการตามรูปแบบเดิมก็จะเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ซึ่งจะไม่เป็นผลดีและอาจทำให้สหกรณ์เกิดความเสียหายได้ จึงควรแนะนำสหกรณ์ให้ปรับปรุงแก้ไขการจัดสวัสดิการเสียใหม่ โดยพิจารณานำเงินกองทุนที่มีอยู่ทั้งหมดไปทำประกันชีวิตกับบริษัทประกันชีวิต โดยให้สมาชิกเป็นผู้รับประโยชน์จากกรมธรรม์ประกันชีวิต ซึ่งสหกรณ์อาจเลือกรูปแบบของการประกันภัยกลุ่ม หรือแบบสะสมทรัพย์ได้ แล้วแต่ความเหมาะสม รายละเอียดตามสิ่งที่มาด้วย ทั้งนี้ ขอให้พิจารณาและประสานงานในรายละเอียดกับบริษัทสหประกันชีวิต จำกัด เป็นลำดับแรก เนื่องจากเป็นบริษัทที่สหกรณ์เป็นผู้ถือหุ้นทั้งหมด

อนึ่ง การจัดสวัสดิการของสหกรณ์ในลักษณะการฌาปนกิจสงเคราะห์ ถ้าไม่จดทะเบียนกับกรมประชาสงเคราะห์ ก็เป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมายเช่นกัน หากสหกรณ์ต้องการดำเนินการในลักษณะเช่นนี้ต่อไป ขอให้แนะนำสหกรณ์ดำเนินการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติการฌาปนกิจสงเคราะห์ พ.ศ. 2517

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และโปรดแจ้งสหกรณ์จังหวัดให้แนะนำสหกรณ์ในความดูแลส่งเสริม ให้
ดำเนินการถูกต้องต่อไปด้วย จักขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) บุญมี จันทร์วงศ์
(นายบุญมี จันทร์วงศ์)
อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

กองสหกรณ์พาณิชย์และธนกิจ

โทร. (02) 2822922 ต่อ 702

โทรสาร (02) 2807319

ที่ กษ 1101.11/830

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. 10200

23 มกราคม 2545

เรื่อง ห้ามสหกรณ์ดำเนินธุรกิจประกันชีวิต

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ 1110/1026 ลงวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2543 และ ที่ กษ 1110/4365 ลงวันที่ 25 เมษายน 2543

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมการประกันภัย ที่ พณ 0503/4330 ลงวันที่ 20 ธันวาคม 2544

ตามหนังสือที่อ้างถึง กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้ส่งหนังสือของกรมการประกันภัย เพื่อให้สหกรณ์จังหวัดชี้แจงกับสหกรณ์ต่าง ๆ ในความดูแลส่งเสริมว่า สหกรณ์ไม่สามารถทำกิจกรรมในลักษณะการเป็นผู้รับประกันภัยโดยมิได้รับอนุญาต หากมีการดำเนินการเข้าลักษณะดังกล่าวอาจถูกดำเนินการตามกฎหมายได้ ดังความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

ปรากฏว่า ยังมีสหกรณ์บางแห่งกำหนดระเบียบ วิธีการ หลักเกณฑ์ หรือโดยวิธีอื่นใด เพื่อดำเนินการในลักษณะเข้าหลักเกณฑ์เป็นการประกันชีวิต ซึ่งมีองค์ประกอบครบตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 861 คือ

1. มีคู่สัญญาสองฝ่าย คือ ผู้เอาประกันภัยกับผู้รับประกันภัย
2. ผู้รับประกันภัย ตกลงจะชดใช้เงินจำนวนหนึ่งให้ในเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดในอนาคตที่ระบุไว้ในสัญญาอันมีลักษณะเป็นการเสี่ยงภัย
3. ผู้เอาประกันตกลงจะส่งเบี้ยประกันภัย

และสหกรณ์เป็นผู้ไม่ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจ ตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 หากสหกรณ์ดำเนินการในลักษณะดังกล่าวข้างต้น จะมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้พิจารณาแล้ว เห็นควรกำชับและย้ำเตือนให้สหกรณ์ระมัดระวังในการทำกิจกรรมเพื่อไม่ให้เป็นการกระทำผิดตามพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และให้สหกรณ์จังหวัดดำเนินการต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) เรืองชัย บุญญานันต์

(นายเรืองชัย บุญญานันต์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

สำนักส่งเสริมและพัฒนาสถาบัน

โทร. 0 2282 5042

โทรสาร 0 2282 5042

ที่ พณ 0503/4330

กรมการประกันภัย กระทรวงพาณิชย์
44/100 ถนนสนามบินน้ำ-นนทบุรี
ต.บางกระสอบ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000

20 ธันวาคม 2544

เรื่อง ตอบข้อหารือ

เรียน อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

อ้างถึง หนังสือ ที่ กษ 1101.11/15577 ลงวันที่ 7 พฤศจิกายน 2544

ตามหนังสือที่อ้างถึง กรมส่งเสริมสหกรณ์ ขอหารือเกี่ยวกับระเบียบสหกรณ์ออมทรัพย์ครูสกลนคร จำกัด ว่ามีลักษณะเป็นการประกอบธุรกิจประกันชีวิตหรือไม่ และหากดำเนินการตามระเบียบดังกล่าวจะผิดกฎหมายหรือไม่ อย่างไร นั้น

กรมการประกันภัย ขอเรียนว่า การกระทำที่จะเข้าลักษณะเป็นการประกันชีวิต จะต้องมียอดประกอบครบตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 861 กล่าวคือ

1. มีคู่สัญญาสองฝ่าย คือ ผู้เอาประกันภัยกับผู้รับประกันภัย
2. ผู้รับประกันภัย ตกลงจะชดใช้เงินจำนวนหนึ่งให้ในเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดในอนาคตที่ระบุไว้ในสัญญาอันมีลักษณะเป็นการเสี่ยงภัย
3. ผู้เอาประกันภัยตกลงจะส่งเบี้ยประกันภัย

หากการกระทำครบองค์ประกอบข้างต้น ก็ถือได้ว่าการรับประกันชีวิตแล้ว และหากผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้รับประกันชีวิต เป็นผู้ไม่ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันชีวิต ตามความในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 ทั้งไม่มีกฎหมายอื่นยกเว้นให้กระทำการเป็นผู้รับประกันชีวิตได้แล้ว ก็จะมีผลผิดตามกฎหมาย

กรณีตามข้อหารือ ถือว่ามีลักษณะเป็นการประกอบธุรกิจประกันชีวิต เนื่องจากมีคู่สัญญาสองฝ่าย คือ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสกลนคร จำกัด ฝ่ายหนึ่งกับสมาชิกสหกรณ์และ/หรือ ผู้ให้อีกฝ่ายหนึ่งเมื่อปรากฏว่าสหกรณ์ตกลงจะชดใช้เงินจำนวนหนึ่งให้ทายาท หรือบุคคลอื่น หากสมาชิกสหกรณ์และ/หรือผู้ให้เสียชีวิต ย่อมเป็นการอาศัยความมรณะของสมาชิกสหกรณ์และ/หรือผู้ให้เป็นเงื่อนไขในการชดใช้เงินตามสัญญาประกอบกับในการที่สมาชิกสหกรณ์และ/หรือผู้ให้ จะต้องชำระเงินให้แก่สหกรณ์เป็นการตอบแทนด้วย แม้จะไม่เรียกว่าเบี้ยประกันภัย ก็ถือได้ว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ครูสกลนคร จำกัด ดำเนินการเป็นผู้รับประกันชีวิต และเมื่อไม่ปรากฏว่ามีกฎหมายยกเว้นไว้เป็นการเฉพาะให้สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสกลนคร จำกัด สามารถดำเนินการเป็นผู้รับประกันชีวิตได้ ดังนั้น หากสหกรณ์ดำเนินการตามระเบียบดังกล่าวข้างต้น ก็จะมีผลผิดตามพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่

สองปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับและปรับอีกไม่เกินวันละสองหมื่นบาท ตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่ ตามมาตรา ๑๓

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และกรุณาแจ้งให้สหกรณ์ต่าง ๆ ได้รับทราบด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) บุษรา อิงภากรณ์

(นางบุษรา อิงภากรณ์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการประกันภัย

กองนิติการ

โทร. ๐ ๒๕๔๗ ๔๕๘๓-๘

โทรสาร. ๐ ๒๕๔๗ ๔๕๘๘

25 เมษายน 2543

เรื่อง แจ้งหลักเกณฑ์การกระทำการเป็นผู้รับประกันภัย โดยมีได้รับใบอนุญาต ของกรมการประกันภัย

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมการประกันภัย กระทรวงพาณิชย์ ที่ พณ 0503/924 ลงวันที่ 17 มีนาคม 2543

ด้วยกรมการประกันภัยแจ้งว่า มีสหกรณ์ออมทรัพย์ได้หรือเกี่ยวกับระเบียบการจะจัดตั้งกองทุนว่า การดำเนินงานของกองทุนบางกองทุนนั้น มีลักษณะเป็นการประกอบธุรกิจประกันชีวิตหรือไม่ และการดำเนินการดังกล่าว เป็นการกระทำผิดกฎหมายหรือไม่ นั้น ซึ่งเรื่องนี้กรมการประกันภัยได้ตอบข้อหารือดังกล่าวแล้ว หากเข้าหลักเกณฑ์ ตามที่กรมการประกันภัยกำหนด ได้แก่

- (1) มีคู่สัญญาสองฝ่าย คือ ผู้เอาประกันภัยกับผู้รับประกันภัย
- (2) ผู้รับประกันภัยตกลงจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนไว้ในกรณีวินาศภัย หรือ ใช้เงินจำนวนหนึ่งให้ในเหตุอย่างอื่นใดในอนาคตที่ระบุไว้ในสัญญา อันมีลักษณะเป็นการเสี่ยงภัย
- (3) ผู้เอาประกันภัยตกลงจะส่งเบี้ยประกัน

และไม่มีใบอนุญาตประกอบธุรกิจการประกันชีวิต หรือไม่มีกฎหมายใดบัญญัติไว้โดยเฉพาะให้กระทำการได้ ถือเป็น การกระทำผิดและฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 จะต้องถูกดำเนินการตามกฎหมาย โดยมีโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับอีกไม่เกินวันละสองหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้พิจารณาแล้ว เห็นควรแจ้งหนังสือของกรมการประกันภัยให้สหกรณ์ได้ทราบถึงหลักเกณฑ์การกระทำการเป็นผู้รับประกันภัย โดยมีได้รับใบอนุญาต หากมีการดำเนินงานเข้าลักษณะนี้ต่อไป อาจถูกดำเนินการตามกฎหมายได้

อนึ่ง กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้เคยแนะนำให้สหกรณ์ได้ยุติการดำเนินการในลักษณะนี้แล้ว ตามหนังสือที่ กษ 1110/1026 ลงวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2543

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและให้สหกรณ์จังหวัดได้ชี้แจงทำความเข้าใจกับสหกรณ์ต่าง ๆ ในความดูแลส่งเสริม ว่าสหกรณ์ไม่สามารถทำกิจกรรมในลักษณะนี้ต่อไปได้

ขอแสดงความนับถือ

กองสหกรณ์พาณิชย์และธนกิจ

โทร. (02) 2825853

โทรสาร (02) 2807319

(ลงนาม) บุญมี จันทร์วงศ์

(นายบุญมี จันทร์วงศ์)

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

ที่ พณ 0502/2814

กรมการประกันภัย กระทรวงพาณิชย์
44/100 ถนนนนทบุรี 1
ต. บางกระสอบ อ. เมือง จ. นนทบุรี 11000

4 สิงหาคม 2548

เรื่อง กองทุนช่วยเหลือผู้ค้าประกันเงินกู้สามัญ

เรียน นายอภิสิทธิ์ ศรีแก้ววร

ตามที่ท่านได้มีหนังสือแจ้งกรมการประกันภัยว่า ขณะนี้สหกรณ์ออมทรัพย์การสื่อสารแห่งประเทศไทย จำกัด (สอ.กสท.) ยังมีได้แก่ข้าราชการชั้นประทวนว่าด้วยกองทุนช่วยเหลือผู้ค้าประกันเงินกู้สามัญ และขอให้กรมการประกันภัยตรวจสอบ ดังความละเอียดแจ้งอยู่แล้ว นั้น

กรมการประกันภัย ขอเรียนว่า กรมการประกันภัยได้พิจารณาระเบียบและข้อเท็จจริง ตามที่ท่านได้แสดงแล้ว และได้มีหนังสือแจ้งสหกรณ์ว่า ข้อกำหนดบางส่วนเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของกองทุนและหลักเกณฑ์การจ่ายเงินมีลักษณะเข้าข่ายเป็นการประกอบธุรกิจประกันชีวิต ซึ่งตามมาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 ห้ามมิให้ผู้ใดทำการเป็นผู้รับประกันภัย โดยทำสัญญาประกันชีวิตกับบุคคลใด ๆ เว้นแต่จะเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันชีวิต ตามพระราชบัญญัตินี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) สรศักดิ์ ทัศนสุวรรณ

(นายสรศักดิ์ ทัศนสุวรรณ)

นิติกร 9 ชช. ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการประกันภัย

กองนิติการ

โทร. 0-2547-4583-7

โทรสาร 0-2547 - 4588

ที่ พณ 0502/2815

กรมการประกันภัย กระทรวงพาณิชย์
44/100 ถนนนนทบุรี 1
ต. บางกระสอบ อ. เมือง จ. นนทบุรี 11000

4 สิงหาคม 2548

เรื่อง กองทุนช่วยเหลือผู้ค้าประกันเงินกู้สามัญ

เรียน ประธานกรรมการดำเนินการสหกรณ์ออมทรัพย์การสื่อสารแห่งประเทศไทย จำกัด

ด้วยสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์การสื่อสารแห่งประเทศไทย จำกัด (สอ.กสท.) ได้มีหนังสือแจ้งกรมการประกันภัยว่าสหกรณ์ฯ ได้ออกระเบียบว่าด้วย กองทุนช่วยเหลือผู้ค้าประกันเงินกู้สามัญ ซึ่งใช้บุคคลผู้ค้าประกันต้องสมัครเป็นสมาชิกกองทุนและสหกรณ์จะหักเงินกู้สมาชิกสมทบเข้ากองทุนในอัตราร้อยละ 0.50 ของเงินกู้สามัญตามสัญญา ในการนี้กองทุนจะคืนเงินสมทบให้ทั้งหมดเมื่อสมาชิกชำระหนี้หมดตามสัญญาโดยไม่มีดอกเบี้ย ในกรณีที่สมาชิกกองทุนถึงแก่กรรมหรือสมาชิกกองทุนไม่ชำระหนี้ให้ครบตามสัญญา กองทุนจะจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ค้าประกันในอัตราร้อยละ 50 ของยอดเงินกู้สุทธิ หลังจากนำเงินค่าหุ้นเงินฝาก หรือเงินอื่นใดที่สมาชิกผู้กู้จะพึงได้รับจากสหกรณ์มาหักชำระหนี้แล้ว

กรมการประกันภัย ได้พิจารณาระเบียบสหกรณ์ออมทรัพย์การสื่อสารแห่งประเทศไทย จำกัด ว่าด้วย กองทุนช่วยเหลือผู้ค้าประกันเงินกู้สามัญ พ.ศ. 2543 ฉบับลงวันที่ 20 พฤศจิกายน 2543 แล้วขอเรียนว่าการกระทำที่มีลักษณะเป็นการประกอบธุรกิจประกันชีวิตจะประกอบด้วยคู่สัญญาสองฝ่ายซึ่งฝ่ายหนึ่งตกลงว่าจะชดใช้เงินจำนวนหนึ่งให้เมื่อเหตุการณ์ตามที่ระบุไว้ในสัญญาได้เกิดขึ้นในอนาคตซึ่งการชดใช้เงินดังกล่าวอาศัยการมีชีวิตอยู่ของผู้เอาประกันชีวิต ณ วันที่ครบอายุสัญญาหรือผู้เอาประกันชีวิตได้เสียชีวิตลงภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญาเป็นเงื่อนไขสำคัญ และในขณะที่เดียวกันคู่สัญญาฝ่ายนี้เรียกว่า ผู้เอาประกันชีวิต ก็ตกลงที่จะส่งเงินจำนวนหนึ่งให้เป็นการตอบแทนการให้สัญญาว่าจะชดใช้เงินดังกล่าวไม่ว่าเงินนั้นจะเรียกว่าเบี้ยประกันภัยหรือไม่ก็ตาม ย่อมต้องด้วยลักษณะของการประกันชีวิต ซึ่งตามมาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการเป็นผู้รับประกันภัยโดยทำสัญญาประกันชีวิตกับบุคคลใด ๆ เว้นแต่จะเป็นผู้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันชีวิต ตามพระราชบัญญัตินี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) สรศักดิ์ ทัศนสุวรรณ

(นายสรศักดิ์ ทัศนสุวรรณ)

นิติกร 9 ชช. ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการประกันภัย

กองนิติการ

โทร. 0 2547 4583-7

โทรสาร 0 2547 4588

ที่ กษ 1109/13300

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. 10200

22 ธันวาคม 2547

เรื่อง ภาษีอากรที่สหกรณ์และสมาชิกได้รับการยกเว้น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายละเอียดเกี่ยวกับภาษีอากรที่สหกรณ์และสมาชิกได้รับการยกเว้น

ด้วยในปัจจุบันสหกรณ์และสมาชิกได้รับการยกเว้นภาษีอากรในหลาย ๆ เรื่อง แต่สหกรณ์และสมาชิกบางส่วนยังไม่ทราบถึงสิทธิประโยชน์ที่ตนเองได้รับ จึงไม่ได้นำสิทธิประโยชน์ดังกล่าวไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาธุรกิจสหกรณ์

กรมส่งเสริมสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อสหกรณ์และสมาชิกโดยรวม จึงได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับภาษีอากรที่สหกรณ์และสมาชิกได้รับการยกเว้น เพื่อเผยแพร่ให้สหกรณ์จังหวัดทราบเพื่อนำสหกรณ์ได้ใช้สิทธิประโยชน์ของภาษีอากรในการพัฒนาธุรกิจสหกรณ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้สหกรณ์จังหวัดแนะนำสหกรณ์ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) สุรศักดิ์ นาคสวัสดิ์

(นายสุรศักดิ์ นาคสวัสดิ์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

สำนักพัฒนาธุรกิจสหกรณ์

โทร. 0 2282 1226

โทรสาร 0 2282 1226

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : cpd_cbdo@cpd.go.th

ภาษีที่สหกรณ์ได้รับการยกเว้น

1. ภาษีเงินได้นิติบุคคล

เนื่องจากสหกรณ์เป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ มีใช้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลตามมาตรา 39(3) แห่งประมวลรัษฎากร จึงไม่มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้นิติบุคคลแต่อย่างใด

ประมวลรัษฎากรมาตรา 39

“บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล” หมายความว่า บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย หรือที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ และให้หมายความรวมถึง

(1) กิจการซึ่งดำเนินการเป็นทางการค้า หรือหากำไรโดยรัฐบาลต่างประเทศ องค์การของรัฐบาล ต่างประเทศหรือนิติบุคคลอื่นที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศ

(2) กิจการร่วมค้า ซึ่งได้แก่กิจการที่ดำเนินการร่วมกันเป็นทางการค้าหรือหากำไรระหว่างบริษัทกับบริษัท บริษัทกับห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลกับห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือระหว่างบริษัทและหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลกับบุคคลธรรมดา คณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนสามัญหรือนิติบุคคลอื่น”

(พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2521 มาตรา 5 ใช้บังคับ 31 ธันวาคม 2521 เป็นต้นไป) (ดูพระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 10) มาตรา 5 ทวิ)

(3) มูลนิธิหรือสมาคมที่ประกอบกิจการซึ่งมีรายได้แต่ไม่รวมถึงมูลนิธิหรือสมาคมที่รัฐมนตรีประกาศ กำหนดตามมาตรา 47(7) (ข)

(พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 25) พ.ศ. 2525 มาตรา 14 ใช้บังคับ 3 กรกฎาคม 2525 เป็นต้นไป)

2. สหกรณ์ไม่ถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย

เพราะประมวลรัษฎากรไม่ได้กำหนดให้สมาคมสหกรณ์ซึ่งไม่ใช่ บริษัท หรือ ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลต้อง ถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ตามมาตรา 69 ทวิ (เช่น หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายเมื่อมีการรับเงินค่าสินค้า/หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายจากดอกเบี้ยเงินฝากระหว่างสหกรณ์/เงินฝากธนาคาร)

“มาตรา 69 ทวิ ภายใต้บังคับมาตรา 70 ถ้ารัฐบาล องค์การของรัฐบาล เทศบาล สุขาภิบาล หรือ องค์การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่นเป็นผู้จ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 ให้กับบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลใด ให้คำนวณหักภาษีเงินได้ไว้ ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 1 ภาษีหักไว้นี้ให้ถือเป็นเครดิตในการคำนวณภาษีเงินได้ของ บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลตามรอบระยะเวลาบัญชีที่หักไว้ นั้น ในการนี้ให้นำมาตรา 52 มาตรา 53 มาตรา 54 มาตรา 58 และมาตรา 59 มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

(พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 16) พ.ศ. 2502 มาตรา 32 ใช้บังคับ 5 พฤศจิกายน 2502 เป็นต้นไป)

3. ยกเว้นภาษีธุรกิจเฉพาะกิจการให้กู้ยืมเงินของสหกรณ์

ประมวลรัษฎากร มาตรา 91/3 ให้ยกเว้นภาษีธุรกิจเฉพาะสำหรับกิจการดังต่อไปนี้

(3) กิจการของสหกรณ์ออมทรัพย์ เฉพาะการให้กู้ยืมแก่สมาชิกหรือแก่สหกรณ์ออมทรัพย์อื่น

กรมสรรพากรตอบหนังสือหารือของกรมส่งเสริมสหกรณ์ว่า การยกเว้นภาษีธุรกิจเฉพาะสำหรับสหกรณ์
ออมทรัพย์ เฉพาะการให้กู้ยืมแก่สมาชิกหรือแก่สหกรณ์ออมทรัพย์อื่น ตามมาตรา 91/3(3) แห่งประมวลรัษฎากร
ดังกล่าว ให้หมายความรวมถึงสหกรณ์ประเภทอื่น ๆ ซึ่งให้กู้ยืมแก่สมาชิกหรือแก่สหกรณ์อื่นด้วย (หนังสือที่ กค 0802/
04717 ลงวันที่ 10 มีนาคม 2535)

ภาษีที่สมาชิกได้รับการยกเว้น

1. ดอกเบี้ยเงินฝากประเภทออมทรัพย์ที่สมาชิกได้รับจากสหกรณ์ ได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้
(พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 29) พ.ศ. 2534 วันที่ 25 ตุลาคม 2534)

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 29) พ.ศ. 2534

มาตรา 5 ให้ยกเลิกความใน (8) ของมาตรา 42 แห่งประมวลรัษฎากรซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย
พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2529 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(8) ดอกเบี้ยดังต่อไปนี้

(ก) ดอกเบี้ยสลากออมสิน หรือดอกเบี้ยเงินฝากออมสินของรัฐบาลเฉพาะประเภทฝากเผื่อเรียก

(ข) ดอกเบี้ยเงินฝากประเภทออมทรัพย์ที่ได้รับจากสหกรณ์

(ค) ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารในราชอาณาจักรที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถามประเภทออมทรัพย์เฉพาะ
กรณีที่มีเงินได้ ได้รับดอกเบี้ยดังกล่าวในจำนวนรวมกันทั้งสิ้นไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทตลอดปีภาษีนั้น ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์
วิธีการและเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด”

มาตรา 6 ให้ยกเลิก (21) ของมาตรา 42 แห่งประมวลรัษฎากรซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ
แก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 21) พ.ศ. 2517

มาตรา 7 ให้ยกเลิกความใน (3) ของมาตรา 43 แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย
พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 15) พ.ศ. 2532 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(3) ผู้มีเงินได้จะเลือกเสียภาษีในอัตราร้อยละ 15.0 ของเงินได้โดยไม่ต้องนำไปรวมคำนวณภาษีตาม

(1) และ (2) ก็ได้ สำหรับเงินได้ตามมาตรา 40(4) (ก) และ (ข) ดังต่อไปนี้”

2. สมาชิกได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเงินปันผล หรือเงินเฉลี่ยคืน (พระราชกฤษฎีกาออกตามความใน
ประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 40) พ.ศ. 2514 วันที่ 17 พฤศจิกายน 2514)

พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 40)
พ.ศ. 2514

มาตรา 3 ให้ยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแก่ผู้มีเงินได้จากการเป็นสมาชิกสหกรณ์ เฉพาะส่วน
เงินได้ที่เป็นเงินปันผลหรือเงินเฉลี่ยคืน ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นเงินได้ที่ได้รับหรือจะได้รับก่อนหรือตั้งแต่วันที่
พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับ

3. สมาชิกหักลดหย่อนดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้างอาคารอยู่อาศัย โดยจำนวนอาคารที่ซื้อหรือ
สร้างเป็นประกันการกู้ยืมนั้น ประมวลรัษฎากร มาตรา 47(1) (ข)

มาตรา 47 เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 เมื่อได้หักตามมาตรา 42 ทวิ ถึงมาตรา 46 แล้วเพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษี ให้หักลดหย่อนได้อีกต่อไปนี้

(1) ลดหย่อนให้สำหรับ

.....

“(ข) ดอกเบี้ยเงินกู้ยืม ผู้ที่มีเงินได้จ่ายให้แก่ธนาคารหรือสถาบันการเงินอื่น บริษัทประกันชีวิต สหกรณ์ หรือนายจ้างสำหรับการกู้ยืมเงินเพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้างอาคารอยู่อาศัยโดยจำนองอาคารที่ซื้อหรือสร้างเป็นประกัน การกู้ยืมนั้นตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 10,000 บาท ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติ รัฐมนตรีและประกาศในราชกิจจานุเบกษา อาคารดังกล่าวให้หมายความรวมถึงอาคารพร้อมที่ดินด้วย”

(แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (ฉบับที่ 37) พ.ศ. 2534 มีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2534 เป็นต้นไป)

(ดูประกาศกรมสรรพากร ประกาศอธิบดีกรมสรรพากรกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 24)

บัญชีอัตราค่าธรรมเนียม			
ลักษณะแห่งตราสาร	ค่าธรรมเนียม	ผู้ที่ต้องเสียค่าธรรมเนียม	ผู้ที่ต้องชำระค่าธรรมเนียม
<p>1. เช่าที่ดิน โรงเรือน สิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น หรือแพ ทุกจำนวนเงิน 1,000 บาท หรือเศษของเงิน 1,000 บาท แห่งค่าเช่า หรือเงินกินเปล่า หรือทั้งสองอย่างรวมกันตลอดอายุการเช่า</p> <p>หมายเหตุ</p> <p>(1) ถ้าสัญญาเช่ามิได้กำหนดอายุการเช่าให้ถือว่ากำหนด 3 ปี</p> <p>(2) ถ้าสัญญาเช่าฉบับใดครบกำหนดอายุการเช่า หรือครบกำหนด 3 ปี ตาม (1) แล้วผู้เช่ายังคงครอบทรัพย์สินอยู่ และให้ผู้เช่ารู้ความนั้นแล้วไม่ทักท้วง ทั้งมิได้ทำสัญญาใหม่ให้ถือว่าสัญญาเช่าเดิมนั้นได้เริ่มทำกันใหม่โดยไม่มีกำหนดอายุการเช่า และต้องเสียค่าธรรมเนียมภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ถือว่าเริ่มทำสัญญาใหม่นั้น</p> <p>ยกเว้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม</p> <p>- เช่าทรัพย์สินใช้ในการทำนา ไร่ สวน</p>	1 บาท	ผู้ให้เช่า	ผู้เช่า
<p>2. โอนใบหุ้น ใบหุ้นกู้ พันธบัตร และใบรับรองหนี้ ซึ่งบริษัท สมาคม คณะบุคคล หรือองค์การใดๆ เป็นผู้ออก คิดตามราคาหุ้นที่ชำระแล้ว หรือตามราคาในตราสารแล้วแต่อย่างใดจะมากกว่า ทุกจำนวนเงิน 1,000 บาท หรือเศษของ 1,000 บาท</p> <p>ยกเว้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม</p> <p>ก. โอนพันธบัตรของรัฐบาล</p> <p>ข. โอนใบหุ้น ใบหุ้นกู้ และใบรับรองหนี้ซึ่งสหกรณ์ หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเป็นผู้ออก</p>	1 บาท	ผู้โอน	ผู้รับโอน
<p>3. เช่าซื้อทรัพย์สิน</p> <p>ทุกจำนวนเงิน 1,000 บาท หรือเศษของเงิน 1,000 บาท แห่งราคาทั้งหมด</p> <p>ยกเว้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม</p> <p>- เช่าทรัพย์สินใช้ในการทำนา ไร่ สวน</p>	1 บาท	ผู้ให้เช่า	ผู้เช่า
<p>4. จ้างทำของ</p> <p>ทุกจำนวนเงิน 1,000 บาท หรือเศษของเงิน 1,000 บาท แห่งสินจ้างที่กำหนดไว้</p>	1 บาท	ผู้รับจ้าง	ผู้รับจ้าง

บัญชีอัตราค่าธรรมเนียม			
ลักษณะแห่งตราสาร	ค่าอากร ค่าธรรมเนียม	ผู้ที่ต้อง เสียอากร	ผู้ที่ต้อง ชดเชาค่าธรรมเนียม
<p>หมายเหตุ</p> <p>(1) ถ้าในเวลากระทำสัญญาจ้างทำของไม่ทราบจำนวน สินจ้างว่าเป็นราคาใด ให้ประมาณจำนวนสินจ้างตาม สมควรแล้วเสียอากรตามจำนวนสินจ้างที่ประมาณนั้น</p> <p>(2) ถ้ามีการรับเงินสินจ้างเป็นคราว ๆ และอากรที่เสียไว้ เดิมยังไม่ครบ ให้เสียอากรเพิ่มเติมให้ครบตามจำนวน ที่ต้องเสียทุกครั้งในทันทีที่มีการรับเงิน</p> <p>(3) เมื่อการรับจ้างทำของได้สิ้นสุดลงแล้ว และปรากฏว่า ได้เสียอากรเกินไป ให้ขอคืนตามมาตรา 122 ได้</p> <p>ยกเว้นไม่ต้องเสียอากร</p> <ul style="list-style-type: none"> - สัญญาที่ทำขึ้นนอกประเทศไทย และการปฏิบัติตาม ข้อสัญญานั้นมิได้ทำในประเทศไทย 			
<p>5. กู้ยืมเงินหรือการตกลงให้เบิกเงินเกินบัญชีจากธนาคาร ทุกจำนวนเงิน 2,000 บาท หรือเศษของเงิน 2,000 บาท แห่งยอดเงินที่กู้ยืม หรือตกลงให้เบิกเกินบัญชี ค่าอากรตาม ลักษณะแห่งตราสารนี้ เมื่อคำนวณแล้วถ้าเกิน 10,000 บาท ให้เสีย 10,000 บาท</p> <p>ยกเว้นไม่ต้องเสียอากร</p> <ul style="list-style-type: none"> - การกู้ยืมเงินซึ่งสมาชิกกู้ยืมจากสหกรณ์ หรือสหกรณ์กู้ยืม จากสหกรณ์ หรือจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร <p>(พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2529 ใช้บังคับ 1 ก.พ. 2529 เป็นต้นไป)</p>	1 บาท	ผู้ให้กู้	ผู้กู้
<p>6. กรมธรรม์ประกันภัย</p> <p>(ก) กรมธรรม์ประกันวินาศภัย ทุก 250 บาท หรือเศษของ 250 บาท แห่งเบี้ยประกันภัย</p> <p>(ข) กรมธรรม์ประกันชีวิต ทุก 2,000 บาท หรือเศษของ 2,000 บาท แห่งจำนวน เงินที่เอาประกัน</p>	1 บาท	ผู้รับประกันภัย	ผู้รับประกันภัย
	1 บาท	ผู้รับประกันภัย	ผู้รับประกันภัย

บัญชีอัตราอากรแสตมป์			
ลักษณะแห่งตราสาร	ค่าอากรแสตมป์	ผู้ที่ต้องเสียอากร	ผู้ที่ต้องชดเชาแสตมป์
<p>(ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 155 ใช้บังคับ 7 มิ.ย. 2515 เป็นต้นไป ข้อ 7 กำหนดให้ค่าอากรแสตมป์สำหรับตราสารกรมธรรม์ประกันชีวิต ถ้ามีจำนวนสูงกว่า 20 บาท ให้ลดเหลือ 20 บาท)</p> <p>(ค) กรมธรรม์ประกันภัยอื่น ๆ ทุก 2,000 บาท หรือเศษของ 2,000 บาท แห่งจำนวนเงินที่เอาประกัน</p> <p>(ง) กรมธรรม์เงินปี ทุก 2,000 บาท หรือเศษของ 2,000 บาท แห่งต้นทุนเงินปีนั้น หรือถ้าไม่ปรากฏต้นทุนให้คิดทุก 2,000 บาท หรือเศษของ 2,000 บาท แห่ง 331/3 เท่าของรายได้ประจำปี</p> <p>(จ) กรมธรรม์ประกันภัยซึ่งผู้รับประกันภัยนำไปให้ผู้อื่นประกันอีกต่อหนึ่ง</p> <p>(ฉ) บันทึกการต่ออายุกรมธรรม์ประกันภัยเดิม</p> <p>ยกเว้นไม่ต้องเสียอากร</p> <p>(ก) การประกันภัยสัตว์พาหนะซึ่งใช้ในการเกษตรกรรม</p> <p>(ข) บันทึกประกันภัยหรือกรมธรรม์ประกันภัยชั่วคราวซึ่งรับรองจะออกกรมธรรม์ประกันภัยตัวจริง แต่ถ้าผู้ทรงจะเรียกหรือเอาสิทธิอย่างอื่น นอกจากให้ส่งมอบกรมธรรม์ประกันภัยตัวจริงแล้วต้องปิดแสตมป์เสียก่อน เช่นเดียวกับที่จะต้องปิดสำหรับประกันภัยตัวจริง</p> <p>(พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2525 ใช้บังคับ 27 ก.พ. 2525 เป็นต้นไป)</p>	<p>1 บาท</p> <p>1 บาท</p> <p>1 บาท</p> <p>กึ่งอัตราซึ่งเรียกเก็บสำหรับกรมธรรม์เดิม</p>	<p>ผู้รับประกันภัย</p> <p>ผู้รับประกันภัย</p> <p>ผู้รับประกันภัย</p>	<p>ผู้รับประกันภัย</p> <p>ผู้รับประกันภัย</p> <p>ผู้รับประกันภัย</p>
<p>7. ใบมอบอำนาจ คือ ใบตั้งตัวแทนซึ่งมิได้กระทำในรูปลักษณะตราสารสัญญา รวมทั้งใบตั้งอนุญาตตุลาการ</p> <p>(ก) มอบอำนาจให้บุคคลคนเดียว หรือหลายคนกระทำการครั้งเดียว</p> <p>(ข) มอบอำนาจให้บุคคลคนเดียว หรือหลายคนร่วมกระทำการมากกว่าครั้งเดียว</p>	<p>10 บาท</p> <p>30 บาท</p>	<p>ผู้มอบอำนาจ</p> <p>ผู้มอบอำนาจ</p>	<p>ผู้รับมอบอำนาจ</p> <p>ผู้รับมอบอำนาจ</p>

บัญชีอัตราอากรแสตมป์			
ลักษณะแห่งตราสาร	ค่าอากรแสตมป์	ผู้ที่ต้องเสียอากร	ผู้ที่ต้องชดเช้อแสตมป์
<p>(ค) มอบอำนาจให้กระทำการมากกว่าครั้งเดียว โดยให้บุคคลหลายคนต่างคนต่างกระทำการกิจกรรมแยกกันได้ ติดตามรายตัวบุคคลที่รับมอบคนละ</p> <p>หมายเหตุ ถ้าผู้มอบอำนาจมีหลายคน แต่มิได้เป็นผู้มีอำนาจร่วมกันแล้ว มอบอำนาจในตราสารฉบับเดียวกัน ต้องคิดตามรายตัวบุคคล ผู้มอบคนหนึ่งเป็นเรื่องหนึ่งตามมาตรา 108</p> <p>ยกเว้นไม่ต้องเสียอากร</p> <p>(1) ใบแต่งตั้งนาย และใบมอบอำนาจซึ่งทนายความให้แก่เสมียนของตนเพื่อเป็นตัวแทนดำเนินคดีในศาล</p> <p>(2) ใบมอบอำนาจให้อोन หรือให้กระทำการใด ๆ เกี่ยวกับสัตว์พาหนะตามกฎหมายว่าด้วยสัตว์พาหนะ</p> <p>(3) ใบมอบอำนาจให้รับเงิน หรือสิ่งของแทน</p> <p>(4) ใบมอบอำนาจซึ่งสหกรณ์เป็นผู้มอบ และใบมอบอำนาจตั้งสหกรณ์เป็นตัวแทนจัดการให้สหกรณ์ได้รับสิทธิในอสังหาริมทรัพย์</p>	30 บาท	ผู้มอบอำนาจ	ผู้รับมอบอำนาจ
<p>8. ใบมอบฉันทะสำหรับให้ลงมติในที่ประชุมของบริษัท</p> <p>(ก) มอบฉันทะสำหรับการประชุมครั้งเดียว</p> <p>(ข) มอบฉันทะสำหรับการประชุมกว่าครั้งเดียว (พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2526 ใช้บังคับ 29 พ.ย. 2526 เป็นต้นไป)</p>	20 บาท 100 บาท	ผู้มอบฉันทะ ผู้มอบฉันทะ	ผู้มอบฉันทะ ผู้มอบฉันทะ
<p>9. (1) ตัวแลกเงิน หรือตราสารทำนองเดียวกับที่ใช้ อย่างตัวแลกเงิน ฉบับละ</p> <p>(2) ตัวสัญญาใช้เงิน หรือตราสารทำนองเดียวกับ ที่ใช้อย่างตัวสัญญาใช้เงิน ฉบับละ</p> <p>ยกเว้นไม่ต้องเสียอากร</p> <p>- ถ้าตัวออกเป็นสำหรับ และฉบับแรกในสำรับนั้นปิดแสตมป์บริบูรณ์แล้ว ฉบับอื่น ๆ ไม่ต้องปิดอีก แต่ต้องสลักหลังฉบับนั้น ๆ ไว้ว่า “ได้เสียอากรแล้ว”</p> <p>(พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2526 ใช้บังคับ 29 พ.ย. 2526 เป็นต้นไป)</p>	3 บาท 3 บาท	ผู้ส่งจ่าย ผู้ออกตัว	ผู้ส่งจ่าย ผู้ออกตัว

บัญชีอัตราค่าธรรมเนียม			
ลักษณะแห่งตราสาร	ค่าอากร ค่าธรรมเนียม	ผู้ที่ต้อง เสียอากร	ผู้ที่ต้อง ชดเชยค่าธรรมเนียม
10. บิลออฟแลดิง หมายเหตุ ถ้าออกเป็นสำรับให้ปิดค่าธรรมเนียมอัตราทุกฉบับ	2 บาท	ผู้กระทำตราสาร	ผู้กระทำตราสาร
11. (1) ใบหุ้น หรือใบหุ้นกู้ หรือใบรับรองหนี้ของ บริษัท สมาคม คณะบุคคล หรือองค์การใด ๆ (พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2526 ใช้บังคับ 29 พ.ย. 2526 เป็นต้นไป) (2) พันธบัตรของรัฐบาลใดๆ ที่ขายในประเทศไทย ทุกจำนวนเงิน 100 บาท หรือเศษของ 100 บาท ยกเว้นไม่ต้องเสียอากร - ใบหุ้น ใบหุ้นกู้ หรือใบรับรองหนี้ของสหกรณ์	5 บาท 1 บาท	ผู้ทรงตราสาร ผู้ทรงตราสาร	ผู้ทรงตราสาร ผู้ทรงตราสาร
12. เช็คหรือหนังสือคำสั่งใด ๆ ซึ่งใช้แทนเช็ค ฉบับละ (พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2526 ใช้บังคับ 29 พ.ย. 2526 เป็นต้นไป)	3 บาท	ผู้ส่งจ่าย	ผู้ส่งจ่าย
13. ใบรับฝากเงินประเภทประจำของธนาคารโดยมีดอกเบี้ย (พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2526 ใช้บังคับ 29 พ.ย. 2526 เป็นต้นไป)	5 บาท	ผู้รับฝาก	ผู้รับฝาก
14. เลตเตอร์ออฟเครดิต (ก) ออกในประเทศไทย - เงินต่ำกว่า 10,000 บาท - เงินตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป (ข) ออกในต่างประเทศ และให้ชำระเงินในประเทศไทย คราวละ หมายเหตุ ตราสารเลตเตอร์ออฟเครดิตที่ออกในประเทศไทย และให้ชำระ เงินในต่างประเทศ ต้องทำสำเนาเก็บไว้ในประเทศไทย ส่วนการ เสียอากรให้ปิดค่าธรรมเนียมเฉพาะในฉบับสำเนาดังกล่าวนั้น (พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2526 มาตรา 15 ใช้บังคับ 29 พ.ย. 2526 เป็นต้นไป)	20 บาท 30 บาท 20 บาท	ผู้ออกตราสาร ผู้ออกตราสาร ผู้ทรงคนแรกใน ประเทศไทย	ผู้ออกตราสาร ผู้ออกตราสาร ผู้ทรงคนแรกใน ประเทศไทย

บัญชีอัตราอากรแสตมป์			
ลักษณะแห่งตราสาร	ค่าอากรแสตมป์	ผู้ที่ต้องเสียอากร	ผู้ที่ต้องชดเชาแสตมป์
<p>15. เชื้อคสำหรับผู้เดินทาง</p> <p>(ก) ออกในประเทศ ฉบับละ</p> <p>(ข) ออกในต่างประเทศ แต่ให้ชำระในประเทศไทย ฉบับละ</p> <p>(พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2526 มาตรา 14 ใช้บังคับ 29 พ.ย. 2526 เป็นต้นไป)</p>	<p>3 บาท</p> <p>3 บาท</p>	<p>ผู้ออกเช็ค</p> <p>ผู้ทรงคนแรกในประเทศไทย</p>	<p>ผู้ออกเช็ค</p> <p>ผู้ทรงคนแรกในประเทศไทย</p>
<p>16. ใบรับรอง</p> <p>ซึ่งออกให้เนื่องในกิจการรับขนส่งสินค้าโดยทางน้ำ ทางบก และทางอากาศ คือตราสารซึ่งลงลายมือชื่อพนักงาน หรือนายสินค้าของยานพาหนะรับขนส่ง ซึ่งออกรับของดังระบุไว้ในใบรับนั้น เมื่อไม่ได้ออกบิลออฟเลดิง ฉบับละ</p> <p>หมายเหตุ</p> <p>- ถ้าออกเป็นสำรับให้ปิดแสตมป์ตามอัตราทุกฉบับ</p> <p>(พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2525 มาตรา 9 ใช้บังคับ 27 ก.พ. 2525 เป็นต้นไป)</p>	<p>1 บาท</p>	<p>ผู้ออกใบรับ</p>	<p>ผู้ออกใบรับ</p>
<p>17. คำประกัน</p> <p>(ก) สำหรับกรณีที่ได้จำกัดจำนวนเงินไว้</p> <p>(ข) สำหรับจำนวนเงินไม่เกิน 1,000 บาท</p> <p>(ค) สำหรับจำนวนเงินเกิน 1,000 บาท แต่ไม่เกิน 10,000 บาท</p> <p>สำหรับจำนวนเงินเกิน 10,000 บาทขึ้นไป</p> <p>ยกเว้นไม่ต้องเสียอากร</p> <p>(ก) การประกันหนี้เนื่องแต่การที่รัฐบาลให้ราษฎรกู้ยืมหรือยืมเพื่อการบริโภค หรือการเกษตรกรรม</p> <p>(ข) คำประกันหนี้เนื่องแต่การที่สหกรณ์ให้สมาชิกกู้ยืมหรือยืม</p> <p>(พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2526 มาตรา 13 ใช้บังคับ 29 พ.ย. 2526 เป็นต้นไป)</p>	<p>10 บาท</p> <p>1 บาท</p> <p>5 บาท</p> <p>10 บาท</p>	<p>ผู้คำประกัน</p> <p>ผู้คำประกัน</p> <p>ผู้คำประกัน</p> <p>ผู้คำประกัน</p>	<p>ผู้คำประกัน</p> <p>ผู้คำประกัน</p> <p>ผู้คำประกัน</p> <p>ผู้คำประกัน</p>
<p>18. จำนำ</p> <p>จำนวนหนี้ทุก 2,000 บาท หรือเศษของ 2,000 บาท</p> <p>ถ้าการจำนำมิได้จำกัดจำนวนหนี้ไว้</p>	<p>1 บาท</p> <p>1 บาท</p>	<p>ผู้รับจำนำ</p> <p>ผู้รับจำนำ</p>	<p>ผู้รับจำนำ</p> <p>ผู้รับจำนำ</p>

บัญชีอัตราค่าธรรมเนียม			
ลักษณะแห่งตราสาร	ค่าอากร ค่าธรรมเนียม	ผู้ที่ต้อง เสียอากร	ผู้ที่ต้อง ชำระค่าธรรมเนียม
ยกเว้นไม่ต้องเสียอากร (ก) ตั๋วจำหน่ายของโรงรับจำนำที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมาย (ข) จำนำอันเกี่ยวกับกู้ยืมซึ่งได้ปิดสมุดบริบูรณ์แล้วตามข้อ 5			
19. ใบรับของคลังสินค้า	1 บาท	นายคลังสินค้า	นายคลังสินค้า
20. คำสั่งให้ส่งมอบของ คือ ตราสารซึ่งบุคคลผู้ปรากฏชื่อใน ตราสารนั้น หรือซึ่งบุคคลผู้นั้นตราชื่อไว้ หรือผู้ทรงมีสิทธิที่ จะรับมอบสินค้าอันอยู่ในตู้ หรือเมืองท่า หรือคลังสินค้าซึ่งรับ เก็บหรือรับฝาก โดยเรียกเก็บค่าเช่า หรือรับสินค้าอันอยู่ที่ท่า สินค้า โดยที่เจ้าของลงลายมือชื่อ หรือมีผู้อื่นลงลายมือชื่อแทน ในเมื่อขาย หรือโอนทรัพย์สินอันปรากฏในตราสารนั้น (พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2525 มาตรา 13 ใช้บังคับ 27 ก.พ. 2525 เป็นต้นไป)	1 บาท	ผู้ออกคำสั่ง	ผู้ออกคำสั่ง
21. ตัวแทน (ก) มอบอำนาจเฉพาะการ (ข) มอบอำนาจทั่วไป ยกเว้นไม่ต้องเสียอากร - การตั้งตัวแทนในกรณีสหกรณ์เป็นตัวการ (พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2526 มาตรา 14 ใช้บังคับ 29 พ.ย. 2526 เป็นต้นไป)	10 บาท 30 บาท	ตัวการ ตัวการ	ตัวการ ตัวการ
22. คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ (ก) ในกรณีซึ่งพิพาทกันด้วยจำนวนเงิน หรือราคา ทุกจำนวนเงิน 1,000 บาท หรือเศษของ 1,000 บาท (ข) ในกรณีอื่นซึ่งไม่กล่าวถึงจำนวนเงิน หรือราคา (พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2525 ใช้บังคับ 27 ก.พ. 2525 เป็นต้นไป)	1 บาท 10 บาท	อนุญาโต ตุลาการ อนุญาโต ตุลาการ	อนุญาโต ตุลาการ อนุญาโต ตุลาการ

บัญชีอัตราค่าธรรมเนียม			
ลักษณะแห่งตราสาร	ค่าอากร แสตมป์	ผู้ที่ต้อง เสียอากร	ผู้ที่ต้อง ชดเชาแสตมป์
<p>23. คู่ฉบับ หรือคู่ฉีกแห่งตราสาร คือ ตราสารซึ่งมีข้อความ อย่างเดียวกันกับต้นฉบับ หรือต้นสัญญาและผู้กระทำ ตราสารได้ลงลายมือชื่อไว้อย่างเดียวกับต้นฉบับ</p> <p>(ก) ถ้าต้นฉบับเสียอากรไม่เกิน 5 บาท (ข) ถ้าเกิน 5 บาท</p> <p>ยกเว้นไม่ต้องเสียอากร - ถ้าฝ่ายที่ต้องเสียอากรเป็นสหกรณ์ (พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2526 ใช้บังคับ 29 พ.ย. 2526 เป็นต้นไป)</p>	<p>1 บาท 5 บาท</p>	<p>(1) ถ้าไม่มี บุคคลอีก ฝ่ายหนึ่งเป็น คู่สัญญา คนที่เสียอากร สำหรับต้นฉบับ เป็นผู้เสีย (2) ถ้ามีบุคคล อีกฝ่ายหนึ่ง เป็นคู่สัญญา บุคคลอีกฝ่าย หนึ่งนั้นต้อง เป็นผู้เสียอากร</p>	<p>คนเดียวกับผู้ ชดเชาต้นฉบับ</p>
24. หนังสือบริคณห์สนธิของบริษัทจำกัดที่ส่งต่อนายทะเบียน	200 บาท	ผู้เริ่มก่อการ	ผู้เริ่มก่อการ
25. ข้อบังคับของบริษัทจำกัดที่ส่งต่อนายทะเบียน	200 บาท	กรรมการ	กรรมการ
26. ข้อบังคับใหม่ หรือสำเนาหนังสือบริคณห์สนธิ หรือ ข้อบังคับของบริษัทจำกัดซึ่งเปลี่ยนแปลงใหม่ที่ส่งต่อ นายทะเบียน	50 บาท	กรรมการ	กรรมการ
27. หนังสือสัญญาห้างหุ้นส่วน (ก) หนังสือสัญญาจัดตั้งห้างหุ้นส่วน (ข) หนังสือสัญญาที่แก้ไขสัญญาจัดตั้งห้างหุ้นส่วน (พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2526 ใช้บังคับ 29 พ.ย. 2526 เป็นต้นไป)	<p>100 บาท 50 บาท</p>	<p>ผู้เป็นหุ้นส่วน ผู้เป็นหุ้นส่วน</p>	<p>ผู้เป็นหุ้นส่วน ผู้เป็นหุ้นส่วน</p>

บัญชีอัตราอากรแสตมป์			
ลักษณะแห่งตราสาร	ค่าอากรแสตมป์	ผู้ที่ต้องเสียอากร	ผู้ที่ต้องชดเชาแสตมป์
<p>28. ใบรับ เฉพาะตามที่ระบุต่อไปนี้</p> <p>(ก) ใบรับรางวัลสลากกินแบ่งของรัฐบาล</p> <p>(ข) ใบรับสำหรับการโอน หรือก่อตั้งสิทธิใด ๆ เกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ในเมื่อนิติกรรมที่เป็นเหตุให้ออกใบรับนั้นมีการจดทะเบียนตามกฎหมาย</p> <p>(ดูประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับอากรแสตมป์ (ฉบับที่ 21) (ดูคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยภาษีอากรที่ 27/2537)</p> <p>(ค) ใบรับสำหรับการขาย ขายฝาก ให้เช่าซื้อ หรือโอนกรรมสิทธิ์ยานพาหนะ ทั้งนี้เฉพาะยานพาหนะซึ่งมีการจดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยยานพาหนะนั้น ๆ</p> <p>ถ้าใบรับตาม (ก) (ข) หรือ (ค) มีจำนวนเงินตั้งแต่ 200 บาท ขึ้นไปทุก 200 บาท หรือเศษของ 200 บาท (พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2525 มาตรา 9 ใช้บังคับ 27 ก.พ. 2525 เป็นต้นไป)</p> <p>ยกเว้นไม่ต้องเสียอากร</p> <p>- ใบรับ สำหรับจำนวนเงินที่ผู้รับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม หรือภาษีธุรกิจเฉพาะ</p> <p>(พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 30) พ.ศ. 2534 ใช้บังคับ 1 ม.ค. 2535 เป็นต้นไป)</p> <p>(ยกเลิกโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2529 ใช้บังคับ 1 ก.พ. 2529 เป็นต้นไป)</p> <p>(ยกเลิกโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2529 ใช้บังคับ 1 ก.พ. 2529 เป็นต้นไป)</p>	1 บาท	ผู้ออกใบรับ	ผู้ออกใบรับ
<p>ดูพระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2500 มาตรา 6(11)</p> <p>ค่าอากรแสตมป์ที่มีจำนวนไม่ถึง 1 บาท หรือเศษของบาท ได้รับการยกเว้นอากร</p>			

หมวดที่ 3

การดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์

ประกาศกระทรวงการคลัง
เรื่อง การกำหนดสถาบันการเงินและอัตราสูงสุดของดอกเบี้ย
ที่สถาบันการเงินอาจคิดได้จากผู้กู้ยืม
(ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2526

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 3(4) และมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. 2523 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2524 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง โดยคำแนะนำของธนาคารแห่งประเทศไทย ออกประกาศเป็นข้อกำหนดดังต่อไปนี้

- ข้อ 1 กำหนดให้สหกรณ์ออมทรัพย์ ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ และบริษัทประกันชีวิตเป็นสถาบันการเงิน
- ข้อ 2 อัตราสูงสุดของดอกเบี้ยที่สหกรณ์ออมทรัพย์ ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ และบริษัทประกันชีวิตอาจคิดจากผู้กู้ยืมไม่เกินร้อยละ 19 ต่อปี

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 21 พฤศจิกายน 2526

(ลงชื่อ) สมหมาย ฮุนตระกูล

(นายสมหมาย ฮุนตระกูล)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

(คัดจากหนังสือราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม 100 ตอนที่ 189 วันที่ 2 ธันวาคม 2526 หน้า 1)

ที่ กษ 1109/ว 10455

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ถนนราชดำเนินนอก กทม. 10200

29 มิถุนายน 2536

เรื่อง การจัดสรรที่ดินของสหกรณ์ออมทรัพย์

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

ด้วยปรากฏว่ามีสหกรณ์ออมทรัพย์บางแห่งได้จัดซื้อที่ดินมาจัดสรรให้กับสมาชิก และมักจะมีสมาชิก ร้องเรียนในเรื่องต่างๆ อาทิเช่น คณะกรรมการดำเนินการได้ซื้อที่ดินในราคาแพงกว่าปกติ การทำสัญญาจะซื้อขาย ระหว่างสหกรณ์กับผู้ขาย ทำให้สหกรณ์เสียเปรียบรวมทั้งไม่สามารถขายที่ดินได้ตามที่คาดหวังไว้ เหตุดังกล่าวทำให้ สหกรณ์ได้รับความเสียหาย และทำให้เกิดภาพพจน์ในทางลบของสหกรณ์ต่อสาธารณชนทั่วไป

นายทะเบียนสหกรณ์ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่สหกรณ์จะดำเนินการในเรื่องดังกล่าวนี้ จะต้อง มีวัตถุประสงค์กำหนดไว้ในข้อบังคับอย่างชัดเจน และให้ใช้ความระมัดระวังในการดำเนินการเป็นอย่างดี กล่าวคือ

1. คณะกรรมการดำเนินการต้องจัดทำโครงการเสนอต่อที่ประชุมใหญ่พิจารณาอนุมัติก่อนที่จะเริ่มดำเนินการได้

2. เมื่อที่ประชุมใหญ่ได้อนุมัติแล้ว การจัดทำสัญญาจะซื้อขายและการส่งจ่ายเงินค่าที่ดินต้องพิจารณา ให้รอบคอบมิให้สหกรณ์เสียเปรียบ และในกรณีที่ผู้จะขายรับทำการแบ่งแปลงที่ดิน จัดทำสาธารณูปโภคต่าง ๆ ห้ามมิให้จ่ายเงินก่อนที่ผู้จะขายที่ดิน ได้ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว

อนึ่ง เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในเรื่องนี้ ดังเช่นที่สหกรณ์บางแห่งประสบอยู่ สหกรณ์ควรจะใช้วิธีการให้เงินกู้ พิเศษแก่สมาชิก โดยให้สมาชิกสามารถที่จะเลือกซื้อบ้านและหรือที่ดินได้ด้วยตนเอง หรือในกรณีที่สมาชิกเป็น จำนวนมากพอที่ต้องการมีบ้านและหรือที่ดิน สหกรณ์ควรเพียงผู้ประสานงานกับผู้ขายก็จะเหมาะสมกว่า

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และสั่งการให้สหกรณ์จังหวัดแจ้งให้สหกรณ์ออมทรัพย์ทราบและถือปฏิบัติต่อไปด้วย จักขอขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) อนันต์ ชำนาญกิจ

(นายอนันต์ ชำนาญกิจ)

รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติราชการแทน

นายทะเบียนสหกรณ์

กรมส่งเสริมสหกรณ์

กองสหกรณ์พาณิชย์และธนกิจ

โทร. (02) 2825850

โทรสาร (02) 2825852

ประกาศนายทะเบียนสหกรณ์
เรื่อง ข้อนแนะนำการปฏิบัติ กรณี สมาชิกยินยอม
ให้ส่วนราชการหักเงินส่งสหกรณ์ออมทรัพย์

โดยที่ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินเดือน เงินปี และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน พ.ศ. 2533 ประกอบกับหนังสือตอบข้อหารือของกระทรวงการคลังโดยกรมบัญชีกลาง กำหนดแนวทางปฏิบัติสำหรับการหักเงินเดือน หรือเงินอื่นของข้าราชการไว้ เพื่อการชำระเงินแก่สหกรณ์ออมทรัพย์ ทั้งนี้ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้เบิกจ่ายเงินของส่วนราชการต้นสังกัดสามารถกระทำได้โดยชอบ

ฉะนั้น เพื่อประโยชน์ของสหกรณ์ออมทรัพย์และสมาชิก รวมทั้งให้การปฏิบัติสอดคล้องกับระเบียบแบบแผนของทางราชการดังกล่าว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 16(1) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ประกอบกับคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ ที่ 688/2543 ลงวันที่ 26 กรกฎาคม 2543 เรื่อง มอบอำนาจให้ปฏิบัติกรแทนนายทะเบียนสหกรณ์ จึงให้ข้อนแนะนำสหกรณ์ออมทรัพย์ไว้ดังนี้

1. กรณีการส่งชำระหนี้ เงินค่าหุ้นรายเดือน หรือเงินอื่นให้สหกรณ์ออมทรัพย์ในส่วนราชการหากสมาชิกผู้ใดประสงค์จะให้หักเงินเดือน เงินค่าจ้าง เงินบำนาญ หรือเงินบำเหน็จ จากส่วนราชการที่ต้นสังกัดและส่งให้สหกรณ์สมาชิกผู้นั้นต้องมีหนังสือยินยอมแจ้งไว้แก่ส่วนราชการที่ต้นสังกัด และสำเนาหนังสือยินยอมนั้น ส่งให้สหกรณ์ไว้เป็นหลักฐาน

2. หนังสือยินยอมอาจทำขึ้นตามตัวอย่างท้ายประกาศนี้ก็ได้

3. สำหรับหน่วยงานอื่นที่มีใช้ส่วนราชการ ถ้ายอมหักเงินที่ต้องจ่ายแก่พนักงาน ลูกจ้างผู้เป็นสมาชิก และส่งให้สหกรณ์ออมทรัพย์ในหน่วยงานของตน ก็ให้ดำเนินการตามนัยดังกล่าวข้างต้นได้โดยอนุโลมเว้นแต่จะมีกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ ห้ามขัดแย้งไม่ให้หัก

4. หนังสือยินยอมข้างต้นให้ใช้สำหรับสมาชิกสหกรณ์ที่มีภาระผูกพันตามสัญญากู้เงิน ซึ่งเกิดขึ้นหลังจากวันประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2543

(ลงนาม) บุญมี จันทร์วงศ์

(นายบุญมี จันทร์วงศ์)

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติราชการแทน

นายทะเบียนสหกรณ์

ที่ กษ 1110/11300

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. 10200

17 กันยายน 2541

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการผ่อนผันการชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

ด้วยขณะนี้ มีสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์จำนวนหนึ่งประสบปัญหาในการส่งชำระหนี้เงินกู้ต่อสหกรณ์ สาเหตุดังกล่าวมาจาก การที่สมาชิกมีหนี้หลายทาง สหกรณ์ให้เงินกู้ในจำนวนเงินที่สูงเกินไป ประกอบกับภาวะเศรษฐกิจที่ถดถอยทำให้การหารายได้เสริมของสมาชิกลดน้อยหรือหมดไป สมาชิกในสถานประกอบการบางส่วนถูกลดเงินเดือนค่าจ้าง

กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า ถ้าสหกรณ์ออมทรัพย์ใดมีปัญหาดังกล่าว เพื่อให้การแก้ไขปัญหาดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ขัดกับข้อบังคับ ระเบียบของสหกรณ์ รวมทั้งไม่ทำให้เสื่อมเสียผลประโยชน์ของสหกรณ์ หรือสมาชิกโดยรวม และเห็นควรผ่อนผันการชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ (ลูกหนี้) สหกรณ์ควรพิจารณาการผ่อนผันการชำระหนี้ดังกล่าว ดังต่อไปนี้

1. การผ่อนผันการชำระหนี้ของสมาชิก จะต้องไม่กระทบกระเทือนต่อการชำระหนี้ของสหกรณ์แก่เจ้าหนี้ต่าง ๆ ที่สหกรณ์กู้ยืมเงินมาเป็นทุนดำเนินงาน รวมทั้งสมาชิกที่ฝากเงินกับสหกรณ์ด้วย
2. ในการผ่อนผันการชำระหนี้ของสมาชิก สมาชิกจะต้องชำระดอกเบี้ยตามต้นเงินคงเหลือทุกเดือน ห้ามงดการชำระดอกเบี้ยให้กับสหกรณ์ ทั้งนี้เพราะดอกเบี้ยรับจากเงินให้กู้แก่สมาชิก เป็นรายได้หลักของสหกรณ์ ซึ่งสหกรณ์จะนำเงินดังกล่าวมาจ่ายผลตอบแทนให้แก่แหล่งเงินทุนต่าง ๆ รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสหกรณ์
3. ในกรณีที่สหกรณ์มีความจำเป็นที่จะให้สมาชิกหยุดส่งการชำระหนี้เงินกู้สามัญ (ขอผ่อนเวลาการส่งเงินงวดชำระหนี้) คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์สามารถจะพิจารณาให้หยุดส่งการชำระหนี้ได้ไม่เกิน 6 งวดรายเดือน สำหรับการขอหยุดส่งการชำระหนี้เงินกู้พิเศษ คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ ควรพิจารณาโดยละเอียดรอบคอบถึงความคุ้มค่าของหลักประกันและอายุงานที่เหลือ (ระยะเวลาทำงานที่มีรายได้) ของสมาชิกผู้กู้ เนื่องจากเป็นเงินกู้ที่มีระยะเวลาการชำระคืนนานอยู่แล้ว ทั้งนี้ ต้องไม่เกิน 6 งวดรายเดือน เช่นเดียวกับเงินกู้สามัญ และให้แก้ไขระเบียบให้ถูกต้องด้วย

อนึ่ง การผ่อนผันการชำระหนี้ของสมาชิก สหกรณ์สามารถดำเนินการอื่น ๆ ได้อีก อาทิ

- ก. การเปลี่ยนวิธีการส่งชำระหนี้ จากต้นเงินเท่ากันทุกเดือนพร้อมดอกเบี้ย (แบบสหกรณ์) เป็นต้นเงินและดอกเบี้ยเท่ากันทุกเดือน (แบบธนาคาร)
- ข. นำหนี้คงเหลือมาปรับเงินงวดชำระหนี้ใหม่ให้เท่ากับงวดชำระหนี้ตามที่กำหนดไว้ในหนังสือกู้เงิน หรือสัญญากู้เงินเดิม เช่น สมาชิกกู้เงินสามัญ 180,000 บาท ระยะเวลาชำระหนี้ 72 งวด รายเดือน สมาชิก

ส่งชำระหนี้มาแล้ว 10 งวดรายเดือน เป็นเงิน 25,000 บาท เหลือต้นเงินกู้ 155,000 บาท ก็ให้ขยาย
ระยะเวลาชำระหนี้เป็น 72 งวดรายเดือน เป็นต้น

ค. ใช้วิธีทั้ง ก. และ ข. ไปพร้อมกัน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และให้สหกรณ์จังหวัดแนะนำให้สหกรณ์ออมทรัพย์ทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) บุญมี จันทร์วงศ์

(นายบุญมี จันทร์วงศ์)

ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รักษาราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

กองสหกรณ์พาณิชย์และธนกิจ

โทร. (02) 2825853

โทรสาร (02) 2825852

ประกาศกระทรวงการคลัง
เรื่อง การกำหนดสถาบันการเงินและอัตราดอกเบี้ยสูงสุดของดอกเบี้ย
ที่สถาบันการเงินอาจคิดได้จากผู้กู้ยืม
(ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2550

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 3(4) และมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. 2523 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2535 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังโดยคำแนะนำของธนาคารแห่งประเทศไทยออกข้อกำหนดดังต่อไปนี้

- ข้อ 1 กำหนดให้สหกรณ์เครดิตยูเนียนเป็นสถาบันการเงิน
- ข้อ 2 อัตราสูงสุดของดอกเบี้ยที่สหกรณ์เครดิตยูเนียนอาจคิดจากผู้กู้ยืมไม่เกินร้อยละ 19 ต่อปี
- ข้อ 3 ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ. 2550

(ลงนาม) ฉลองภพ สุสังกร์กาญจน์
(นายฉลองภพ สุสังกร์กาญจน์)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

ที่ กษ 1109/7114

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. 10200

26 มิถุนายน 2546

เรื่อง แนวทางการให้บริการเงินกู้เพื่อเหตุฉุกเฉินแก่สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นสถาบันการเงินที่ส่งเสริมการออมทรัพย์ของบุคคลที่เป็นสมาชิก และให้บริการเงินกู้เพื่อการอันจำเป็นและมีประโยชน์ โดยยึดหลักการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สำหรับเงินกู้เพื่อเหตุฉุกเฉินเป็นบริการเงินกู้ประเภทหนึ่ง มีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการสมาชิกที่มีความจำเป็นต้องใช้เงินเพื่อการอันจำเป็นเร่งด่วน วงเงินกู้จะไม่สูงและระยะเวลาการชำระคืนไม่นาน อาทิ วงเงินกู้ครึ่งหนึ่งของเงินเดือนของสมาชิกผู้กู้แต่ไม่เกิน ..... บาท ระยะเวลาชำระคืนภายใน 2 งวด ๆ ละ 1 ครั้ง

อย่างไรก็ดี ขณะนี้มีสหกรณ์บางแห่งให้บริการเงินกู้เพื่อฉุกเฉินกระแสรายวัน โดยสหกรณ์ได้ทำสัญญากับธนาคารเพื่อเชื่อมระบบคอมพิวเตอร์เข้าด้วยกันเพื่อให้สมาชิกกู้เงินกู้เพื่อเหตุฉุกเฉินผ่านระบบ ATM ของธนาคาร กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า หากสหกรณ์ออมทรัพย์ใดจะให้บริการเงินกู้เพื่อเหตุฉุกเฉินผ่านระบบ ATM ของธนาคาร จะต้องระมัดระวังและพิจารณาโดยรอบคอบ เพราะการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว จะเกิดผลกระทบที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1) สมาชิกเป็นหนี้อย่างต่อเนื่อง

เงินกู้เพื่อเหตุฉุกเฉินกระแสรายวัน จะทำให้สมาชิกเป็นหนี้อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากสมาชิกสามารถกดเงินจากตู้ ATM ไปใช้ได้ตลอด และเมื่อถูกหักเงินเดือน ณ วันสิ้นเดือน วันถัดไปสมาชิกก็สามารถกดเงินกู้ฉุกเฉินได้อีกอย่างน้อยก็เท่ากับเงินต้นที่ถูกหักชำระหนี้

2) การดำเนินงานไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสหกรณ์

สหกรณ์ออมทรัพย์มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อให้สมาชิกมีแหล่งออมเงินเพื่อสร้างฐานะความเป็นอยู่ที่ดี และแหล่งกู้ยืมเพื่อการอันจำเป็นและมีประโยชน์ โดยการยึดหลักการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ขยัน ประหยัด อุดม และมีความซื่อสัตย์ทางการเงินเป็นสำคัญ แต่เงินกู้เพื่อเหตุฉุกเฉินกระแสรายวันจะกระตุ้นให้สมาชิกเป็นหนี้ และเป็นหนี้อย่างต่อเนื่องต่อไป จึงไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ออมทรัพย์

3) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพิ่มสูงขึ้น

เนื่องจากขณะนี้สหกรณ์จะต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายต่าง ๆ อาทิ คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์อื่น ๆ ค่าเชื่อมต่อบริษัทคอมพิวเตอร์ระหว่างสหกรณ์กับธนาคาร สำหรับสมาชิกก็มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน อาทิ

ค่าธรรมเนียมกดเงิน ค่าธรรมเนียมทำบัตร

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และให้สหกรณ์จังหวัดแนะนำสหกรณ์ออมทรัพย์ต่อไปด้วยจักขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) กนก คติการ

(นายกนก คติการ)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

สำนักพัฒนาธุรกิจสหกรณ์

โทร. 0 2282 1226

โทรสาร 0 2282 1226

หมวดที่ 4

การนำเสนอเรื่องต่าง ๆ และการอุทธรณ์

ที่ กษ 1104/14919

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. 10200

18 ธันวาคม 2546

เรื่อง ขั้นตอนการนำเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

ด้วยในปัจจุบันหน่วยงานต่างๆ ได้เสนอเรื่องต่อคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (คพช.) โดยไม่ถูกต้องตามขั้นตอน และไม่เป็นบรรทัดฐานเดียวกัน ก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ ทำให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ไม่สามารถติดตามเรื่องและไม่อาจบรรจุเข้าสู่วาระการประชุมได้ทันตามกำหนด

ในการนี้ ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (คพช.) จึงจำเป็นต้องชี้แจงขั้นตอนการนำเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ได้ถือปฏิบัติและแนะนำหน่วยงานต่าง ๆ ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้องและเป็นบรรทัดฐานเดียวกัน ดังนี้

1. การยื่นเรื่องอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ตามมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ให้ผู้มีส่วนได้เสียยื่นเรื่องอุทธรณ์โดยตรงต่อฝ่ายเลขานุการ คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (กองแผนงาน กรมส่งเสริมสหกรณ์)

2. การยื่นเรื่องอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ตามมาตรา 38 และมาตรา 72 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ให้ยื่นเรื่องอุทธรณ์ผ่านนายทะเบียนสหกรณ์ หรือรองนายทะเบียนสหกรณ์ (กรณีส่วนภูมิภาค ให้ยื่นผ่านสหกรณ์จังหวัดในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์ สำหรับกรุงเทพมหานครให้ยื่นผ่านผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์ พื้นที่ 1 และ 2 ในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์) และให้นายทะเบียนสหกรณ์หรือรองนายทะเบียนสหกรณ์ ยื่นเรื่องอุทธรณ์ต่อฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติต่อไป

3. การเสนอเรื่องเพื่อขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ตามมาตรา 62 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ให้เสนอเรื่องโดยตรงต่อฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (กองแผนงาน กรมส่งเสริมสหกรณ์)

4. การเสนอเรื่องอื่น ๆ นอกจากข้อ 1 ถึงข้อ 3 เพื่อให้คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติพิจารณา รับทราบ หรือให้ความเห็นชอบ ให้เสนอเรื่องโดยตรงต่อฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (กองแผนงาน กรมส่งเสริมสหกรณ์)

5. หากมีเหตุสงสัยว่าเรื่องดังกล่าวเป็นอำนาจของนายทะเบียนสหกรณ์ หรือเป็นอำนาจของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ที่จะพิจารณา รับทราบ หรือให้ความเห็นชอบ หรือมีเหตุขัดข้องในการเสนอเรื่องประการอื่นใด ให้หารือนายทะเบียนสหกรณ์ หรือรองนายทะเบียนสหกรณ์ (กรณีส่วนภูมิภาค ให้หารือสหกรณ์จังหวัด ในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์ และสำหรับกรุงเทพมหานครให้หารือผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์ พื้นที่ 1

และ 2 ในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์) หรือจะหารือโดยตรงได้ที่กลุ่มแผนงาน กองแผนงาน โทร. 0 2628 5518, 0 2282 8059 โทรสาร 0 2628 5518

ทั้งนี้ ให้ผู้มีส่วนได้เสียหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรีบเสนอเรื่องดังกล่าวทันทีที่มีข้อมูลครบถ้วน ไม่ควรรอให้มีการกำหนดนัดวันประชุมก่อนแล้วค่อยเสนอ เพราะบางเรื่องจำเป็นต้องผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการคณะต่าง ๆ ก่อนที่จะมีการเสนอเรื่อง เข้าสู่ที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ซึ่งจะช่วยให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ไม่อาจบรรจุเรื่องดังกล่าวเข้าสู่วาระการประชุมได้ทันตามกำหนด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้สหกรณ์จังหวัดถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) พິงพิศ ดุลยพัทธ์

(นางพິงพิศ ดุลยพัทธ์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

กองแผนงาน

โทร. 0 2282 8059

โทรสาร 0 2628 5518

ข้อกำหนดของคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาเรื่องข้ออุทธรณ์
ที่ 1/2543
เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์การรับเรื่องอุทธรณ์

อาศัยอำนาจตามคำสั่งคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (คพช.) ที่ 1/2542 สั่ง ณ วันที่ 19 ตุลาคม 2542 เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาเรื่องข้ออุทธรณ์ ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาเรื่องข้ออุทธรณ์ จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์การรับอุทธรณ์ โดยกำหนดให้ผู้ที่จะอุทธรณ์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องถือปฏิบัติดังนี้ คือ

1. มาตราที่จะอุทธรณ์ ผู้มีสิทธิอุทธรณ์ และระยะเวลายื่นอุทธรณ์มีดังนี้

1. **มาตรา 20** เป็นคำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์ หรือรองนายทะเบียนสหกรณ์ที่ได้สั่งยับยั้งหรือเพิกถอนมติของที่ประชุมใหญ่ หรือที่ประชุมคณะกรรมการสหกรณ์ที่ได้ลงมติอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายข้อบังคับ ระเบียบของสหกรณ์ ระเบียบหรือคำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์

2. **มาตรา 22** เป็นคำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์ซึ่งได้ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ปฏิบัติการดังต่อไปนี้

2.1 ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์แก้ไขข้อบกพร่องตามวิธีการ และระยะเวลาที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

2.2 ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ระงับการปฏิบัติบางส่วนที่เป็นเหตุให้เกิดข้อบกพร่องหรือเสื่อมเสียผลประโยชน์ของสหกรณ์ หรือ สมาชิก

2.3 ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์หยุดปฏิบัติหน้าที่เป็นการชั่วคราว เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องนั้นให้แล้วเสร็จ ตามวิธีการและภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

2.4 ให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์พ้นตำแหน่งทั้งคณะ หรือให้กรรมการ ซึ่งเกี่ยวข้องกับ การนั้นพ้นจากตำแหน่งกรรมการ

3. **มาตรา 24** เป็นคำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์ที่สั่งให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์พ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ

4. **มาตรา 25** เป็นคำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์ที่สั่งให้กรรมการบางคนพ้นจากตำแหน่งดังกล่าว โดยยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ โดยส่งผ่านนายทะเบียนสหกรณ์ได้ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่ง

5. **มาตรา 38** เป็นคำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์ที่มีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนเป็นสหกรณ์

- ผู้มีสิทธิอุทธรณ์ ได้แก่ “คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์” โดยยื่นอุทธรณ์ต่อนายทะเบียนสหกรณ์ภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

6. **มาตรา 44** เป็นคำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์มีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับของสหกรณ์

- ผู้มีสิทธิอุทธรณ์ ได้แก่ “คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์” โดยยื่นคำอุทธรณ์ต่อนายทะเบียนสหกรณ์ภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

7. **มาตรา 72** เป็นคำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์ที่มีคำสั่งเลิกสหกรณ์ตามมาตรา 71 เมื่อปรากฏว่า

7.1 สหกรณ์ไม่เริ่มดำเนินกิจการภายใน 1 ปี นับแต่วันที่จดทะเบียน หรือหยุดดำเนินกิจการ ติดต่อกันเป็นเวลา 2 ปี นับแต่วันที่หยุดดำเนินกิจการ

7.2 สหกรณ์ไม่ส่งสำเนาบัญชี และรายงานประจำปีต่อนายทะเบียนสหกรณ์เป็นเวลา 3 ปี ติดต่อกัน

7.3 สหกรณ์ไม่อาจดำเนินกิจการให้เป็นผลดี หรือการดำเนินกิจการของสหกรณ์ก่อให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์ หรือประโยชน์ส่วนรวม

- ผู้มีสิทธิอุทธรณ์ ได้แก่ “คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์” โดยยื่นอุทธรณ์ต่อนายทะเบียนสหกรณ์ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่รับคำสั่ง

8. **มาตรา 99** เป็นคำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์ที่มีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนเพื่อจัดตั้งเป็นสหกรณ์ขึ้นใหม่ โดยการแยกจากสหกรณ์เดิม

- ผู้มีสิทธิอุทธรณ์ ได้แก่ “คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์” โดยยื่นอุทธรณ์ต่อนายทะเบียนสหกรณ์ภายใน 60 วัน นับแต่วันที่รับแจ้งคำสั่ง

9. **มาตรา 103** เป็นคำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์ที่มีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนเป็นชุมนุมสหกรณ์

- ผู้มีสิทธิอุทธรณ์ ได้แก่ “คณะผู้จัดตั้งชุมนุมสหกรณ์” โดยยื่นอุทธรณ์ต่อนายทะเบียนสหกรณ์ภายใน 60 วัน นับแต่วันที่รับแจ้งคำสั่ง

10. **มาตรา 105 วรรคท้าย** กล่าวว่า “ให้นำบทบัญญัติในหมวด 3 หมวด 4 หมวด 5 และหมวด 6 มาบังคับใช้กับชุมนุมสหกรณ์โดยอนุโลม”

10.1 เป็นคำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์ที่มีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับของชุมนุมสหกรณ์ (อนุโลม ตามมาตรา 44 หมวด 3)

- ผู้มีสิทธิอุทธรณ์ ได้แก่ “คณะกรรมการดำเนินการชุมนุมสหกรณ์” โดยยื่นอุทธรณ์ต่อนายทะเบียนสหกรณ์ ภายใน 60 วัน นับแต่วันที่รับแจ้งคำสั่ง

10.2 เป็นคำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์ที่มีคำสั่งเลิกชุมนุมสหกรณ์ตาม มาตรา 71 (อนุโลมตาม มาตรา 72 หมวด 3)

ฯลฯ

- ผู้มีสิทธิอุทธรณ์ ได้แก่ “คณะกรรมการดำเนินการชุมนุมสหกรณ์” โดยยื่นอุทธรณ์ต่อนายทะเบียนสหกรณ์ ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่รับคำสั่ง

10.3 เป็นคำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์ที่มีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนเพื่อจัดตั้งเป็นสหกรณ์ขึ้นใหม่ โดยการแยกจากชุมนุมสหกรณ์เดิม (อนุโลมตามมาตรา 99 หมวด 6)

- ผู้มีสิทธิอุทธรณ์ ได้แก่ “คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์” โดยยื่นอุทธรณ์ต่อนายทะเบียนสหกรณ์ ภายใน 60 วัน นับแต่วันที่รับแจ้งคำสั่ง

2. เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์ได้รับหนังสืออุทธรณ์แล้วให้ส่งคำอุทธรณ์ต่อไปยังคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ โดยไม่ชักช้า โดยส่งผ่านคณะอนุกรรมการพิจารณาเรื่องข้ออุทธรณ์ ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ตั้ง ณ วันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2543

(ลงนาม) สุพัตรา ธนเสนีวัฒน์

(นางสาวสุพัตรา ธนเสนีวัฒน์)

อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ประธานอนุกรรมการเพื่อพิจารณาเรื่องข้ออุทธรณ์

ด่วนที่สุด

ที่ กษ 1101/207449

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ถนนราชดำเนินนอก กทม. 10200

12 เมษายน 2543

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติในการตอบข้อหารือและแนะนำแนวทางปฏิบัติของสหกรณ์

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

ด้วยสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ ได้หารือนายทะเบียนสหกรณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และข้อบังคับของสหกรณ์ ปรากฏว่ามีสหกรณ์หลายสหกรณ์ได้หารือในเรื่องเดียวกัน และข้อเท็จจริงอย่างเดียวกัน เป็นเหตุให้สหกรณ์ปฏิบัติตามคำแนะนำของนายทะเบียนสหกรณ์ไม่เป็นไปอย่างสะดวกและรวดเร็ว

นายทะเบียนสหกรณ์ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การปฏิบัติงานของสหกรณ์เป็นไปอย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ คือ เรื่องใดที่นายทะเบียนสหกรณ์ได้ตอบข้อหารือให้กับสหกรณ์ใดสหกรณ์หนึ่งไปแล้วในเรื่องเดียวกัน ประเด็นเดียวกัน และข้อเท็จจริงอย่างเดียวกัน ให้สหกรณ์ทุกสหกรณ์ถือปฏิบัติในเรื่องดังกล่าว โดยไม่ต้องหารือ นายทะเบียนสหกรณ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้สหกรณ์จังหวัดทราบเพื่อแจ้งให้สหกรณ์ถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) อภิชาติ พงษ์ศรีหดุลชัย

(นายอภิชาติ พงษ์ศรีหดุลชัย)

รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติราชการแทน

นายทะเบียนสหกรณ์

กรมส่งเสริมสหกรณ์

สำนักงานเลขานุการกรม

โทร. (02) 2816875

โทรสาร (02) 2826078

**ระเบียบกรมส่งเสริมสหกรณ์
ว่าด้วย ข้อหาหรือการดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ประกาศ
กรมส่งเสริมสหกรณ์ หรือนายทะเบียนสหกรณ์ ข้อบังคับ
ระเบียบของสหกรณ์ พ.ศ. 2546**

โดยที่เห็นสมควรให้มีหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณา คำขอหาหรือ คำขอวินิจฉัย และคำร้องขอให้ใช้อำนาจตามกฎหมาย เพื่อให้การปฏิบัติงานการส่งเสริมสหกรณ์ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 จึงกำหนดระเบียบกรมส่งเสริมสหกรณ์ไว้ดังนี้

1. ระเบียบนี้เรียกว่า **“ระเบียบกรมส่งเสริมสหกรณ์ว่าด้วย ข้อหาหรือการดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ประกาศกรมส่งเสริมสหกรณ์ หรือนายทะเบียนสหกรณ์ ข้อบังคับระเบียบของสหกรณ์ พ.ศ. 2546”**

2. ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป การปฏิบัติหรือการดำเนินการใดที่ขัดแย้งกับระเบียบนี้ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

3. ใช้ระเบียบนี้

“ข้อหาหรือ” หมายถึง เรื่องที่ขอคำปรึกษาหรือขอคำแนะนำแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์หรือกฎหมายว่าด้วยจัดที่ดินเพื่อการครองชีพในส่วนที่ว่าด้วยนิคมสหกรณ์แล้วแต่กรณี และรวมถึง ระเบียบ คำสั่ง ประกาศกรมส่งเสริมสหกรณ์ หรือนายทะเบียนสหกรณ์ ข้อบังคับ และระเบียบสหกรณ์ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ หรือกฎหมายว่าด้วยจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ

“สหกรณ์จังหวัด” หมายถึง ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์พื้นที่ 1 และพื้นที่ 2 ด้วย

“สหกรณ์” หมายถึง ชุมนุมสหกรณ์ด้วย

4. การพิจารณาข้อหาหรือจะกระทำได้อเมื่อ

(1) บุคคลทั่วไปมีหนังสือขอหาหรือเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ หลักเกณฑ์และวิธีการจัดตั้งสหกรณ์ การบริหารจัดการของสหกรณ์ อุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์ กฎหมายว่าด้วยจัดที่ดินเพื่อการครองชีพในส่วนที่ว่าด้วยนิคมสหกรณ์ หรือหลักเกณฑ์การจัดที่ดินในนิคมสหกรณ์

(2) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้เสียกับการดำเนินการสหกรณ์หรือส่งเสริมสหกรณ์ มีหนังสือขอหาหรือ ระเบียบ คำสั่ง ประกาศกรมส่งเสริมสหกรณ์ หรือนายทะเบียนสหกรณ์ ข้อบังคับสหกรณ์ หรือระเบียบสหกรณ์เฉพาะที่กฎหมายว่าด้วยสหกรณ์กำหนดให้นายทะเบียนสหกรณ์เห็นชอบ

5. หนังสือขอหาหรืออย่างน้อยต้องมี

(1) ลายมือชื่อของผู้หาหรือพร้อมที่อยู่สามารถติดต่อได้

(2) มีข้อเท็จจริงพอสมควร

(3) ในกรณีการหาหรือตามข้อ 4(2) ต้องระบุด้วยว่าผู้หาหรือมีเหตุที่เกี่ยวข้อง หรือมีส่วนได้ส่วนเสีย

ในเรื่องที่หาหรือ

6. หนังสือขอหาหรือส่งถึงอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ ให้กลุ่มนิติกร สำนักงานเลขานุการกรม เป็นเจ้าของเรื่องดำเนินการ ถ้าส่งถึงสหกรณ์จังหวัดให้กลุ่มจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์เป็นเจ้าของเรื่องดำเนินการ

7. การพิจารณาขอหาหรือให้แบ่งเป็นสองขั้นตอน คือ ขั้นตอนการพิจารณารับเรื่องหรือไม่รับเรื่อง และขั้นตอนการดำเนินการพิจารณาขอหาหรือ

ขอหาหรือที่มีลักษณะต่อไปนี้ไม่สามารถรับไว้ดำเนินการได้

(1) ผู้หาหรือไม่มีสิทธิตามที่กำหนดในระเบียบนี้

(2) ผู้หาหรือใช้สิทธิขอโดยมิได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์กำหนดไว้ในระเบียบนี้

(3) ขอหาหรือไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่การพิจารณาของกรมส่งเสริมสหกรณ์

(4) ขอหาหรือในกฎหมายอื่น

8. ขอหาหรือใดไม่รับไว้ดำเนินการให้ส่งคืนพร้อมแจ้งเหตุผลที่ไม่รับไว้ดำเนินการภายในสามวันทำการ นับแต่วันที่พิจารณาไม่รับไว้ดำเนินการแต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินเจ็ดวันทำการนับแต่วันที่ได้รับหนังสือขอหาหรือและถ้าเป็นขอหาหรือเกี่ยวกับกฎหมายอื่นให้แนะนำผู้ขอหาหรือด้วยว่าหน่วยงานใดที่รับผิดชอบโดยตรงในขอหาหรือนั้น

9. ขอหาหรือที่ไว้ดำเนินการให้ปฏิบัติดังนี้

(1) พิจารณาโดยองค์คณะ

(2) การพิจารณา ให้พิจารณาจากข้อเท็จจริง พยานหลักฐานต่าง ๆ คำชี้แจง และรายงานของผู้ที่

เกี่ยวข้อง

(3) การพิจารณาให้ยึดหลักการและเจตนารมณ์ของกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ประกาศกรมส่งเสริมสหกรณ์ หรือนายทะเบียนสหกรณ์ ข้อบังคับ หรือระเบียบสหกรณ์ในเรื่องนั้น

องค์คณะพิจารณาให้มีจำนวนไม่น้อยกว่าสามคนแต่ไม่เกินห้าคน ในกรณีที่เป็นหนังสือขอหาหรืออธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ ให้กลุ่มนิติกร สำนักงานเลขานุการกรม นำเสนออธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์กำหนดองค์คณะเป็นการถาวรหรือเป็นคราว ๆ ก็ได้ ส่วนหนังสือขอหาหรือสหกรณ์จังหวัดให้สหกรณ์จังหวัดตั้งองค์คณะพิจารณาเช่นเดียวกัน

10. องค์ประชุมขององค์คณะพิจารณาต้องครบจำนวนที่กำหนดจึงจะประชุมพิจารณาได้ เมื่อเสร็จสิ้นการพิจารณาให้สรุปผลการพิจารณาโดยบันทึกประเด็นพิจารณา ข้อเท็จจริง ความเห็น และมติไว้ในรายงานการพิจารณา

11. หากมีความจำเป็นและเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาขอหาหรือกลุ่มนิติกรอาจขอให้ข้าราชการหรือลูกจ้างจากหน่วยงานใดสังกัดกรมส่งเสริมสหกรณ์ มาให้ข้อมูลข้อเท็จจริงต่อองค์คณะที่พิจารณาขอหาหรือนั้นหรือให้ส่งพยานหลักฐานมาเพื่อประกอบการพิจารณาก็ได้ ข้าราชการ ลูกจ้าง หรือส่วนราชการที่ถูกร้องขอต้องให้ความร่วมมือ

ถ้าต้องให้ผู้หาหรือ หรือข้าราชการในส่วนภูมิภาค หรือคู่กรณีชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมเป็นหนังสือให้เลขานุการกรมทำเป็นหนังสือแจ้งเชิญ ถ้าไม่ได้รับคำตอบในเวลาที่กำหนดในหนังสือแจ้งให้องค์คณะพิจารณาไปตามพยานหลักฐานเท่าที่ปรากฏ

ให้สหกรณ์จังหวัดนำความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมาดำเนินการโดยอนุโลม

12. การพิจารณาคำขอหรือหากมีประเด็นต้องพิจารณาตามกฎหมายอื่นด้วย ห้ามไม่ให้พิจารณาตอบข้อหรือในประเด็นนั้น แต่ให้แนะนำผู้ขอหรือนำประเด็นดังกล่าว ไปหารือกับหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่พิจารณา

13. การพิจารณาข้อหรือต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยไม่ชักช้า และต้องเสนอผลพิจารณาแจ้งให้ผู้ขอหรือทราบเป็นหนังสือภายในสิบห้าวันทำการนับแต่วันที่รับเรื่องไว้ดำเนินการ ถ้าการพิจารณามีความซับซ้อน และต้องพิจารณาข้อมูล ข้อเท็จจริง พยานหลักฐานจำนวนมากให้ขยายเวลาได้อีกไม่เกินสิบห้าวันทำการ และต้องมีหนังสือแจ้งเหตุผลพิจารณาไม่แล้วเสร็จให้ผู้ขอหรือทราบภายในสามวันทำการนับแต่วันครบกำหนดเวลาที่ต้องแจ้งผลการพิจารณาครั้งแรก

14. การแจ้งผลพิจารณาข้อหรือให้รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ที่ได้รับมอบหมายกำกับดูแลสำนักงานเลขานุการกรม หรือสหกรณ์จังหวัดแล้วแต่กรณีเป็นผู้แจ้ง

15. หนังสือที่สหกรณ์จังหวัดได้แจ้งไปตามข้อ 14 ต้องส่งสำเนาให้สำนักงานเลขานุการกรมเพื่อมอบให้กลุ่มนิติการรับทราบด้วย

หนังสือแจ้งผลพิจารณาข้อหรือให้สำนักงานเลขานุการกรมสำเนาเวียนให้ทุกส่วนราชการในสังกัดกรมส่งเสริมสหกรณ์ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคทราบด้วย และให้กลุ่มนิติการเก็บรวบรวมหนังสือนี้ไว้ทั้งหมด

16. ให้เลขานุการกรม และสหกรณ์จังหวัด รักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546

(ลงนาม) บุญมี จันทรวงศ์

(นายบุญมี จันทรวงศ์)

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

คำแนะนำของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
ที่ 1/2540

เรื่อง หลักเกณฑ์การแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครอง

ด้วยคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมีความเห็นว่า เมื่อพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มีผลใช้บังคับ (ตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม 2540) การแจ้งคำสั่งทางปกครองให้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องจะมีหลักเกณฑ์บางประการที่แตกต่างไปจากที่เคยเป็นมา กล่าวคือการแจ้งคำสั่งทางปกครองจะต้องปฏิบัติตามมาตรา 40¹ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ที่กำหนดว่าคำสั่งทางปกครองที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งต่อไปได้ เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองต้องแจ้งให้ผู้รับคำสั่งทราบถึงรายละเอียดและระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งดังกล่าวด้วย ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองมิได้แจ้งรายละเอียดและระยะเวลาในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งไว้ในคำสั่งและไม่มีการแจ้งการใช้สิทธิในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งใหม่ในภายหลัง ระยะเวลาในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งจะขยายออกไปเป็นหนึ่งปีตามมาตรา 40 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้รับคำสั่งทางปกครองและจะส่งผลให้ทางราชการต้องผูกพันในการพิจารณาอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองนานขึ้นกว่าที่กฎหมายในเรื่องนั้น ๆ ได้บัญญัติไว้

คณะกรรมการวิธีการปฏิบัติราชการทางปกครองเห็นว่าการแจ้งรายละเอียดและระยะเวลาในการใช้สิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองแก่คู่กรณีเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเพราะเป็นการคุ้มครองสิทธิของคู่กรณีผู้รับคำสั่งสมควรแนะนำให้เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองปฏิบัติให้ครบถ้วนถูกต้องตามข้อกำหนดที่บัญญัติไว้ในมาตรา 40 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ดังนี้

1. รายละเอียดในการแจ้งสิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครอง

- (1) ระบุกรณีที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งไว้ในคำสั่งในกรณีเป็นคำสั่งทางปกครองที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งต่อไปได้
  - (2) ระบุการยื่นคำอุทธรณ์หรือคำโต้แย้ง ประกอบด้วย บุคคลผู้รับคำอุทธรณ์หรือคำโต้แย้งสถานที่ยื่นคำอุทธรณ์หรือคำโต้แย้ง เจอนไขอันเป็นสาระสำคัญในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งในกรณีที่กฎหมายกำหนดไว้
  - (3) ระบุระยะเวลาสำหรับการยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้ง
- ตัวอย่างเช่น ใช้ข้อความว่า “ถ้าหากท่านประสงค์จะอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งนี้ ให้ยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งดังกล่าวต่อ...(1).....ภายใน.....(2).....วัน นับแต่วันที่รับทราบคำสั่งนี้”
- หมายเหตุ (1) ให้ระบุ บุคคล คณะบุคคล หรือเจ้าหน้าที่ผู้รับอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง
- (2) ให้ระบุระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์

¹ มาตรา 40 คำสั่งทางปกครองที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งต่อไปได้ให้ระบุกรณีที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้ง การยื่นคำอุทธรณ์หรือคำโต้แย้ง และระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งดังกล่าวไว้ด้วย

ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้ระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งเริ่มนับใหม่ตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งหลักเกณฑ์ตามวรรคหนึ่ง แต่ถ้าไม่มีการแจ้งใหม่และระยะเวลาดังกล่าว มีระยะเวลาสั้นกว่าหนึ่งปี ให้ขยายเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งทางปกครอง

2. กรณีที่ต้องแจ้งรายละเอียดและระยะเวลาในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองที่ทำเป็นหนังสือ อาจแยกเป็นกรณีได้ดังนี้

(ก) ในกรณีมีกฎหมายเฉพาะเรื่องกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งไว้ เช่น การยื่นอุทธรณ์ตามมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522

“มาตรา 48 ผู้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่งซึ่งถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่ง

ฯลฯ

ฯลฯ”

หรือการยื่นอุทธรณ์ตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518

“มาตรา 20 ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ออกใบอนุญาต หรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต ผู้ขอใบอนุญาตหรือผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับหนังสือของพนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งการไม่ออกใบอนุญาต หรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต

ฯลฯ

ฯลฯ”

ในกรณีนี้ให้เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองแจ้งรายละเอียดและระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายดังกล่าว

(ข) ในกรณีไม่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดระยะเวลาในการใช้สิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งไว้ให้เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งแจ้งให้ผู้รับคำสั่งยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งต่อเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 44² ของพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 เช่น มาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504

“มาตรา 21 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้กระทำความผิดตามมาตรา 16 ออกจากเขตอุทยานแห่งชาติหรืองดเว้นการกระทำใด ๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ”

3. กรณีคำสั่งทางปกครองที่ไม่อยู่ในบังคับที่ต้องแจ้งให้คู่กรณีทราบถึงการใช้สิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งตามมาตรา 40³

คำสั่งด้วยวาจาโดยสภาพไม่สามารถแจ้งรายละเอียดและระยะเวลาให้ใช้สิทธิอุทธรณ์ได้ ถ้าผู้รับคำสั่งร้องขอโดยมีเหตุอันสมควรภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่คำสั่งดังกล่าว เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งต้องยืนยันคำสั่งนั้นเป็นหนังสือตามมาตรา 35⁴ และในคำสั่งยืนยันเป็นหนังสือดังกล่าวเจ้าหน้าที่จะต้องแจ้งรายละเอียดและระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งไว้ในหนังสือนั้นด้วยโดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ระบุไว้ในข้อ (ก) หรือ (ข) กล่าวคือ ถ้ามีกฎหมายเฉพาะกำหนดระยะเวลาในการใช้สิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งไว้ก็ให้แจ้งรายละเอียด และระยะเวลาตามนั้น

² มาตรา 44 ภายใต้บังคับมาตรา 48 ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองใดไม่ได้ออกโดยรัฐมนตรี และไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองไว้เป็นการเฉพาะ ให้คู่กรณีอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองนั้นโดยยื่นต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว

คำอุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือโดยระบุข้อโต้แย้งและข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่อ้างอิงประกอบด้วย การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครองเว้นแต่จะมีการสั่งให้ทุเลาการบังคับตามมาตรา 56 วรรคหนึ่ง

³ โปรดดูเชิงอรรถที่ 1

⁴ มาตรา 35 ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองเป็นคำสั่งด้วยวาจา ถ้าผู้รับคำสั่งนั้นร้องขอและการร้องขอได้กระทำโดยมีเหตุอันสมควรภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่คำสั่งดังกล่าว เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งต้องยืนยันคำสั่งนั้นเป็นหนังสือ

ถ้ากฎหมายเฉพาะไม่ได้กำหนดระยะเวลาดังกล่าวไว้ก็ให้เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งแจ้งให้ผู้รับคำสั่งยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งต่อเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

4. กรณีที่ไม่อยู่ในบังคับที่ต้องแจ้งการใช้สิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

โดยที่เจ้าหน้าที่ต้องแจ้งสิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งไว้ในคำสั่งทางปกครองนี้จะใช้บังคับเฉพาะในกรณีที่มีบทบัญญัติแจ้งชัดไว้ในกฎหมายว่าคำสั่งทางปกครองใดของเจ้าหน้าที่ต้องอุทธรณ์หรือโต้แย้งอย่างไรและภายในระยะเวลาเท่าใดเท่านั้น ส่วนกรณีที่กระบวนการพิจารณาของฝ่ายปกครองสิ้นสุดลงแล้วและคู่กรณียังไม่พอใจผลคำสั่งทางปกครองนั้น คู่กรณีย่อมมีสิทธิที่จะนำเรื่องไปร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์หรือฟ้องเป็นคดีต่อศาลได้ต่อไปตามหลักการทบทวนทางกฎหมาย ซึ่งในกรณีดังกล่าว เจ้าหน้าที่ไม่อยู่ในสภาพที่จะรับผิดชอบได้ว่า เรื่องใดจะร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์หรือฟ้องศาลได้หรือไม่และภายในระยะเวลาโดยแน่ชัด ดังนั้น เจ้าหน้าที่จึงไม่มีหน้าที่ต้องแจ้งรายละเอียดและระยะเวลาในการใช้สิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่จะแนะนำถึงสิทธิที่จะนำเรื่องไปร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์หรือฟ้องคดีต่อศาลตามที่เห็นสมควรก็ได้

5. ปัญหาคาบเกี่ยวในการใช้พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางการปกครอง พ.ศ. 2539

เนื่องจากหลักการในพระราชบัญญัติดังกล่าวถือว่าการแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองเป็นส่วนหนึ่งของการทำคำสั่งทางปกครอง การไม่แจ้งรายละเอียดและระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งจะมีผลเป็นการขยายระยะเวลาการอุทธรณ์หรือโต้แย้งที่สั้นกว่าหนึ่งปีออกไปเป็นหนึ่งปีและมีผลใช้บังคับแก่คำสั่งทางปกครองที่ออกตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม 2540 เป็นต้นไป ดังนั้นคำสั่งทางปกครองที่ออกก่อนวันที่ 14 พฤษภาคม 2540 การไม่แจ้งรายละเอียดและระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งจึงไม่อยู่ในบังคับของมาตรา 40⁵ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

6. แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับคำสั่งทางปกครองที่ออกตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม 2540 และเจ้าหน้าที่ไม่ได้แจ้งสิทธิในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งไว้ในคำสั่งทางปกครอง

บรรดาคำสั่งทางปกครองที่ออกตั้งแต่วันที่ 14 พฤษภาคม 2540 เป็นต้นมา ถ้าเจ้าหน้าที่ไม่ได้แจ้งรายละเอียดและระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งให้ผู้รับคำสั่งทราบ ผลทางกฎหมายจะทำให้ระยะเวลาการใช้สิทธิอุทธรณ์หรือโต้แย้งที่สั้นกว่าหนึ่งปีขยายไปเป็นหนึ่งปีเสมอ ฉะนั้น เจ้าหน้าที่ควรพิจารณาว่าจะแจ้งคำสั่งใหม่หรือไม่ หากเห็นเป็นการสมควรก็ให้แจ้งคำสั่งทางปกครองไปใหม่ พร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้งไปด้วย เพื่อให้ระยะเวลาอุทธรณ์เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายเฉพาะหรือตามมาตรา 44⁶ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ เพื่อมิให้การใช้สิทธิอุทธรณ์ในทุกเรื่องต้องขยายระยะเวลาออกไปเป็นหนึ่งปี อันจะทำให้การบริหารราชการไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

(ลงนาม) เฉลิมชัย วสีนนท์

(นายเฉลิมชัย วสีนนท์)

ประธานคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

⁵ โปรดดูเชิงอรรถ 1

⁶ โปรดดูเชิงอรรถ 2

15 ธันวาคม 2548

เรื่อง ชักซ้อมการหารือของสหกรณ์

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

อ้างถึง ระเบียบกรมส่งเสริมสหกรณ์ ว่าด้วยข้อหารือการดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ประกาศ กรมส่งเสริมสหกรณ์หรือนายทะเบียนสหกรณ์ ข้อบังคับ ระเบียบของสหกรณ์ พ.ศ. 2546

ด้วยปรากฏว่า ในปัจจุบันมีสหกรณ์ต่าง ๆ ได้ทำหนังสือขอหารือมายังนายทะเบียนสหกรณ์และกรมส่งเสริมสหกรณ์ โดยไม่ผ่านสำนักงานสหกรณ์จังหวัดในพื้นที่ ทำให้เกิดปัญหาจากข้อมูลที่กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้รับไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ตรงกับข้อมูลที่สำนักงานสหกรณ์จังหวัดมีอยู่ ประกอบกับขณะนี้นายทะเบียนสหกรณ์ได้มอบอำนาจให้สหกรณ์จังหวัดในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์ มีหน้าที่ในการกำกับดูแล และนำเสนอส่งเสริมสหกรณ์ในพื้นที่แล้ว จึงทำให้การตอบข้อหารือบางครั้งเกิดความล่าช้าหรือเกิดความคลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริงได้ ปัญหาดังกล่าว จึงได้นำเข้าสู่ที่ประชุมหัวหน้าส่วนราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ เพื่อพิจารณากำหนดแนวทางชักซ้อมการหารือของสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ จึงขอชักซ้อมแนวทางปฏิบัติการตอบข้อหารือของสหกรณ์ ดังนี้

1. กรณีสหกรณ์มีความประสงค์จะขอหารือหรือขอคำแนะนำแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์หรือกฎหมายว่าด้วยจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ ในส่วนที่ว่าด้วยนิคมสหกรณ์แล้วแต่กรณีรวมถึง ระเบียบ คำสั่ง ประกาศกรมส่งเสริมสหกรณ์หรือนายทะเบียนสหกรณ์ ข้อบังคับและระเบียบสหกรณ์ที่ออกโดยอาศัยอำนาจกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ หรือกฎหมายว่าด้วยจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ ให้สหกรณ์ทำหนังสือเป็นลายลักษณ์อักษรหรือถึงสำนักงานสหกรณ์จังหวัดที่สหกรณ์มีที่ตั้งอยู่ โดยให้สำนักงานสหกรณ์จังหวัดตอบข้อหารือในสหกรณ์ทราบ

2. หากสหกรณ์ได้รับคำตอบจากสำนักงานสหกรณ์จังหวัด แล้วยังไม่เป็นที่ยุติ ถ้ามีความประสงค์หารือมายังกรมส่งเสริมสหกรณ์ ให้สหกรณ์แนบสำเนาคำตอบข้อหารือที่สำนักงานสหกรณ์จังหวัดตอบมาด้วย กรมส่งเสริมสหกรณ์ จะพิจารณาดำเนินการตอบข้อหารือโดยผ่านสำนักงานสหกรณ์จังหวัดในพื้นที่แจ้งให้สหกรณ์ทราบ

3. การพิจารณาตอบข้อหารือ ขอให้พิจารณาจาก

3.1 แนวทางปฏิบัติตามระเบียบกรมส่งเสริมสหกรณ์ ว่าด้วยข้อหารือฯ ตามที่อ้างถึงโดยพิจารณาจากข้อเท็จจริง พยานหลักฐานต่าง ๆ คำชี้แจง รายงานของผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยยึดหลักการและเจตนารมณ์ของกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ประกาศกรมส่งเสริมสหกรณ์หรือนายทะเบียนสหกรณ์ ข้อบังคับ หรือระเบียบสหกรณ์ในเรื่องนั้น

3.2 หากข้อหารือใดไม่สามารถรับไว้พิจารณาได้ให้จัดส่งเรื่องคืนพร้อมแจ้งเหตุผลที่ไม่รับเรื่องไว้ ดำเนินการให้สหกรณ์ทราบภายในสามวันทำการ แต่ทั้งนี้ไม่เกินเจ็ดวันทำการนับแต่วันได้รับหนังสือ

3.3 การพิจารณาตอบข้อหารือให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยไม่ชักช้า และเสนอผลพิจารณาแจ้งให้ สหกรณ์ทราบเป็นหนังสือภายในสิบห้าวันทำการนับแต่วันที่รับเรื่องไว้ ถ้าการพิจารณามีความซับซ้อน ข้อมูลหรือ ข้อเท็จจริงมีจำนวนมากจะขยายเวลาได้อีกไม่เกินสิบห้าวันทำการ ถ้าเป็นข้อหารือเกี่ยวกับกฎหมายอื่นด้วยห้ามไม่ให้ พิจารณาตอบข้อหารือในประเด็นนั้น แต่ให้แนะนำสหกรณ์นำประเด็นดังกล่าวไปหารือกับหน่วยงานที่มีอำนาจ พิจารณาได้โดยตรง

อนึ่ง กรณีสหกรณ์ขอหารือมายังกรมส่งเสริมสหกรณ์ โดยไม่แนบสำเนาหนังสือตอบข้อหารือของ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดแนบมา หรือสหกรณ์ส่งเรื่องหารือมายังกรมส่งเสริมสหกรณ์โดยตรง กรมฯ จะส่งเรื่องคืนให้ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพิจารณาตอบข้อหารือให้สหกรณ์ทราบ ในการนี้กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้แจ้งให้สหกรณ์ทราบ ถึงแนวทางชักข้อหารือดังกล่าวแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้สหกรณ์จังหวัดดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) บุญส่ง พานิชการ

(นายบุญส่ง พานิชการ)

ผู้อำนวยการสำนักจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์
ปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

สำนักจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์

โทร. 0 2282 6595

โทรสาร 0 2282 5042

E-mail : cpd_cep@cpd.go.th

www.cpd.go.th

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ โทร. 0 2282 6595

<http://webhost.cpd.go.th/cepo> E-mail: cpd_cepocpd.go.th

ที่ กษ 1108/5788

วันที่ 17 พฤษภาคม 2550

เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการขอหรือแนวทางดำเนินงานและการวินิจฉัยข้อบังคับของสหกรณ์

เรียน สหกรณ์จังหวัดทุกจังหวัด

ด้วยปรากฏว่าในปัจจุบัน สำนักงานสหกรณ์จังหวัดมีหนังสือขอหรือแนวทางดำเนินงานและการวินิจฉัยข้อบังคับของสหกรณ์เป็นจำนวนมาก แต่ชนิดของหนังสือที่ขอหรือไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ทำให้ไม่เป็นมาตรฐานและไม่เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

กรมส่งเสริมสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่าเพื่อให้มีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนแน่นอน จึงกำหนดแนวทางปฏิบัติสำหรับการใช้ชนิดของหนังสือในการขอหรือแนวทางดำเนินงานและการวินิจฉัยข้อบังคับของสหกรณ์ ดังนี้

1. หนังสือขอหรือแนวทางปฏิบัติทั่วไปของสหกรณ์ สมาชิกสหกรณ์ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ อาทิ แนวทางการดำเนินงาน การปฏิบัติตามกฎหมายสหกรณ์ ข้อบังคับ ระเบียบของสหกรณ์ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นอำนาจในการแนะนำส่งเสริมการดำเนินงานของกรมส่งเสริมสหกรณ์ ให้จัดทำเป็นหนังสือภายนอก (กระดาศตราครุฑ) ระหว่างจังหวัดและกรมส่งเสริมสหกรณ์

2. หนังสือขอให้นายทะเบียนสหกรณ์วินิจฉัยข้อบังคับสหกรณ์ ตามบทบัญญัติมาตรา 45 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ให้จัดทำเป็นหนังสือภายนอก (กระดาศตราครุฑ) ระหว่างจังหวัดและนายทะเบียนสหกรณ์ ทั้งนี้ ผู้ขอคำวินิจฉัยได้จะต้องเป็นสหกรณ์เท่านั้น และต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วย การวินิจฉัยข้อบังคับสหกรณ์ พ.ศ. 2546 ลงวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2546

3. หนังสือขอหรือการใช้อำนาจในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์ตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบอำนาจจากนายทะเบียนสหกรณ์หรือตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายสหกรณ์ ให้จัดทำเป็นหนังสือภายใน (บันทึกข้อความ) ระหว่างรองนายทะเบียนสหกรณ์และนายทะเบียนสหกรณ์

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติต่อไป

(ลงนาม) จิตรกร สามประดิษฐ์
(นายจิตรกร สามประดิษฐ์)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

หมวดที่ 5

การตรวจสอบกิจการ

ที่ กษ 0216/ว.28751

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ถนนราชดำเนินนอก กทม. 10200

15 พฤศจิกายน 2542

เรื่อง การแต่งตั้งผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

ตามมาตรา 53 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้จำนวนผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ให้เป็นไปตามที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด นั้น

นายทะเบียนสหกรณ์ได้พิจารณาแล้วเพื่อให้การตรวจสอบกิจการของสหกรณ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพให้สหกรณ์มีผู้ตรวจสอบกิจการ ซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิกหรือบุคคลภายนอกเพื่อดำเนินการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์แล้วทำรายงานเสนอต่อที่ประชุมใหญ่

การกำหนดจำนวนผู้ตรวจสอบกิจการ ถ้าเป็นบุคคลธรรมดาให้มีจำนวนไม่เกินห้าคนถ้าเป็นนิติบุคคลให้มีจำนวนหนึ่งนิติบุคคล

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้สหกรณ์จังหวัดได้แนะนำให้สหกรณ์ถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) อภิชัย การุณยวนิช

(นายอภิชัย การุณยวนิช)

รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติราชการแทน

นายทะเบียนสหกรณ์

สำนักงานปลัดกระทรวง

สำนักงานพัฒนาสถาบันเกษตรกร

โทรสาร 0 2281 8301

**ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์
ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์
พ.ศ. 2544**

ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มาตรา 53 และมาตรา 105 กำหนดให้สหกรณ์มีผู้ตรวจสอบกิจการ ซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิกหรือบุคคลภายนอกเพื่อดำเนินการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ แล้วทำรายงานเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ นั้น

เพื่อให้การตรวจสอบกิจการของสหกรณ์เป็นไปโดยเหมาะสม มีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 16(8) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ที่ 688/2543 ลงวันที่ 26 กรกฎาคม 2543 เรื่องมอบอำนาจให้ปฏิบัติกรแทนนายทะเบียนสหกรณ์ นายทะเบียนสหกรณ์จึงกำหนดระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. 2544 ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. 2544”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันที่ประกาศในทำระเบียบนี้ เป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิกระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. 2543

ข้อ 4 ในระเบียบนี้

ผู้ตรวจสอบกิจการ หมายความว่าถึง สมาชิกของสหกรณ์หรือบุคคลภายนอกซึ่งได้รับการเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์

สหกรณ์ หมายความว่าถึง สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ตามมาตรา 4 และมาตรา 105 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542

ข้อ 5 ผู้ตรวจสอบกิจการต้องไม่เป็นบุคคล ดังต่อไปนี้

5.1 ผู้สอบบัญชี หรือผู้ช่วยผู้สอบบัญชี หรือบุคคลที่อยู่ในสังกัดนิติบุคคลที่รับงานสอบบัญชีของสหกรณ์นั้น

5.2 กรรมการของสหกรณ์นั้น

5.3 ผู้จัดการหรือเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์นั้นหรือสหกรณ์อื่นใด

5.4 บุคคลซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

(1) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำให้โดยทุจริต

(2) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ หรือเอกชนฐานทุจริตต่อหน้าที่

(3) เคยถูกให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการหรือมีคำวินิจฉัยเป็นที่สุดให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการตามมาตรา 22(4) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542

(4) เคยถูกที่ประชุมใหญ่มีมติให้ถอดถอนออกจากตำแหน่งกรรมการเพราะเหตุทุจริต ต่อหน้าที่

ข้อ 6 ให้ผู้ตรวจสอบกิจการ ดำเนินการตรวจสอบและเสนอรายงานให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์

ในกรณีที่ปรากฏชัดเจนว่ามีเหตุการณ์ที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมีนัยสำคัญแก่สหกรณ์ หรือสหกรณ์ปฏิบัติไม่เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อกำหนด ประกาศ หรือคำแนะนำของทางราชการ รวมทั้งข้อบังคับ ระเบียบ มติที่ประชุมหรือคำสั่งของสหกรณ์ ให้ผู้ตรวจสอบกิจการแจ้งต่อคณะกรรมการดำเนินการและส่วนราชการที่มีหน้าที่กำกับดูแลสหกรณ์ทราบโดยเร็ว

ข้อ 7 การตรวจสอบกิจการให้ปฏิบัติตามคำแนะนำของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ข้อ 8 ให้อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์รักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจตีความ และวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

ข้อ 9 การดำเนินการใดที่ได้ปฏิบัติตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วย การตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. 2543 ซึ่งประกาศ ณ วันที่ 30 มีนาคม 2543 ที่มีอยู่ในวันที่ระเบียบนี้มีผลบังคับใช้ ให้ถือว่ายังคงใช้ได้ต่อไปจนกว่าจะมีการประชุมใหญ่และมีการเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2544

(ลงนาม) บุญมี จันทร์วงศ์

(นายบุญมี จันทร์วงศ์)

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติการแทน

นายทะเบียนสหกรณ์

คำแนะนำกรมตรวจบัญชีสหกรณ์
เรื่อง การตรวจสอบกิจการของสหกรณ์
พ.ศ. 2544

ตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. 2544 ข้อ 7 ให้กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนดคำแนะนำในการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ เพื่อใช้เป็นแนวทางการตรวจสอบกิจการให้มีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินกิจการของสหกรณ์ นั้น กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จึงกำหนดคำแนะนำเกี่ยวกับการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ ไว้ดังต่อไปนี้

1. ผู้ตรวจสอบกิจการ

มาตรา 53 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. 2544 กำหนดให้สหกรณ์มีผู้ตรวจสอบกิจการซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิกหรือบุคคลภายนอก เพื่อดำเนินการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ นั้น ตามหลักสหกรณ์ สหกรณ์เป็นองค์กรประชาธิปไตยโดยที่ควบคุมโดยสมาชิก ซึ่งสมาชิกได้เลือกกรรมการเข้ามาเป็นตัวแทนในการบริหารงานสหกรณ์ การตรวจสอบว่ากรรมการที่ได้รับการเลือกเข้ามานั้นได้ทำหน้าที่ตามที่ควรเพียงใด ก็ควรทำโดยสมาชิกเช่นเดียวกัน ดังนั้นเพื่อให้เป็นไปตามหลักการสหกรณ์ การเลือกผู้ตรวจสอบกิจการควรพิจารณาเลือกจากสมาชิกของสหกรณ์เป็นลำดับแรก ถ้าไม่สามารถเลือกจากสมาชิกได้จึงเลือกจากบุคคลภายนอก เป็นลำดับต่อไป ซึ่งอาจเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้ ในกรณีที่สหกรณ์เลือกนิติบุคคลเป็นผู้ตรวจสอบกิจการ หนังสือตอบรับงานตรวจสอบกิจการของนิติบุคคลควรระบุชื่อผู้ที่รับผิดชอบในการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ไว้ให้ชัดเจนด้วย

ในการเลือกผู้ตรวจสอบกิจการของชุมนุมสหกรณ์ เนื่องจากสมาชิกของชุมนุมสหกรณ์ คือ สหกรณ์ต่าง ๆ การที่สหกรณ์สมาชิกจะรับงานตรวจสอบกิจการของชุมนุมสหกรณ์ ในข้อบังคับของสหกรณ์สมาชิกล้วนๆ นั้น ต้องมีการกำหนดเรื่องการรับงานตรวจสอบกิจการไว้ในวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ และจะต้องมอบหมายให้ผู้แทนของสหกรณ์ซึ่งเข้าร่วมประชุมใหญ่ของชุมนุมสหกรณ์เป็นผู้รับงานตรวจสอบกิจการของชุมนุมสหกรณ์ด้วย หากไม่มีการมอบอำนาจดังกล่าว และผู้แทนของสหกรณ์ได้รับการเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ให้ทำหน้าที่ผู้ตรวจสอบกิจการของชุมนุมสหกรณ์ให้ถือว่าเป็นการทำโดยส่วนตัวของผู้แทนนั้นในฐานะบุคคลภายนอก

2. จำนวนผู้ตรวจสอบกิจการ

หนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ กษ 0216/ว.28751 ลงวันที่ 15 พฤศจิกายน 2542 นายทะเบียนสหกรณ์ได้กำหนดจำนวนผู้ตรวจสอบกิจการโดยให้ที่ประชุมใหญ่สามารถเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการได้ไม่เกิน 5 คน ในกรณีเป็นบุคคลธรรมดา และหากเป็นนิติบุคคลให้มีจำนวนไม่เกิน 1 นิติบุคคล ดังนั้น หากที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการเกินกว่า 1 คน ให้ผู้ตรวจสอบกิจการเหล่านั้นเลือกประธานผู้ตรวจสอบกิจการขึ้น แล้วแจ้งให้ที่ประชุมใหญ่ในคราวเดียวกันกับที่มีการเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการได้ทราบ ประธานผู้ตรวจสอบกิจการ มีหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดให้มีการตรวจสอบกิจการและสรุปผลการตรวจสอบกิจการเสนอต่อคณะกรรมการดำเนินการและที่ประชุมใหญ่ด้วย

3. การพิจารณาสรรหาผู้ตรวจสอบกิจการ

การพิจารณาสรรหาผู้ตรวจสอบกิจการควรพิจารณา ดังนี้

3.1 ผู้ตรวจสอบกิจการควรมีความรู้ความสามารถที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ ทั้งนี้ควรพิจารณาตามความเหมาะสมกับสภาพของสหกรณ์โดยอาจพิจารณาจาก ขนาดของสหกรณ์ ความซับซ้อนของธุรกิจ เป็นต้น

อนึ่ง กรณีที่ประชุมใหญ่เลือกผู้ตรวจสอบกิจการเกินกว่า 1 คน ผู้ตรวจสอบกิจการที่ได้รับเลือกตั้งควรมีความรู้ในด้านการบัญชีอย่างน้อย 1 คนด้วย

3.2 ผู้ตรวจสอบกิจการควรได้รับการอบรมด้านการตรวจสอบกิจการตามหลักสูตรที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด

4. จริยธรรมของผู้ตรวจสอบกิจการ

ผู้ตรวจสอบกิจการพึงมีจริยธรรมในการปฏิบัติงานดังนี้

1.1 ตระหนักถึงหน้าที่ ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน

1.2 ต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต เที่ยงธรรม ปราศจากอคติส่วนตัว และปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบอย่างเต็มความสามารถ

1.3 พึงละเว้นไม่เข้าไปมีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องในการกระทำหรือกิจกรรมใดๆ ที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อการปฏิบัติงานตรวจสอบกิจการ รวมทั้งที่จะให้เกิดอคติจนเป็นเหตุให้ไม่สามารถปฏิบัติงานตรวจสอบตามหน้าที่ความรับผิดชอบได้อย่างเที่ยงธรรม

1.4 พึงพัฒนาศักยภาพของตนเอง ตลอดจนพัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพของงานตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

1.5 ไม่พึงรับสิ่งของหรือทรัพย์สินมีค่าใด ๆ จากสหกรณ์ นอกเหนือจากค่าตอบแทนที่พึงได้รับการตรวจสอบกิจการ

1.6 ไม่พึงเปิดเผยข้อมูลที่อาจก่อให้เกิดผลเสียหายแก่สหกรณ์ ซึ่งได้ทราบจากการปฏิบัติงานตรวจสอบกิจการ เว้นแต่ เพื่อประโยชน์ต่อสหกรณ์ต่อการตรวจสอบใด ๆ หรือต้องให้ถ้อยคำในฐานะพยานตามกฎหมาย

5. แนวทางปฏิบัติงานตรวจสอบกิจการ

ผู้ตรวจสอบกิจการควรปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับสหกรณ์รวมทั้งในเรื่องต่อไปนี้

5.1 ผู้ตรวจสอบกิจการควรสอบทานและประเมินประสิทธิภาพระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์ว่าเหมาะสมและเพียงพอสำหรับการดำเนินงานและการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพิจารณากำหนดขอบเขตและวิธีการปฏิบัติงานตรวจสอบให้เหมาะสมรัดกุม

5.2 ตรวจสอบและประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานต่าง ๆ เช่น การให้สินเชื่อ การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย การรวบรวมผลิตผล การให้บริการและส่งเสริมการเกษตร การรับฝากเงิน เป็นต้น

5.3 ตรวจสอบการดูแลรักษาสินทรัพย์และการใช้ทรัพยากรทุกประเภทของสหกรณ์ว่าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า

5.4 ติดตามผลการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการ เพื่อประกอบการพิจารณาเสนอปรับปรุงแผนงาน นโยบาย ระเบียบ ข้อบังคับ ตลอดจนประสิทธิภาพในการบริหารงาน

5.5 การรายงานการตรวจสอบกิจการ

5.5.1 ประเภทของรายงานการตรวจสอบกิจการ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

(1) รายงานการตรวจสอบกิจการประจำเดือนหรือรายงานของเดือนที่เข้าทำการตรวจสอบเป็นการสรุปผลการตรวจสอบกิจการประจำเดือนเสนอต่อคณะกรรมการดำเนินการ

(2) รายงานการตรวจสอบกิจการประจำปี เป็นการสรุปผลการตรวจสอบโดยภาพรวม เสนอต่อที่ประชุมใหญ่

(3) รายงานตรวจสอบกิจการกรณีเร่งด่วน เมื่อปรากฏชัดเจนว่ามีเหตุการณ์ที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมีนัยสำคัญแก่สหกรณ์ สหกรณ์ปฏิบัติไม่เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อกำหนด ประกาศ หรือคำแนะนำของทางราชการ รวมทั้งข้อบังคับระเบียบ มติที่ประชุมหรือคำสั่งของสหกรณ์ ผู้ตรวจสอบกิจการควรรีบรายงานการตรวจสอบกิจการต่อคณะกรรมการดำเนินการและส่วนราชการที่มีหน้าที่กำกับดูแลสหกรณ์ทราบโดยเร็ว

การรายงานส่วนราชการที่มีหน้าที่กำกับดูแลสหกรณ์ให้ผู้ตรวจสอบกิจการ จัดส่ง สำเนารายงานต่อส่วนราชการ ดังนี้

ก. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

- ส่วนภูมิภาค ส่งถึงสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ตามพื้นที่จังหวัดที่สหกรณ์

จดทะเบียนจัดตั้ง

- ส่วนกลาง (กรุงเทพมหานคร) ส่งถึงกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ข. กรมส่งเสริมสหกรณ์ ส่งถึงสำนักงานสหกรณ์จังหวัด

5.5.2 แบบรายงานตรวจสอบกิจการ

ผู้ตรวจสอบกิจการควรจัดทำรายงานการตรวจสอบกิจการตามแบบที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด

5.6 การเข้าร่วมประชุม

ผู้ตรวจสอบกิจการควรเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการดำเนินการเป็นประจำทุกเดือน และเข้าร่วมประชุมใหญ่ เพื่อชี้แจงเกี่ยวกับรายงานการตรวจสอบกิจการที่นำเสนอต่อที่ประชุมนั้น ๆ

6. หน้าที่ของสหกรณ์ผู้รับการตรวจสอบกิจการ

6.1 อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือแก่ผู้ตรวจสอบกิจการ

6.2 จัดทำบัญชี เอกสารหลักฐานทางการเงินและบัญชี ตลอดจนเอกสารหลักฐานอื่น ๆ ให้เรียบร้อย และครบถ้วน พร้อมทั้งจะให้ผู้ตรวจสอบกิจการทำการตรวจสอบเมื่อใดก็ได้

6.3 ชี้แจงและตอบข้อซักถามต่าง ๆ พร้อมทั้งจัดหาข้อมูลเพิ่มเติมให้แก่ผู้ตรวจสอบกิจการ

6.4 พิจารณาปฏิบัติตามข้อทักท้วงและข้อเสนอแนะของผู้ตรวจสอบกิจการ

ที่ กษ 0406/ว.66

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
เทเวศร์ กทม. 10200

9 กุมภาพันธ์ 2544

เรื่อง การจัดทำรายงานการตรวจสอบกิจการ

เรียน ประธานกรรมการดำเนินการทุกสหกรณ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานการตรวจสอบกิจการและแนวการจัดทำรายงานการตรวจสอบกิจการ

ตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. 2544 ข้อ 7 กำหนดว่า “การตรวจสอบกิจการให้ปฏิบัติตามคำแนะนำของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์” และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ได้กำหนดคำแนะนำเกี่ยวกับการรายงานตรวจสอบกิจการให้ผู้ตรวจสอบกิจการควรจัดทำรายงานการตรวจสอบกิจการตามแบบที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ นั้น

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ จึงได้กำหนดแบบรายงานการตรวจสอบกิจการตามสิ่งที่ส่งมาด้วย เพื่อใช้เป็นแนวทางการรายงานการตรวจสอบกิจการให้สหกรณ์ทราบผลการดำเนินงาน ข้อสังเกตในการปฏิบัติงาน รวมทั้งสามารถใช้เป็นประโยชน์ในการดำเนินงานของสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และโปรดแจ้งให้ผู้ตรวจสอบกิจการทราบด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) สุพัตรา ธนเสนีวัฒน์
(นางสาวสุพัตรา ธนเสนีวัฒน์)
อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

กองวิชาการและแผนงาน

โทร. 0 2282 1108

โทรสาร 0 2628 5769

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กองแผนงาน โทร. 0-2281-1491

ที่ กษ 0403/2700

วันที่ 27 สิงหาคม 2547

เรื่อง ปัญหาในการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบกิจการเกี่ยวกับการละเว้นการตรวจนับเงินสดของสหกรณ์

เรียน อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

ตามหนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ 1108/8638 ลงวันที่ 23 สิงหาคม 2547 เรื่อง ขอให้วินิจฉัยเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ กรณีมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบกิจการในส่วนที่เกี่ยวกับการตรวจนับเงินสด ตามความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้พิจารณาแล้ว จึงขอเรียนชี้แจงเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนในเรื่องดังกล่าว โดยเทียบเคียงการตรวจสอบกิจการกับการตรวจสอบของผู้สอบบัญชีซึ่งเป็นลักษณะงานเกี่ยวกับการตรวจสอบเช่นกัน กล่าวคือ การตรวจสอบกิจการเป็นการตรวจสอบการดำเนินงานทั้งปวงของสหกรณ์ อันได้แก่ การปฏิบัติเกี่ยวกับการเงินการบัญชี การปฏิบัติการ การบริหารงานระบบสารสนเทศ รวมทั้งการตรวจสอบด้านอื่น ๆ ประกอบกับตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. 2544 ข้อ 6 ได้กำหนดว่า “ให้ผู้ตรวจสอบกิจการดำเนินการตรวจสอบและเสนอรายงานให้เป็นที่ไปตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์” จะเห็นได้ว่าหน้าที่และขอบเขตการตรวจสอบกิจการของผู้ตรวจสอบเป็นที่ไปอย่างกว้างขวางและมีความครอบคลุมถึงการตรวจสอบในทุกด้านของสหกรณ์ ดังนั้น จึงเป็นการยากที่ผู้ตรวจสอบกิจการจะทำการตรวจสอบในทุก ๆ ด้านได้ จำเป็นที่ผู้ตรวจสอบกิจการต้องใช้ดุลยพินิจว่า จะทำการตรวจสอบอะไร แค่นั้น เพียงใด ด้วยวิธีการอย่างไร ส่วนการตรวจสอบของผู้สอบบัญชีเป็นการตรวจสอบเพื่อแสดงความเห็นต่องบการเงินของสหกรณ์ว่ามีความถูกต้องตามที่ควรหรือไม่อย่างไร ซึ่งในแง่ของผู้สอบบัญชานั้น การจะแสดงความเห็นต่องบการเงินได้ต้องมีความเชื่อถือต่อรายการในงบการเงินว่าถูกต้องหรือไม่โดยใช้เทคนิคและวิธีการตรวจสอบที่เหมาะสมกับเรื่องนั้น ๆ ตัวอย่างเช่น รายการเงินสด ผู้สอบบัญชีจะเชื่อว่าจำนวนเงินสดจริงตามที่ปรากฏในบัญชี ก็ต้องทำการตรวจนับเงินสด เป็นต้น ซึ่งหากผู้สอบบัญชีละเลยไม่ทำการตรวจนับเงินสดก็จะถือว่าไม่ปฏิบัติงานตามมาตรฐานการสอบบัญชี

อย่างไรก็ดีการที่จะวินิจฉัยว่าผู้ตรวจสอบกิจการละเว้นการปฏิบัติงานตรวจสอบในเรื่องใดหรือไม่นั้น ให้พิจารณาจากรายงานการตรวจสอบกิจการของผู้ตรวจสอบกิจการว่าได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบและขอบเขตการตรวจสอบไว้อย่างไร ซึ่งหากได้มีการระบุไว้แล้วไม่มีการปฏิบัติในเรื่องนั้น ๆ ก็ถือได้ว่าละเว้นการปฏิบัติ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(ลงนาม) สุพัตรา ธนเสนีวัฒน์

(นางสาวสุพัตรา ธนเสนีวัฒน์)

อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

หมวดที่ 6

การประชุมใหญ่และการจัดสรรกำไรสุทธิ

กฎกระทรวง

(พ.ศ. 2543)

ออกตามความในพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 60(1) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 35 และมาตรา 45 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

- ข้อ 1 การจ่ายเงินปันผลตามหุ้นที่ชำระแล้วของสหกรณ์แต่ละประเภทให้จ่ายได้ไม่เกินอัตราร้อยละสิบต่อปี
- ข้อ 2 กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่สิ้นสุดในหรือหลังวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2543 เป็นต้นไป

ให้ไว้ ณ วันที่ 26 กันยายน พ.ศ. 2543

(ลงนาม) ประภัตร โปธสฺจน

(นายประภัตร โปธสฺจน)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 117 ตอนที่ 88 ก วันที่ 27 กันยายน 2543

ที่ กษ 0406/ว.25758

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ถนนราชดำเนินนอก กทม. 10200

25 สิงหาคม 2540

เรื่อง คำแนะนำวิธีปฏิบัติกรณีเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนค้างจ่ายเป็นระยะเวลานาน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

ด้วยปัจจุบัน สหกรณ์หลายแห่งมียอดเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนค้างจ่ายบางส่วนสะสมอยู่ในงบการเงินเป็นระยะเวลานาน ทำให้งบการเงินต้องแสดงภาวะผูกพันของสหกรณ์เกี่ยวกับการจ่ายคืนเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนนั้นอย่างต่อเนื่องตลอดมา ซึ่งภาวะผูกพันที่ไม่เคลื่อนไหวดังกล่าว มีผลกระทบต่อข้อมูลที่จะแสดงให้บุคคลทั่วไปได้เห็นถึงสภาพคล่องทางการเงินของสหกรณ์ด้วย ดังนั้น เพื่อปรับปรุงสถานะของภาวะผูกพันดังกล่าวในงบการเงินให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริง รวมทั้งยังช่วยอำนวยความสะดวกให้สหกรณ์มีทุนหมุนเวียนเพิ่มขึ้นจากการโอนเปลี่ยนแปลงภาวะผูกพันด้านเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนค้างจ่ายนั้นไปเป็นเงินสำรองโดยถูกต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับกฎหมายนายทะเบียนสหกรณ์ จึงเห็นควรกำหนดให้สหกรณ์ถือปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกันดังต่อไปนี้

1. เงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนค้างจ่ายเป็นระยะเวลานาน ส่วนที่ไม่มีรายละเอียดว่าเป็นของสมาชิกผู้ใด เช่น อาจเกิดจากที่ประชุมใหญ่ออนุมัติเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนไว้สูงกว่าที่จ่ายจริง และไม่ได้ปรับปรุงส่วนที่เกินเข้าเป็นเงินสำรองจนล่วงเลยมานานทำให้ติดตามสาเหตุไม่พบ เป็นต้น ให้สหกรณ์นำเข้าที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการเพื่อขออนุมัติโอนเงินดังกล่าวเข้าเป็นเงินสำรอง จากนั้นให้คณะกรรมการดำเนินการนำเสนอที่ประชุมใหญ่ เพื่ออนุมัติก่อนจึงโอนเข้าเป็นเงินสำรอง และถ้าเงินจำนวนดังกล่าวมีสาระสำคัญต้องเปิดเผยข้อมูลไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินด้วย

2. เงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนค้างจ่ายเป็นระยะเวลานาน ส่วนที่มีรายละเอียดว่าสมาชิกผู้ใด ถ้าสมาชิกมีความประสงค์ที่จะมอบให้แก่สหกรณ์ ให้สมาชิกจัดทำหนังสือมอบ (บริจาคร) ให้แก่สหกรณ์เป็นรายบุคคล ส่วนวิธีปฏิบัติทางบัญชีให้สหกรณ์ดำเนินการตามระเบียบกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ว่าด้วยวิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับทรัพย์สินที่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรได้รับบริจาครหรืออุดหนุน พ.ศ. 2538 ประกาศ ณ วันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2538

3. เงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนค้างจ่ายเป็นระยะเวลานาน ส่วนที่มีรายละเอียดว่าเป็นของสมาชิกผู้ใด แต่สมาชิกไม่มาติดต่อขอรับทำให้สหกรณ์ต้องตั้งบัญชีค้างจ่ายไว้เป็นเวลานาน 5 ปี หากสหกรณ์ไม่ประสงค์จะตั้งบัญชีค้างจ่ายไว้ ให้สหกรณ์แจ้งแก่สมาชิกทราบในวันประชุมใหญ่สามัญประจำปีพร้อมปิดประกาศให้เป็นที่ทราบทั่วกัน ที่ทำการสหกรณ์ โดยระบุให้ชัดเจนในประกาศด้วยว่า หากพ้นระยะเวลาที่สหกรณ์กำหนด ให้สมาชิกมารับเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนแล้ว สหกรณ์จะโอนเงินดังกล่าวเข้าเป็นเงินสำรองต่อไป การโอนปิดบัญชีเงินปันผลและ

เงินเฉลี่ยคืนค้างจ่ายจำนวนดังกล่าวไปบัญชีเงินสำรองต้องเปิดเผยข้อมูลไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินด้วย
สำหรับคำแนะนำหรือวิธีปฏิบัติได้ที่ขัดหรือแย้งกับคำแนะนำนี้ ให้ถือปฏิบัติตามคำแนะนำนี้แทน

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และโปรดแจ้งให้สหกรณ์ทราบ และถือปฏิบัติต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ทวีศักดิ์ เศรษฐะเวช

(นายทวีศักดิ์ เศรษฐะเวช)

ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นายทะเบียนสหกรณ์

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

กองวิชาการและแผนงาน

โทร. 02 2814185

โทรสาร 02 2821105

ที่ กษ 0216/09639

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ถนนราชดำเนินนอก กทม. 10200

2 พฤษภาคม 2543

เรื่อง ตอบข้อหารือเกี่ยวกับการรับรองรายงานการประชุม

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัย

อ้างถึง หนังสือจังหวัดสุโขทัย ที่ สท 0013/4687 ลงวันที่ 20 มีนาคม 2543

ตามหนังสือที่อ้างถึงแจ้งว่า จังหวัดสุโขทัย ขอหารือวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการรับรองรายงานการประชุมว่า เมื่อมีการประชุมใหญ่มีการรับรองรายงานการประชุมทันทีหลังจากการประชุมสิ้นสุดลง โดยยังมีได้มีการจัดบันทึกลงในสมุดรายงานการประชุม เพียงอ่านสรุปมติให้ที่ประชุมรับรองว่าเหมาะสมหรือไม่อย่างไรนั้น

นายทะเบียนสหกรณ์ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การรับรองรายงานการประชุมใหญ่ของสหกรณ์สามารถกระทำได้ 3 วิธี ดังนี้

1. รับรองในการประชุมครั้งนั้นหลังจากการประชุมสิ้นสุดลง โดยให้ประธานกรรมการหรือเลขานุการของที่ประชุม อ่านสรุปมติให้ที่ประชุมพิจารณารับรอง ซึ่งวิธีนี้จะใช้สำหรับกรณีเร่งด่วนเท่านั้น
2. รับรองในการประชุมครั้งต่อไป โดยประธานกรรมการหรือเลขานุการเสนอรายงานการประชุมครั้งที่แล้วมาให้ที่ประชุมพิจารณารับรอง ซึ่งเป็นวิธีที่สหกรณ์โดยทั่วไปได้ถือปฏิบัติอยู่แล้ว ทั้งนี้เนื่องจากในการประชุมใหญ่ของสหกรณ์ การลงมติในวาระต่าง ๆ เป็นการลงมติของสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกที่มีจำนวนมากและใช้เสียงข้างมาก ดังนั้น แม้ว่าการประชุมครั้งที่แล้วมา จะมีสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกบางคนมิได้เข้าร่วมประชุมก็ตามแต่การรับรองรายงานการประชุมได้ใช้เสียงข้างมาก หากไม่มีข้อทักท้วงจึงถือเป็นการรับรองรายงานการประชุม
3. รับรองโดยการแจ้งเวียนใช้ในกรณีที่ไม่มีการประชุมครั้งต่อไป หรือมีแต่ยังกำหนดเวลาครั้งต่อไปยังไม่ได้ หรือมีระยะเวลาห่างจากการประชุมครั้งนั้นมาก ให้เลขานุการส่งรายงานการประชุมไปให้สมาชิกพิจารณารับรองภายในระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งตามปกติสหกรณ์จะจัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญปีละหนึ่งครั้งเท่านั้น การประชุมในครั้งต่อไปจึงมีระยะเวลาที่ห่างกันมาก ดังนั้น เลขานุการอาจใช้วิธีนี้โดยการส่งรายงานการประชุมไปให้สมาชิก หรือผู้แทนสมาชิกได้พิจารณารับรองภายในระยะเวลาที่สหกรณ์กำหนดก็ได้ แต่วิธีดังกล่าวอาจทำให้สหกรณ์ยุ่งยากและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการจัดทำและจัดส่งรายงานการประชุม

และสำหรับการรับรองรายงานการประชุมของคณะกรรมการดำเนินการซึ่งตามปกติจะประชุมทุก ๆ เดือน สหกรณ์ควรใช้การรับรองรายงานการประชุมตามวิธีที่ 2 จะเหมาะสมกว่า เว้นแต่กรณีมีการเปลี่ยนแปลง

คณะกรรมการดำเนินการใหม่ทั้งคณะ ที่มีใช้คนเดิม ชุดเดิม การรับรองรายงานการประชุมในครั้งดังกล่าว จึงควร
รับรองตามวิธีที่ 3

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และโปรดแจ้งให้สหกรณ์จังหวัดสุโขทัยได้รับทราบ และถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) อภิชาติ พงษ์ศรีหดุลชัย

(นายอภิชาติ พงษ์ศรีหดุลชัย)

รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติราชการแทน

นายทะเบียนสหกรณ์

สำนักงานปลัดกระทรวง

สำนักงานพัฒนาสถาบันเกษตรกร

โทร. 0 2281 8301

ที่ กษ 0216/29612

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ถนนราชดำเนินนอก กทม. 10200

28 พฤศจิกายน 2543

เรื่อง ตอบข้อหาหรือเรื่องการเพิ่มวาระการประชุมใหญ่ของสหกรณ์โดยสมาชิกในวันประชุมใหญ่

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา

อ้างถึง หนังสือจังหวัดสงขลา ด่วนที่สุด ที่ สข 0013/29193 ลงวันที่ 14 พฤศจิกายน 2543

ตามหนังสือที่อ้างถึงแจ้งว่า ในการประชุมใหญ่ของสหกรณ์ได้มีสมาชิกเสนอเพิ่มวาระเรื่องต่าง ๆ ให้ที่ประชุมได้พิจารณาโดยขอเพิ่มในวันที่ประชุมใหญ่ (ระหว่างการประชุม) จะกระทำหรือไม่ และในวาระเรื่องอื่น ๆ สมาชิกสามารถเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาหรือเพื่อทราบในเรื่องลักษณะใดบ้างความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

นายทะเบียนสหกรณ์ได้พิจารณาจากข้อบังคับของสหกรณ์โดยทั่วไปเรื่องการแจ้งกำหนดการประชุมใหญ่แล้วเห็นว่า ตามที่ข้อบังคับกำหนดให้สหกรณ์มีหนังสือแจ้งวัน เวลา สถานที่ และเรื่องที่จะประชุมให้บรรดาสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกทราบล่วงหน้า เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกได้ศึกษา พิจารณา ตรวจสอบ หรือเพื่อเตรียมตัวซักถาม หรือแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ตามที่สหกรณ์ได้แจ้งมา ซึ่งตามปกติการจัดการประชุมใหญ่สหกรณ์จะกำหนดวาระต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งกำหนดวาระเรื่องอื่น ๆ (ถ้ามี) ไว้ด้วย และเปิดโอกาสให้สมาชิกได้พิจารณาเพื่อลงมติทั้งการอนุมัติหรือการรับทราบของแต่ละวาระ ดังนั้นการที่สมาชิกขอเพิ่มวาระในวันประชุมใหญ่ โดยไม่ได้แจ้งล่วงหน้าจึงไม่สามารถกระทำได้ ซึ่งสมาชิกสามารถใช้สิทธิในการเสนอเรื่องต่าง ๆ ในวาระอื่น ๆ ได้ แต่การพิจารณาของที่ประชุมใหญ่อาจจะไม่ได้ข้อยุติในทันที ซึ่งคณะกรรมการดำเนินการจะต้องรับข้อเสนอนำไปพิจารณาอีกครั้งหนึ่งเพื่อนำเสนอในการประชุมใหญ่คราวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้สหกรณ์จังหวัดสงขลาได้รับทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) อุดร ขจรเวหาศน์

(นายอุดร ขจรเวหาศน์)

รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติราชการแทน

นายทะเบียนสหกรณ์

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สำนักงานพัฒนาสถาบันเกษตรกร

โทร. 0 2281 8301

ที่ กษ 1101.11/08659

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. 10200

19 มิถุนายน 2544

เรื่อง แจ้งมติคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่องคำบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

อ้างถึง กฎกระทรวงฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2528) ออกตามความในพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511
ให้ไว้ ณ วันที่ 4 ธันวาคม 2528

ด้วยที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ครั้งที่ 1/2544 เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2544 ได้พิจารณาเรื่องคำบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย และมีมติให้สหกรณ์จัดสรรเป็นคำบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยในอัตราร้อยละห้าของกำไรสุทธิ แต่ไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือจัดสรรตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่อ้างถึง โดยอาศัยบทบัญญัติตามมาตรา 138 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ไปก่อนจนกว่าจะมีการเปลี่ยนแปลง กรมส่งเสริมสหกรณ์พิจารณาแล้ว เห็นควรให้สหกรณ์จังหวัดแจ้งสหกรณ์ในพื้นที่ความรับผิดชอบได้ทราบเพื่อความชัดเจนในแนวปฏิบัติ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งสหกรณ์จังหวัดดำเนินการต่อไปด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) วรณี รัตนวราหะ

(นางวรณี รัตนวราหะ)

รองอธิบดี รักษาราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

สำนักส่งเสริมและพัฒนาสถาบัน

โทร. (02) 6285137

โทรสาร (02) 2825042

กฎกระทรวง
ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2528)
ออกตามความในพระราชบัญญัติสหกรณ์
พ.ศ. 2511

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2524 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้ยกเลิกความในข้อ 1 แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2525) ออกตามความในพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ 1 ค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ให้จัดจากกำไรสุทธิประจำปีของสหกรณ์ จำกัด ในอัตราร้อยละห้าของกำไรสุทธิ แต่ต้องไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท”

ข้อ 2 กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2528 เป็นต้นไป

ให้ไว้ ณ วันที่ 4 ธันวาคม 2528

(ลงนาม) นายณรงค์ วงศ์วรรณ

(นายณรงค์ วงศ์วรรณ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

หมายเหตุ : เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากภาวะการเงินและเศรษฐกิจในปัจจุบันได้เปลี่ยนไปจากเดิมเป็นอันมากและสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยมีปริมาณงาน และค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นจากเดิมเป็นอันมากด้วย สมควรแก้ไขอัตราค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสถานการณ์ในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

(คัดจากราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 102 ตอนที่ 191 ลงวันที่ 16 ธันวาคม 2528)

ที่ กษ 1101.11/09215

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. 10200

2 กรกฎาคม 2544

เรื่อง การแก้ไขระเบียบสหกรณ์ว่าด้วยการกระทำการต่าง ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของสหกรณ์

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาบันทึกนายทะเบียนสหกรณ์ ที่ กษ 0216/12970 ลงวันที่ 25 พฤษภาคม 2544

ด้วยขณะนี้ได้มีสหกรณ์กำหนดระเบียบว่าด้วยการกระทำการต่าง ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของสหกรณ์ซึ่งกำหนดเนื้อหาของระเบียบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการขายทรัพย์สินว่า “เงินที่ได้จากการขายทรัพย์สินมิให้ถือเป็นรายได้ และให้สหกรณ์นำเข้าสู่สมทบในบัญชีทุนสะสมเพื่อการพัฒนากิจการของสหกรณ์” ซึ่งกรมตรวจบัญชีสหกรณ์เห็นว่าเป็นการไม่ถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป และนายทะเบียนสหกรณ์เห็นว่า การกำหนดระเบียบดังกล่าวข้างต้นสหกรณ์ต้องถือเงินที่ได้จากการขายทรัพย์สินในส่วนที่เป็นกำไรจากการขายทรัพย์สินเป็นรายได้ และในการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีที่เหลือจากการจัดสรรเป็นทุนสำรองและค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยแล้ว ให้สหกรณ์กันกำไรจากการขายทรัพย์สินหรือกำไรจากการตีราคาทรัพย์สินเพิ่มขึ้นออก เพื่อสมทบเข้าสู่ทุนสะสมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดหาทรัพย์สินหรือเพื่อขยายกิจการของสหกรณ์ก่อน กำไรสุทธิส่วนที่เหลือที่ประชุมใหญ่จึงอาจจัดสรรได้ภายใต้ข้อบังคับสหกรณ์ต่อไป

กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้พิจารณาแล้ว ใครขอให้จังหวัดกำกับดูแลให้สหกรณ์ถือปฏิบัติในเรื่องดังกล่าว ให้ถูกต้องและดำเนินการให้เป็นไปในทำนองเดียวกันด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และพิจารณาให้สหกรณ์จังหวัดแจ้งให้สหกรณ์ทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) เรืองชัย บุญญานันต์

(นายเรืองชัย บุญญานันต์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

สำนักส่งเสริมและพัฒนาสถาบัน

โทร. 0 2282 6595

โทรสาร 0 2282 5042

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานพัฒนาสถาบันเกษตรกร สำนักงานปลัดกระทรวง โทร. 02-6299034

ที่ กษ 0216/12970

วันที่ 25 พฤษภาคม 2544

เรื่อง การแก้ไขระเบียบสหกรณ์ว่าด้วยการทำการต่าง ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของสหกรณ์

เรียน อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

ด้วยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์รายงานว่า การกำหนดระเบียบของสหกรณ์ว่าด้วยการกระทำต่าง ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของสหกรณ์ กำหนดเนื้อหาของระเบียบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการขายทรัพย์สินว่า “เงินที่ได้จากการขายทรัพย์สินมิให้ถือเป็นรายได้ และให้สหกรณ์นำเข้าสู่สมทบในบัญชีทุนสะสมเพื่อการพัฒนากิจการของสหกรณ์” ซึ่งกรมตรวจบัญชีสหกรณ์เห็นว่าเป็นการไม่ถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป นั้น

นายทะเบียนสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามระเบียบที่กำหนดข้างต้นสหกรณ์ต้องถือเงินที่ได้จากการขายทรัพย์สินในส่วนที่เป็นกำไรจากการขายทรัพย์สินเป็นรายได้ทั้งนี้ได้แจ้งให้สหกรณ์ดำเนินการแก้ไขระเบียบดังกล่าวแล้วตามสำเนาหนังสือที่แนบ ทั้งนี้ ขอให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ช่วยกำกับดูแลการปฏิบัติตามระเบียบในเรื่องนี้ให้ถูกต้องต่อไปพร้อมกับขอให้แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้เป็นไปในทำนองเดียวกันด้วย

อนึ่ง ในการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีที่เหลือจากการจัดสรรเป็นทุนสำรองและค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยแล้ว ให้สหกรณ์กันกำไรจากการขายทรัพย์สินหรือกำไรจากการตีราคาทรัพย์สินเพิ่มขึ้นออก เพื่อสมทบเข้าทุนสะสมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดหาทรัพย์สินหรือเพื่อขยายกิจการของสหกรณ์ก่อน กำไรสุทธิส่วนที่เหลือที่ประชุมใหญ่จึงอาจจัดสรรได้ภายใต้ข้อบังคับของสหกรณ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและดำเนินการต่อไป

(ลงนาม) อุดร ขจรเวหาศน์

(นายอุดร ขจรเวหาศน์)

รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติราชการแทน

นายทะเบียนสหกรณ์

ที่ กษ 1101.11/13764

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. 10200

8 กันยายน 2544

เรื่อง การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีของสหกรณ์การเกษตรกรณีมีรายได้ค้างรับ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ กษ 0216/ว.26400 ลงวันที่ 10 กันยายน 2541

ตามหนังสือที่อ้างถึง นายทะเบียนสหกรณ์ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีของสหกรณ์การเกษตร กรณีที่สหกรณ์มียอดรายได้ค้างรับปรากฏตามงบดุล เพื่อให้สหกรณ์การเกษตรได้ถือปฏิบัตินั้น

นายทะเบียนสหกรณ์ พิจารณาแล้ว เห็นว่าคำแนะนำดังกล่าวก่อให้เกิดการตีความได้หลายประการ และเพื่อให้สหกรณ์สนใจติดตามนี้ค้างทั้งจำนวนอย่างเต็มที่ ซึ่งเป็นผลดีแก่สหกรณ์เอง จึงยกเลิกหนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ กษ 0216/ว.26400 ลงวันที่ 10 กันยายน 2541 และให้สหกรณ์การเกษตรถือปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี ในกรณีมีรายได้ค้างรับปรากฏตามงบดุล เมื่อวันสิ้นปีทางบัญชีดังนี้

1. อาจจัดสรรเงินปันผลตามหุ้น แก่สมาชิกได้ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ แต่ถ้าสมาชิกรายใดมีหนี้สินค้างชำระในวันสิ้นปีทางบัญชีให้สหกรณ์หักเงินปันผลตามหุ้นชำระหนี้ให้หมดสิ้นเสียก่อนที่เหลือจึงจ่ายเป็นเงินให้แก่สมาชิก

2. อาจจัดสรรเงินเฉลี่ยคืนแก่สมาชิกได้ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ แต่ถ้าสมาชิกรายใดมีหนี้สินค้างชำระในวันสิ้นปีทางบัญชี ให้สหกรณ์หักเงินเฉลี่ยคืนชำระหนี้หนี้ให้หมดสิ้นเสียก่อนที่เหลือจึงจ่ายเป็นเงินให้แก่สมาชิก

3. สหกรณ์ที่มียอดรายได้ค้างรับปรากฏตามงบดุล เมื่อวันสิ้นปีทางบัญชี จะจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี เป็นเงินโบนัสกรรมการดำเนินการและพนักงานสหกรณ์ได้จะต้องถือปฏิบัติตามเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

3.1 ยอดกำไรสุทธิประจำปีมากกว่ารายได้ค้างรับระหว่างปี

3.2 ในระหว่างปี สหกรณ์ต้องเร่งรัดการเรียกเก็บเงินที่เป็นรายได้ค้างรับปีก่อน ๆ ให้ได้ไม่ต่ำกว่าอัตราร้อยละ 40 ของรายได้ค้างรับที่ปรากฏตามบัญชียกมาต้นปี

3.3 สหกรณ์ต้องใช้ยอดกำไรสุทธิประจำปีหลังหักรายได้ค้างรับระหว่างปีแล้ว ในการพิจารณาจัดสรรเป็นเงินโบนัสกรรมการดำเนินงาน และพนักงานสหกรณ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้สหกรณ์จังหวัดแนะนำให้สหกรณ์ได้ถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) วรณี รัตนวราหะ

(นางวรณี รัตนวราหะ)

รองอธิบดี รักษาราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติการแทน

นายทะเบียนสหกรณ์

สำนักส่งเสริมและพัฒนาสถาบัน

โทร. 0 2282 6595

โทรสาร 0 2282 6078

12 เมษายน 2545

เรื่อง คำวินิจฉัยการลงมติของที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดลพบุรี

อ้างถึง หนังสือจังหวัดลพบุรี ที่ กษ 0013/3229 ลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2545

ตามหนังสือที่อ้างถึง จังหวัดลพบุรี ขอรื้ออแนวทางในการปฏิบัติในการประชุมใหญ่ของสหกรณ์ ออมทรัพย์ครูลพบุรี จำกัด ซึ่งที่ประชุมใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีทีคณะกรรมการดำเนินการ สหกรณ์เสนอ โดยที่ประชุมยอมให้มีการเสนอการจัดสรรกำไรสุทธิใหม่ในขณะนั้น โดยคณะกรรมการมิได้มีการ ประชุมหรือหารือกันแต่อย่างใด และที่ประชุมใหญ่ได้ลงมติให้จัดสรรกำไรสุทธิประจำปีตามที่ประธานเสนอใหม่ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

นายทะเบียนสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า

1. การที่ที่ประชุมใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการเสนอการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีของคณะกรรมการดำเนินการ ซึ่งเสนอไว้ในวาระการประชุม และประธานกรรมการได้ยินยอมเสนอการจัดสรรกำไรสุทธิใหม่ ในระหว่างการประชุม ตามที่สมาชิกร้องขอ โดยมีได้มีประชุมกรรมการหรือหารือกับกรรมการอื่นก่อน ไม่สามารถกระทำได้ การจัดสรรกำไร สุทธิที่สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกแนวทางที่ถูกต้อง คือ ที่ประชุมใหญ่ต้องยกเลิกวาระการประชุมวาระที่ 5.2 เรื่องการพิจารณาเสนอแนะการจัดสรรและจำแนกกำไรของสหกรณ์ ประจำปี 2544 แล้วต้องประชุมคณะกรรมการดำเนินการเพื่อจัดสรรกำไรสุทธิใหม่ และเรียกประชุมใหญ่อีกครั้ง เพื่อจัดสรรกำไรสุทธิ

2. มติของที่ประชุมใหญ่ในการจัดสรรกำไรสุทธิดังกล่าว เป็นมติที่ขัดต่อข้อบังคับของสหกรณ์ ข้อ 25 วรรค สาม ซึ่งกำหนดว่า “กำไรสุทธิประจำปีของสหกรณ์ซึ่งคณะกรรมการเสนอแนะให้ที่ประชุมใหญ่จัดสรรตามข้อบังคับ ข้อ 24 หากที่ประชุมใหญ่พิจารณาแล้วเห็นว่ารายการใดไม่สมควรจัดสรร หรือตัดจำนวนให้น้อยลงก็ดี ยอดเงินจำนวน ดังกล่าวให้จัดสรรเป็นทุนสำรองทั้งสิ้น” ถึงแม้ว่าการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีตามข้อบังคับของสหกรณ์ ข้อ 24 จะเป็น อำนาจของที่ประชุมใหญ่ในการพิจารณาจัดสรรตามที่ข้อบังคับกำหนดไว้ หากที่ประชุมใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการ เสนอแนะของคณะกรรมการดำเนินการโดยเห็นว่ารายการใดไม่สมควรจัดสรร หรือตัดจำนวนให้น้อยลงก็ดี แล้วนำเงิน ยอดที่ตัดออกมาไปจัดสรรเป็นรายการอื่นตามข้อบังคับนั้นไม่ได้ โดยต้องนำยอดเงินจำนวนดังกล่าวจัดสรรเป็น ทุนสำรองทั้งสิ้น ตามความในข้อบังคับ ข้อ 25 วรรคสาม

3. สหกรณ์จังหวัดในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์ ตามคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ที่ 688/2543 ลง

วันที่ 26 กรกฎาคม 2543 ควรแนะนำให้สหกรณ์ออมทรัพย์ครูลพบุรี จำกัด ยกเลิกมติที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2545 ครั้งที่ 1/2545 เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2545 วาระที่ 5.2 เรื่องการพิจารณาเสนอแนะการจัดสรร และจำแนกกำไรของสหกรณ์ประจำปี 2544 หากสหกรณ์ไม่อาจยกเลิกมติดังกล่าวได้ สหกรณ์จังหวัดในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์สามารถสั่งเพิกถอนมติที่ประชุมใหญ่ดังกล่าว โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 แล้วแนะนำให้จัดสรรกำไรสุทธิให้ถูกต้อง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้สหกรณ์ออมทรัพย์ครูลพบุรี จำกัด ถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) สุทธิพร จีระพันธุ์

(นายสุทธิพร จีระพันธุ์)

รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติราชการแทน

นายทะเบียนสหกรณ์

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สำนักงานพัฒนาสถาบันเกษตรกร

โทร. 0 2629 9034

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ โทร. 0 2282 5042

ที่ กษ 1108/26 วันที่ 30 มีนาคม 2547

เรื่อง การใช้อำนาจนายทะเบียนสหกรณ์ตามมาตรา 55 วรรคท้าย แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542

เรียน สหกรณ์จังหวัดทุกจังหวัด

ด้วยนายทะเบียนสหกรณ์ ได้มอบอำนาจให้รองนายทะเบียนสหกรณ์ที่แต่งตั้งจากผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสหกรณ์ พื้นที่ 1 พื้นที่ 2 หรือ สหกรณ์จังหวัด เรียกประชุมใหญ่วิสามัญตามมาตรา 55 วรรคท้าย ตามคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ ที่ 827/2546 ลงวันที่ 13 ตุลาคม 2546 ข้อ 4.4(16) ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 120 ตอนพิเศษ 134ง ลงวันที่ 20 พฤศจิกายน 2546

ดังนั้นเพื่อให้การใช้อำนาจดังกล่าวเป็นไปในแนวทางเดียวกัน นายทะเบียนสหกรณ์จึงกำหนดแนวทางและขั้นตอนการเรียกประชุมใหญ่วิสามัญ กรณีที่สมาชิกร้องขอต่อคณะกรรมการดำเนินการสั่งให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญ แต่คณะกรรมการดำเนินการสั่งไม่เรียกประชุมใหญ่วิสามัญ ดังนี้

1. สมาชิกผู้ร้องขอเปิดประชุมใหญ่วิสามัญต้องแจ้งนายทะเบียนสหกรณ์ เพื่อขอให้นายทะเบียนสหกรณ์เรียกประชุมใหญ่วิสามัญกรณีที่คณะกรรมการดำเนินการไม่เรียกประชุมใหญ่วิสามัญตามมาตรา 55 วรรคท้าย โดยมีเอกสารประกอบการแจ้ง คือ สำเนาหนังสือร้องขอเปิดประชุมใหญ่วิสามัญต่อคณะกรรมการดำเนินการพร้อมสำเนาลายมือชื่อสมาชิกผู้ร้องขอให้เปิดประชุมใหญ่วิสามัญ

2. ระยะเวลาในการแจ้งนายทะเบียนสหกรณ์ทราบ กรณีคณะกรรมการดำเนินการประชุมและมีมติไม่เรียกประชุมใหญ่วิสามัญ ก็ไม่จำเป็นต้องรอให้ครบกำหนดสามสิบวัน ตามมาตรา 55 วรรคท้าย โดยให้ถือวันที่ประชุมพิจารณาและมีมติดังกล่าวเป็นวันครบกำหนด แต่หากคณะกรรมการดำเนินการปล่อยไว้ให้ระยะเวลาล่วงเลยมามีได้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญภายในกำหนดสามสิบวัน นับแต่วันที่ร้องขอดังกล่าวก็ต้องรอให้ครบกำหนดสามสิบวันก่อน

3. เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์ได้รับเรื่องจากสมาชิกผู้ร้องตามข้อ 1 หากพิจารณาแล้วเห็นว่า คณะกรรมการดำเนินการไม่เรียกประชุมใหญ่วิสามัญภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวตามข้อ 2 โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจเรียกประชุมใหญ่วิสามัญในระยะเวลาตามที่เห็นสมควรก็ได้ หากเห็นว่าสมควรให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญเพื่อการใดการหนึ่งโดยสุจริตย่อมสามารถดำเนินการได้แต่ถ้านายทะเบียนสหกรณ์ได้พิจารณาข้อเรียกร้องให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญแล้วเห็นว่าไม่มีเหตุอันสมควรนายทะเบียนสหกรณ์จะไม่เรียกประชุมใหญ่วิสามัญก็สามารถทำได้

จึงเรียนมาเพื่อทราบและใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ

(ลงนาม) สรพล เถระพัฒน์

(นายสรพล เถระพัฒน์)

รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติการแทน

นายทะเบียนสหกรณ์

ที่ กษ 1108/31

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. 10200

3 พฤษภาคม 2548

เรื่อง ยกเลิกหนังสือเวียนและคำแนะนำของนายทะเบียนสหกรณ์
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด
อ้างถึง หนังสือนายทะเบียนสหกรณ์ ที่ กษ 0216/ว.16125 ลงวันที่ 28 กันยายน 2536

ตามหนังสือที่อ้างถึง นายทะเบียนสหกรณ์ได้กำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการกำหนดค่าใช้จ่ายแก่สมาชิกที่มาประชุมใหญ่ได้ไม่เกินอัตราค่าเบี้ยประชุม หรืออัตราค่าเบี้ยเลี้ยงที่สหกรณ์ได้จ่ายให้คณะกรรมการดำเนินการที่มาร่วมประชุมประจำเดือนสุดแต่อัตราใดจะน้อยกว่า นั้น

เนื่องจากปัจจุบันสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์ต่าง ๆ ได้เจริญเติบโตตามลำดับและมีความคล่องตัวมีประสิทธิภาพในการบริหารงานโดยองค์กรของตนเองมากขึ้น ประกอบกับหนังสือที่อ้างถึงเป็นคำแนะนำที่ค่อนข้างควบคุมสหกรณ์จึงขอยกเลิกหนังสือเวียนฉบับดังกล่าว การกำหนดค่าใช้จ่ายแก่สมาชิกที่มาประชุมใหญ่ของสหกรณ์ออมทรัพย์ให้อยู่ในดุลพินิจของที่ประชุมใหญ่ที่จะพิจารณา ทั้งนี้ให้คำนึงถึงฐานะของสหกรณ์ ความสามารถในการบริหารงานของสหกรณ์และสถานะเศรษฐกิจ เนื่องจากค่าใช้จ่ายสหกรณ์เป็นส่วนหนึ่งของค่าใช้จ่ายของสหกรณ์ซึ่งมีผลต่อการประกอบการของสหกรณ์หากสหกรณ์กำหนดในอัตราที่สูงอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสหกรณ์ได้ ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์อาจจะใช้อำนาจตามมาตรา 16(5) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้สหกรณ์จังหวัดแจ้งสหกรณ์ออมทรัพย์ทราบและถือปฏิบัติต่อไปด้วย
จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) บุญมี จันทร์วงศ์
(นายบุญมี จันทร์วงศ์)
อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์
นายทะเบียนสหกรณ์

สำนักจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์

โทร. 0 2282 5042

โทรสาร 0 2282 5042

E-mail : cpd_cep@cpd.go.th

www.cpd.go.th

ที่ กษ 1108/6408

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. 10200

2 มิถุนายน 2548

เรื่อง การตรวจสอบรายงานการประชุม

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

อ้างถึง คำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ ที่ 674/2545 ลงวันที่ 30 สิงหาคม 2545

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ที่ 459/2548 ลงวันที่ 6 มิถุนายน 2548

ตามคำสั่งที่อ้างถึง นายทะเบียนสหกรณ์ได้มอบหมายให้ผู้ตรวจการสหกรณ์ที่ได้รับมอบหมายจากสหกรณ์จังหวัด ร้องนายทะเบียนสหกรณ์ เป็นผู้ตรวจสอบรายงานการประชุมคณะกรรมการและรายงานการประชุมใหญ่ของสหกรณ์จากสำเนารายงานการประชุมที่สหกรณ์ส่งไปให้ตรวจสอบ ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์ได้มีคำสั่งยกเลิกคำสั่งดังกล่าวแล้ว นั้น

กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า เจ้าหน้าที่ในหน่วยส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์ที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลสหกรณ์ ซึ่งมีภารกิจในการกำกับ แนะนำ และส่งเสริมสหกรณ์ สามารถตรวจสอบการบันทึกรายงานการประชุมของสหกรณ์ ว่าเป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับ พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องหรือไม่ จึงเห็นควรให้สหกรณ์จังหวัดพิจารณามอบหมายให้หน่วยส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์เป็นผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบบันทึกรายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการ และรายงานการประชุมใหญ่ของสหกรณ์ เพื่อป้องกันแก้ไขข้อบกพร่องที่อาจเกิดขึ้นจากการลงมติใด ๆ ของสหกรณ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้สหกรณ์จังหวัดดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) บุญมี จันทรวงศ์

(นายบุญมี จันทรวงศ์)

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

สำนักจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์

โทร. 0 2282 5042

โทรสาร 0 2282 5042

E-mail: coop__cepo@cpd.go.th,

www.cpd.go.th

คำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์

เรื่อง วิธีปฏิบัติทางบัญชีสำหรับสหกรณ์ที่ประสงค์จะผ่อนใช้คืนเงินค้ำขาดทุนสะสมบางส่วน

พ.ศ. 2549

การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีสำหรับสหกรณ์ที่มียอดเงินค้ำขาดทุนสะสม ในทางปฏิบัติสหกรณ์จะต้องนำกำไรสุทธิทั้งหมดมาใช้คืนเงินค้ำขาดทุนสะสม หากยังมีกำไรสุทธิเหลือจึงจะนำไปจัดสรรตามข้อบังคับได้แต่สำหรับสหกรณ์ที่มียอดเงินค้ำขาดทุนสะสมจำนวนมาก และต้องนำกำไรสุทธิมาใช้คืนเงินค้ำขาดทุนสะสมทั้งหมด จนเป็นเหตุให้สหกรณ์ไม่สามารถจ่ายเงินปันผลตามหุ้นหรือเงินเฉลี่ยคืนให้กับสมาชิกได้เป็นระยะเวลาหลายปี อาจส่งผลให้สมาชิกขาดแรงจูงใจในการถือหุ้นและดำเนินธุรกิจร่วมกับสหกรณ์ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้สมาชิกเชื่อมั่นในระบบสหกรณ์ และทำธุรกิจร่วมกับสหกรณ์

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 16(1) และ (2) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 จึงยกเลิกรายการบัญชีและบัญชีกำไรสุทธิของสหกรณ์ตามหนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ กษ 0215/ว.829 ลงวันที่ 26 เมษายน 2532 และให้ถือปฏิบัติทางบัญชีสำหรับสหกรณ์ที่ประสงค์จะจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีโดยผ่อนใช้คืนเงินค้ำขาดทุนสะสมบางส่วน ดังต่อไปนี้

1. ความหมาย

“สหกรณ์” หมายถึง สหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์

“กำไร (ขาดทุน) สุทธิ” หมายถึง ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ในรอบปีทางบัญชี ซึ่งคำนวณได้จากการนำรายได้เปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายของสหกรณ์ หากรายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายจะเป็นกำไรสุทธิ ในทางตรงกันข้ามหากค่าใช้จ่ายสูงกว่ารายได้จะเป็นขาดสุทธิ ทั้งนี้ จะปรากฏเป็นรายการสุดท้ายในงบกำไรขาดทุน โดยกรณีที่ขาดทุนสุทธิให้แสดงตัวเลขในวงเล็บ และสหกรณ์สามารถถอนทุนสำรองที่มีอยู่มาชดเชยผลขาดทุนสุทธิได้

“ขาดทุนสะสม” หมายถึง ผลของการขาดทุนสุทธิประจำปีที่เกิดขึ้นกว่าทุนสำรอง ซึ่งจะแสดงตัวเลขไว้ในวงเล็บปรากฏรายการในงบดุล ในส่วนทุนของสหกรณ์

“กำไรสุทธิประจำปี” หมายถึง ยอดคงเหลือของกำไรสุทธิที่นำไปหักขาดทุนสะสมแล้ว ซึ่งเป็นผลลัพธ์จากกำไรสุทธิสูงกว่าขาดทุนสะสม หรือกรณีสหกรณ์ผ่อนใช้ขาดทุนสะสมบางส่วน กำไรสุทธิประจำปีให้หมายถึงกำไรสุทธิส่วนที่เหลือจากการผ่อนใช้คืนขาดทุนสะสมแล้ว

“ยอดขาดทุนสะสมจำนวนมาก” หมายถึง ยอดคงเหลือของจำนวนเงินขาดทุนสะสมที่ไม่สามารถนำกำไรสุทธิ (ปกติ) มาใช้คืนหมดภายในระยะเวลา 3 ปี

“กำไรสุทธิ (ปกติ)” หมายถึง ค่าเฉลี่ยของผลรวมกำไรสุทธิที่คำนวณจากผลการดำเนินงานของสหกรณ์ในรอบปีทางบัญชีที่มีกำไรสุทธีย้อนหลังสามปีทางบัญชี

2. วิธีปฏิบัติทางบัญชี

2.1 ในกรณีที่สหกรณ์มียอดขาดทุนสะสมมาแต่ปีก่อนและในปัจจุบันสหกรณ์มีกำไรสุทธิให้นำกำไรสุทธิใช้คืนขาดทุนก่อน ยอดคงเหลือให้ถือเป็นกำไรสุทธิประจำปีที่สามารถนำไปจัดสรรตามข้อบังคับได้

การปฏิบัติทางบัญชีสำหรับกรณีนี้ ให้แสดงรายการกำไรสุทธิหักด้วยจำนวนเงินค้ำขาดทุนในงบดุลด้านหนี้สินและทุนของสหกรณ์ ยอดกำไรสุทธิที่เหลือเป็นกำไรสุทธิประจำปีซึ่งสหกรณ์อาจนำไปจัดสรรได้ตามข้อบังคับ

2.2 ในกรณีที่ยอดขาดทุนสะสมมีจำนวนมาก จนสหกรณ์ไม่สามารถนำกำไรสุทธิซึ่งได้จากการดำเนินงานตามปกติมาใช้คืนได้หมดภายในระยะเวลาสามปี หากสหกรณ์ต้องการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีเป็นบางส่วนก็อาจทำได้โดยการผ่อนใช้คืนเงินค้างขาดทุนสะสมบางส่วน ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

2.2.1 สหกรณ์ที่เข้าหลักเกณฑ์ในการผ่อนใช้คืนเงินค้างขาดทุนสะสมได้ ต้องมียอดขาดทุนสะสมจำนวนมาก จนไม่สามารถนำกำไรสุทธิ (ปกติ) มาใช้คืนได้หมดภายในระยะเวลา 3 ปี

2.2.2 จำนวนเงินที่สหกรณ์จะจัดสรรเพื่อผ่อนใช้ขาดทุนสะสมต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของยอดกำไรสุทธิ

2.2.3 คณะกรรมการดำเนินการต้องมีมติเป็นเอกฉันท์ให้สหกรณ์ผ่อนใช้ขาดทุนสะสมบางส่วน และนำเสนอที่ประชุมใหญ่เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

สำหรับการปฏิบัติทางบัญชี ให้แสดงรายการกำไรสุทธิหักด้วยจำนวนขาดทุนสะสม เท่าจำนวนที่คณะกรรมการดำเนินการเห็นสมควรผ่อนใช้ขาดทุนสะสม โดยแสดงรายการในงบดุลในส่วนทุนของสหกรณ์ ยอดกำไรสุทธิที่เหลือให้ถือเป็นกำไรสุทธิประจำปีที่สหกรณ์สามารถนำไปใช้จัดสรรได้ตามข้อบังคับ เมื่อที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์มีมติเห็นชอบให้ผ่อนใช้ขาดทุนสะสม

2.2.4 การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีให้ใช้ยอดกำไรสุทธิประจำปีที่ปรากฏในงบดุลส่วนทุนของสหกรณ์
อนึ่ง การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีสำหรับสหกรณ์ที่มียอดรายได้ค้างรับปรากฏตามงบดุลเมื่อวันสิ้นปีทางบัญชี จะจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีเป็นเงินโบนัสกรรมการดำเนินการและเจ้าหน้าที่สหกรณ์ได้ จะต้องถือปฏิบัติตามเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

- (1) ยอดกำไรสุทธิประจำปีมีมากกว่ารายได้ค้างรับระหว่างปี
- (2) ในระหว่างปีสหกรณ์ต้องเร่งรัดการเรียกเก็บเงินที่เป็นรายได้ค้างรับปีก่อนๆ ให้ได้ไม่ต่ำกว่าอัตราร้อยละ 40 ของรายได้ค้างรับที่ปรากฏตามบัญชียกมาต้นปี
- (3) สหกรณ์จะต้องใช้ยอดกำไรสุทธิประจำปีหลังหักรายได้ค้างรับระหว่างปีแล้ว ในการพิจารณาจัดสรรเป็นเงินโบนัสกรรมการดำเนินการและเจ้าหน้าที่สหกรณ์

ทั้งนี้ ให้สหกรณ์ถือปฏิบัติตั้งแต่ประจำปีทางบัญชีสิ้นสุดวันที่ 30 มิถุนายน 2549 เป็นต้นไป

ให้ไว้ ณ วันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2549

(ลงนาม) บุญมี จันทรวงศ์
(นายบุญมี จันทรวงศ์)
อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์
นายทะเบียนสหกรณ์

30 พฤศจิกายน 2549

เรื่อง การประชุมใหญ่สามัญประจำปีภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวัน นับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ กษ 1101/ว.10212 ลงวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2541

ตามหนังสือที่อ้างถึง นายทะเบียนสหกรณ์ได้กำหนดวิธีปฏิบัติในการประชุมใหญ่สามัญประจำปีภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวัน นับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์ ตามมาตรา 27 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 ตลอดจนกรณีที่สหกรณ์ไม่สามารถประชุมใหญ่สามัญประจำปีภายในกำหนดเวลาดังกล่าวได้ นั้น

นายทะเบียนสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้สหกรณ์ปฏิบัติเป็นไปตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มาตรา 54 ประกอบมาตรา 66 และมาตรา 67 จึงยกเลิกหนังสือที่อ้างถึง และให้สหกรณ์ถือปฏิบัติในการประชุมใหญ่ ดังนี้

1. คณะกรรมการดำเนินการต้องเรียกประชุมใหญ่สามัญปีละหนึ่งครั้ง เพื่อพิจารณางบดุลและรายงานประจำปีแสดงผลการดำเนินงานของสหกรณ์ ภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์ รวมทั้งเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา 54 ประกอบมาตรา 50 มาตรา 66 และมาตรา 67 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542

2. กรณีสหกรณ์ยังจัดทำงบดุลไม่แล้วเสร็จ หรือผู้สอบบัญชีไม่สามารถรับรองงบดุลได้ภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์ สหกรณ์จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรา 54 โดยจัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญประจำปีภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว และให้คณะกรรมการดำเนินการจัดทำวาระเกี่ยวกับการเลือกตั้งกรรมการดำเนินการ การจัดทำงบดุลและรายงานประจำปีแสดงผลการดำเนินงานของสหกรณ์เพื่อให้ที่ประชุมใหญ่ชกถามพร้อมทั้งจัดทำแผนงาน ประมาณการรายจ่าย และงบประมาณเสนอที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปีพิจารณาอนุมัติหรือรับทราบแล้วแต่กรณี

เมื่อสหกรณ์จัดทำงบดุลแล้วเสร็จและผู้สอบบัญชีได้รับรองงบดุลแล้ว สหกรณ์ต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญเพื่อพิจารณาอนุมัติงบดุล และส่งสำเนารายงานประจำปีกับงบดุลซึ่งที่ประชุมใหญ่พิจารณาแล้วไปยังนายทะเบียนสหกรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการประชุมใหญ่ตามมาตรา 66 และมาตรา 67 ด้วยหากสหกรณ์ไม่ส่งสำเนางบดุลและรายงานประจำปีต่อนายทะเบียนสหกรณ์เป็นเวลาสามปีติดต่อกัน นายทะเบียนสหกรณ์อาจใช้อำนาจสั่งเลิกสหกรณ์ตามมาตรา 71(2) ได้

3. หากปรากฏว่าสหกรณ์ไม่จัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญประจำปีภายใน 150 วันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชี สหกรณ์จังหวัดในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์สามารถมีหนังสือแจ้งให้สหกรณ์เรียกประชุมใหญ่เพื่อเลือกตั้ง คณะกรรมการดำเนินการ พิจารณางบดุลและรายงานประจำปี แสดงผลการดำเนินงานของสหกรณ์พร้อมทั้งจัดทำ แผนงานประมาณการรายจ่ายและงบประมาณโดยสหกรณ์ต้องเรียกประชุมใหญ่โดยมิชักช้านับแต่วันที่สหกรณ์ทราบคำสั่ง ตามมาตรา 55 วรรคแรก และสหกรณ์ยังไม่เรียกประชุมใหญ่จนทำให้เสื่อมเสียผลประโยชน์ของสหกรณ์หรือสมาชิก สหกรณ์จังหวัดในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจออกคำสั่งให้สหกรณ์ปฏิบัติตามมาตรา 22(1) ได้ และตามมาตรา 133 ผู้ใดฝ่าฝืนไม่แก้ไขข้อบกพร่องตามที่นายทะเบียนสหกรณ์สั่งการตามมาตรา 22(1) ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน หนึ่งหมื่นบาท

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และให้สหกรณ์จังหวัดแจ้งให้สหกรณ์ทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) ปราโมช ถาวร

(นายปราโมช ถาวร)

รองอธิบดี รักษาราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

นายทะเบียนสหกรณ์

สำนักจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์

โทร. 0 2282 5042

โทรสาร 0 2282 5042

E-mail : cpd__cepo@cpd.go.th

www.cpd.go.th

ที่ กษ 0216/20792

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ถนนราชดำเนินนอก กทม. 10200

7 กรกฎาคม 2541

เรื่อง การประชุมใหญ่วิสามัญของสหกรณ์

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่

อ้างถึง หนังสือจังหวัดเชียงใหม่ ด่วนที่สุด ที่ ชม 0013/24965 ลงวันที่ 3 มิถุนายน 2541

ตามหนังสือที่อ้างถึงแจ้งว่า สหกรณ์การเกษตรแม่แตง จำกัด ได้ประชุมใหญ่วิสามัญเมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2541 เพื่ออภิปรายไม่ไว้วางใจคณะกรรมการดำเนินการและผู้จัดการสหกรณ์ เมื่ออภิปรายสิ้นสุดลงคณะกรรมการทั้งหมด 15 คน ลาออกจากตำแหน่งต่อที่ประชุมใหญ่ ประธานในที่ประชุมแจ้งว่า จะจัดให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการชุดใหม่ ภายใน 30 วัน หลังจากการประชุมครั้งนี้ และกล่าวปิดประชุมอย่างเป็นทางการแต่ได้มีกลุ่มบุคคลเรียกสมาชิกบางส่วนเข้าไปในที่ประชุมและดำเนินการประชุมต่อ และลงมติเลือกตั้งกรรมการดำเนินการจำนวน 9 คน จึงขอหารือ นายทะเบียนสหกรณ์ว่า ประธานในที่ประชุมสั่งปิดประชุม ขอบด้วยระเบียบข้อบังคับหรือไม่ คณะกรรมการดำเนินการที่ลาออกทั้ง 15 คน ยังคงเป็นคณะกรรมการรักษาการของสหกรณ์เพื่อดำเนินการจัดให้มีการประชุมวิสามัญ เพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการชุดใหม่หรือไม่ และการลงมติเลือกตั้งกรรมการดำเนินการชุดใหม่ จำนวน 9 คน ขอบหรือไม่ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

นายทะเบียนสหกรณ์พิจารณาแล้วขอเรียนว่า ตามข้อบังคับสหกรณ์ ข้อ 50 (ก) (1) ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของประธานกรรมการดำเนินการให้มีอำนาจหน้าที่คือ เป็นประธานในที่ประชุมใหญ่ และควบคุมการประชุม ดังกล่าวให้เป็นที่ไปด้วยความเรียบร้อย ดังนั้น เมื่อประธานกรรมการดำเนินการซึ่งทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุมสั่งปิดการประชุมเมื่อไม่สามารถที่จะควบคุมการประชุมนั้นให้เป็นที่ไปด้วยความเรียบร้อยก็สามารถทำได้ และชอบด้วยข้อบังคับของสหกรณ์ สำหรับกรณีที่คณะกรรมการดำเนินการทั้งคณะ (15 คน) ขอลาออกต่อที่ประชุมใหญ่ วิสามัญทำให้ต้องพ้นจากตำแหน่งตามที่ข้อบังคับกำหนด แต่คณะกรรมการดังกล่าวยังคงเป็นคณะกรรมการรักษาการของสหกรณ์อยู่ เพื่อดำเนินการให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการชุดใหม่โดยเร็ว ทั้งนี้ เพราะสหกรณ์เป็นนิติบุคคล จำเป็นต้องมีคณะกรรมการเป็นผู้แทนดำเนินกิจการของสหกรณ์ เมื่อไม่มีกฎหมายหรือข้อบังคับหรือระเบียบกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ส่วนคณะกรรมการดำเนินการจำนวน 9 คน ที่ได้รับเลือกตั้งภายหลังที่ประธานในที่ประชุมสั่งปิดการประชุมแล้วนั้น เป็นกรรมการที่ไม่ชอบ ไม่มีอำนาจเรียกประชุมใหญ่และดำเนินกิจการแทนสหกรณ์ เพราะเมื่อประธานในที่ประชุมใช้อำนาจตามข้อบังคับของสหกรณ์สั่งปิดประชุมใหญ่วิสามัญไปแล้ว การประชุมใหญ่ต้องสิ้นสุดลง กรรมการหรือสมาชิกอื่นจะดำเนินการประชุมต่อไปไม่ได้

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) ประสงค์ วรรณเขจร

(นายประสงค์ วรรณเขจร)

รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติราชการแทน

นายทะเบียนสหกรณ์

สำนักงานปลัดกระทรวง

สำนักงานพัฒนาสถาบันเกษตรกร

โทร. (02) 2818301

หมวดที่ 7

การฝากและการลงทุนของสหกรณ์

ประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่อง ข้อกำหนดการฝากหรือลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 62(7) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และมติคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ 1/2543 วันที่ 24 มกราคม 2543 เห็นควรปรับปรุงประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่อง ข้อกำหนดการฝากหรือลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์ ประกาศ ณ วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2542 ดังนี้

ข้อ 1 ประกาศนี้ให้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่อง ข้อกำหนดการฝากหรือลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์”

ข้อ 2 ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิกประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่อง ข้อกำหนดการฝากหรือลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์ ลงวันที่ 19 ตุลาคม 2542

ข้อ 4 ในข้อกำหนดนี้

“สหกรณ์” หมายความว่า สหกรณ์ทุกประเภทและชุมนุมสหกรณ์ที่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์

“ธนาคาร” หมายความว่า ธนาคารพาณิชย์และธนาคารที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น ซึ่งประกอบกิจการภายในราชอาณาจักร

“ตราสารแสดงสิทธิในหนี้” หมายความว่า พันธบัตร ตั๋วแลกเงิน ตั๋วสัญญาใช้เงิน หุ้นกู้ รวมทั้งตราสารอื่น ๆ ที่มีลักษณะอย่างเดียวกัน

ข้อ 5 หลักทรัพย์ที่สหกรณ์จะนำไปฝากหรือลงทุนได้ดังนี้

(1) บัตรเงินฝากที่ธนาคารเป็นผู้ออก

(2) ตั๋วแลกเงินที่ธนาคารเป็นผู้รับรอง สลากหลังหรือรับอาวัลหรือตั๋วสัญญาใช้เงินธนาคารเป็นผู้สลักหลังหรือรับอาวัล โดยไม่มีข้อจำกัดความรับผิดชอบ

(3) ตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่ธนาคารเป็นผู้ออก

(4) ตั๋วสัญญาใช้เงินที่ออกโดยบริษัทเงินทุน หรือบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ ซึ่งกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินประกันการชำระคืนต้นเงินและดอกเบี้ย

(5) ตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยเป็นผู้ออก

(6) ฝากหรือลงทุนอื่นใด นอกจากที่กำหนดไว้ตาม (1) ถึง (5) โดยได้รับความเห็นชอบคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติก่อน

ข้อ 6 การนำเงินไปฝากหรือลงทุนในหลักทรัพย์ตามข้อ 5(6) รวมกันต้องไม่เกินทุนสำรองของสหกรณ์ และต้องผ่านการอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ก่อนจึงจะดำเนินการได้

ประกาศ ณ วันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2543

(ลงนาม) ปองพล อติเรกสาร

(นายปองพล อติเรกสาร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ประธานกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ

ที่ กษ 1108/5389

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. 10200

9 พฤษภาคม 2548

เรื่อง สหกรณ์นำเงินไปลงทุนซื้อหุ้นของธนาคาร ตามมาตรา 62 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร 0901/0328 ลงวันที่ 11 มีนาคม 2548

ด้วยปรากฏว่าในปัจจุบันสหกรณ์หลายแห่งมีสภาพคล่องสูง และมีความต้องการนำเงินไปลงทุนตามที่กฎหมายว่าด้วยสหกรณ์กำหนดให้สามารถนำเงินไปลงทุนได้ โดยถือปฏิบัติตามมาตรา 62 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 แต่เนื่องจากการนำเงินไปลงทุนซื้อหุ้นของธนาคารได้มีปัญหาในการตีความเกี่ยวกับมาตรา 62(4) และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้วินิจฉัยตีความแล้วว่า ธนาคารตามมาตรา 62(4) จะต้องกำหนดในตราสารจัดตั้งของธนาคารว่า มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์ ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

กรมส่งเสริมสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์และสหกรณ์ได้มีแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการนำเงินไปลงทุนซื้อหุ้นของธนาคารเป็นไปในทิศทางเดียวกัน จึงได้กำหนดแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

1. ตราสารจัดตั้งธนาคารมีวัตถุประสงค์ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์ สหกรณ์สามารถนำเงินไปลงทุนตามมาตรา 62(4) ได้
2. หากตราสารจัดตั้งธนาคารไม่ได้กำหนดวัตถุประสงค์ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์ไว้โดยตรงให้ถือปฏิบัติ ดังนี้

2.1 กรณีเป็นธนาคารที่ก่อให้เกิดความสะดวหรือส่งเสริมความเจริญแก่กิจการสหกรณ์ให้ขอความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ตามมาตรา 62(6) โดยพิจารณาจาก

- ความสะดวก หมายถึง ทำให้กิจการของสหกรณ์เกิดความสะดวก อาทิ หักเงินค่าหุ้นหรือหักเงินเพื่อชำระหนี้จากเงินดือนพนักงานส่งให้สหกรณ์
- ความเจริญ หมายถึง ทำให้กิจการของสหกรณ์เกิดความเจริญ อาทิ เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำหรือเงินให้เปล่าแก่สหกรณ์เพื่อใช้เป็นทุนในการดำเนินงานของสหกรณ์ หรือสร้างเครือข่ายการตลาดทำให้สหกรณ์สามารถจำหน่ายผลผลิตได้ในราคาและปริมาณที่ต้องการ

2.2 กรณีเป็นการลงทุนซื้อหุ้นของธนาคารที่ไม่เข้าข่ายตามมาตรา 62(4) และ (6) สหกรณ์จะต้องขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ตามมาตรา 62(7)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้สหกรณ์จังหวัดแจ้งสหกรณ์ทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) พึ่งพิศ ดุลยพัชร

(นางพึ่งพิศ ดุลยพัชร)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

สำนักจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์

โทร. 0 2282 6595

โทรสาร 0 2282 5042

E-mail : cpd__cepo@cpd.go.th

www.cpd.go.th

25 เมษายน 2548

เรื่อง การซื้อหุ้นธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย จำกัด

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

ด้วยกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้ขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เกี่ยวกับการขอให้ตีความพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มาตรา 62(4) กรณีที่สหกรณ์ขอความเห็นชอบนายทะเบียนสหกรณ์ซื้อหุ้นธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย จำกัด ว่าเป็นการซื้อหุ้นธนาคารที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์หรือไม่ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตีความว่าการซื้อหุ้นธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย จำกัด ไม่อาจถือว่าเป็นการซื้อหุ้นของธนาคารที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์ตามมาตรา 62(4) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542

กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้พิจารณาแล้วเห็นว่ากฎหมายสหกรณ์ได้กำหนดเงื่อนไขในการที่สหกรณ์จะนำเงินไปลงทุนในกรณีต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำกับการดำเนินงานของสหกรณ์ให้สามารถพัฒนาไปด้วยความมั่นคง วัตถุประสงค์ดังกล่าวจึงเป็นหลักการสำคัญที่สหกรณ์จะต้องดำเนินการโดยเคร่งครัด ดังนั้นหากสหกรณ์ใดประสงค์จะนำเงินไปลงทุนโดยการซื้อหุ้นของธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย จำกัด ก็อาจดำเนินการได้โดยได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ตามมาตรา 62(6) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 จึงขอให้สหกรณ์จังหวัดแนะนำสหกรณ์ถือปฏิบัติตามการตีความของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้สหกรณ์จังหวัดดำเนินการต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) สุรศักดิ์ นาคสวัสดิ์

(นายสุรศักดิ์ นาคสวัสดิ์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

สำนักพัฒนาธุรกิจสหกรณ์

โทร. 0 2282 1226

โทรสาร 0 2282 1226

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : cpd_cbdo@cpd.go.th

ด่วนที่สุด

ที่ กษ 1104/13622

คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ
กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. 10200

21 พฤศจิกายน 2546

เรื่อง การลงทุนในหลักทรัพย์ที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติให้ความเห็นชอบ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. ประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่อง ข้อกำหนดการฝาก หรือลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์
  2. บันทึกการลงทุนในหลักทรัพย์ที่ คพช. เห็นชอบ

ตามที่สหกรณ์ออมทรัพย์การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จำกัด ได้ขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ในการลงทุนในหลักทรัพย์ตามประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่อง ข้อกำหนดการฝากหรือลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์ ข้อ 5(6) นั้น

คณะอนุกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนการขยายธุรกิจของสหกรณ์ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าหลักทรัพย์ของบริษัทไฟฟ้าต่าง ๆ ที่สหกรณ์ออมทรัพย์การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จำกัด ขอลงทุนนั้นมีความมั่นคง และได้รับการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ (Credit Ratings) ในระดับไม่ต่ำกว่า A จากบริษัทจัดอันดับความน่าเชื่อถือที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (กลต.) จึงเห็นควรให้สหกรณ์ออมทรัพย์การไฟฟ้าลงทุนได้ แต่ให้ลงทุนได้เฉพาะหุ้นกู้ที่มีหลักประกันหรือหุ้นกู้ไม่ด้อยสิทธิ โดยลงทุนได้ไม่เกินทุนสำรองของสหกรณ์และต้องผ่านการอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์

นอกจากนี้ เพื่อประโยชน์ของสหกรณ์ต่าง ๆ คณะอนุกรรมการฯ จึงเห็นชอบให้สหกรณ์ที่มีความประสงค์จะลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีลักษณะเช่นเดียวกับบริษัทไฟฟ้าต่าง ๆ ลงทุนในหลักทรัพย์ดังกล่าวได้โดยต้องลงทุนในหุ้นกู้ที่มีหลักประกันหรือหุ้นกู้ไม่ด้อยสิทธิ ที่ได้รับการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ (Credit Ratings) ไม่ต่ำกว่าระดับ A จากบริษัทจัดอันดับความน่าเชื่อถือที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (กลต.) โดยลงทุนได้ไม่เกินทุนสำรองของสหกรณ์และต้องผ่านการอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ ตามประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่อง ข้อกำหนดการฝากหรือลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์ ข้อ 5(6) และข้อ 6 ซึ่งคณะอนุกรรมการฯ ได้เสนอให้คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติพิจารณา

คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ได้ประชุมเมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2546 ได้ลงมติเห็นชอบในหลักการให้สหกรณ์ลงทุนในหุ้นกู้ที่มีหลักประกันหรือหุ้นกู้ไม่ด้อยสิทธิ ซึ่งได้รับการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ (Credit Ratings) ตั้งแต่ระดับ A ขึ้นไป จากบริษัทจัดอันดับความน่าเชื่อถือที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกำกับ

หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ตามประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่อง ข้อกำหนดการฝากหรือลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์ข้อ 5(6) โดยลงทุนได้ไม่เกินทุนสำรองของสหกรณ์และต้องผ่านการอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้สหกรณ์จังหวัดแจ้งให้สหกรณ์ต่าง ๆ ทราบ ต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) สุรศักดิ์ นาคสวัสดิ์

(นายสุรศักดิ์ นาคสวัสดิ์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ

ฝ่ายเลขานุการ

กองแผนงาน

โทร. 0 2282 8059

โทรสาร 0 2628 5518

บันทึก

เรื่อง การลงทุนในหลักทรัพย์ที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (คพช.) เห็นชอบสาระสำคัญ

1. สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง มีความเห็นเรื่องการลงทุนของสหกรณ์ ในตราสารแสดงสิทธิในหนี้ของนิติบุคคลที่มีความมั่นคงของรัฐหรือที่สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ถือหุ้น ตราสารแสดงสิทธิในหนี้ของนิติบุคคลผู้มีโชติภาคารเป็นผู้ออกหน่วยลงทุน หรือใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้น ดังนี้

◆ ปัจจุบันนี้สหกรณ์สามารถนำเงินของสหกรณ์ไปฝากหรือลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีความเสี่ยงน้อยได้อยู่แล้ว เช่น ฝากให้ชุมนุมสหกรณ์หรือสหกรณ์อื่น ฝากในธนาคาร หรือฝากในสถาบันการเงินที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์ถือหุ้นของชุมนุมสหกรณ์หรือสหกรณ์อื่นชื่อหลักทรัพย์ของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ เป็นต้น ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542

◆ หลักทรัพย์ที่สหกรณ์ขอหรือว่าจะนำเงินไปลงทุนดังกล่าวเป็นหลักทรัพย์ที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่าการลงทุนประเภทอื่น ๆ แต่ในขณะเดียวกันก็มีความเสี่ยงสูงด้วย

◆ วัตถุประสงค์ของสหกรณ์ มุ่งเน้นการส่งเสริมการออมให้กัยืมเงินเพื่อช่วยเหลือแก่สมาชิกเมื่อมีความจำเป็น โดยสหกรณ์ไม่ได้มุ่งหวังการแสวงหากำไรเหมือนธุรกิจประเภทอื่น ดังนั้น การนำเงินของสหกรณ์ไปลงทุนในหลักทรัพย์ที่มีความเสี่ยงเพื่อแสวงหาผลตอบแทนที่สูงเป็นการนำเงินไปใช้ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์หลักของสหกรณ์

◆ การดำเนินงานของสหกรณ์นั้นไม่มีหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญพิเศษในการกำกับดูแลด้านการเงินการลงทุนโดยเฉพาะเหมือนกองทุนประเภทอื่น ๆ ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และจากการที่สหกรณ์ในประเทศไทยมีจำนวนมากและมีเครือข่ายโยงใยถึงสังคมชุมชนในระดับภูมิภาค ทำให้การควบคุมดูแลให้ทั่วถึงอาจทำได้ค่อนข้างยากและหากเกิดปัญหาวิกฤติดังเช่นสถาบันการเงินแล้วอาจจะก่อให้เกิดผลกระทบขึ้นในวงกว้าง

◆ การบริหารเงินและการลงทุนของสหกรณ์ดำเนินการโดยผู้จัดการและคณะกรรมการสหกรณ์นั้น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่ยังขาดความชำนาญเกี่ยวกับการบริหารการลงทุนและการเงินที่มีความเสี่ยง ซึ่งแตกต่างจากการลงทุนของกองทุนรวมฯ ต่าง ๆ ที่มีการบริหารกองทุนโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการเงินและการลงทุนมืออาชีพโดยเฉพาะ ดังนั้น หากสหกรณ์ขาดความรู้ความชำนาญในด้านนี้อาจส่งผลกระทบต่อฐานะการเงินโดยรวมของสหกรณ์ได้

2. ประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ที่ กจ 32/2544 เรื่อง การขออนุญาตและการอนุญาตให้เสนอขายหุ้นกู้ที่ออกใหม่ ประกาศ ณ วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2544 ข้อ 14(6) กำหนดให้หุ้นกู้ต้องได้รับการจัดอันดับความน่าเชื่อถือโดยสถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

3. บริษัทที่เป็นสถาบันการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ ที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ จำกัด

◆ บริษัท ทริสเรทติ้ง จำกัด

◆ บริษัท ฟิทช์ เรทติ้ง (ประเทศไทย) จำกัด

สัญลักษณ์ตัวอักษรแสดงผลการจัดอันดับเครดิต ตามระดับความสามารถของผู้ออกตราสารหนี้ในการชำระดอกเบี้ยและคืนเงินต้นของตราสารหนี้ระยะยาว จำนวน 8 อันดับ โดยเริ่มจาก AAA ซึ่งเป็นอันดับเครดิตสูงสุด จนถึง D ซึ่งเป็นระดับต่ำสุด แต่ละสัญลักษณ์มีความหมายดังนี้

- AAA อันดับเครดิตสูงสุด มีความเสี่ยงต่ำที่สุด มีความสามารถในการชำระดอกเบี้ยและคืนเงินใน
เกณฑ์สูงสุด ความเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจและเศรษฐกิจจะส่งผลกระทบต่อหนี้ น้อยมาก
- AA มีความเสี่ยงต่ำมาก มีความสามารถในการชำระดอกเบี้ยและคืนเงินต้นในเกณฑ์สูงมาก แต่
อาจได้รับผลกระทบจากความเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจและเศรษฐกิจมากกว่าอันดับเครดิตที่อยู่ใน
ระดับสูงกว่า
- A มีความเสี่ยงในระดับต่ำ มีความสามารถในการชำระดอกเบี้ยและคืนเงินต้นในเกณฑ์สูง แต่อาจ
ได้รับผลกระทบจากความเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจและเศรษฐกิจมากกว่าอันดับเครดิตที่อยู่ในระดับ
สูงกว่า
- BBB มีความเสี่ยงและมีความสามารถในการชำระดอกเบี้ยและคืนเงินต้นในเกณฑ์ปานกลาง ความ
ผันผวนที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจและเศรษฐกิจ อาจมีผลให้ความสามารถในการ
ชำระหนี้ลดลงเมื่อเทียบกับอันดับเครดิตที่อยู่ในระดับสูงกว่า
- BB มีความเสี่ยงในระดับสูง มีความสามารถในการชำระดอกเบี้ยและคืนเงินต้นในเกณฑ์ต่ำกว่า
ระดับปานกลาง และจะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจและเศรษฐกิจค่อนข้าง
ชัดเจน มีปัจจัยที่คุ้มครองเจ้าหนี้ต่ำกว่าอันดับเครดิตที่อยู่ในระดับสูงกว่า
- B มีความเสี่ยงในระดับสูงมาก มีความสามารถในการชำระดอกเบี้ยและคืนเงินต้นในเกณฑ์ต่ำ
และอาจจะหมดความสามารถในการชำระหนี้ได้ตามการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ทางธุรกิจ
และเศรษฐกิจ
- C มีความเสี่ยงในการผิดนัดชำระหนี้สูงที่สุด เพราะสามารถในการชำระดอกเบี้ยและคืนเงินต้น
ต้องอาศัยเงื่อนไขที่เอื้ออำนวยทางธุรกิจ เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมอย่างมาก การเปลี่ยนแปลง
ของเงื่อนไขต่าง ๆ จะส่งผลกระทบต่ออย่างมาก

ด่วนที่สุด

ที่ กษ 1104/3001

คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ
กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. 10200

22 มีนาคม 2547

เรื่อง แจ้งมติคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่อง การลงทุนของสหกรณ์ตามโครงการธนาคารสหกรณ์
ในธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย บันทึก เรื่อง สาระสำคัญของการลงทุนผ่านหน้าต่างการให้บริการของ ธ.ก.ส.

ตามที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ได้จัดตั้งโครงการธนาคารสหกรณ์ใน ธ.ก.ส.
โดยเปิดบริการให้สหกรณ์ลงทุนผ่านหน้าต่าง (Window) การให้บริการของ ธ.ก.ส. นั้น

คณะอนุกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนการขยายธุรกิจของสหกรณ์ ได้พิจารณาในสาระสำคัญแล้ว
เห็นว่า

1. รัฐบาลมีนโยบายให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นสถาบันกลางในการ
บริหารเงินให้แก่สหกรณ์ โดยในระยะแรกให้มีการดำเนินการในรูปแบบการบริหารการเงินของสหกรณ์ ผ่าน Window
ใน ธ.ก.ส. ดังนั้น สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง จึงได้จัดประชุมเรื่อง แนวทางการดำเนินงานของ ธ.ก.ส. ในการบริหาร
เงินของสหกรณ์ รวม 3 ครั้ง โดยในการประชุมครั้งที่ 3/2546 เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2546 ที่ประชุมมีมติให้ สันนิบาต
สหกรณ์แห่งประเทศไทย นำเรื่องการลงทุนของสหกรณ์ ผ่าน Window ใน ธ.ก.ส. เสนอคณะกรรมการพัฒนาการ
สหกรณ์แห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบ

2. การลงทุนตามโครงการธนาคารสหกรณ์ใน ธ.ก.ส. เป็นการบริหารเงินของสหกรณ์ โดยให้สหกรณ์
ลงทุนผ่านหน้าต่าง (Window) การให้บริการใน ธ.ก.ส. ได้ ซึ่งเป็นกรณีที่สหกรณ์สามารถลงทุนได้อยู่แล้ว ตามมาตรา
62(2) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542

3. คณะอนุกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนการขยายธุรกิจของสหกรณ์ จึงเห็นว่าควรเสนอให้ คพช. ทราบ
คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ได้ประชุมเมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2547 ได้ลงมติรับทราบ
เรื่องโครงการธนาคารสหกรณ์ใน ธ.ก.ส. และเห็นว่าสหกรณ์อาจลงทุนในโครงการดังกล่าวได้ ตามมาตรา 62(2) แห่ง
พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้สหกรณ์จังหวัดแจ้งให้สหกรณ์ต่าง ๆ ทราบต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) สุรศักดิ์ นาคสวัสดิ์

(นายสุรศักดิ์ นาคสวัสดิ์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ

ฝ่ายเลขานุการ

กองแผนงาน

โทร. 0 2282 8059

โทรสาร 0 2628 5518

บันทึก

เรื่อง สำคัญของการลงทุนผ่านหน้าต่าง (Window) การให้บริการของ ธ.ก.ส.

1. การบริหาร Window

มีคณะกรรมการบริหารเพื่อดูแลติดตาม และตรวจสอบการเงิน Window คณะกรรมการบริหารมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(1) องค์ประกอบของคณะกรรมการบริหาร Window มีจำนวนไม่เกิน 9 คน ประกอบด้วย ผู้แทนสหกรณ์ที่ถือหน่วยลงทุนประเภทที่ 1 จำนวน 5 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ (โดยผู้แทนกระทรวงการคลัง 1 คน และผู้ทรงคุณวุฒิอื่น 2 คน) รวมจำนวน 3 คน ฝ่ายจัดการธนาคารสหกรณ์ (โดยผู้แทน ธ.ก.ส.) จำนวน 1 คน

(2) อำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการฯ มีดังนี้

- กำหนดแผนการลงทุน
- ติดตาม ดูแล การจัดการเงินของ Window
- ตรวจสอบความถูกต้องทางด้านบัญชี
- จัดสรรผลตอบแทน
- มอบหมายให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลดำเนินการแทนในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ

2. การบริหารจัดการเงินใน Window

สหกรณ์ทุกประเภทที่เข้าร่วมโครงการจะซื้อหน่วยลงทุนของ window ซึ่งมีมูลค่าหน่วยลงทุนละ 100 บาท ตามความสมัครใจ (ในระยะแรกคาดว่าจะมีเงินสหกรณ์ประมาณ 1,000 ล้านบาท) ซึ่งมีประเภทหน่วยลงทุน เงื่อนไขการลงทุนและการกำหนดอัตราดอกเบี้ย ดังนี้

(1) ประเภทของหน่วยลงทุน

- หน่วยลงทุนประเภทที่ 1 จำนวน 500 ล้านบาท มีลักษณะคล้ายการซื้อหุ้นทุนเมื่อสหกรณ์ลงทุนแล้วจะไม่สามารถขายคืนให้ Window ได้แต่สามารถโอนเปลี่ยนมือได้ ผู้ถือหน่วยลงทุนจะได้รับผลตอบแทนเป็นเงินปันผล

- หน่วยลงทุนประเภทที่ 2 จำนวน 500 ล้านบาท มีลักษณะคล้ายการนำเงินไปฝากลงทุนแบบมีเงื่อนไขกำหนดระยะเวลาในการถือไว้ 1 ปี จึงจะสามารถขายคืน Window ได้ โดยได้รับผลตอบแทนเป็นดอกเบี้ย ตามอัตราที่คณะกรรมการบริหาร Window กำหนด

(2) เงื่อนไขการลงทุน

- สหกรณ์แต่ละแห่งจะซื้อหน่วยลงทุนได้ไม่เกินร้อยละ 20 ของหน่วยลงทุนทั้งหมด แต่ต้องซื้ออย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 1,000 หน่วย มูลค่า 100,000 บาท

- Window จะจ่ายผลตอบแทนแก่ผู้ถือหน่วยลงทุนปีละ 1 ครั้ง หลังสิ้นสุดับบัญชี

- การโอนเปลี่ยนมือหรือการขายคืนหน่วยลงทุนจะดำเนินการได้ เมื่อถือหน่วยลงทุนครบ

3 เดือนแล้ว

- Window จะรับซื้อหน่วยลงทุนคืนตามมูลค่าของหน่วยลงทุน หลังจากหักผลขาดทุนแล้ว

(ถ้ามี)

(3) อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ใน Window เป็นไปตามที่คณะกรรมการบริหาร Window กำหนด โดยคิดอัตราดอกเบี้ยจากสหกรณ์ชั้น 1 ในอัตราต่ำสุด และเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.5 ต่อชั้น ซึ่งได้จัดชั้นสหกรณ์ไว้ทั้งหมด 4 ชั้น ตามความเสี่ยง โดยสหกรณ์ชั้น 1 มีความเสี่ยงต่ำสุด เรียงลำดับไปจนถึงสหกรณ์ชั้น 4 ซึ่งจะมีความเสี่ยงสูงสุด

3. การดำเนินงาน

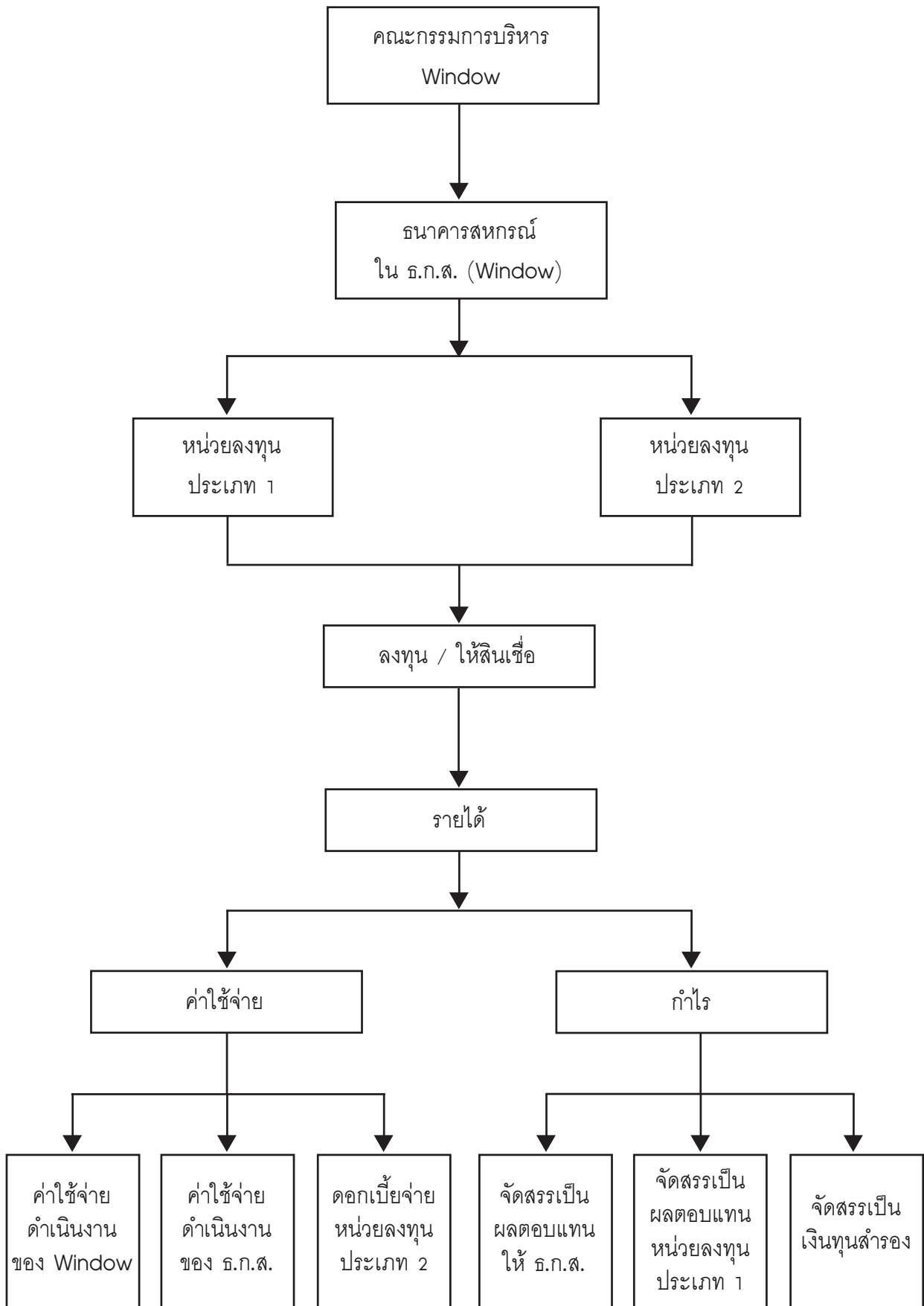
ธ.ก.ส. เป็นผู้บริหารจัดการเงินของ Window โดยจะนำเงินที่ได้จากการขายหน่วยลงทุนทั้งประเภท 1 และ 2 ไปลงทุนหรือให้สินเชื่อแก่สหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการ ตามแผนการลงทุนที่คณะกรรมการบริหารกำหนด อย่างไรก็ตาม เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงในการดำเนินงาน ในระยะแรกจะให้สินเชื่อเฉพาะสหกรณ์ชั้น 1 เท่านั้น และ ธ.ก.ส. จะติดตาม แนะนำ และตรวจสอบการดำเนินงานของสหกรณ์ที่ขอกู้เงินจาก Window อย่างใกล้ชิด

4. การจัดสรรผลตอบแทนใน Window ประกอบด้วย

- (1) ค่าใช้จ่ายดำเนินงานของ Window ประมาณปีละ 300,000 บาท
- (2) ค่าใช้จ่ายดำเนินงานของ ธ.ก.ส. ในการบริหารจัดการเงินของ Window ในอัตราร้อยละ 0.75 ของเงินให้สินเชื่อคงเหลือเป็นรายวัน
- (3) ผลตอบแทนแก่ผู้ถือหน่วยลงทุนประเภท 2 เท่ากับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 1 ปี ของธนาคารพาณิชย์ บวกเพิ่มอีกร้อยละ 1 หรือเท่ากับร้อยละ 2 ต่อปี ในภาวะปัจจุบัน
- (4) เป็นรายได้ผลตอบแทนแก่ ธ.ก.ส. ผู้ถือหน่วยลงทุนประเภท 1 และเงินทุนสำรองตามสัดส่วน NPLs ดังนี้

ลำดับที่	เงื่อนไขจำนวน NPLs (%)	สัดส่วนการจัดสรร ธ.ก.ส. : ผู้ถือหน่วยลงทุนประเภท 1 : ทุนสำรอง
1	0.0 - 1.0	20 : 75 : 5
2	1.1 - 2.0	15 : 70 : 15
3	2.1 - 3.0	10 : 65 : 25
4	3.1 ขึ้นไป	5 : 60 : 35

ผังการดำเนินงานการบริหาร Window

ด่วนที่สุด

ที่ กษ 1104/3002

คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ
กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. 10200

22 มีนาคม 2547

เรื่อง แจ้งมติคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่อง เห็นชอบให้สหกรณ์ลงทุนในหลักทรัพย์ของ บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

อ้างถึง ประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่อง ข้อกำหนดการฝากหรือลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์

ตามที่ บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) ได้ขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ให้สหกรณ์ลงทุนในหลักทรัพย์ของบริษัทบางจาก ปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) ได้ตามประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่อง ข้อกำหนดการฝากหรือลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์ข้อ 5(6) และ ข้อ 6 นั้น หลักทรัพย์ของบริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) ที่ขอความเห็นชอบต่อ คพช. ให้สหกรณ์ลงทุน มีสาระสำคัญดังนี้

1. ใบแสดงสิทธิในผลประโยชน์ที่เกิดจากหุ้นสามัญ (DR - หุ้นสามัญ) และใบแสดงสิทธิในผลประโยชน์ที่เกิดจากหุ้นกู้แปลงสภาพ (DR หุ้นกู้แปลงสภาพ) ของบริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) เป็นหลักทรัพย์ ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

2. การออก DR หุ้นสามัญ และ DR หุ้นกู้แปลงสภาพของ บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) ครั้งนี้ เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2546 ซึ่งเห็นชอบในหลักการให้

2.1 ออกและเสนอขายหุ้นเพิ่มทุน จำนวนไม่เกิน 3,000 ล้านบาท

2.2 ออกและเสนอขายหุ้นกู้แปลงสภาพ จำนวน 4,000 ล้านบาท อายุ 10 ปี

3. กระทรวงการคลังรับประกันการลงทุนต้นเงิน (Capital Protected) โดยให้สิทธิแก่ผู้ลงทุนในการขายใบแสดงสิทธิ (Depository Receipt, DR) ณ ราคาเสนอขายครั้งแรกต่อกระทรวงการคลัง

คณะอนุกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนการขยายธุรกิจของสหกรณ์ ได้พิจารณาสาระสำคัญแล้วเห็นว่า ในอนาคตรัฐบาลมีนโยบายที่จะให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการจัดจำหน่ายน้ำมันของภูมิภาค ซึ่งรัฐบาลจะต้อง ค้ำจุนโรงงานของบริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) เพราะเป็นโรงงานเดียวของประเทศไทยและหลักทรัพย์ นี้เป็นหุ้นเพิ่มทุน เพราะฉะนั้นรัฐบาลคงไม่ยอมให้หุ้นเพิ่มทุนนี้หายไปแน่นอน จึงเห็นว่าหุ้นเพิ่มทุนนี้มีความมั่นคง ชอบ ที่จะให้สหกรณ์ลงทุนได้ตามประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่อง ข้อกำหนดการฝากหรือลงทุน อย่างอื่นของสหกรณ์ ข้อ 5(6) และ ข้อ 8

คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ได้ประชุมเมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2547 ได้ลงมติเห็นชอบให้สหกรณ์ลงทุนในหลักทรัพย์ของบริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) ได้ดังต่อไปนี้

1. ใบแสดงสิทธิในผลประโยชน์ที่เกิดจากหุ้นสามัญของบริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)
2. ใบแสดงสิทธิในผลประโยชน์ที่เกิดจากหุ้นกู้แปลงสภาพของบริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)

ทั้งนี้ให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่อง ข้อกำหนดการฝากหรือลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์ ข้อ 5(6) และข้อ 6

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้สหกรณ์จังหวัดแจ้งให้สหกรณ์ต่าง ๆ ทราบต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) สุรศักดิ์ นาคสวัสดิ์

(นายสุรศักดิ์ นาคสวัสดิ์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

เลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ

ฝ่ายเลขานุการ

กองแผนงาน

โทร. 0 2282 8059

โทรสาร 0 2628 5518

หมวดที่ 8

การรับฝากเงิน การให้เงินกู้
และการกำหนดระเบียบอื่น ๆ

ที่ กษ 1108/10467

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. 10200

30 กันยายน 2547

เรื่อง คำแนะนำเกี่ยวกับการให้เงินกู้แก่สมาชิกสหกรณ์

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

ด้วยปรากฏว่าสหกรณ์ในปัจจุบันมีสภาพคล่องทางการเงินสูง ทำให้สหกรณ์หลายสหกรณ์ขยายขอบเขตการให้เงินกู้และเพิ่มเพดานเงินกู้สูงขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาสภาพคล่องดังกล่าว ซึ่งอาจเป็นเหตุให้คณะกรรมการดำเนินการบางสหกรณ์ขาดความระมัดระวังในการให้กู้ ประกอบกับการให้เงินกู้ระยะยาวอาจทำให้สหกรณ์ขาดสภาพคล่องในอนาคตได้ จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายต่อระบบสหกรณ์

กรมส่งเสริมสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า สหกรณ์ควรระมัดระวังในการบริหารการเงินโดยเฉพาะการปล่อยเงินกู้ โดยตรวจสอบที่มาของทุนดำเนินงานให้เหมาะสมกับระยะเวลาในการให้เงินกู้ ซึ่งเงินกู้ประเภทใดประเภทหนึ่งสหกรณ์สามารถให้กู้หลายสัญญาได้ แต่ทั้งนี้ยอดรวมของเงินกู้ทุกสัญญาต้องจำกัดอยู่ในวงเงินกู้ของประเภทนั้น ๆ

อนึ่ง ในการพิจารณากำหนดวงชำระหนี้เงินกู้แต่ละประเภท ให้คณะกรรมการดำเนินการพึงใช้ความระมัดระวังในการพิจารณา โดยคำนึงถึงฐานะการเงิน ทุน เงินกู้และเงินฝากของสหกรณ์เป็นเกณฑ์ หากสหกรณ์ให้กู้โดยมีระยะเวลาชำระหนี้ยาวนาน หรือให้กู้เงินโดยมีหลักประกันไม่เพียงพอหนี้ จนเป็นเหตุให้เสื่อมเสียผลประโยชน์ของสหกรณ์หรือสมาชิก นายทะเบียนสหกรณ์อาจใช้อำนาจสั่งการตามความในมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ให้สหกรณ์ดำเนินการแก้ไขได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้สหกรณ์จังหวัดแจ้งให้สหกรณ์ถือปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) สุรศักดิ์ นาคสวัสดิ์

(นายสุรศักดิ์ นาคสวัสดิ์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

สำนักจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์

โทร. 0 2282 5042

โทรสาร 0 2282 5042

E-mail : coop_est@cpd.go.th

www.cpd.go.th

ประกาศนายทะเบียนสหกรณ์
เรื่อง กำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินรับฝากของสหกรณ์

เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันธนาคารพาณิชย์ได้กำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือนโดยเฉลี่ยในอัตราร้อยละ 4.00 ต่อปี และมีแนวโน้มจะลดลง แต่ยังมีหลายสหกรณ์ได้กำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินรับฝากไว้สูงกว่านี้มาก อันเป็นผลให้สหกรณ์มีต้นทุนที่สูง และไม่เป็นผลดีต่อการบริหารการเงินของสหกรณ์

อาศัยอำนาจตามมาตรา 46(5) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และคำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์ที่ 3/2539 สั่ง ณ วันที่ 22 มกราคม 2539 เรื่อง มอบหมายให้รองนายทะเบียนสหกรณ์สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายทะเบียนสหกรณ์ ข้อ 3.1 และข้อ 3.7 นายทะเบียนสหกรณ์จึงออกประกาศให้สหกรณ์ทุกประเภทกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากได้ไม่เกินร้อยละ 7 ต่อปี เมื่อสหกรณ์ใดได้กำหนดอัตราดอกเบี้ยตามประกาศนี้ ถือว่าระเบียบนี้ได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ ตามมาตรา 46(5) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 แล้ว

อนึ่ง หนังสือ คำสั่งหรือระเบียบเกี่ยวกับเรื่องนี้ที่ได้ให้ความเห็นชอบไปแล้ว หากขัดหรือแย้งกับประกาศนี้ให้ยกเลิกและให้ใช้ประกาศฉบับนี้แทน

จึงประกาศมาเพื่อทราบ

ประกาศ ณ วันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2543

(ลงชื่อ) บุญมี จันทรวงศ์

(นายบุญมี จันทรวงศ์)

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติราชการแทน

นายทะเบียนสหกรณ์

ที่ กษ 1108/2708

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. 10200

11 มีนาคม 2547

เรื่อง ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการให้สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ถือปฏิบัติในเรื่องการรับเงินฝากจากสหกรณ์อื่น พ.ศ. 2547

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการให้สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ถือปฏิบัติในเรื่องการรับเงินฝากจากสหกรณ์อื่น พ.ศ. 2547

ตามมาตรา 46(5) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 กำหนดให้รับฝากเงินประเภทออมทรัพย์หรือประเภทประจำจากสหกรณ์อื่นได้ตามระเบียบของสหกรณ์ ที่ได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ นั้น

กรมส่งเสริมสหกรณ์ขอแจ้งว่า นายทะเบียนสหกรณ์ได้กำหนดระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยการให้สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ถือปฏิบัติในเรื่องการรับเงินฝากจากสหกรณ์อื่น พ.ศ. 2547 โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 16(8) ประกอบกับมาตรา 46(5) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 เพื่อให้สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์มีกรอบในการรับเงินฝากจากสหกรณ์อื่นซึ่งจะช่วยให้การบริหารการเงินของสหกรณ์เกิดความมั่นคงปลอดภัย เนื่องจากมีสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์หลายแห่งรับเงินฝากจากสหกรณ์อื่น และนำเงินรับฝากนั้นมาใช้ในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์ ซึ่งเงินรับฝากประเภทออมทรัพย์ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถาม สำหรับเงินฝากประจำต้องจ่ายคืนให้เมื่อครบกำหนดเงินฝาก การรับเงินฝากจากสหกรณ์อื่นจึงเป็นภาวะที่สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ต้องจ่ายคืนให้แก่สหกรณ์ผู้ฝากเงินในฐานะลูกหนี้ผู้รับเงินฝาก กรมส่งเสริมสหกรณ์จึงขอส่งสำเนาระเบียบดังกล่าวตามสิ่งที่ส่งมาด้วย เพื่อให้สหกรณ์จังหวัดแนะนำสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ที่รับฝากเงินจากสหกรณ์อื่นถือปฏิบัติ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้สหกรณ์จังหวัดทราบแล้วดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) พึ่งพิศ ดุลยพัชร

(นางพึ่งพิศ ดุลยพัชร)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

สำนักจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์

โทร. 0 2282 6595

โทรสาร 0 2282 5042

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กรมส่งเสริมสหกรณ์ กองสหกรณ์พาณิชย์และธนกิจ โทร. (02) 2825853

ที่ กษ 1110/7061

วันที่ 9 กรกฎาคม 2542

เรื่อง การให้เงินกู้แก่สมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์

เรียน สหกรณ์จังหวัดทุกจังหวัด

ด้วยกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้รับทราบว่ามีสหกรณ์ออมทรัพย์หลายแห่งเมื่อสมาชิกได้รับเงินกู้สามัญไปเต็มจำนวนตามที่กำหนดไว้ในระเบียบแล้ว คณะกรรมการดำเนินการยังได้มีมติให้เงินกู้แก่สมาชิกในลักษณะอื่น ๆ ได้อีก เช่น ให้กู้เงินปันผลล่วงหน้า หรือให้เงินกู้เพื่อการศึกษา หรืออื่น ๆ เป็นต้น

กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าการให้เงินกู้แก่สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ตามที่ได้กำหนดไว้ในข้อบังคับ และระเบียบของสหกรณ์นั้น จะมีเพียง 3 ประเภทเท่านั้น ได้แก่ เงินกู้เพื่อเหตุฉุกเฉิน เงินกู้สามัญ และเงินกู้พิเศษ การที่สหกรณ์ได้กำหนดประเภทเงินกู้นอกเหนือจากประเภทเงินกู้ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนั้น เท่ากับเจตนาที่จะหลีกเลี่ยงการปฏิบัติไม่เป็นไปตามข้อบังคับ และเป็นไปเพียงเพื่อให้สมาชิกได้รับเงินกู้เพิ่มขึ้นเท่านั้น โดยมิได้พิจารณาถึงผลเสียอย่างอื่นที่จะตามมาได้แก่ ทำให้สมาชิกขาดวินัยทางการเงินและมีภาระหนี้สินเพิ่มขึ้นในขณะที่รายได้ของสมาชิกมิได้เพิ่มขึ้นแต่อย่างใด ซึ่งคณะกรรมการดำเนินการจะต้องรับผิดชอบเป็นการส่วนตัวหากสมาชิกไม่สามารถชำระหนี้ต่อสหกรณ์ได้ จึงขอให้สหกรณ์จังหวัดในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์แจ้งสหกรณ์ออมทรัพย์ที่อยู่ในการกำกับและส่งเสริมได้ทราบ และให้ยกเลิกการกำหนดประเภทเงินกู้ นอกเหนือข้อบังคับดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย

(ลงนาม) วิจิตร สุขเพชรณ์

(นายวิจิตร สุขเพชรณ์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ โทร. 0 2282 6595

ที่ กษ 1108/15 วันที่ 26 เมษายน 2550

เรื่อง มอบอำนาจในการรับทราบระเบียบต่าง ๆ ของสหกรณ์แทนนายทะเบียนสหกรณ์

เรียน สหกรณ์จังหวัดทุกจังหวัด

ตามหนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ 1108/539 ลงวันที่ 28 เมษายน 2546 นายทะเบียนสหกรณ์ได้มอบอำนาจในการรับทราบระเบียบต่าง ๆ ของสหกรณ์แก่สหกรณ์จังหวัดในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์ นั้น

นายทะเบียนสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า หนังสือมอบอำนาจดังกล่าวได้อ้างอิงคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ที่ 92/2545 ลงวันที่ 20 ธันวาคม 2545 ซึ่งได้ยกเลิกไปแล้ว ทำให้หนังสือมอบอำนาจดังกล่าวไม่สามารถบังคับใช้ได้ ดังนั้น จึงยกเลิกความที่เกี่ยวข้องในหนังสือดังกล่าวทั้งหมด และให้สหกรณ์จังหวัดในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์ถือปฏิบัติในการรับทราบระเบียบต่าง ๆ แทนนายทะเบียนสหกรณ์ ดังนี้

1. ระเบียบอื่นใดที่กำหนดขึ้นถือใช้ นอกเหนือจากมาตรา 46(5) และ (8) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 กำหนดไว้ และข้อบังคับของสหกรณ์กำหนดว่าจะต้องส่งให้นายทะเบียนสหกรณ์รับทราบด้วยทุกครั้ง เพื่อเป็นการลดขั้นตอนในการปฏิบัติราชการและเพื่อให้การบริหารงานของสหกรณ์เป็นไปอย่างรวดเร็ว อีกทั้งเพื่อลดการจัดเก็บเอกสารซ้ำซ้อน ให้สหกรณ์จังหวัดในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์เป็นผู้รับทราบระเบียบต่าง ๆ แทนนายทะเบียนสหกรณ์ สำหรับสำเนาระเบียบที่รับทราบแล้วนั้น ให้เก็บไว้เป็นหลักฐานในแฟ้มสหกรณ์ที่สำนักงานสหกรณ์จังหวัด

2. การรับทราบระเบียบต่าง ๆ เป็นเพียงการรับทราบว่าสหกรณ์ได้กำหนดระเบียบเพื่อกำหนดวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งไว้เป็นการเฉพาะ และตรวจสอบว่าการกำหนดระเบียบนั้น ๆ ไม่ขัดต่อข้อบังคับกฎหมายสหกรณ์หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง แต่หากปรากฏในภายหลังว่าระเบียบนั้น ๆ มีปัญหาในทางปฏิบัติหรือต้องวินิจฉัยจะต้องให้คณะกรรมการดำเนินการซึ่งเป็นผู้กำหนดระเบียบเป็นผู้วินิจฉัยหรือตีความระเบียบ เนื่องจากจะทราบเจตนารมณ์ในการกำหนดระเบียบต่าง ๆ โดยที่รองนายทะเบียนสหกรณ์หรือนายทะเบียนสหกรณ์จะสามารถพิจารณาได้เพียงว่าระเบียบนั้น ๆ กำหนดขัดต่อข้อบังคับ กฎหมายสหกรณ์ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องหรือไม่

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(ลงนาม) สุพัตรา ธนเสนีวัฒน์

(นางสาวสุพัตรา ธนเสนีวัฒน์)

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

นายทะเบียนสหกรณ์

9 สิงหาคม 2549

เรื่อง ชักซ้อมการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การกำหนดสถาบันการเงิน และอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยที่สถาบันการเงินอาจคิดได้จากผู้กู้ยืม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2526

ด้วยปัจจุบันมีสหกรณ์หลายสหกรณ์ ได้กำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด จึงเกิดปัญหาเมื่อมีการฟ้องร้องดำเนินคดีการบังคับชำระหนี้ตามสัญญาเงินกู้ สหกรณ์จึงไม่สามารถบังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้ในส่วนของดอกเบี้ยได้ตามสัญญา ซึ่งส่งผลกระทบต่อรายได้ของสหกรณ์ทำให้ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ไม่เป็นไปตามแผนการดำเนินงานที่ได้รับอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่

กรมส่งเสริมสหกรณ์ จึงใคร่ขอให้สหกรณ์จังหวัดและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์แนะนำและกำกับสหกรณ์ที่อยู่ในความรับผิดชอบถือปฏิบัติในเรื่อง การกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ตามมาตรา 654 ที่กำหนด “ห้ามมิให้คิดดอกเบี้ยเกินร้อยละสิบห้าต่อปี ถ้าในสัญญากำหนดดอกเบี้ยเกินกว่านั้นก็ให้ลดลงมาเป็นร้อยละสิบห้าต่อปี” ยกเว้นสหกรณ์ออมทรัพย์ซึ่งเป็นสถาบันการเงินตามประกาศกระทรวงการคลังตามสิ่งที่ส่งมาด้วย อาจคิดดอกเบี้ยจากเงินกู้ยืมไม่เกินร้อยละ 19 ต่อปี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งสหกรณ์จังหวัดแนะนำสหกรณ์ทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) สุรศักดิ์ นาคสวัสดิ์

(นายสุรศักดิ์ นาคสวัสดิ์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

สำนักจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์

โทร. 0 2282 5042

โทรสาร 0 2282 5042

E-mail : cpd_cep@cpd.go.th, www.cpd.go.th

หมวดที่ 9

ข้อบังคับสหกรณ์

ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์
ว่าด้วย การดำเนินการของสหกรณ์ กรณีความในข้อบังคับสหกรณ์
ขัดหรือแย้งกับกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์
หรือขัด หรือแย้งกันเอง พ.ศ. 2544

ด้วยมีสหกรณ์หลายแห่งขอให้วินิจฉัยและกำหนดแนวทางปฏิบัติกรณีข้อบังคับของสหกรณ์ที่จดทะเบียนแล้ว แต่ปรากฏว่า มีความในข้อบังคับขัดหรือแย้งกับกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ หรือมีความในข้อบังคับขัดหรือแย้งกันเอง

ดังนั้น เพื่อให้มีการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และเพื่อประโยชน์แก่สหกรณ์ทุกสหกรณ์ใช้ข้อบังคับสหกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถดำเนินกิจการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์จึงอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 16(8) ประกอบกับมาตรา 45 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 กำหนดระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ดังนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วย การดำเนินการของสหกรณ์ กรณีความในข้อบังคับสหกรณ์ขัดหรือแย้งกับกฎหมาย ระเบียบ คำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ หรือขัด หรือแย้งกันเอง พ.ศ. 2544”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับในวันถัดจากวันที่นายทะเบียนสหกรณ์ออกประกาศระเบียบ ฉบับนี้

ข้อ 3 ระเบียบนี้ให้ใช้กับข้อบังคับสหกรณ์ที่นายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียนแล้ว ไม่ว่าข้อบังคับนั้น จะได้รับการจดทะเบียนในเวลาหนึ่งเวลาใด

ข้อ 4 ในข้อบังคับสหกรณ์หากส่วนใดมีข้อความขัดหรือแย้งกับกฎหมาย ระเบียบ หรือคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ มิให้นำความส่วนนั้นมาใช้ดำเนินการ แต่ให้นำบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ระเบียบหรือคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ที่กำหนดไว้แล้ว ในส่วนนั้นมาใช้บังคับแทน

ข้อ 5 ถ้าข้อความในข้อบังคับสหกรณ์ขัดหรือแย้งกันเอง ให้พิจารณาใช้ข้อความซึ่งเห็นว่าเป็นเจตนารมณ์ของสหกรณ์ที่จะทำให้สหกรณ์บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดในข้อบังคับสหกรณ์ แต่ควรต้องดำเนินการให้เป็นไปตามหลักการสหกรณ์ วิธีการสหกรณ์เกิดประโยชน์แก่สมาชิกสหกรณ์โดยส่วนรวม และสหกรณ์ไม่เสื่อมเสียผลประโยชน์หรือเกิดข้อบกพร่อง

ข้อ 6 ข้อบังคับสหกรณ์ใดมีข้อความขัดหรือแย้งกับกฎหมาย หรือระเบียบคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ หรือขัดหรือแย้งกันเอง สหกรณ์ต้องดำเนินการให้ที่ประชุมใหญ่พิจารณาแก้ไขในคราวประชุมใหญ่ที่จะมีขึ้นครั้งถัดไป

ประกาศ ณ วันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2544

(ลงนาม) บุญมี จันทรวงศ์

(นายบุญมี จันทรวงศ์)

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติการแทน

นายทะเบียนสหกรณ์

30 มกราคม 2544

เรื่อง การรับรองสำเนาข้อบังคับสหกรณ์

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

ข้อบังคับสหกรณ์เป็นเอกสารที่สหกรณ์จะต้องมีอยู่ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน แต่ปรากฏว่า ข้อบังคับของสหกรณ์หายอยู่เนือง ๆ หรือมีความชำรุดเสียหาย ไม่สามารถใช้อ้างอิงในการดำเนินงานของสหกรณ์ได้ จำเป็นต้องขอคัดสำเนาข้อบังคับจากฉบับที่มีลายมือชื่อของนายทะเบียนสหกรณ์ซึ่งรับจดทะเบียนข้อบังคับนั้นปรากฏอยู่ด้วย กรมส่งเสริมสหกรณ์เห็นควรดำเนินการเกี่ยวกับการคัดสำเนาและการรับรองสำเนาข้อบังคับเมื่อสหกรณ์ร้องขอ ดังนี้

1. ให้สหกรณ์ยื่นคำขอเป็นหนังสือลงนามโดยผู้มีอำนาจของสหกรณ์เพื่อขอคัดสำเนาข้อบังคับต่อสหกรณ์จังหวัด โดยต้องแนบเอกสารประกอบด้วย

(1) กรณีข้อบังคับหาย ให้แนบสำเนาหนังสือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ รายงานประจำวันรับแจ้งเอกสารหาย

(2) กรณีข้อบังคับชำรุดเสียหาย ให้แนบต้นฉบับข้อบังคับที่ชำรุดเสียหายนั้น

2. เมื่อสหกรณ์จังหวัดได้รับคำขอตาม ข้อ 1 และพิจารณาเห็นสมควรแล้ว ให้สหกรณ์เป็นผู้คัดสำเนาข้อบังคับ โดยการถ่ายเอกสารจากคู่มือที่สำนักงานสหกรณ์จังหวัดเก็บรักษาอยู่

3. ให้สหกรณ์จังหวัดหรือผู้รักษาราชการแทนสหกรณ์จังหวัดในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์เป็นผู้ลงนามรับรองสำเนาข้อบังคับภายใต้ข้อความ “สำเนาถูกต้อง” ในข้อบังคับหน้าที่นายทะเบียนสหกรณ์ได้ลงนามรับจดทะเบียนไว้ และให้มีข้อความที่แสดงให้เห็นโดยชัดเจนบนหน้าปกข้อบังคับนั้นว่า “ใช้แทนต้นฉบับ”

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งสหกรณ์จังหวัดทราบและถือปฏิบัติต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) เรืองชัย บุญญานันต์

(นายเรืองชัย บุญญานันต์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

สำนักส่งเสริมและพัฒนาสถาบัน

โทร. (02) 2825042

โทรสาร (02) 2826078

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักส่งเสริมและพัฒนาสถาบัน โทร. (02) 2826595

ที่ กษ 1101.11/05039

วันที่ 29 มีนาคม 2544

เรื่อง การแนะนำให้สหกรณ์ถือใช้ข้อบังคับ

เรียน สหกรณ์จังหวัดทุกจังหวัด

ตามหนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ 1101/5406 ลงวันที่ 26 พฤษภาคม 2543 ส่งร่างข้อบังคับสหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน และสหกรณ์การเกษตร ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์ให้ความเห็นชอบแล้ว เพื่อเผยแพร่ให้สหกรณ์ถือใช้ ในการขอจดทะเบียนสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นใหม่ หรือจดทะเบียนเปลี่ยนใช้ข้อบังคับความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การรับจดทะเบียนข้อบังคับสหกรณ์มีประสิทธิภาพ เป็นไปด้วยความรวดเร็ว ทันต่อความต้องการและปริมาณการขอจดทะเบียนข้อบังคับสหกรณ์และไม่ก่อให้เกิดความสับสนแก่สหกรณ์ จึงขอให้สหกรณ์จังหวัดกำกับให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ แนะนำให้สหกรณ์ถือใช้ข้อบังคับฉบับที่นายทะเบียนสหกรณ์เห็นชอบแล้วดังกล่าวข้างต้น ไม่ควรแนะนำให้สหกรณ์แก้ไขข้อบังคับต่างไปจากร่างข้อบังคับของนายทะเบียนสหกรณ์ อย่างไรก็ตามการแก้ไขข้อบังคับต่างไปจากร่างข้อบังคับของนายทะเบียนสหกรณ์สามารถกระทำได้ หากเกิดความคิดริเริ่มของสหกรณ์เอง ซึ่งจะอยู่ในดุลยพินิจของนายทะเบียนสหกรณ์ในการรับจดทะเบียน และอาจเกิดความล่าช้าในการรับจดทะเบียนได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดต่อไป

(ลงนาม) เรืองชัย บุญญานันต์

(นายเรืองชัย บุญญานันต์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

ที่ กษ 1101.11/00592

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. 10200

18 มกราคม 2544

เรื่อง จำนวนข้อบังคับในการจดทะเบียน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือนายทะเบียนสหกรณ์ ที่ กษ 1101/9257 ลงวันที่ 28 สิงหาคม 2543

ตามหนังสือที่อ้างถึง ได้แจ้งวิธีปฏิบัติในการจัดทำเอกสารการจดทะเบียนสหกรณ์ และการจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมโดยเปลี่ยนใช้ข้อบังคับซึ่งกำหนดให้ส่งข้อบังคับเพื่อประกอบการรับจดทะเบียนสำหรับสหกรณ์ในภาคเกษตร จำนวน 10 เล่ม และสหกรณ์นอกภาคเกษตร จำนวน 8 เล่ม ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

นายทะเบียนสหกรณ์ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อเป็นการลดภาระการจัดทำเอกสารของสหกรณ์ จึงให้ลดจำนวนข้อบังคับที่จะใช้ในการเสนอขอจดทะเบียนของสหกรณ์ทุกประเภท จากเดิมคงเหลือจำนวน 4 เล่ม ซึ่งประกอบด้วยต้นฉบับ 1 เล่ม และคู่ฉบับ 3 เล่ม โดยให้ถ่ายข้อบังคับจากต้นฉบับเท่านั้น กับให้ผู้เกี่ยวข้องลงนามในข้อบังคับทั้ง 4 เล่ม ดังกล่าว ส่วนเอกสารอื่นให้เป็นไปตามหนังสือที่อ้างถึงเช่นเดิม และเมื่อนายทะเบียนสหกรณ์ได้รับจดทะเบียนแล้ว ให้สหกรณ์จัดทำสำเนาข้อบังคับส่งให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์โดยตรง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้สหกรณ์จังหวัดแจ้งให้สหกรณ์ทราบ และถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) บุญมี จันทรวงศ์

(นายบุญมี จันทรวงศ์)

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติการแทน

นายทะเบียนสหกรณ์

สำนักส่งเสริมและพัฒนาสถาบัน

โทร. (02) 2825042

โทรสาร (02) 2826078

ที่ กษ 1101.11/3830

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. 10200

12 มีนาคม 2544

เรื่อง จำนวนข้อบังคับในการจดทะเบียน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือนายทะเบียนสหกรณ์ ที่ กษ 1101.11/00592 ลงวันที่ 18 มกราคม 2544

ตามหนังสือที่อ้างถึง กำหนดให้ทำข้อบังคับที่จะใช้ในการจดทะเบียนสหกรณ์ทุกประเภท จำนวน 4 เล่ม และเมื่อนายทะเบียนสหกรณ์ได้รับจดทะเบียนแล้ว ให้สหกรณ์จัดทำสำเนาข้อบังคับส่งให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ ในจังหวัดที่สหกรณ์ตั้งอยู่ทราบ ส่วนสหกรณ์ที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครให้ส่งกรมตรวจบัญชีสหกรณ์โดยตรง ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

นายทะเบียนสหกรณ์พิจารณาแล้ว เห็นควรให้สหกรณ์จัดส่งสำเนาข้อบังคับให้สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ หรือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์แล้วแต่กรณี โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์จะเป็นผู้จัดส่งคู่มือข้อบังคับให้หน่วยงานดังกล่าวแทน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้สหกรณ์จังหวัดแจ้งให้สหกรณ์ทราบด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) เรืองชัย บุญญานันต์
(นายเรืองชัย บุญญานันต์)
รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์
รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติการแทน
นายทะเบียนสหกรณ์

สำนักส่งเสริมและพัฒนาสถาบัน

โทร. (02) 2825042

โทรสาร (02) 2826078

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักส่งเสริมและพัฒนาสถาบัน โทร. 0 2282 6595

ที่ กษ 1101.11/8909 วันที่ 30 สิงหาคม 2545

เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการขอจดทะเบียนข้อบังคับสหกรณ์

เรียน สหกรณ์จังหวัดทุกจังหวัด

การกำหนดข้อบังคับของสหกรณ์ที่จะจัดตั้งขึ้น กระทำได้โดยที่ประชุมผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกตามมาตรา 34(4) และการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับจะกระทำได้โดยมติของที่ประชุมใหญ่ ตามมาตรา 44 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และต้องนำข้อบังคับนั้นจดทะเบียนต่อนายทะเบียนสหกรณ์เมื่อเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบข้อความในข้อบังคับพบว่า ข้อบังคับบางฉบับมีการพิมพ์ผิด ตกหล่น หรือมีข้อความขัดกับพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 โดยหลักการ เจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐไม่อาจแก้ไขข้อความในข้อบังคับซึ่งได้ผ่านการพิจารณา โดยที่ประชุมใหญ่แล้ว แต่หากจะส่งเรื่องคืนให้สหกรณ์แก้ไข หรือเพิ่มเติมข้อความที่ผิด สหกรณ์ต้องเรียกประชุมใหญ่ เพื่อแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อความนั้น ซึ่งจะทำให้เกิดความล่าช้าและสหกรณ์ต้องเสียค่าใช้จ่าย

ดังนั้น เพื่อให้การจดทะเบียนข้อบังคับของสหกรณ์เป็นไปโดยรวดเร็ว ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ ขอให้ถือปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. การกำหนดข้อบังคับเป็นภาระหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ จะต้องให้การช่วยเหลือแนะนำแก่คณะกรรมการดำเนินการหรือที่ประชุมใหญ่ เพื่อให้การกำหนดข้อบังคับไม่มีข้อบกพร่อง หรือมีข้อความที่ขัดหรือแย้งกับกฎหมาย กรณีใดที่เห็นว่าข้อบกพร่องหรือมีข้อความที่ขัดแย้งกับกฎหมาย ต้องแนะนำให้ที่ประชุมใหญ่พิจารณาแก้ไข ถ้าที่ประชุมใหญ่ยังคงยืนยันไม่แก้ไขตามคำแนะนำ ก็ให้สหกรณ์บันทึกความเห็นของผู้แนะนำไว้ด้วย เมื่อคราวเสนอจดทะเบียนข้อบังคับให้สหกรณ์จังหวัดแสดงความเห็นและเหตุผลไว้ในหนังสือขอจดทะเบียนอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ นายทะเบียนสหกรณ์ใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาวินิจฉัยว่า สมควรจะรับจดทะเบียนหรือไม่

2. ให้ที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์มอบหมายให้กรรมการคนหนึ่งหรือผู้จัดการ เป็นผู้ประสานงานในการพิจารณาแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อความ เฉพาะกรณีที่มีความผิดพลาดเล็กน้อย เช่น พิมพ์ตัวสะกดผิด พิมพ์ตก หล่น ไม่ใช่สาระสำคัญ และไม่ทำให้ผิดไปจากเจตนารมณ์ของที่ประชุมใหญ่

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และถือปฏิบัติต่อไป

(ลงนาม) เรืองชัย บุญญานันต์
(นายเรืองชัย บุญญานันต์)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์
ว่าด้วยการจัดทำข้อบังคับสหกรณ์เพื่อใช้ในการจดทะเบียน พ.ศ. 2545

ข้อบังคับสหกรณ์เป็นเอกสารที่สหกรณ์ต้องจัดทำขึ้น และขอจดทะเบียนต่อนายทะเบียนสหกรณ์ ดังนั้น เพื่อให้การจัดทำข้อบังคับของสหกรณ์เป็นไปในรูปแบบเดียวกัน เหมาะสมต่อการใช้อ้างอิงในการทำธุรกิจของสหกรณ์ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 16(8) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 นายทะเบียนสหกรณ์จึงกำหนด ระเบียบว่าด้วยการจัดทำข้อบังคับสหกรณ์ เพื่อใช้ในการจดทะเบียน ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการจัดทำข้อบังคับสหกรณ์ เพื่อใช้ในการจดทะเบียน พ.ศ. 2545”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป

ข้อ 3 บรรดาระเบียบ คำสั่ง หรือคำแนะนำอื่นใด ในส่วนที่ได้กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งยังขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4 ในระเบียบนี้

“ข้อบังคับ” หมายความว่า ข้อบังคับสหกรณ์

“ประธานกรรมการ” หมายความว่า ประธานกรรมการดำเนินการ หรือรองประธานกรรมการ ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานกรรมการดำเนินการ หรือกรรมการปฏิบัติหน้าที่แทนประธานกรรมการดำเนินการ ในกรณีที่ประธานกรรมการดำเนินการไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้

ข้อ 5 ข้อบังคับฉบับที่พิมพ์ขึ้นใหม่ทั้งฉบับให้ทำเป็นรูปเล่มที่แข็งแรง ตัวอักษรและวรรคตอนถูกต้องชัดเจน พิมพ์ด้วยกระดาษ ขนาด เอ 4 คือ 210 x 297 มม. โดยเรียงลำดับ ดังนี้

(1) ปกข้อบังคับ ต้องทำด้วยกระดาษหรือวัสดุที่คงทน โดยระบุชื่อและประเภทของสหกรณ์ไว้ด้วย ตามแบบที่กำหนดไว้ท้าย 1

(2) แผ่นต่อจากปกหน้า มีตราครุฑ และข้อความสำหรับนายทะเบียนสหกรณ์ลงนามตามแบบที่กำหนดไว้ท้าย 2

(3) เนื้อหาของข้อบังคับ ให้เริ่มจากคำนำ ตามแบบที่กำหนดไว้ท้าย 3

(4) ตอนสุดท้ายของข้อบังคับ ให้ประธานกรรมการและเลขานุการ ลงนามกำกับทั้ง 4 ฉบับ และต่อด้วยเหตุผลในการยกเลิกข้อบังคับฉบับเดิม และใช้ข้อบังคับฉบับใหม่แทน ตามแบบที่กำหนดไว้ท้าย 4

(5) แผ่นสุดท้ายของข้อบังคับ ให้ประธานกรรมการและเลขานุการ ลงนามรับรองทั้ง 4 ฉบับ ภายใต้ข้อความ “ขอรับรองว่าข้อบังคับทั้ง 4 ฉบับ มีข้อความถูกต้องตรงกัน” ตามแบบที่กำหนดไว้ท้าย 5

ข้อ 6 ข้อบังคับที่แก้ไขเพิ่มเติมเป็นบางข้อ ให้ทำเป็นข้อบังคับฉบับแก้ไขเพิ่มเติม โดยมีลักษณะของข้อบังคับเช่นเดียวกับข้อ 5 แต่ในส่วนเนื้อหาของข้อบังคับ ให้ดำเนินการตามแบบที่กำหนดไว้ท้าย 6

ข้อ 7 ให้ประธานกรรมการและเลขานุการ ลงนามกำกับในมุมขวาด้านล่างของข้อบังคับในส่วนเนื้อหา
ของข้อบังคับทุกหน้าทั้ง 4 ฉบับ

ประกาศ ณ วันที่ 30 สิงหาคม พ.ศ. 2545

(ลงนาม) ชวาลวุฒ ไชยนิวติ
(นายชวาลวุฒ ไชยนิวติ)
อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์
รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติการแทน
นายทะเบียนสหกรณ์

ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์
ว่าด้วยการรับจดทะเบียนข้อบังคับสหกรณ์เกี่ยวกับ
การกำหนดสิทธิสมาชิกสมทบ พ.ศ. 2545

ด้วยเห็นเป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการรับจดทะเบียนข้อบังคับสหกรณ์เกี่ยวกับการกำหนดสิทธิสมาชิกสมทบ พ.ศ.2544 ประกาศ ณ วันที่ 15 มิถุนายน 2544 เพื่อให้มีการปฏิบัติการตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ และเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการของสหกรณ์ในอันที่จะส่งเสริมผลประโยชน์แก่บรรดาสมาชิกมากยิ่งขึ้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 16(8) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ประกอบกับคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ ที่ 688/2543 ลงวันที่ 26 กรกฎาคม 2543 เรื่องมอบอำนาจให้ปฏิบัติการแทนนายทะเบียนสหกรณ์ ข้อ 2.2 (7) จึงได้กำหนดระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ไว้ดังนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการรับจดทะเบียนข้อบังคับสหกรณ์เกี่ยวกับการกำหนดสิทธิสมาชิกสมทบ พ.ศ. 2545”

ข้อ 2 ให้ยกเลิก “ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการรับจดทะเบียนข้อบังคับสหกรณ์ เกี่ยวกับการกำหนดสิทธิสมาชิกสมทบ พ.ศ. 2544 ประกาศ ณ วันที่ 15 มิถุนายน 2544”

ข้อ 3 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป

ข้อ 4 ให้สหกรณ์กำหนดสิทธิที่สมาชิกสมทบพึงจะได้รับจากสหกรณ์ไว้ในข้อบังคับอย่างละเอียดและชัดเจน ทั้งนี้ ตามมาตรา 41 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 หากสหกรณ์มิได้กำหนดสิทธิที่สมาชิกสมทบพึงได้รับไว้ในข้อบังคับ ก็ถือว่าสมาชิกสมทบไม่สามารถได้รับสิทธิใด ๆ จากสหกรณ์

ข้อ 5 สิทธิของสมาชิกสมทบที่จะกำหนดไว้ในข้อบังคับ ไม่ให้ใช้คำว่า “มีสิทธิเช่นเดียวกับสมาชิก” หรือถ้อยคำที่มีความหมายทำนองเดียวกันนี้ ทั้งนี้ เพื่อให้ที่ประชุมใหญ่ซึ่งเป็นผู้พิจารณากำหนดข้อบังคับได้พิจารณาสิทธิของสมาชิกสมทบได้โดยละเอียด

ข้อ 6 ข้อบังคับของสหกรณ์ใดที่ได้กำหนดสิทธิของสมาชิกสมทบโดยใช้คำว่า “มีสิทธิเช่นเดียวกับสมาชิก” หรือถ้อยคำที่มีความหมายทำนองเดียวกันนี้ ให้สหกรณ์ดำเนินการแก้ไขข้อบังคับให้สอดคล้องกับ ข้อ 4 และข้อ 5 ในคราวประชุมใหญ่ของสหกรณ์ที่มีขึ้นครั้งแรกถัดจากวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ แต่ถ้าสหกรณ์ใดกำหนดประชุมใหญ่ครั้งแรกไว้ก่อนแล้ว ซึ่งวันที่กำหนดนั้นมีระยะเวลาไม่เกิน 30 วัน นับจากวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับและมีเหตุอันไม่อาจดำเนินการให้ที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์แก้ไขข้อบังคับได้ทัน ให้สหกรณ์ดำเนินการแก้ไขข้อบังคับในที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ครั้งถัดไปได้

ประกาศ ณ วันที่ 17 กันยายน พ.ศ. 2545

(ลงนาม) ขวาลวุฑฒ ไชยนุวัตติ

(นายขวาลวุฑฒ ไชยนุวัตติ)

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติการแทน

นายทะเบียนสหกรณ์

ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วย การวินิจฉัยข้อบังคับสหกรณ์ พ.ศ. 2546

เพื่อให้การวินิจฉัยข้อบังคับสหกรณ์เป็นไปตามหลักการแห่งกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์และประโยชน์ในการดำเนินการของสหกรณ์ จึงอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 15 และมาตรา 16(8) ประกอบกับมาตรา 45 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 122 แห่งพระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 กำหนดระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ไว้ดังนี้

1. ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการวินิจฉัยข้อบังคับสหกรณ์ พ.ศ. 2546”
2. ระเบียบนี้ให้ใช้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป
3. ในระเบียบนี้

“วินิจฉัยข้อบังคับสหกรณ์” หมายถึง การแปลความ หรือการพิจารณาชี้ขาดของนายทะเบียนสหกรณ์ในข้อบังคับสหกรณ์ หรือชุมนุมสหกรณ์ที่เกิดปัญหาขัดแย้งระหว่างสหกรณ์ หรือชุมนุมสหกรณ์กับบุคคลอื่น

“นายทะเบียนสหกรณ์” หมายถึง รองนายทะเบียนสหกรณ์ ผู้รับมอบอำนาจจากนายทะเบียนสหกรณ์ด้วย

“ผู้แทนสหกรณ์” หมายถึง คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ หรือ กรรมการดำเนินการสหกรณ์ คนหนึ่ง หรือหลายคน หรือผู้จัดการสหกรณ์ที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์มอบหมาย และหมายรวมถึงชุมนุมสหกรณ์ด้วย

“ข้อบังคับสหกรณ์” หมายถึง ข้อบังคับสหกรณ์ หรือชุมนุมสหกรณ์แล้วแต่กรณีที่นายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียนแล้ว และมีผลบังคับใช้ในเวลาที่ขอให้วินิจฉัย

4. การขอให้วินิจฉัยข้อบังคับสหกรณ์เรื่องใด สหกรณ์ต้องยื่นเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนสหกรณ์และลงลายมือชื่อผู้แทนสหกรณ์

5. สหกรณ์ที่ประสงค์จะให้นายทะเบียนสหกรณ์มีคำวินิจฉัยข้อบังคับสหกรณ์ต้องมีมติเสียงข้างมากของที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

6. หนังสือขอให้วินิจฉัยข้อบังคับสหกรณ์ อย่างน้อยต้องมี

- (1) ชื่อสหกรณ์
- (2) ข้อเท็จจริงพอสมควร พร้อมเอกสารหลักฐาน
- (3) ระบุถึงข้อบังคับสหกรณ์ข้อที่เป็นปัญหา และประเด็นที่มีปัญหาตีความ
- (4) ความเห็นของสหกรณ์และความเห็นของคู่กรณีในประเด็นที่มีปัญหา
- (5) รายละเอียดอย่างอื่นที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อการวินิจฉัย (ถ้ามี)
- (6) สำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการครั้งที่มัติให้ขอคำวินิจฉัย

7. หนังสือขอให้วินิจฉัยข้อบังคับสหกรณ์ ให้นายทะเบียนสหกรณ์ (ผู้อำนวยการสำนักจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์) รับเป็นเจ้าของเรื่อง และพิจารณาในเบื้องต้นว่า ผู้ร้องมีสิทธิตามกฎหมายหรือไม่ และเรื่องที่ร้องอยู่ในอำนาจหน้าที่หรือไม่ และจะรับไว้วินิจฉัยต่อไปหรือไม่ ถ้าไม่รับไว้ให้ส่งคืนสหกรณ์ภายใน 3 วัน ทำการนับแต่วันที่

พิจารณาว่าไม่รับไว้ และให้แจ้งเหตุผลที่ไม่รับไว้วินิจฉัยด้วย กับทั้งให้แนะนำด้วยว่า ถ้าสหกรณ์ประสงค์จะขอให้วินิจฉัยข้อบังคับสหกรณ์นั้นอีก สหกรณ์ต้องดำเนินการอย่างไร

8. หนังสือขอให้วินิจฉัยข้อบังคับสหกรณ์ที่รับไว้วินิจฉัย ให้มีองค์คณะพิจารณาวินิจฉัย ให้รองนายทะเบียนสหกรณ์เจ้าของเรื่อง ขอความร่วมมือข้าราชการสังกัดกรมส่งเสริมสหกรณ์ หรือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ แต่งตั้งเป็นองค์คณะพิจารณาวินิจฉัยเป็นคราว ๆ หรือเป็นการถาวรก็ได้ องค์คณะหนึ่งมีไม่น้อยกว่าสามคนแต่ไม่เกินห้าคน และต้องขอให้นิติกร กลุ่มนิติกร สำนักงานเลขาธิการกรม ร่วมในองค์คณะอย่างน้อยหนึ่งคนด้วย

9. การพิจารณาวินิจฉัยต้องมีองค์คณะครบจำนวนทุกครั้งและดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงให้ละเอียดรอบคอบ และต้องพิจารณาวินิจฉัยอยู่บนพื้นฐานหลักการเหตุผลและวัตถุประสงค์อันแท้จริงของข้อบังคับนั้น หากองค์คณะร้องขอให้ส่งพยานหลักฐานเพิ่มเติม หรือให้บุคคลใดมาให้ความชี้แจงให้รองนายทะเบียนสหกรณ์เจ้าของเรื่องเป็นผู้ประสานงานติดต่อ

10. การพิจารณาวินิจฉัยต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันทำการ และเสนอคำวินิจฉัยนั้น ให้รองนายทะเบียนสหกรณ์ (รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลรับผิดชอบสำนักจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์) เพื่อพิจารณาแจ้งผู้ร้องเป็นหนังสือ โดยไม่ชักช้า

11. คำวินิจฉัยข้อบังคับสหกรณ์ที่แจ้งสหกรณ์ไปแล้ว ให้รองนายทะเบียนสหกรณ์เจ้าของเรื่องสำเนาหนังสือนั้นส่งหัวหน้าส่วนราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ในส่วนกลาง กลุ่มนิติกร และสำนักงานสหกรณ์จังหวัดทุกจังหวัด เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมแนะนำสหกรณ์ที่อยู่ในความรับผิดชอบ

12. บรรดาคำวินิจฉัยข้อบังคับสหกรณ์ พยานหลักฐานประกอบคำวินิจฉัยให้รองนายทะเบียนสหกรณ์เจ้าของเรื่องเก็บรักษาไว้ ภายในระยะเวลาที่เห็นสมควร

13. ให้รองนายทะเบียนสหกรณ์ (ผู้อำนวยการสำนักจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์) รักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546

(ลงนาม) บุญมี จันทร์วงศ์

(นายบุญมี จันทร์วงศ์)

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

นายทะเบียนสหกรณ์

ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์
ว่าด้วยการรับจดทะเบียนข้อบังคับชุมนุมสหกรณ์เกี่ยวกับการกำหนดการออกเสียง
ของผู้แทนสหกรณ์ในที่ประชุมใหญ่ของชุมนุมสหกรณ์ พ.ศ. 2547

ตามมาตรา 106 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ให้ชุมนุมสหกรณ์ประชุมใหญ่โดยผู้แทนสหกรณ์ที่เป็นสมาชิกของชุมนุมสหกรณ์ สหกรณ์ละหนึ่งคน และให้ผู้แทนสหกรณ์คนหนึ่งมีเสียงในการลงคะแนนหนึ่งเสียง หรือจะให้มีเสียงเพิ่มขึ้นตามระบบสัดส่วนตามที่กำหนดในข้อบังคับสหกรณ์ก็ได้ เพื่อให้การดำเนินงานของชุมนุมสหกรณ์เป็นประโยชน์ต่อชุมนุมสหกรณ์และสหกรณ์สมาชิก อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 16(8) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 นายทะเบียนสหกรณ์จึงกำหนดระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ไว้ ดังต่อไปนี้

1. ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการรับจดทะเบียนข้อบังคับชุมนุมสหกรณ์เกี่ยวกับการกำหนดการออกเสียงของผู้แทนสหกรณ์ในที่ประชุมใหญ่ของชุมนุมสหกรณ์ พ.ศ. 2547”
2. ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป
3. ให้ชุมนุมสหกรณ์กำหนดการออกเสียงในการลงคะแนนของผู้แทนสหกรณ์ที่เป็นสมาชิกในที่ประชุมใหญ่ของชุมนุมสหกรณ์ ในข้อบังคับเพื่อขอจดทะเบียนต่อนายทะเบียนสหกรณ์โดยเลือกใช้วิธีใดวิธีหนึ่ง ดังต่อไปนี้ คือ
  - 3.1 “ผู้แทนสหกรณ์คนหนึ่ง มีสิทธิออกเสียงในการลงคะแนนหนึ่งเสียง” หรือ
  - 3.2 “ผู้แทนสหกรณ์มีสิทธิออกเสียงในการลงคะแนนตามสัดส่วนของจำนวนหุ้นที่สหกรณ์สมาชิกถืออยู่ในชุมนุมสหกรณ์ โดยใช้อัตราส่วน.....หุ้น ต่อหนึ่งเสียง ถ้าเศษของอัตราส่วนดังกล่าวเกินกึ่งหนึ่งให้มีเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียง”

ประกาศ ณ วันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2547

(ลงนาม) สรพล เถระพัฒน์

(นายสรพล เถระพัฒน์)

รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติการแทน

นายทะเบียนสหกรณ์

ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการรับจดทะเบียนสหกรณ์และรับจดทะเบียนข้อบังคับของสหกรณ์แก้ไข พ.ศ. 2547

ด้วยคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ได้มีมติเมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2546 ในการจัดระเบียบสหกรณ์แก้ไข เพื่อให้สหกรณ์แก้ไขเป็นองค์กรในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิก ซึ่งเป็นผู้ขับรถแก้ไขให้เป็นอาชีพที่ยั่งยืน ก่อให้เกิดรายได้แก่สมาชิก เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีและมีอนาคตที่มั่นคง ขณะเดียวกันการดำเนินงานของสหกรณ์ต้องชอบด้วยหลักการ วิธีการ และอุดมการณ์สหกรณ์ ไม่ดำเนินการในลักษณะที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้นอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 16(8) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 จึงได้กำหนดระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ไว้ ดังนี้

1. ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการรับจดทะเบียนสหกรณ์และรับจดทะเบียนข้อบังคับของสหกรณ์แก้ไข พ.ศ. 2547”
2. ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป
3. สหกรณ์แก้ไข ที่ได้รับจดทะเบียนเป็นสหกรณ์แล้ว หรือขอยื่นจดทะเบียนใหม่จะต้องกำหนดข้อบังคับให้มีข้อความอย่างน้อย ดังนี้

3.1 คุณสมบัติสมาชิก ให้กำหนดไว้อย่างน้อย ดังนี้

- (1) เป็นผู้มีใบอนุญาตขับรถยนต์ประเภทสาธารณะและ
  - (ก) เป็นผู้เช่าขับรถแก้ไขของสหกรณ์ หรือ
  - (ข) เป็นเจ้าของรถแก้ไขได้ไม่เกิน 3 คัน หรือ
  - (ค) เป็นผู้เช่าซื้อรถแก้ไข

- (2) ไม่ได้เป็นสมาชิกของสหกรณ์บริการอื่นซึ่งมีวัตถุประสงค์เช่นเดียวกับสหกรณ์นี้

3.2 วัตถุประสงค์ สหกรณ์มีวัตถุประสงค์หลัก ดังนี้

- (1) ประกอบการเดินทางรับจ้างบรรทุกผู้โดยสาร โดยขับรถแก้ไขของสหกรณ์ตามใบอนุญาตที่ได้รับจดทะเบียนจากกรมการขนส่งทางบก รวมทั้งการตั้งศูนย์วิทยุสื่อสารด้วย
- (2) จัดหารถแก้ไขโดยการจัดซื้อ หรือขับรถแก้ไขของสมาชิกทุกคันที่จะร่วมวิ่งในนามสหกรณ์มาบริหารเพื่อให้สมาชิกเช่าขับ แต่สมาชิกคนหนึ่งจะมีรถร่วมวิ่งในนามสหกรณ์ได้ไม่เกิน 3 คัน
- (3) จัดหารถแก้ไข เพื่อให้สมาชิกผู้ขับรถแก้ไขได้เป็นเจ้าของรถแก้ไขคนละไม่เกิน 3 คัน โดยวิธีการเช่าซื้อ หรือโดยวิธีการอื่นใด

(4) ส่งเสริมการออมเงินของสมาชิก เพื่อความมั่นคงในชีวิต และเป็นทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพตามความจำเป็น

4. ข้อบังคับของสหกรณ์ใดที่ได้รับจดทะเบียนไปแล้วและขัดหรือแย้งกับข้อ 3 ให้สหกรณ์ดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับในคราวประชุมใหญ่ของสหกรณ์ที่จะมีขึ้นในครั้งแรกถัดจากวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ แต่ถ้าสหกรณ์ใดกำหนดให้มีการประชุมใหญ่ไว้ก่อนแล้ว ซึ่งวันที่กำหนดนั้นมีระยะเวลาไม่เกิน 30 วัน นับจากวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ หรือมีเหตุอันไม่อาจดำเนินการให้ที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับได้ทัน ให้สหกรณ์ดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับในที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ครั้งถัดไปได้

ประกาศ ณ วันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547

(ลงนาม) สรพล เถระพัฒน์

(นายสรพล เถระพัฒน์)

รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติการแทน

นายทะเบียนสหกรณ์

ที่ กษ 1108/47

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. 10200

26 กันยายน 2548

เรื่อง ยกเลิกหนังสือเวียนและคำแนะนำของนายทะเบียนสหกรณ์

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ 1101/9396 ลงวันที่ 18 กรกฎาคม 2539

ตามหนังสือที่อ้างถึง ได้กำหนดวิธีปฏิบัติในกรณีที่กระทรวงมหาดไทยแบ่งแยกพื้นที่เขตการปกครองจากพื้นที่อำเภอบางตำบลไปเป็นกิ่งอำเภอ มีผลทำให้สมาชิกสหกรณ์อยู่ในพื้นที่ของอำเภอที่ถูกแบ่งแยกไปเป็นกิ่งอำเภออยู่นอกท้องที่ดำเนินงานของสหกรณ์ ในทางปฏิบัตินายทะเบียนสหกรณ์แนะนำว่าเมื่อแยกเป็นกิ่งอำเภอ สหกรณ์ไม่ต้องแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับเกี่ยวกับท้องที่ดำเนินงาน และไม่ต้องเพิ่มบทเฉพาะกาลให้สมาชิกสหกรณ์ หมายรวมถึงสมาชิกเก่าที่อยู่ในกิ่งอำเภอโดยให้ถือว่าถ้าท้องที่ดำเนินงานของสหกรณ์อยู่ในอำเภอเมื่อพื้นที่อำเภอเหลืออยู่เท่าใดท้องที่ดำเนินงานของสหกรณ์ก็มีอยู่เพียงเท่านั้น สำหรับสมาชิกของสหกรณ์ที่อยู่ในพื้นที่กิ่งอำเภอที่ได้สิทธิการเป็นสมาชิกภาพมาก่อนที่จะแยกพื้นที่อำเภอเป็นกิ่งอำเภอ เมื่อแยกพื้นที่เป็นกิ่งอำเภอแล้วสมาชิกดังกล่าวก็ยังมีสิทธิการเป็นสมาชิกภาพของสหกรณ์ตามเดิม สหกรณ์ยังคงให้บริการแก่สมาชิกเก่าที่อยู่ในพื้นที่กิ่งอำเภอได้เท่าที่จำเป็น แต่สหกรณ์ไม่มีสิทธิรับสมาชิกเพิ่มเติมในพื้นที่ที่เป็นเขตปกครองของกิ่งอำเภอใหม่ เว้นแต่ทายาทของสมาชิกเดิมเพื่อรับภาระหนี้สินของสมาชิกเท่านั้น นั้น

ในปัจจุบันนี้สหกรณ์ได้ขยายธุรกิจของสหกรณ์ในด้านต่าง ๆ สหกรณ์จึงมีความจำเป็นต้องขยายแผนดำเนินงาน และรับสมาชิกเพิ่มขึ้นเพื่อให้เกิดความเหมาะสม สอดคล้องกับขนาดธุรกิจของสหกรณ์ ในการดำเนินงานของสหกรณ์ สหกรณ์อาจกำหนดท้องที่แผนดำเนินงานไว้ในข้อบังคับหรือไม่ก็ได้ สำหรับการรับสมาชิกสหกรณ์ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มาตรา 43(7) ให้สหกรณ์กำหนดเรื่องคุณสมบัติของสมาชิก วิธีการขาดจากสมาชิกภาพ ตลอดจนสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกไว้ในข้อบังคับ ดังนั้นการที่สหกรณ์จะรับสมาชิกซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในท้องที่ใดให้เป็นสมาชิกสหกรณ์จะต้องคำนึงถึงความสะดวกรวดเร็วในการติดต่อกับสมาชิก การเอื้อประโยชน์กับสมาชิก และคุ้มค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสหกรณ์

สำหรับการขยายสาขาของสหกรณ์ สหกรณ์อาจขยายสาขาเพื่อดำเนินธุรกิจได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้สหกรณ์จะต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่ายและสามารถควบคุมการให้บริการสมาชิกได้ทั่วถึง เมื่อสหกรณ์ขยายสาขาไปในท้องที่จังหวัดใดให้แจ้งสหกรณ์จังหวัดนั้น ๆ ทราบด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้สหกรณ์จังหวัดแจ้งสหกรณ์ทราบด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) บุญมี จันทร์วงศ์

(นายบุญมี จันทร์วงศ์)

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ และนายทะเบียนสหกรณ์

สำนักจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์

โทร. 0 2282 5042

โทรสาร 0 2282 5042

E-mail: cpd_cep@cpd.go.th

www.cpd.go.th

หมวดที่ 10

คณะกรรมการดำเนินการ

ประกาศนายทะเบียนสหกรณ์
เรื่อง ข้อแนะนำวิธีดำเนินการเกี่ยวกับการถอดถอนคณะกรรมการ
หรือกรรมการดำเนินการสหกรณ์ และการยื่นอุทธรณ์ของ
สมาชิก กรณีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์มีมติให้พ้น
จากสมาชิกภาพ

โดยที่ข้อบังคับของสหกรณ์จำนวนมากกำหนดไว้แต่เพียงว่าที่ประชุมใหญ่มีอำนาจถอดถอนคณะกรรมการหรือกรรมการดำเนินการสหกรณ์ และสมาชิกมีสิทธิยื่นอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ กรณีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์มีมติให้พ้นจากการเป็นสมาชิก แต่ไม่ได้กำหนดวิธีดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวไว้ จึงเกิดปัญหาข้อขัดข้องในการดำเนินการให้เป็นไปตามข้อบังคับ

ฉะนั้น เพื่อให้การดำเนินการของสหกรณ์มีประสิทธิภาพ และเกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 16(1) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ประกอบกับคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ ที่ 688/2543 ลงวันที่ 26 กรกฎาคม 2543 เรื่อง มอบอำนาจให้ปฏิบัติการแทนนายทะเบียนสหกรณ์ จึงให้ข้อแนะนำวิธีดำเนินการเกี่ยวกับการถอดถอนคณะกรรมการหรือกรรมการดำเนินการสหกรณ์ และการยื่นอุทธรณ์ของสมาชิก ต่อที่ประชุมใหญ่ กรณี คณะกรรมการมีมติให้สมาชิกออกจากสหกรณ์ เฉพาะสหกรณ์ที่ยังมิได้กำหนดวิธีดำเนินการเรื่องดังกล่าว ในข้อบังคับหรือระเบียบสหกรณ์ ดังนี้

ก. การพิจารณาถอดถอนคณะกรรมการหรือกรรมการดำเนินการสหกรณ์ (คณะกรรมการทั้งคณะหรือกรรมการเป็นรายบุคคล)

1. ที่ประชุมใหญ่อาจพิจารณาถอดถอนคณะกรรมการ หรือกรรมการดำเนินการสหกรณ์ได้เมื่อ
  - (1) กระทำโดยทุจริตต่อหน้าที่
  - (2) จงใจกระทำการใดโดยผิดกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบสหกรณ์ กระทำ หรือละเว้นกระทำโดยประมาทเลินเล่ออันเป็นเหตุให้สหกรณ์ได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง
  - (3) กระทำการใดอันเป็นการประกอบธุรกิจซึ่งมีลักษณะแข่งขันกับกิจการของสหกรณ์
  - (4) กระทำการใดอันเป็นปฏิปักษ์ต่อสหกรณ์หรือกิจการของสหกรณ์

2. การยื่นข้อกล่าวหา

ผู้ใดกล่าวหาว่าคณะกรรมการหรือกรรมการดำเนินการของสหกรณ์กระทำการตามข้อ 1 และสมควรให้ที่ประชุมใหญ่พิจารณาถอดถอนออกจากตำแหน่งให้ยื่นหนังสือขอถอดถอนพร้อมสำเนาเอกสารที่ใช้เป็นพยานหลักฐาน หรือพยานหลักฐานยื่นต่อผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์

3. การดำเนินการก่อนการพิจารณาของที่ประชุมใหญ่

3.1 ผู้ตรวจสอบกิจการแจ้งข้อกล่าวหาที่รับไว้ให้กรรมการที่ถูกกล่าวหาทราบภายใน 5 วัน นับแต่วันที่ได้รับข้อกล่าวหา พร้อมทั้งสำเนาให้สหกรณ์ทราบด้วย

3.2 กรรมการที่ถูกกล่าวหาต้องชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา พร้อมแสดงพยานหลักฐานส่งให้แก่ผู้ตรวจสอบกิจการภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งข้อกล่าวหาจากผู้ตรวจสอบกิจการ

ผู้ตรวจสอบกิจการได้รับคำชี้แจงจากผู้ถูกกล่าวหาแล้วต้องแจ้งคำชี้แจงนั้นให้ผู้กล่าวหาทราบภายใน 5 วัน นับแต่วันรับคำชี้แจง

3.3 ถ้าผู้กล่าวหาไม่พอใจคำชี้แจงของคณะกรรมการหรือกรรมการดำเนินการสหกรณ์ที่ถูกกล่าวหา หรือไม่ได้รับคำชี้แจงมาภายใน 30 วัน นับแต่วันยื่นข้อกล่าวหา ผู้กล่าวหาอาจให้สมาชิกร่วมลงชื่อกันตามข้อบังคับ สหกรณ์หรือกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ ขอให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญพิจารณาถอดถอนคณะกรรมการหรือกรรมการ ดำเนินการสหกรณ์

คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ต้องเรียกประชุมใหญ่วิสามัญภายใน 30 วันนับแต่วันได้รับหนังสือ ร้องขอให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญ แต่ถ้าได้กำหนดประชุมใหญ่สามัญประจำปีไว้ก่อนแล้ว ภายใน 60 วันนับแต่วัน ได้รับหนังสือร้องขอจะไม่เรียกประชุมใหญ่วิสามัญก็ได้ แต่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ต้องกำหนดวาระการ ถอดถอนคณะกรรมการ หรือกรรมการดำเนินการสหกรณ์ไว้ในระเบียบวาระการประชุมใหญ่สามัญนั้นด้วย หาก คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ไม่กำหนดวาระการถอดถอนตามคำร้องขอ ให้ผู้ตรวจสอบกิจการสามารถนำเรื่อง การถอดถอนคณะกรรมการ หรือกรรมการดำเนินการสหกรณ์ไปพิจารณาในที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปีโดยสามารถนำ เสนอเรื่องการถอดถอนดังกล่าวเป็นวาระแรกของการประชุม

4. วิธีพิจารณาของที่ประชุมใหญ่

4.1 เมื่อถึงวาระการพิจารณาถอดถอนคณะกรรมการหรือกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ให้ผู้ตรวจสอบ กิจการเป็นประธานการพิจารณา โดยเสนอข้อกล่าวหาตามที่ผู้กล่าวหาได้ยื่นหนังสือและพยานหลักฐานไว้ให้ ที่ประชุมใหญ่รับทราบ และเปิดโอกาสให้ผู้กล่าวหาแถลงสนับสนุนข้อกล่าวหาของตนต่อที่ประชุมใหญ่ได้ 1 ครั้ง หลังจากนั้นผู้ตรวจสอบกิจการต้องนำคำชี้แจงของผู้ถูกกล่าวหาแจ้งต่อที่ประชุมใหญ่และเปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาแถลง สนับสนุนแก้ข้อกล่าวหาของตนได้ 1 ครั้ง เช่นกัน

การแถลงข้อกล่าวหาห้ามไม่ให้ผู้กล่าวหาแถลงตั้งข้อกล่าวหาเป็นประเด็นใหม่อีก

4.2 เมื่อที่ประชุมใหญ่รับทราบข้อกล่าวหาและคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแล้ว หากผู้เข้าประชุมใหญ่คนใด มีข้อสงสัยประเด็นใด ย่อมมีสิทธิอภิปรายซักถามผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหาได้

4.3 ผู้ตรวจสอบกิจการเห็นว่าที่ประชุมใหญ่ได้รับทราบข้อเท็จจริงทั้งจากผู้กล่าวหา และผู้ถูกกล่าวหา มากพอสมควรแล้ว ก็ให้ปิดการอภิปรายและให้ที่ประชุมใหญ่ออกเสียงลงมติถอดถอนทั้งคณะหรือรายบุคคลแล้วแต่กรณี การลงมติให้ถือเสียงข้างมากของที่ประชุมใหญ่เป็นเกณฑ์ตัดสิน

ข. การอุทธรณ์กรณีสมาชิกถูกให้พ้นจากสมาชิกภาพ

5. สมาชิกที่คณะกรรมการดำเนินการมีมติให้ออกจากสหกรณ์ อาจยื่นอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ได้ โดย ยื่นอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อผู้ตรวจสอบกิจการภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งให้ออกจากสหกรณ์

หนังสืออุทธรณ์ต้องมีรายละเอียดอันแสดงว่าตนถูกให้พ้นจากสมาชิกภาพโดยไม่เป็นธรรมอย่างไร และ ข้อเท็จจริงในเรื่องนั้นมีอย่างไร ทั้งนี้ผู้ตรวจสอบกิจการอาจเรียกผู้อุทธรณ์มาให้คำชี้แจงเพิ่มเติมก็ได้

6. เมื่อมีสมาชิกยื่นหนังสืออุทธรณ์ ผู้ตรวจสอบกิจการต้องแจ้งให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ทราบ และคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ต้องกำหนดวาระการวินิจฉัยข้ออุทธรณ์ของสมาชิกไว้ในระเบียบวาระการประชุมใหญ่ ที่จะขึ้นในครั้งถัดไป

ถ้าคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ไม่กำหนดวาระให้ถือเอาวาระอื่น ๆ เป็นวาระการวินิจฉัย ข้ออุทธรณ์ของสมาชิก

7. วิธีพิจารณาวินิจฉัยข้ออุทธรณ์ของสมาชิก ให้ผู้ตรวจสอบกิจการเสนอหนังสืออุทธรณ์ของสมาชิกให้ที่ประชุมใหญ่พิจารณา ผู้เข้าประชุมใหญ่ย่อมมีสิทธิอภิปรายซักถามข้อเท็จจริงจากคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์และผู้ตรวจสอบกิจการเมื่อที่ประชุมใหญ่หมดประเด็นซักถามแล้วให้ที่ประชุมใหญ่ลงมติ การลงมติให้ถือเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ตัดสิน

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2543

(ลงนาม) บุญมี จันทรวงศ์
(นายบุญมี จันทรวงศ์)
อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์
รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติการแทน
นายทะเบียนสหกรณ์

คำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์

ที่ 536/2546

เรื่อง ให้สหกรณ์จัดทำทะเบียนคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบของสหกรณ์และป้องกันไม่ให้เกิดความผิดพลาดวาระการดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ทุกประเภท รวมทั้งชุมนุมสหกรณ์ตามเจตนารมณ์กฎหมายในมาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 16(8) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 จึงออกคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ไว้ ดังนี้

1. ให้สหกรณ์ทุกประเภทรวมทั้งชุมนุมสหกรณ์จัดทำทะเบียนคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ไว้เป็นหลักฐาน
2. แบบทะเบียนให้สหกรณ์จัดทำตามตัวอย่างที่แนบท้ายคำสั่งนี้

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 21 เมษายน พ.ศ. 2546

(ลงนาม) เรืองชัย บุญญานันต์
(นายเรืองชัย บุญญานันต์)
รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์
รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติราชการแทน
นายทะเบียนสหกรณ์

ที่ กษ 1110/8617

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. 10200

16 สิงหาคม 2542

เรื่อง คำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

ด้วยกรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้รับการหารือถึงแนวทางปฏิบัติตามมาตรา 50 และมาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ในประเด็นเหล่านี้ ได้แก่ การจับฉลากออกหนึ่งในสองจะนับอย่างไร ในกรณีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์มีจำนวนเลขคู่, ประธานกรรมการจะต้องจับฉลากออกด้วยหรือไม่, วิธีการเลือกตั้งประธานกรรมการจะเลือกตั้งก่อนหรือพร้อมกับกรรมการอื่น หรือเลือกกรรมการทั้งหมดมาก่อนแล้วให้สมาชิกเลือกประธานกรรมการจากกรรมการอีกครั้งหนึ่ง (เนื่องจากกรรมการก็เป็นสมาชิกอยู่แล้ว) และสหกรณ์จะกำหนดลักษณะต้องห้ามของบุคคลที่จะเป็นหรือทำหน้าที่กรรมการมากกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ได้แก่ สมาชิกซึ่งเคยผิดนัดการชำระหนี้ห้ามมิให้เป็นกรรมการ โดยระบุไว้ในข้อบังคับจะได้หรือไม่

กรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้พิจารณาแล้ว ขอเรียนแนวทางปฏิบัติดังนี้

1. กรณีที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ มีจำนวนเป็นเลขคู่ในวาระเริ่มแรกเมื่อครบ 1 ปีนับแต่วันเลือกตั้งกรรมการดำเนินการสหกรณ์จะต้องออกจากตำแหน่งเป็นจำนวนหนึ่งในสองของจำนวนกรรมการดำเนินการสหกรณ์ทั้งหมด ควรแนะนำให้กำหนดในข้อบังคับว่า “ให้กรรมการดำเนินการสหกรณ์ออกจากตำแหน่ง เป็นจำนวนหนึ่งในสองของกรรมการดำเนินการสหกรณ์ทั้งหมด (เศษของจำนวนกรรมการที่เหลือให้ปัดขึ้น)....”

2. ประธานกรรมการ คือ กรรมการดำเนินการสหกรณ์คนหนึ่ง จึงต้องจับฉลากออกด้วย

3. กฎหมายไม่ได้กำหนดวิธีการเลือกตั้งประธานกรรมการไว้จึงยอมอยู่ที่ที่ประชุมใหญ่ที่จะกำหนดวิธีการขึ้นที่สำคัญคือ ประธานกรรมการต้องให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิก

4. สหกรณ์สามารถกำหนดลักษณะต้องห้ามของบุคคลที่จะเป็นหรือทำหน้าที่กรรมการมากกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ได้แก่ สมาชิกซึ่งเคยผิดนัดการชำระหนี้ห้ามมิให้เป็นกรรมการ โดยระบุไว้ในข้อบังคับสหกรณ์ได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และให้สหกรณ์จังหวัดแจ้งสหกรณ์ออมทรัพย์ทราบ และถือเป็นแนวปฏิบัติต่อไปด้วย จักขอขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ประทีน ศุภนคร

(นายประทีน ศุภนคร)

รองอธิบดี รักษาราชการแทน

กรมส่งเสริมสหกรณ์

กองสหกรณ์พาณิชย์และธนกิจ

โทร. (02) 2825853

โทรสาร (02) 2825852

ที่ กษ 0216/01524

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ถนนราชดำเนินนอก กทม. 10200

25 มกราคม 2543

เรื่อง ขอรื้อแนวทางปฏิบัติตามมาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542

เรียน ประธานกรรมการสหกรณ์ออมทรัพย์กรมส่งเสริมการเกษตร จำกัด

อ้างถึง หนังสือสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ ด่วนมาก ที่ สอ.สทส.ท./1943 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2542

ตามหนังสือที่อ้างถึง สหกรณ์ออมทรัพย์กรมส่งเสริมการเกษตร จำกัด ได้ขอรื้อนายทะเบียนสหกรณ์เกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติตามมาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 หลายประการ ความละเอียดแจ้งแล้ว

นายทะเบียนสหกรณ์ได้พิจารณามาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 แล้ว มีความเห็นดังต่อไปนี้

1. การเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งตำแหน่งประธานกรรมการแยกต่างหากจากการเลือกตั้งกรรมการอื่น โดยสมาชิกที่จะถูกเลือกตั้งให้เป็นประธานกรรมการและกรรมการอื่นต่างก็หมายถึง สมาชิกโดยทั่วไปของสหกรณ์ที่ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อบังคับของสหกรณ์

2. ประธานกรรมการสหกรณ์ต้องจับสลากออกตามมาตรา 50 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ด้วย เพราะคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ คือ กรรมการดำเนินการสหกรณ์ที่รวมกันเป็นองค์คณะ กรรมการดำเนินการสหกรณ์มี 2 ประเภท คือ ประธานกรรมการกับกรรมการอื่น เมื่อประธานกรรมการเป็นกรรมการดำเนินการสหกรณ์คนหนึ่ง จึงต้องจับสลากออกตามที่กฎหมายบัญญัติ

3. มาตรา 50 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ห้ามกรรมการดำเนินการสหกรณ์ดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกัน คำว่า “วาระ” หมายถึง การที่สมาชิกสหกรณ์คนหนึ่งได้รับเลือกตั้งให้เป็นกรรมการดำเนินการสหกรณ์แล้ว ดำรงตำแหน่งอยู่จนถึงวันพ้นจากตำแหน่ง เรียกว่า ดำรงตำแหน่งแล้วหนึ่งวาระ การประชุมใหญ่เพื่อเลือกตั้งกรรมการดำเนินการสหกรณ์ครั้งแรกซึ่งได้มีขึ้นหลังจากกรรมการดำเนินการสหกรณ์คนนั้นพ้นจากตำแหน่ง หากสมาชิกคนเดิมได้รับเลือกตั้งกลับเข้ามาเป็นกรรมการดำเนินการสหกรณ์อีก เรียกว่า ดำรงตำแหน่งสองวาระติดต่อกัน เมื่อเขาพ้นจากตำแหน่งเป็นครั้งที่สองตามกรณีนี้ เขาจะไม่มีสิทธิได้รับเลือกตั้งให้เป็นกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในการเลือกตั้งคราวถัดไป การพิจารณาการดำรงตำแหน่งตามมาตรา 50 วรรคสาม ให้พิจารณาการดำรงตำแหน่งของกรรมการดำเนินการสหกรณ์แต่ละคน

4. มาตรา 50 วรรคท้าย แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 หมายถึง กรณีที่มีตำแหน่งกรรมการดำเนินการสหกรณ์ว่างลงก่อนครบกำหนดวาระบางตำแหน่ง โดยให้ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาแทนตำแหน่งกรรมการดำเนินการสหกรณ์ที่ว่างลงนั้น อยู่ในตำแหน่งต่อไปได้ไม่เกินสิทธิเดิมของกรรมการที่พ้นจากตำแหน่งไป เช่น นาย ก. ได้รับเลือกตั้งให้เป็นกรรมการดำเนินการสหกรณ์ตามมาตรา 50 วรรคแรก เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2543 นาย ก. ก็มีสิทธิตามมาตรา 50 วรรคสอง ที่จะอยู่ในตำแหน่งไปจนถึงวันที่ 1 มกราคม 2545 แต่หากดำรงตำแหน่งได้เพียง 6 เดือน นาย ก. ตาย หรือลาออก เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2543 นาย ข. ซึ่งได้รับเลือกตั้งเข้ามาแทนนาย ก. ก็จะสามารถดำรงตำแหน่งต่อไปได้ถึงวันที่ 1 มกราคม 2545 ซึ่งไม่เกินสิทธิเดิมของนาย ก. เรียกว่า “อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ที่ตนแทน” แต่เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2544 นาย ข. มีหน้าที่ที่จะต้องจับสลากออกพร้อมกับกรรมการดำเนินการสหกรณ์คนอื่น ๆ ของสหกรณ์ด้วย ทั้งนี้ ตามหน้าที่เดิมของนาย ก. ซึ่งต้องกระทำตามมาตรา 50 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542

5. การเรียกชุดที่ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ว่าอย่างไรนั้นคงขึ้นอยู่กับความประสงค์ของสหกรณ์ แต่ข้อสำคัญเมื่อเรียกอย่างไรแล้วต้องสามารถสื่อให้ทราบได้ว่าหมายถึงคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ชุดใด ดำรงตำแหน่งอยู่เมื่อปีบัญชีใด เช่น เมื่อเลือกตั้งครั้งแรกอาจจะเรียกว่า คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ชุดที่ 1 ปีบัญชี .... หากต่อมาจับสลากออกตามกฎหมายแล้วเลือกตั้งเข้ามาใหม่ตามจำนวนที่ออกไป อาจจะเรียกว่า ....ชุดที่ 1/2 ปีบัญชี ..... ชุดที่ 2/3 ปีบัญชี ..... และชุดที่ 3/4 ปีบัญชี ..... ตามลำดับก็ได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) อภิชาติ พงษ์ศรีหดุลชัย

(นายอภิชาติ พงษ์ศรีหดุลชัย)

รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติราชการแทน

นายทะเบียนสหกรณ์

สำนักงานปลัดกระทรวง

สำนักงานพัฒนาสถาบันเกษตรกร

โทร. 02-2818301

ที่ กษ 0216/07008

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ถนนราชดำเนินนอก กทม. 10200

4 เมษายน 2543

เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มาตรา 50 และมาตรา 60

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา

อ้างถึง หนังสือจังหวัดนครราชสีมา ที่ นม 0013/4949 ลงวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2543

ตามหนังสือที่อ้างถึงแจ้งว่าสำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครราชสีมาขอหารือแนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มาตรา 50 และมาตรา 60 โดยมีรายละเอียดหลายประการ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น นายทะเบียนสหกรณ์ได้พิจารณาแล้วมีความเห็นดังต่อไปนี้

1. ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 สหกรณ์จะกำหนดข้อความในข้อบังคับว่า “ให้สหกรณ์มีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ประกอบด้วยประธานกรรมการหนึ่งคน และกรรมการอื่นอีกไม่เกินเจ็ดคน แต่ไม่เกินสิบสี่คน...” ไม่สามารถกำหนดได้เพราะมาตรา 50 วรรคแรก บัญญัติว่า “ให้สหกรณ์มีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ประกอบด้วยประธานกรรมการหนึ่งคน และกรรมการอื่นอีกไม่เกินสิบสี่คน ซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิก” เมื่อพิจารณาประกอบกับมาตรา 43 ซึ่งบัญญัติว่า “ข้อบังคับของสหกรณ์อย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้...(9) การเลือกตั้ง...คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์” จะเห็นได้ว่ากฎหมายซึ่งเป็นคำบังคับที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไปกับทุกสหกรณ์ มาตรา 50 วรรคแรก ได้กำหนดจำนวนกรรมการอื่นไว้อย่างกว้าง ๆ ว่า “...และกรรมการอื่นอีกไม่เกินสิบสี่คน...ฯลฯ” แต่แนวปฏิบัติที่เป็นสาระสำคัญของแต่ละสหกรณ์จะต้องกำหนดไว้ให้ชัดเจนในข้อบังคับตามมาตรา 43 ซึ่งจำนวนคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ก็ย่อมถือเป็นสาระสำคัญของสหกรณ์ จึงต้องกำหนดไว้ให้ชัดเจนและแน่นอนในข้อบังคับของสหกรณ์ และเมื่อพิจารณามาตรา 50 วรรคสอง ประกอบด้วยแล้วจะเห็นว่าถ้าข้อบังคับกำหนดจำนวนกรรมการอื่นไว้ไม่แน่นอน ที่ประชุมใหญ่ก็อาจกำหนดจำนวนและเปลี่ยนแปลงจำนวนกรรมการอื่นได้ทุก ๆ ปี ทำให้การปฏิบัติตามมาตรา 50 วรรคสอง ไม่สามารถปฏิบัติได้ กล่าวคือ การสลับกันดำรงตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งเป็นจำนวนหนึ่งในสองของจำนวนกรรมการดำเนินการสหกรณ์ทั้งหมดไม่สามารถปฏิบัติได้ ดังนั้น จึงควรแนะนำสหกรณ์ว่าการกำหนดจำนวนกรรมการอื่นของสหกรณ์ลงในข้อบังคับ สหกรณ์ต้องกำหนดจำนวนกรรมการอื่นให้แน่นอน เช่น กำหนดว่า “และกรรมการอื่นอีกจำนวนสิบสามคน” เป็นต้น เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา 50 ประกอบมาตรา 43(9)

2. การเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ โดยเฉพาะประเภทสหกรณ์ออมทรัพย์สหกรณ์จะให้แต่ละหน่วยงานย่อยเลือกตั้งกรรมการในแต่ละหน่วยงานแล้วนำมาให้ที่ประชุมใหญ่รับรองอีกครั้งหนึ่ง ไม่สามารถ

กระทำไม่ได้เพราะไม่เป็นการเลือกตั้งโดยที่ประชุมใหญ่ตามมาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 จึงควรแนะนำสหกรณ์ออมทรัพย์ต่าง ๆ ที่ต้องการให้มีกรรมการดำเนินการสหกรณ์กระจายอยู่ตามหน่วยงานย่อยต่าง ๆ ว่า ควรกำหนดข้อบังคับให้หน่วยงานย่อยแต่ละแห่งมีสิทธิเสนอชื่อผู้เข้ารับเลือกตั้งเป็นกรรมการตามจำนวนที่ข้อบังคับกำหนดไว้ และให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งกรรมการจากสมาชิกโดยจะเลือกจากหน่วยงานใดจำนวนกี่คนให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับ

3. จำนวนกรรมการดำเนินการซึ่งที่ประชุมได้กำหนดและเลือกตั้งไว้ จำนวน 9 คน ต่อมาเมื่อครบหนึ่งปีนับแต่วันเลือกตั้งกรรมการจับฉลากออกไป จำนวน 5 คน เหลือกรรมการดำรงตำแหน่งอยู่จำนวน 4 คน เมื่อที่ประชุมใหญ่ได้กำหนดจำนวนกรรมการดำเนินการใหม่ เป็นจำนวน 15 คน ที่ประชุมใหญ่จะเลือกกรรมการเพิ่มเข้ามาอีก 11 คน ไม่สามารถกระทำไม่ได้ เพราะขัดต่อมาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 โดยแนวทางปฏิบัติสำหรับสหกรณ์ที่มีปัญหาเช่นนี้ ให้สหกรณ์เลือกตั้งกรรมการเข้ามาใหม่เท่าจำนวนกรรมการที่จับฉลากออกไป แล้วรีบดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับโดยกำหนดจำนวนกรรมการอื่นไว้ในข้อบังคับให้มีจำนวนที่แน่นอนต่อไป

4. ข้อบังคับของสหกรณ์เกี่ยวกับการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี ตามมาตรา 60 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 สหกรณ์จะกำหนดว่า “จ่ายเป็นเงินโบนัสแก่กรรมการและเจ้าหน้าที่สหกรณ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 2” ไม่สามารถกำหนดได้ เพราะการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีเป็นเงินโบนัสแก่กรรมการและเจ้าหน้าที่สหกรณ์ เป็นดุลยพินิจของที่ประชุมใหญ่จะจัดสรรในอัตราเท่าใดย่อมขึ้นอยู่กับกำไรสุทธิของสหกรณ์ในแต่ละปีเป็นสำคัญ

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และแจ้งให้สหกรณ์ต่าง ๆ ถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) อภิชาติ พงษ์ศรีหดุลชัย

(นายอภิชาติ พงษ์ศรีหดุลชัย)

รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติราชการแทน

นายทะเบียนสหกรณ์

สำนักงานปลัดกระทรวง

สำนักงานพัฒนาสถาบันเกษตรกร

โทร. 02-2818301

29 มกราคม 2546

เรื่อง ตอบข้อหารือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการเลือกตั้งกรรมการดำเนินการสหกรณ์

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนคร

อ้างถึง หนังสือจังหวัดสกลนคร ที่ สน 0013/00595 ลงวันที่ 10 มกราคม 2546

ตามหนังสือที่อ้างถึง ขอรื้อแนวทางปฏิบัติการเลือกตั้งประธานกรรมการของสหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการสังกัดกระทรวงศึกษาธิการสกลนคร จำกัด กรรมการดำเนินการสหกรณ์ที่ยังอยู่ในวาระอีก 1 ปี หากประสงค์จะสมัครเป็นประธานกรรมการจะต้องลาออกจากการกรรมการหรือไม่ และกรรมการดำเนินการที่ได้รับมอบอำนาจดำเนินคดี กำลังจะพ้นวาระจะปฏิบัติอย่างไร นั้น

กรมส่งเสริมสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า สหกรณ์เป็นนิติบุคคลโดยมีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เป็นผู้ดำเนินกิจการ และเป็นผู้แทนสหกรณ์ ประกอบด้วยประธานกรรมการหนึ่งคน และกรรมการดำเนินการอีกไม่เกิน 14 คน ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิก และมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีนับแต่วันที่เลือกตั้ง ตามปัญหากรรมการดำเนินการสหกรณ์ที่ยังอยู่ในวาระอีก 1 ปีนั้น สามารถจะสมัครเป็นประธานกรรมการได้ โดยไม่ต้องลาออก แต่หากได้รับเลือกตั้งเป็นประธานกรรมการจะอยู่ในตำแหน่งประธานกรรมการได้เพียง 1 ปีที่เหลืออยู่

ส่วนปัญหากรรมการดำเนินการสหกรณ์ที่ได้รับมอบอำนาจดำเนินคดีกำลังจะพ้นวาระจากตำแหน่งโดยยังไม่ดำเนินคดี หรืออยู่ระหว่างขั้นตอนการดำเนินคดี สหกรณ์จะปฏิบัติอย่างไร เห็นว่าสหกรณ์มีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เป็นผู้ดำเนินกิจการ และเป็นผู้แทนสหกรณ์ จึงเป็นอำนาจของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์พิจารณาเปลี่ยนแปลงกรรมการดำเนินการสหกรณ์ที่ได้รับมอบอำนาจดำเนินคดีใหม่ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์พ.ศ. 2542 มาตรา 51

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสกลนครทราบด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) สรพล เถระพัฒน์

(นายสรพล เถระพัฒน์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

สำนักงานเลขานุการกรม

โทร. 0 2281 6875

โทรสาร 0 2281 6875

ที่ กษ 0216/28227

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ถนนราชดำเนินนอก กทม. 10200

30 ตุลาคม 2544

เรื่อง ตอบข้อหารือเกี่ยวกับการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

เรียน ประธานกรรมการสหกรณ์ออมทรัพย์ครูกรมสามัญศึกษา จำกัด

อ้างถึง หนังสือสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ ที่ สอ.สศ./1659 ลงวันที่ 22 ตุลาคม 2544

ตามหนังสือที่อ้างถึง สหกรณ์ออมทรัพย์ครูกรมสามัญศึกษา จำกัด ขอหารือเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีปฏิบัติในการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ตามนัยมาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มีประเด็นที่ขอหารือหลายประการ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

นายทะเบียนสหกรณ์ได้พิจารณาแล้วมีความเห็นดังต่อไปนี้

1. การเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ และข้อกำหนดเกี่ยวกับประชุมใหญ่ โดยนัยแห่งกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ สหกรณ์ไม่อาจกำหนดโดยระเบียบของสหกรณ์ เนื่องจากมาตรา 43 (9) และมาตรา 43 (8) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ต้องนำเรื่องดังกล่าวกำหนดไว้ในข้อบังคับ แม้ว่าระเบียบนั้นจะกำหนดโดยความเห็นชอบที่ประชุมใหญ่ ก็ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย ที่ประสงค์ให้เรื่องดังกล่าวต้องจดทะเบียนกับนายทะเบียนสหกรณ์

2. สหกรณ์อาจกำหนดการประชุมใหญ่ 2 วัน ต่อเนื่องกันได้โดยกำหนดวาระการประชุม สถานที่ประชุมไว้แห่งเดียวกันให้ชัดเจนและการประชุมต้องมีสมาชิกอยู่ในที่ประชุมครบองค์ประชุมตลอดเวลาการประชุม จึงเป็นการประชุมใหญ่ที่ชอบด้วยกฎหมายและข้อบังคับ

3. ที่ประชุมใหญ่หมายถึง “ที่ประชุมร่วมกันของบรรดาสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกแล้วแต่กรณี ซึ่งได้มาประชุมกันเพื่อพิจารณาหรือรับทราบเกี่ยวกับการดำเนินกิจการของสหกรณ์ ตามที่ข้อบังคับสหกรณ์ หรือกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์กำหนดไว้” ซึ่งองค์ประกอบของที่ประชุมใหญ่จะต้องประกอบไปด้วย สถานที่และเวลาที่ประชุม องค์ประชุม วาระการประชุม และมติที่ประชุม สถานที่ประชุมจะต้องเป็นสถานที่เดียวกันหรือบริเวณเดียวกัน พอที่สมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกจะสามารถแสดงความเห็นโต้ตอบกันได้ในขณะที่ดำเนินการประชุมนั้น ดังนั้น การที่สหกรณ์กำหนดให้หน่วยเลือกตั้งเป็น “ที่ประชุมใหญ่” จึงไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว หน่วยเลือกตั้งเป็นสถานที่ที่สมาชิกส่วนหนึ่งไปทำกิจกรรมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเท่านั้น หากใช่เป็นการประชุมไม่

4. สหกรณ์สามารถดำเนินการประชุมใหญ่โดยผู้แทนสมาชิกได้ แต่ผู้แทนสมาชิกต้องได้มาตามที่กำหนดในข้อบังคับ

คำแนะนำสำหรับสหกรณ์

การเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ จะทำได้ก็แต่เฉพาะในที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์เท่านั้น กรณีสหกรณ์มีสมาชิกมากแต่เพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการเลือกตั้งของที่ประชุมใหญ่ สหกรณ์มีวิธีปฏิบัติได้หลายวิธี โดยกำหนดวิธีการเลือกตั้งอย่างใดอย่างหนึ่งไว้ในข้อบังคับ ดังนี้

1. กำหนดให้มีการประชุมใหญ่โดยผู้แทนสมาชิก ซึ่งจะมีจำนวนผู้เข้าประชุมใหญ่และใช้สิทธิเลือกตั้งเฉพาะผู้แทนสมาชิกที่อยู่ในที่ประชุมเท่านั้น

2. สหกรณ์เปิดรับสมัครผู้จะเป็นประธานกรรมการและกรรมการอื่นล่วงหน้า กำหนดเบอร์ผู้สมัครและให้สมาชิกที่มาประชุมใหญ่หย่อนบัตรลงคะแนนเลือกตั้งลงในหีบบัตรที่ตั้งไว้ในที่ประชุมใหญ่ แต่กำหนดเวลาการลงคะแนนให้เสร็จสิ้นก่อนการวาระประชุมแรกจะเริ่มขึ้น

3. หากสหกรณ์ต้องการให้มีการกระจายในเขตสมาชิกอย่างทั่วถึงอาจกำหนดในข้อบังคับว่าในเขตสมาชิกใดบ้างที่ให้มีกรรมการและมีได้เขตละกี่คน เมื่อถึงคราวเลือกตั้งก็ให้สมาชิกในเขตสมัครเข้ารับเลือกตั้งในที่ประชุมใหญ่ สมาชิกที่มาประชุมก็ดำเนินการเลือกตั้งให้ได้กรรมการตามจำนวนที่กำหนดในแต่ละเขต

4. สหกรณ์อาจกำหนดระเบียบว่าด้วยการสรรหาบุคคลที่จะเสนอให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งเป็นคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ พ.ศ. .... เพื่อใช้สรรหาบุคคลที่จะเสนอให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งให้เป็นกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ขั้นตอนการสรรหายังไม่เป็นการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ตามนัยมาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 จึงไม่อยู่ภายใต้บังคับของบทมาตราดังกล่าว การสรรหาจึงไม่ต้องทำในที่ประชุมใหญ่ และสามารถดำเนินการก่อนวันประชุมใหญ่ได้ ผลการสรรหาไม่ทำให้ผู้ได้รับการสรรหาเป็นกรรมการสหกรณ์ ต่อเมื่อให้ที่ประชุมใหญ่ทำการพิจารณาเลือกตั้งผู้ได้รับการสรรหาแล้ว ผู้นั้นจึงเป็นกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ดังนั้น สหกรณ์จึงไม่จำเป็นต้องขยายความหมายของคำว่าที่ประชุมใหญ่ให้กว้างไปกว่านี้ที่มีอยู่ตามกฎหมาย ซึ่งสหกรณ์ไม่สามารถกระทำเช่นนั้นได้

ในข้อบังคับของสหกรณ์ควรกำหนดข้อความว่า “การสรรหาผู้ที่จะเป็นกรรมการดำเนินการสหกรณ์ให้เป็นไปตามวิธีการที่กำหนดไว้ในระเบียบของสหกรณ์ที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่” เพื่อให้สอดคล้องกับการกำหนดระเบียบว่าด้วยการสรรหาฯ ที่จะกำหนดขึ้นมา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) สุทธิพร จีระพันธุ์

(นายสุทธิพร จีระพันธุ์)

รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติราชการแทน

นายทะเบียนสหกรณ์

สำนักงานพัฒนาสถาบันเกษตรกร

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

โทรสาร 0-2281-8301

หมวดที่ 11

สมาชิกและสมาชิกสมทบ

ประกาศนายทะเบียนสหกรณ์
เรื่อง กำหนดประเภทของสหกรณ์ที่สามารถรับสมาชิกสมทบได้

อาศัยอำนาจตามความมาตรา 41 วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 นายทะเบียนสหกรณ์จึงกำหนดให้สหกรณ์ทุกประเภทสามารถรับสมาชิกสมทบได้ ทั้งนี้ให้สหกรณ์กำหนดคุณสมบัติ วิธีรับสมัคร การขาดจากสมาชิกภาพ สิทธิและหน้าที่ ตลอดจนเงื่อนไขอื่น ๆ ที่จำเป็นในการรับสมาชิกสมทบไว้ในข้อบังคับ เพื่อถือปฏิบัติต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2542

(ลงนาม) อภิชัย การุณยวนิช
(นายอภิชัย การุณยวนิช)
รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติราชการแทน
นายทะเบียนสหกรณ์

6 ตุลาคม 2543

เรื่อง ความหมายของสมาชิกสมทบ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

อ้างถึง ประกาศนายทะเบียนสหกรณ์ ลงวันที่ 3 พฤศจิกายน 2542 เรื่อง กำหนดประเภทของสหกรณ์ที่สามารถรับสมาชิกสมทบได้

ตามที่อ้างถึงนายทะเบียนสหกรณ์ได้ประกาศให้สหกรณ์ทุกประเภทสามารถรับสมาชิกสมทบได้ แต่สหกรณ์ประเภทต่างๆ ยังไม่ทราบว่าสมาชิกสมทบจะรับสมัครจากบุคคลใดได้บ้าง นั้น

นายทะเบียนสหกรณ์ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้สหกรณ์ประเภทต่าง ๆ ที่จะรับสมาชิกสมทบได้เข้าใจความหมายของคำว่า “สมาชิกสมทบ” ไปในแนวทางเดียวกัน และสามารถรับสมัครสมาชิกสมทบได้ถูกต้อง จึงขอชักชวนความเข้าใจความหมายของคำว่า “สมาชิกสมทบ” หมายถึง บุคคลธรรมดาที่ขาดคุณสมบัติที่จะเป็นสมาชิกสหกรณ์แต่ละประเภท ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์ (นักเรียน นักศึกษา บุคคลที่ไม่บรรลุนิติภาวะ บุคคลที่มีอาชีพอื่นจากที่กำหนดในข้อบังคับ หรือบุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตดำเนินการของสหกรณ์) หรือนิติบุคคลที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความสะดวกและช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์ หรือส่งเสริมความเจริญแก่กิจการของสหกรณ์ (กลุ่มเกษตรกร สมาคม มูลนิธิ ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด วัดวาอาราม)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้สหกรณ์จังหวัดทราบเพื่อดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) บุญมี จันทร์วงศ์

(นายบุญมี จันทร์วงศ์)

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติการแทน

นายทะเบียนสหกรณ์

สำนักงานเลขานุการกรม

โทร. (02) 281 6875

โทรสาร (02) 282 6078

คำแนะนำนายทะเบียนสหกรณ์

เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการรับสมัครสมาชิกสมทบของสหกรณ์ พ.ศ. 2549

เพื่อให้การกำหนดข้อบังคับของสหกรณ์ในการรับสมัครสมาชิกสมทบ โดยกำหนดคุณสมบัติและวิธีรับสมัครสมาชิกสมทบ ตามมาตรา 41 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ประกอบกับประกาศนายทะเบียนสหกรณ์ เรื่อง กำหนดประเภทของสหกรณ์ที่สามารถรับสมัครสมาชิกสมทบได้ ลงวันที่ 3 พฤศจิกายน 2542 เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายสหกรณ์ และสอดคล้องกับภาวะการณ์ปัจจุบัน จึงอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 16(1) ประกอบมาตรา 41 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 กำหนดแนวทางปฏิบัติในการรับสมัครสมาชิกสมทบของสหกรณ์ ดังนี้

ข้อ 1 ในคำแนะนำนี้

“สหกรณ์” หมายถึง สหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์

“บุคคลธรรมดา” หมายถึง บุคคลธรรมดาที่บรรลุนิติภาวะหรือไม่บรรลุนิติภาวะ

“นิติบุคคล” หมายถึง นิติบุคคลตามกฎหมาย

“คณะบุคคล” หมายถึง กลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่มีใช้นิติบุคคล อาทิ กลุ่มสตรี กลุ่มอาชีพ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มเตรียมการจดทะเบียนสหกรณ์ เป็นต้น

ข้อ 2 การรับสมัครสมาชิกสมทบต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของสหกรณ์และสมาชิกเป็นสำคัญ

ข้อ 3 การกำหนดคุณสมบัติสมาชิกสมทบในข้อบังคับ สหกรณ์จะต้องกำหนดให้ชัดเจนในข้อบังคับว่า ประสงค์ที่จะรับสมัครสมาชิกสมทบที่มีคุณสมบัติประเภทใด เช่น เป็นบุคคลธรรมดาที่บรรลุนิติภาวะ หรือเป็นบุคคลธรรมดาไม่บรรลุนิติภาวะ หรือเป็นนิติบุคคลประเภทใดประเภทหนึ่ง หรือรับทุกประเภท เป็นต้น

ข้อ 4 แนวทางกำหนดหลักเกณฑ์วิธีรับสมัครเข้าเป็นสมาชิกสมทบในข้อบังคับ

4.1 กรณีบุคคลธรรมดา ผู้สนใจต้องยื่นใบสมัครด้วยตนเองตามที่สหกรณ์กำหนด

4.2 กรณีนิติบุคคล ผู้แทนของนิติบุคคลต้องยื่นใบสมัครตามที่สหกรณ์กำหนด

4.3 กรณีคณะบุคคล สมาชิกของคณะบุคคลแต่ละรายต้องยื่นใบสมัครตามที่สหกรณ์กำหนด

ข้อ 5 สมาชิกสมทบทุกรายต้องถือหุ้นในสหกรณ์อย่างน้อยหนึ่งหุ้น และไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมด

ข้อ 6 การกำหนดสิทธิของสมาชิกสมทบในข้อบังคับต้องกำหนดให้ชัดเจน แต่ทั้งนี้จะให้สิทธิสมาชิกสมทบมากกว่าสมาชิกไม่ได้รวมทั้งต้องปฏิบัติตามระเบียบของสหกรณ์โดยเคร่งครัด และสมาชิกสมทบไม่มีสิทธิในการนับชื่อเป็นองค์ประชุมใหญ่ การออกเสียงในเรื่องใด ๆ หรือเป็นกรรมการดำเนินการ

ประกาศ ณ วันที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ. 2549

(ลงนาม) บุญมี จันทรวงศ์

(นายบุญมี จันทรวงศ์)

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

นายทะเบียนสหกรณ์

หมวดที่ 12

หุ้น

ที่ อส 0017/18849

สำนักงานอัยการสูงสุด
ถนนหน้าหีบแดง กรุงเทพฯ 10200

24 พฤศจิกายน 2546

เรื่อง ทหารอภินิหารกรณรับจำนำหุ้นของตนเองได้หรือไม่

เรียน อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

อ้างถึง หนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ 1101/10717 ลงวันที่ 15 กันยายน 2546

ตามหนังสือที่อ้างถึง แจ้งว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสุพรรณบุรี จำกัด ได้กำหนดระเบียบว่าด้วยการรับจำนำหุ้น พ.ศ. 2546 ให้สมาชิกสหกรณ์นำหุ้นมาจำนำได้ ซึ่งจังหวัดสุพรรณบุรีเห็นว่าเป็นการจำนำตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกรมส่งเสริมสหกรณ์เห็นว่าตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติห้ามมิให้บริษัทจำกัดรับจำนำหุ้นของตนเองและให้บริษัททำใบหุ้นมอบให้แก่ผู้ถือหุ้น แต่ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มิได้บัญญัติกรณีดังกล่าวไว้ กรมส่งเสริมสหกรณ์จึงขอหารือว่าสหกรณ์จะทำใบหุ้นมอบให้แก่สมาชิกของสหกรณ์ และสมาชิกของสหกรณ์นำใบหุ้นนั้นมาจำนำแก่สหกรณ์ของตนเองได้หรือไม่ ความละเอียดแจ้งอยู่แล้ว นั้น

สำนักงานอัยการสูงสุดได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ไม่ได้กำหนดให้สหกรณ์ทำใบหุ้น และไม่ได้กำหนดให้ใบหุ้นต้องมีข้อความเช่นใด หากสหกรณ์ทำใบหุ้นขึ้นมาก็มิใช่ใบหุ้นที่แสดงถึงสิทธิของผู้ถือหุ้น หรือเป็นทรัพย์สินของผู้ถือหุ้น และเมื่อไม่มีกฎหมายกำหนดให้ทำใบหุ้นของสหกรณ์เป็นตราสาร ใบหุ้นของสหกรณ์จึงมิใช่สิทธิซึ่งมีตราสาร ดังนั้นใบหุ้นของสหกรณ์ก็เป็นเพียงหลักฐานการถือหุ้นในสหกรณ์เท่านั้น ทั้งนี้ ใบหุ้นดังกล่าวก็มีอาจโอนโดยให้ผู้รับโอนมีสิทธิในสหกรณ์โดยเป็นสมาชิกสหกรณ์ดังเช่นการโอนหุ้นของบริษัทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1129

หุ้นของสหกรณ์ที่สมาชิกถืออยู่เป็นทุนของสหกรณ์ โดยจะเห็นได้จากบทบัญญัติมาตรา 42 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดห้ามสมาชิกรับค่าหุ้นมาหักลบหนี้กับสหกรณ์และกำหนดห้ามเจ้าหน้าที่ของสมาชิกใช้สิทธิเรียกร้องในค่าหุ้นของสมาชิคนั้น ดังนั้นหากสหกรณ์ยอมให้สมาชิกสหกรณ์ ซึ่งเป็นลูกหนี้เอาหุ้นของสหกรณ์เองมาจำนำเป็นประกันนั้นก็ไม่สามารถใช้สิทธิเรียกร้องในค่าหุ้นตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มาตรา 42 วรรคสองได้และมีผลเสมือนเจ้าหน้าที่ยอมให้ลูกหนี้เอาทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่มาประกันหนี้ เพราะหุ้นของสหกรณ์เป็นทุนของสหกรณ์ สหกรณ์จึงไม่อาจรับจำนำหุ้นของตนเองได้เช่นเดียวกับบริษัทจำกัดต้องห้ามรับจำนำหุ้นของตนเองหรือเป็นเจ้าของถือหุ้นของตนเอง ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1143 และบริษัทมหาชนต้องห้าม

มิให้เป็นเจ้าของหุ้นหรือรับจำหน่ายหุ้นของตนเองเช่นกัน ตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชน จำกัด พ.ศ. 2535 มาตรา 66 มาตรา 66/1 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบริษัทมหาชน จำกัด (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 มาตรา 5

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) ประพันธ์ นัยโกวิท

(นายประพันธ์ นัยโกวิท)

รองอัยการสูงสุด ปฏิบัติราชการแทน

อัยการสูงสุด

สำนักงานที่ปรึกษาอัยการ

โทร. 0 2211 0311 ต่อ 621-622

โทรสาร 0 2211 0595

คำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์

ที่ 278/2549

เรื่อง ให้สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์กำหนดเรื่อง การจ่ายคืนค่าหุ้นในกรณีที่ขาดทุน เกินทุนสำรองที่มีอยู่ไว้ในข้อบังคับ

ตามมาตรา 43(5) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ให้สหกรณ์กำหนดเรื่องการจ่ายคืนค่าหุ้นไว้ในข้อบังคับสหกรณ์ แต่ปรากฏว่าในปัจจุบันสหกรณ์กำหนดวิธีปฏิบัติในการจ่ายคืนค่าหุ้นเฉพาะกรณีปกติ แต่กรณีที่สหกรณ์มีการขาดทุนเกินทุนสำรองเมื่อมีสมาชิกลาออกจึงมีปัญหาวิธีปฏิบัติในการจ่ายคืนค่าหุ้น เนื่องจากทุนของสหกรณ์ที่เป็นทุนเรือนหุ้นคงเหลือไม่เต็มจำนวนที่แท้จริง

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามมาตรา 16(8) ประกอบมาตรา 43(5) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 นายทะเบียนสหกรณ์จึงกำหนดให้สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์กำหนดวิธีการจ่ายคืนค่าหุ้นในกรณีที่สหกรณ์ขาดทุนเกินทุนสำรองในข้อบังคับสหกรณ์ โดยให้มีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นไปตามหลักการลงทุนซึ่งเจ้าของหุ้นต้องรับผิดชอบในส่วนที่ขาดทุนด้วย ซึ่งกรณีนี้สหกรณ์สามารถจ่ายคืนค่าหุ้นแก่สมาชิกน้อยกว่ามูลค่าหุ้นได้ เมื่อสหกรณ์มียอดขาดทุนเกินทุนสำรองที่มีอยู่ และเมื่อสหกรณ์เพิ่มมูลค่าเงินค่าหุ้นจ่ายคืนต่อหุ้น จะต้องไม่เกินมูลค่าหุ้นที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ สำหรับสหกรณ์ที่ไม่ได้กำหนดวิธีการปฏิบัติในการจ่ายคืนค่าหุ้นไว้ในข้อบังคับกรณีสหกรณ์ขาดทุนสะสมเมื่อสหกรณ์ขาดทุนสะสมหรือมีแนวโน้มขาดทุนสะสม สหกรณ์ไม่สามารถจ่ายคืนค่าหุ้นได้จนกว่าจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ

ทั้งนี้ ให้ใช้บังคับกับสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ที่จะจดทะเบียนสหกรณ์ใหม่หลังจากวันออกคำสั่งสำหรับสหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ที่มีอยู่เดิมให้แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับในการประชุมใหญ่ต่อไป

สั่ง ณ วันที่ 21 มีนาคม พ.ศ. 2549

(ลงนาม) สุรศักดิ์ นาคสวัสดิ์

(นายสุรศักดิ์ นาคสวัสดิ์)

รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติการแทน

นายทะเบียนสหกรณ์

คำแนะนำของนายทะเบียนสหกรณ์

เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการจ่ายคืนค่าหุ้น กรณีสหกรณ์/ชุมนุมสหกรณ์ขาดทุนสะสม พ.ศ. 2549

ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มาตรา 43(5) บัญญัติให้ข้อบังคับของสหกรณ์อย่างน้อยต้องกำหนดรายการเกี่ยวกับหุ้นซึ่งแบ่งเป็นหุ้น มูลค่าหุ้น การชำระค่าหุ้นด้วยเงินหรือทรัพย์สินอื่น การขายและการโอนหุ้น ตลอดจนการจ่ายคืนค่าหุ้น ซึ่งสหกรณ์ได้กำหนดวิธีการจ่ายคืนค่าหุ้นไว้โดยกว้าง ๆ เฉพาะการจ่ายคืนค่าหุ้นกรณีปกติ แต่ไม่ได้กำหนดวิธีการจ่ายคืนค่าหุ้นกรณีสหกรณ์ขาดทุนสะสม ซึ่งสหกรณ์มีผลการดำเนินงานขาดทุนจนทำให้มูลค่าหุ้นเรือนหุ้นเหลือไม่ครบเท่ามูลค่าเดิม

ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติในการจ่ายคืนค่าหุ้นกรณีสหกรณ์ขาดทุนสะสมและกรณีที่สหกรณ์ขาดทุนในระหว่างปีและมีแนวโน้มจะประสบภาวะขาดทุนสะสม ณ วันสิ้นปีทางบัญชี โดยได้รับการยืนยันจากรายงานของผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์เป็นไปด้วยความถูกต้องตามหลักการลงทุน เจ้าของหุ้นต้องรับผิดชอบในส่วนที่ขาดทุนด้วย ให้สหกรณ์ชะลอการจ่ายคืนค่าหุ้นแก่สมาชิกไว้ก่อน จนกว่าผู้สอบบัญชีจะได้ตรวจสอบและแสดงความเห็นต่องบการเงินของสหกรณ์เรียบร้อยแล้ว ซึ่งสหกรณ์จะต้องกำหนดแนวทางปฏิบัติในการจ่ายคืนค่าหุ้น กรณีสหกรณ์ขาดทุนสะสม โดยแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับสหกรณ์ให้สามารถจ่ายคืนค่าหุ้นแก่สมาชิกน้อยกว่ามูลค่าหุ้นได้ เมื่อสหกรณ์มียอดขาดทุนเกินทุนสำรองที่มีอยู่ และเมื่อมีการเพิ่มมูลค่าเงินค่าหุ้นจ่ายคืนจะต้องไม่เกินมูลค่าหุ้นที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ เพื่อขอจดทะเบียนสหกรณ์ โดยให้มีหลักเกณฑ์ ดังนี้

1. ให้คำแนะนำนี้

“สหกรณ์” หมายความว่า สหกรณ์หรือชุมนุมสหกรณ์

“ขาดทุนสะสมคงเหลือ” หมายความว่า ขาดทุนสะสมยกมาจากปีก่อนบวกกับขาดทุนสุทธิ ปีปัจจุบัน (ถ้ามี) หักด้วยทุนสำรองและกำไรสุทธิปีปัจจุบัน (ถ้ามี) แล้วยังมีขาดทุนสะสมคงเหลืออยู่อีก

“ทุนเรือนหุ้นทั้งหมด” หมายความว่า ทุนเรือนหุ้นที่สมาชิกชำระค่าหุ้นไว้ทั้งหมด ณ วันสิ้นปีทางบัญชี

“จำนวนหุ้นทั้งสิ้น” หมายความว่า จำนวนหุ้นที่สมาชิกจ่ายเงินชำระค่าหุ้นจนครบมูลค่าหุ้น

“หนี้สินทั้งสิ้น” หมายความว่า หนี้สินระยะสั้นและหนี้สินระยะยาวที่สหกรณ์มีภาระผูกพันจะต้องชำระคืน

2. การจ่ายเงินค่าหุ้นแก่สมาชิก ให้สหกรณ์เรียกเก็บค่าหุ้นของสมาชิกที่ออกจากสหกรณ์ที่ยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าหุ้นที่ถือให้ครบตามมูลค่าที่กำหนดในข้อบังคับ และสหกรณ์ต้องคำนวณมูลค่าเงินค่าหุ้นจ่ายคืนต่อหุ้น ณ วันสิ้นปีทางบัญชี เพื่อให้เป็นมูลค่าเงินค่าหุ้นจ่ายคืนต่อหุ้นปัจจุบันที่ต้องจ่ายแก่สมาชิกที่ออกจากสหกรณ์เพราะเหตุใดก็ตาม การคำนวณมูลค่าหุ้นต่อหุ้นให้เปิดเผยไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินว่าสมาชิกที่ลาออกกรณีสหกรณ์ขาดทุนสะสมคงเหลือจะได้รับเงินค่าหุ้นคืน ซึ่งคำนวณได้จากสูตร

$$\text{มูลค่าต่อหุ้น} = \frac{\text{ทุนเรือนหุ้นทั้งหมด} - (\text{ขาดทุนสะสมคงเหลือ} + \text{หนี้สินทั้งสิ้น})}{\text{จำนวนหุ้นทั้งสิ้น}}$$

อนึ่ง ในการปรับลดมูลค่าต่อหุ้นเพื่อจ่ายคืนสมาชิกดังกล่าว สหกรณ์ไม่ต้องทำการปรับปรุงบัญชีใด ๆ เพียงแต่เปิดเผยการคำนวณมูลค่าต่อหุ้นที่จะจ่ายคืนสมาชิกไว้ในงบการเงินเท่านั้น

3. การจ่ายคืนมูลค่าหุ้นกรณีสหกรณ์มียอดขาดทุนสะสม จะต้องจ่ายคืนตามมูลค่าที่คำนวณได้ตามข้อ 2 ซึ่งระบุในงบการเงินที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต่องบการเงินเรียบร้อยแล้ว สำหรับส่วนต่างของมูลค่าหุ้นตามที่ปรากฏในข้อบังคับ ซึ่งอยู่ในบัญชีทุนเรือนหุ้นและมูลค่าหุ้นที่จ่ายคืนสมาชิกให้นำไปลดยอดบัญชีขาดทุนสะสม

4. เมื่อสหกรณ์มีการคำนวณลดมูลค่าเงินค่าหุ้นจ่ายคืนต่อหุ้นแล้ว ในปีต่อ ๆ ไปให้สหกรณ์ คำนวณมูลค่าเงินค่าหุ้นจ่ายคืนหุ้นให้เป็นปัจจุบันทุกปีและมูลค่าเงินค่าหุ้นจ่ายคืนต่อหุ้นจะต้องไม่สูงกว่ามูลค่าต่อหุ้นที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์ จนกว่าเงินค่าหุ้นจ่ายคืนต่อหุ้นที่คำนวณจะเท่ากับมูลค่าหุ้นที่กำหนดในข้อบังคับ

ในการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับสหกรณ์หรือการกำหนดข้อบังคับตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น สหกรณ์สามารถกำหนดโดยเพิ่มเติมวรรคใหม่ในข้อที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายคืนจำนวนเงินของสมาชิกที่ขาดจากสมาชิกภาพตัวอย่างเช่น

“ข้อ... การจ่ายคืนจำนวนเงินของสมาชิกที่ขาดจากสมาชิกภาพ...(ข้อความเดิมตามร่างหรือตามข้อบังคับที่นายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียนแล้ว)

กรณีที่สหกรณ์มีการดำเนินงานเป็นปกติให้จ่ายคืนค่าหุ้นแก่สมาชิกตามมูลค่าหุ้นที่ปรากฏในข้อ.... แต่กรณีที่สหกรณ์ขาดทุนสะสมหรือมีแนวโน้มจะขาดทุนสะสม ให้ชะลอการจ่ายคืนค่าหุ้นแก่สมาชิกที่พ้นจากสมาชิกภาพในระหว่างปีจนกว่าจะปิดบัญชีประจำปีและคำนวณมูลค่าหุ้นที่จะจ่ายคืนแก่สมาชิก

การคำนวณมูลค่าหุ้นตามวรรค ..... ให้ใช้เกณฑ์คำนวณ ดังนี้

$$\text{มูลค่าต่อหุ้น} = \frac{\text{ทุนเรือนหุ้นทั้งหมด} - (\text{ขาดทุนสะสมคงเหลือ} + \text{หนี้สินทั้งสิ้น})}{\text{จำนวนหุ้นทั้งสิ้น}}$$

ในการปรับลดมูลค่าต่อหุ้นที่จะจ่ายคืนแก่สมาชิก สหกรณ์ไม่ต้องทำการปรับปรุงบัญชีใด ๆ แต่ต้องเปิดเผยการคำนวณมูลค่าเงินค่าหุ้นจ่ายคืนต่อหุ้นที่จะจ่ายคืนสมาชิกไว้ และให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบแสดงความเห็นต่องบการเงินสำหรับส่วนต่างของมูลค่าหุ้นที่กำหนดในข้อบังคับข้อ.... ซึ่งอยู่ในบัญชีทุนเรือนหุ้นและเงินค่าหุ้นจ่ายคืนต่อหุ้นแก่สมาชิกในกรณีสหกรณ์ขาดทุนสะสมให้นำไปลดยอดบัญชีขาดทุนสะสม

เมื่อสหกรณ์มีการคำนวณมูลค่าเงิน ค่าหุ้นจ่ายคืนต่อหุ้นแล้ว ในปีต่อ ๆ ไป สหกรณ์ต้องคำนวณมูลค่าเงินค่าหุ้นจ่ายคืนต่อหุ้นให้เป็นปัจจุบันทุกปี และมูลค่าดังกล่าวจะต้องไม่สูงกว่ามูลค่าต่อหุ้นที่กำหนดไว้ในข้อ .... จนกว่าสหกรณ์ไม่มียอดขาดทุนสะสม

ประกาศ ณ วันที่ 21 มีนาคม พ.ศ. 2549

(ลงนาม) สุรศักดิ์ นาคสวัสดิ์

(นายสุรศักดิ์ นาคสวัสดิ์)

รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติการแทน

นายทะเบียนสหกรณ์

ที่ กษ 1108/11410

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. 10200

17 ตุลาคม 2549

เรื่อง วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับหุ้นชนิดที่ถอนได้

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. สำเนาหนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ 1108/6410 ลงวันที่ 26 มิถุนายน 2549 เรื่อง ขอรื้อเกี่ยวกับหุ้นชนิดที่ถอนได้ของสหกรณ์
2. สำเนาหนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ที่ กษ 0404/1785 ลงวันที่ 24 กรกฎาคม 2549 เรื่อง วิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับหุ้นชนิดที่ถอนได้

ด้วยปัจจุบันมีข้อบังคับของสหกรณ์หลายสหกรณ์ ได้กำหนดให้มีหุ้นชนิดถอนได้ และสหกรณ์กำหนดเงื่อนไขให้สมาชิกซื้อหุ้นชนิดดังกล่าวเพิ่มได้เป็นครั้งคราวตามความประสงค์ ซึ่งถือว่าข้อบังคับที่กำหนดให้มีหุ้นชนิดที่ถอนได้ดังกล่าว ปฏิบัติไม่สอดคล้องและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มาตรา 33(3) และมาตรา 42 อีกทั้งการถือปฏิบัติดังกล่าวไม่เหมาะสมขัดหลักการบริหารการเงินที่ดีโดยทำให้บุคคลภายนอก หรือผู้ใช้ประโยชน์จากงบการเงินเข้าใจผิดด้านเสถียรภาพเงินทุนของสหกรณ์ และสหกรณ์อาจเกิดความเสียหายด้านสภาพคล่องหากสมาชิกที่ถือหุ้นชนิดที่ถอนได้ ขอลงหุ้นคืนในคราวเดียวเป็นจำนวนมาก

กรมส่งเสริมสหกรณ์ จึงใคร่ขอให้สหกรณ์จังหวัด และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ แนะนำและส่งเสริมสหกรณ์ที่อยู่ในความรับผิดชอบที่มีข้อบังคับกำหนดหุ้นชนิดที่ถอนได้ถือปฏิบัติตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 1 และถือปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับหุ้นชนิดที่ถอนได้ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย 2

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งสหกรณ์จังหวัดแนะนำสหกรณ์ทราบ และถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) แผ่เกียรติ เทพหัสดิน ณ อยุธยา

(นายแผ่เกียรติ เทพหัสดิน ณ อยุธยา)

รองอธิบดี รักษาราชการแทน

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

สำนักจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์

โทร. 0 2282 5042

โทรสาร 0 2282 5042

E-mail : cpd_cep@cpd.go.th

www.cpd.go.th

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ โทร. 0 2282 5042

E-mail : cpd_cepocpd.go.th www.cpd.go.th

ที่ กษ 1108/6410 วันที่ 26 มิถุนายน 2549

เรื่อง ขอรื้อหรือเกี่ยวกับหุ้นชนิดที่ถอนได้ของสหกรณ์

เรียน อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ตามหนังสือกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ กษ 0404/768 ลงวันที่ 14 มีนาคม 2549 ขอรื้อหรือเกี่ยวกับหุ้นชนิดที่ถอนได้จากการตรวจบัญชีสหกรณ์ พบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ครูอ่างทอง จำกัด มีหุ้นชนิดถอนได้ ณ ปีบัญชีสิ้นสุด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2548 โดยเห็นว่ากรดำเนินการดังกล่าวไม่เหมาะสมขัดกับหลักการบริหารการเงินที่ดี จึงขอหารือว่าจะมีการดำเนินการอย่างไร ที่จะไม่ให้ข้อบังคับและระเบียบของสหกรณ์ออกหุ้นชนิดถอนได้ หรือไม่เปิดโอกาสให้สมาชิกซื้อหุ้นดังกล่าวเพิ่มอีก และกรณีสหกรณ์ที่มีหุ้นชนิดถอนได้มาแล้วจะมีวิธีใดที่จะแก้ไขหุ้นชนิดดังกล่าวทยอยหมดไป โดยกระทบต่อการบริหารการเงินของสหกรณ์และสมาชิกผู้ถือหุ้นให้น้อยที่สุด ทั้งนี้เพื่อกรมตรวจบัญชีสหกรณ์จะได้กำหนดวิธีปฏิบัติทางบัญชีให้สอดคล้องกัน นั้น

กรมส่งเสริมสหกรณ์ พิจารณาแล้วขอเรียนชี้แจงว่า

1. กรณีข้อบังคับสหกรณ์ออมทรัพย์ครูอ่างทอง จำกัด กำหนดหุ้นชนิดที่ถอนได้ไว้ไม่สอดคล้องและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายเนื่องจากมาตรา 33(3) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 กำหนดให้สหกรณ์ต้องมีทุนซึ่งแบ่งเป็นหุ้นมีมูลค่าเท่า ๆ กัน และสมาชิกแต่ละคนจะต้องถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้น ดังนั้น หุ้นจึงถือเป็นทุนของสหกรณ์และไม่อาจถอนได้ในระหว่างที่สมาชิกยังคงเป็นสมาชิกสหกรณ์อยู่ ทุนของสหกรณ์จึงเป็นหลักประกันแห่งความมีเสถียรภาพทางการเงินของสหกรณ์ ซึ่งหากกำหนดให้มีหุ้นชนิดที่ถอนได้จะกระทบต่อเสถียรภาพและสภาพคล่องทางการเงินของสหกรณ์ อีกทั้งเมื่อพิจารณาตรา 42 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 จะเห็นได้ว่าแม้เจ้าหน้าที่ของสมาชิกก็ไม่อาจใช้สิทธิเรียกร้องในค่าหุ้นของสมาชิกในระหว่างที่สมาชิกภาพของสมาชิกยังไม่สิ้นสุดลงซึ่งเป็นกรณีที่กฎหมายบัญญัติคุ้มครองหุ้นของสหกรณ์ไว้เป็นหลักประกันความมั่นคงของสหกรณ์ และไม่อาจกำหนดให้มีหุ้นชนิดที่ถอนได้ไว้ในข้อบังคับสหกรณ์ หากนายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียนข้อบังคับดังกล่าวแล้ว นายทะเบียนสหกรณ์ควรแนะนำให้สหกรณ์ระงับการออกหุ้นชนิดที่ถอนได้ออกทั้งหมดประกอบกับในปัจจุบันร่างข้อบังคับที่กรมส่งเสริมสหกรณ์จัดทำเพื่อแนะนำส่งเสริมสหกรณ์ และข้อบังคับสหกรณ์ฉบับปัจจุบันหรือที่จะพิจารณากำหนดขึ้นถือใช้ใหม่จะไม่ปรากฏหุ้นชนิดที่ถอนได้แล้ว

2. ในการนี้สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอ่างทอง ได้มีหนังสือแจ้งแนะนำสหกรณ์ออมทรัพย์ครูอ่างทอง จำกัด ให้ดำเนินการดังนี้

2.1 ระงับการออกหุ้นชนิดถอนได้ตามข้อบังคับสหกรณ์ข้อ 5 และให้คงมีอยู่ตราบเท่าที่มีจนกว่าสมาชิกผู้ถือจะถอนออกหมด

2.2 สหกรณ์ควรพิจารณาแก้ไขข้อบังคับสหกรณ์ ข้อ 5 และข้ออื่นที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับหุ้นชนิดถอนได้ โดยตัดข้อความที่เกี่ยวข้องดังกล่าวออก และเพิ่มเติมบทเฉพาะกาลว่า “ในกรณีที่หุ้นชนิดถอนได้ยังมีอยู่ให้คงไว้ตามจำนวนเดิม จนกว่าสมาชิกจะถอนหุ้นชนิดถอนได้ออกหมด”

2.3 สหกรณ์ควรพิจารณาแก้ไขระเบียบว่าด้วยการถือหุ้น พ.ศ. 2543 โดยตัดข้อความเกี่ยวกับหุ้นชนิดถอนได้ และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับหุ้นชนิดถอนได้ออกเช่นกัน

3. เมื่อพิจารณาตามเจตนารมณ์ของการถือหุ้นชนิดที่ถอนได้ของสหกรณ์ฯ แล้วเข้าข่ายลักษณะของเงินฝากมากกว่าการถือหุ้นเพื่อการลงทุนเนื่องจากระเบียบว่าด้วยการถือหุ้นฯ ของสหกรณ์ พ.ศ. 2543 กำหนดระยะเวลาการถอนคืนและการจ่ายเงินปันผลตามหุ้นไว้เป็นการล่วงหน้า ถือเสมือนหนึ่งเป็นการกำหนดอัตราดอกเบี้ย หรือผลตอบแทนไว้เป็นการล่วงหน้า อาจไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการลงทุนในลักษณะของการถือหุ้นที่จะได้รับเงินปันผลต่อเมื่อสหกรณ์มีกำไรเท่านั้น ดังนั้นสหกรณ์ฯ ที่มีหุ้นชนิดที่ถอนได้ ควรแก้ไขให้หุ้นชนิดดังกล่าวให้หมดไปโดยมีผลกระทบต่อการบริหารการเงินของสหกรณ์ และสมาชิกผู้ถือหุ้นให้น้อยที่สุด อาจจะกระทำได้โดยสมาชิกที่ถือหุ้นชนิดที่ถอนได้ถอนหุ้นดังกล่าวออก แล้วนำไปซื้อหุ้นปกติ หรือนำมาฝากในรูปของเงินฝากออมทรัพย์หรือเงินฝากประจำก็ได้ตามความสมัครใจของสมาชิก ทั้งนี้หากอยู่ในรูปของเงินฝากออมทรัพย์สหกรณ์ต้องไม่กำหนดเงื่อนไขในการคิดอัตราดอกเบี้ย

ในการนี้กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้มีหนังสือที่ กษ 1108/6411 ลงวันที่ 26 มิถุนายน 2549 แจ้งให้สหกรณ์จังหวัดแนะนำสหกรณ์เพื่อแจ้งให้สมาชิกทราบเพิ่มเติมแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(ลงนาม) สุรศักดิ์ นาคสวัสดิ์
(นายสุรศักดิ์ นาคสวัสดิ์)
รองอธิบดี รักษาราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

ที่ กษ 0404/1785

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

เทเวศร์ กทม. 10200

24 กรกฎาคม 2549

เรื่อง วิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับหุ้นชนิดที่ถอนได้

เรียน ประธานกรรมการสหกรณ์ออมทรัพย์ครูอ่างทอง จำกัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย หนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ 1108/6411 ลงวันที่ 26 มิถุนายน 2549

ตามหนังสือที่ส่งมาด้วย กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้แนะนำวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับหุ้นชนิดที่ถอนได้ของสหกรณ์ เนื่องจากพิจารณาตามเจตนารมณ์ของการถือหุ้นชนิดที่ถอนได้ของสหกรณ์แล้วเข้าข่ายลักษณะของเงินฝากมากกว่า การถือหุ้นเพื่อลงทุนและเห็นว่าสหกรณ์ที่มีหุ้นชนิดถอนได้อาจแก้ไขให้หุ้นชนิดดังกล่าวหมดไป โดยให้สมาชิกถอนหุ้น ออกไปแล้วนำไปซื้อหุ้นปกติหรือนำมาฝากในรูปของเงินฝากออมทรัพย์หรือเงินฝากประจำตามความสมัครใจของสมาชิก ทั้งนี้ หากอยู่ในรูปเงินฝากออมทรัพย์สหกรณ์ไม่กำหนดเงื่อนไขในการคิดอัตราดอกเบี้ย ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

เพื่อให้สอดคล้องกับคำแนะนำของกรมส่งเสริมสหกรณ์ข้างต้น กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ จึงเห็นควร กำหนดวิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับหุ้นชนิดที่ถอนได้ให้สหกรณ์ถือปฏิบัติ ดังนี้

1. เมื่อสหกรณ์แจ้งให้สมาชิกทราบถึงการระงับการออกหุ้นชนิดที่ถอนได้แล้ว จึงให้สมาชิกจัดทำหนังสือ แสดงความจำนองต่อสหกรณ์เพื่อถอนหุ้นชนิดที่ถอนได้โดยให้ระบุในหนังสือว่าจะขอรับเงินสดหรือซื้อหุ้นปกติ หรือนำ ฝากในรูปของเงินฝากออมทรัพย์หรือเงินฝากประจำ ให้สหกรณ์บันทึกบัญชีโดย

เดบิต บัญชีทุนเรือนหุ้น - หุ้นที่ถอนได้	xxx	
เครดิต บัญชีเงินสด หรือ		xxx
บัญชีทุนเรือนหุ้น - หุ้นปกติ หรือ		xxx
บัญชีเงินรับฝากออมทรัพย์ หรือ		xxx
บัญชีเงินรับฝากประจำ		xxx

(แล้วแต่กรณีและจำนวนเงินที่สมาชิกแจ้งความประสงค์)

2. ณ วันสิ้นปีบัญชี หากหุ้นชนิดที่ถอนได้ยังมียอดคงเหลือ ในงบดุลหมวดทุนของสหกรณ์ภายใต้หัวข้อ ทุนเรือนหุ้นให้แสดงรายการหุ้นที่ถอนได้เป็นเอกเทศถัดจากรายการหุ้นที่ชำระเต็มมูลค่าแล้ว และในหมายเหตุ ประกอบงบการเงินให้เปิดเผยข้อมูลว่าสหกรณ์ได้ดำเนินการแก้ไขเกี่ยวกับหุ้นชนิดที่ถอนได้อย่างไรจนกว่าบัญชี ดังกล่าวจะหมดไป ดังต่อไปนี้

2.1 การแสดงรายการในงบดุล (บางส่วน)

	ปี.....	ปี.....
หมายเหตุ		
	บาท	บาท
ทุนของสหกรณ์		
ทุนเรือนหุ้น (มูลค่าหุ้นละ.....บาท)		
หุ้นที่ชำระเต็มมูลค่าแล้ว	.....	.....
หุ้นที่ถอนได้	11	.....
ทุนสำรอง	.....	.....

2.2 การเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

11. หุ้นที่ถอนได้

ณ วันสิ้นปี..... สหกรณ์มีหุ้นที่ถอนได้คงเหลือ จำนวน .....บาท ซึ่งไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มาตรา 33(3) และมาตรา 42 ที่ถือว่าหุ้นเป็นทุนของสหกรณ์ซึ่งไม่อาจถอนได้ในระหว่างที่สมาชิกสหกรณ์อยู่ และเป็นหลักประกันแห่งความมีเสถียรภาพทางการเงินของสหกรณ์ แม้แต่เจ้าหน้าที่ของสมาชิกก็ไม่อาจใช้สิทธิเรียกร้องในค่าหุ้นของสมาชิกจากสหกรณ์ได้ในระหว่างที่สมาชิกภาพของสมาชิกยังไม่สิ้นสุด จึงเป็นผลให้สหกรณ์ต้องดำเนินการแก้ไขโดย

(1) สหกรณ์ได้ระงับการออกหุ้นชนิดที่ถอนได้เพิ่มขึ้นอีก ตั้งแต่วันที่..... เป็นต้นมา สำหรับยอดคงเหลือให้คงมีอยู่จนกว่าสมาชิกผู้ถือหุ้นจะถอนออกหมด

(2) สหกรณ์อยู่ระหว่างดำเนินการแก้ไขข้อบังคับของสหกรณ์ ทั้งนี้ เป็นไปตามมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ ครั้งที่ ..... เมื่อวันที่ .....โดยสหกรณ์จะได้นำเสนอการแก้ไขข้อบังคับให้ที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปีเพื่อพิจารณาอนุมัติต่อไป

(3) สหกรณ์ได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ เมื่อวันที่..... ให้แก้ไขข้อบังคับของสหกรณ์ข้อ..... การออกหุ้น และระเบียบสหกรณ์ ว่าด้วยการถือหุ้น พ.ศ..... เกี่ยวกับหุ้นชนิดที่ถอนได้โดยมีสาระสำคัญกำหนดให้สหกรณ์ระงับการออกหุ้นชนิดที่ถอนได้เพิ่มขึ้นอีกและต้องดำเนินการให้สมาชิกผู้ถือหุ้นทยอยถอนหุ้นชนิดดังกล่าวให้ลดลงจนกว่าจะหมดไป

อนึ่ง กรณีเป็นปีแรกที่สหกรณ์ระงับการออกหุ้นและอยู่ระหว่างดำเนินการแก้ไขข้อบังคับของสหกรณ์ ให้สหกรณ์เปิดเผยข้อมูลตาม (1) และ (2) เท่านั้น และเมื่อสหกรณ์ดำเนินการแก้ไขข้อบังคับแล้วให้สหกรณ์ใช้ข้อความตาม (3) เปิดเผยข้อมูลแทน (2) ทั้งนี้ให้เปิดเผยข้อความทั้งสองวงเล็บอย่างต่อเนื่องทุกปีบัญชีจนกว่าหุ้นที่ถอนได้ดังกล่าวไม่มียอดคงเหลือ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

สำนักมาตรฐานการสอบบัญชีภาคเอกชน

ส่วนมาตรฐานการสอบบัญชีภาคเอกชน

โทร. 0 2628 5240 - 59 ต่อ 3306 และ 0 2282 5886

โทรสาร 0 2282 5886

(ลงนาม) สุพัตรา ธนเสนีวัฒน์

(นางสาวสุพัตรา ธนเสนีวัฒน์)

อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ที่ กษ 1109/15349

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. 10200

29 ธันวาคม 2546

เรื่อง การให้สมาชิกถือหุ้นโดยการหักจากเงินกู้ของสมาชิก

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

ตามที่ขอบังคับของสหกรณ์ภาคการเกษตรส่วนใหญ่ กำหนดให้สมาชิกถือหุ้นโดยหักจากเงินกู้ของสมาชิก เช่น กำหนดว่า “ถือหุ้นตามส่วนของเงินกู้ โดยอัตราหนึ่งหุ้นต่อจำนวนเงินกู้ทุก ๆ หนึ่งพันบาทหรือเศษของหนึ่งพันบาททุกคราวที่กู้เงิน เมื่อสมาชิกได้รับเงินกู้จากสหกรณ์ให้หักชำระค่าหุ้นจนครบจำนวนที่ต้องถือหุ้น โดยทันที” นั้น กรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า

1. การให้สมาชิกสะสมเงินค่าหุ้นในสหกรณ์เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอมีความจำเป็นเพื่อความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์ และสร้างความเชื่อถือแก่เจ้าหน้าที่และบุคคลภายนอกที่ติดต่อทำธุรกิจกับสหกรณ์ แต่การถือหุ้นตามส่วนแห่งเงินกู้ของสมาชิก โดยวิธีการหักจากจำนวนเงินกู้ทุกครั้งที่สมาชิกกู้เงินเป็นการเพิ่มภาระหนี้และค่าใช้จ่ายแก่สมาชิก และประการสำคัญ คือ สมาชิกมีความรู้สึกว่าผลตอบแทนจากเงินปันผลตามหุ้นที่ได้รับจากสหกรณ์ไม่คุ้มค่าดอกเบี้ยเงินกู้ที่ต้องจ่ายให้สหกรณ์เนื่องจากอัตราเงินปันผลที่ได้รับต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้เสมอ ดังนั้นการถือหุ้นในลักษณะการบังคับเช่นนี้ น่าจะไม่ใช่ธรรมแก่สมาชิกผู้ถือหุ้น เพราะข้อปฏิบัติดังกล่าวไม่มีความสัมพันธ์กันเชิงเหตุผล จึงไม่สามารถจูงใจสมาชิกให้ถือหุ้นในสหกรณ์ได้ด้วยความสมัครใจ

2. การพัฒนาที่ยั่งยืนควรให้การศึกษาอบรมปลูกฝังค่านิยมให้สมาชิกรู้คุณค่าของการออมสามารถเข้าใจและพิจารณาเห็นประโยชน์จากการช่วยเหลือตนเอง การประหยัดและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันรวมทั้งส่งเสริมให้สหกรณ์รณรงค์การถือหุ้นเพิ่มของสมาชิกตามหลักความสามารถและความสมัครใจ เพื่อให้สหกรณ์มีเงินทุนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และอาจใช้เงินค่าหุ้นที่สมาชิกมีอยู่ในสหกรณ์ เป็นองค์ประกอบสำคัญของการจัดตั้งสมาชิกเพื่อสร้างความแตกต่างในการให้บริการเชิงธุรกิจและสวัสดิการ หรือใช้หุ้นเป็นเงื่อนไขในการกำหนดวงเงินให้กู้แก่สมาชิก เช่น สมาชิกมีหุ้นไม่เกิน 10,000 บาท กู้ได้ไม่เกิน 50,000 บาท เป็นต้น

3. เพื่อไม่ให้เป็นการเพิ่มภาระหนี้และค่าใช้จ่ายแก่สมาชิก จึงขอให้สหกรณ์จังหวัดปรับเปลี่ยนแนวทางการส่งเสริมจากการถือหุ้นตามส่วนของเงินกู้ มาเป็นการให้ความรู้สร้างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกต่อการพัฒนาสหกรณ์ ตามข้อ 2 และหากสหกรณ์ประสงค์จะยกเลิกวิธีการถือหุ้นตามส่วนของเงินกู้และเปลี่ยนเป็นให้ความรู้และใช้หุ้นเป็นเงื่อนไขในการให้บริการแก่สมาชิกก็สามารถแก้ไขข้อบังคับในเรื่องดังกล่าวให้สอดคล้องตามเจตนารมณ์ได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และให้สหกรณ์จังหวัดแนะนำสหกรณ์พิจารณาทบทวนในเรื่องดังกล่าว
ต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) สุรศักดิ์ นาคสวัสดิ์
(นายสุรศักดิ์ นาคสวัสดิ์)
รองอธิบดี รักษาราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

สำนักพัฒนาธุรกิจสหกรณ์

โทร. 0 2282 1226

โทรสาร 0 2282 1226

ภาคผนวก

ที่ กษ 1101/10490

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. 10200

8 ตุลาคม 2542

เรื่อง การสั่งเลิกสหกรณ์

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

ด้วยนายทะเบียนสหกรณ์ ได้กำหนดขั้นตอนการสั่งเลิกสหกรณ์ ตามมาตรา 71(1) ว่าก่อนที่จะเสนอนายทะเบียนสหกรณ์เพื่อสั่งเลิกสหกรณ์ ให้สหกรณ์จังหวัดในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์ แจ้งเตือนสหกรณ์ที่ไม่เริ่มดำเนินกิจการภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่จดทะเบียน หรือหยุดดำเนินกิจการติดต่อกันเป็นเวลาสองปีนับแต่วันที่หยุดดำเนินกิจการ ให้สหกรณ์ดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์ภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ครบกำหนดหนึ่งปี หรือสองปี แล้วแต่กรณี หากสหกรณ์ยังละเลยไม่ดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์อีก ให้รายงานนายทะเบียนสหกรณ์เพื่อใช้อำนาจสั่งเลิกสหกรณ์ต่อไป

กรมส่งเสริมสหกรณ์ จึงขอให้สหกรณ์จังหวัดปฏิบัติตามขั้นตอนที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดโดยเคร่งครัดด้วย

อนึ่ง คำว่า “ดำเนินกิจการ” ตามนัยของกฎหมายให้หมายความว่าการดำเนินงานหรือประกอบการทางธุรกิจซึ่งได้กำหนดไว้เป็นวัตถุประสงค์ในการขอจัดตั้งสหกรณ์ เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ให้กับบรรดาสมาชิก ดังนั้นจะถือว่าสหกรณ์ดำเนินกิจการก็ต่อเมื่อสหกรณ์ได้มีการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างแล้ว ถ้าสหกรณ์เพียงมีการเรียกชำระค่าหุ้นและบันทึกรายการบัญชีไว้ ยังถือไม่ได้ว่าสหกรณ์ได้ดำเนินกิจการ สำหรับการหยุดดำเนินกิจการให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ หรือที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์แสดงเจตนาโดยชัดแจ้งหรือโดยปริยายว่าจะหยุดดำเนินงาน หรือหยุดการประกอบการอันเป็นธุรกิจ ซึ่งกำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ ถ้าไม่อาจรู้ได้ถึงเจตนาดังกล่าว ให้นับวันที่ผู้ตรวจการสหกรณ์ ผู้สอบบัญชี หรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ รายงานโดยมีหลักฐานพอสมควรว่าสหกรณ์หยุดดำเนินกิจการแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและแจ้งให้สหกรณ์จังหวัดถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) บุญมี จันทร์วงศ์

(นายบุญมี จันทร์วงศ์)

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

สำนักงานเลขานุการกรม

โทร. (02) 2816875

โทรสาร (02) 2826078

ประกาศกรมส่งเสริมสหกรณ์
เรื่อง การเรียกค่าธรรมเนียมการขอสำเนา หรือ
ขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารของราชการ

เพื่อให้การเรียกค่าธรรมเนียมการขอสำเนา หรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสารของราชการของกรมส่งเสริมสหกรณ์เป็นไปโดยถูกต้อง และแนวทางเดียวกันตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการกำหนด

อาศัยอำนาจตามความในข้อ 4 และข้อ 17 ของระเบียบกรมส่งเสริมสหกรณ์ว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2546 จึงกำหนดค่าธรรมเนียม ดังนี้

1. ค่าธรรมเนียมการทำสำเนาโดยเครื่องถ่ายเอกสารอัตราดังต่อไปนี้

(1) ขนาดกระดาษ เอ 4	หน้าละ	1	บาท
(2) ขนาดกระดาษ เอฟ 14	หน้าละ	1.50	บาท
(3) ขนาดกระดาษ บี 4	หน้าละ	2	บาท
(4) ขนาดกระดาษ เอ 3	หน้าละ	3	บาท
(5) ขนาดกระดาษพิมพ์เขียว เอ 2	หน้าละ	8	บาท
(6) ขนาดกระดาษ พิมพ์เขียว เอ 1	หน้าละ	15	บาท
(7) ขนาดกระดาษ พิมพ์เขียว เอ 0	หน้าละ	30	บาท
2. ค่าธรรมเนียมการให้คำรับรองถูกต้องของข้อมูลข่าวสาร อัตราค่าธรรมเนียมละ 5 บาท
3. ค่าธรรมเนียมให้นำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน
4. การเก็บค่าธรรมเนียมดังกล่าว ให้คำนึงถึงการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยประกอบด้วย ทั้งนี้ จะพิจารณายกเว้นค่าธรรมเนียม หรือลดอัตราค่าธรรมเนียมให้ตามควรแก่กรณีได้

ประกาศ ณ วันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546

(ลงนาม) บุญมี จันทร์วงศ์
(นายบุญมี จันทร์วงศ์)
อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

**ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์
ว่าด้วยการช่วยเหลือดำเนินกิจการของสหกรณ์
พ.ศ. 2543**

อาศัยอำนาจตามมาตรา 16(8) และมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 นายทะเบียนสหกรณ์โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ จึงกำหนดระเบียบว่าด้วยการช่วยเหลือดำเนินกิจการของสหกรณ์ไว้ดังนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยการช่วยเหลือดำเนินกิจการของสหกรณ์ พ.ศ. 2543”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติให้ความเห็นชอบเป็นต้นไป

ข้อ 3 สหกรณ์อาจร้องขอต่อนายทะเบียนสหกรณ์ เพื่อสั่งให้ผู้ตรวจการสหกรณ์ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมายเข้าไปช่วยเหลือดำเนินการกิจการของสหกรณ์ทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้

ข้อ 4 คุณสมบัติของสหกรณ์ที่จะร้องขอความช่วยเหลือต่อนายทะเบียนสหกรณ์ ต้องมีดังนี้

4.1 เป็นสหกรณ์ที่จดทะเบียนตั้งขึ้นยังไม่เกินสามปี หรือ

4.2 เป็นสหกรณ์ที่มีผลการดำเนินงานขาดทุนติดต่อกันเกินสองปี

ข้อ 5 วิธีการร้องขอความช่วยเหลือต่อนายทะเบียนสหกรณ์ของสหกรณ์ตามข้อ 4 ต้องดำเนินการดังนี้

5.1 ทำหนังสือร้องขอ โดยมีสาระสำคัญประกอบด้วยเหตุผลความจำเป็นเกี่ยวกับความต้องการให้ช่วยเหลือกิจการที่ต้องการรับความช่วยเหลือทั้งหมดหรือบางส่วน และระยะเวลาขอความช่วยเหลือโดยผ่านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ตามลำดับ

5.2 เอกสารที่ต้องเสนอไปพร้อมกับหนังสือร้องขอ ได้แก่

5.2.1 สำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการ ครั้งที่สามติดต่อกันขอความช่วยเหลือ

5.2.2 งบแสดงฐานะการเงินและการดำเนินงานของปีการเงินหลังสุด หรืองบทดลอง

ณ วันสิ้นเดือนก่อนวันรายงานขอความช่วยเหลือ

5.2.3 นโยบายและแผนการพัฒนาสหกรณ์ หรือแผนการดำเนินการเกี่ยวกับธุรกิจ หรือกิจกรรมของสหกรณ์ และประมาณการรายได้รายจ่าย ถ้าสหกรณ์มีข้อบกพร่องทางบัญชี หรือไม่สามารถบันทึกบัญชีเกี่ยวกับกระแสเงินสดให้เป็นปัจจุบันได้ด้วยเหตุใดก็ตาม และร้องขอความช่วยเหลือให้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องส่งเอกสาร ตาม 5.2.2 และ 5.2.3

ข้อ 6 เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์ได้มีคำสั่งให้ผู้ตรวจการสหกรณ์ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย ช่วยเหลือดำเนินกิจการของสหกรณ์ ตามที่สหกรณ์ร้องขอตามข้อ 3 และได้แจ้งให้สหกรณ์ทราบแล้ว สหกรณ์ต้องปิดประกาศสำเนาคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ไว้ที่สำนักงานใหญ่ กับสำนักงานสาขาของสหกรณ์ สำนักงานสหกรณ์อำเภอ หรือหน่วยส่งเสริมสหกรณ์ เพื่อให้สมาชิกสหกรณ์ทราบทั่วกัน

เพื่อให้การปฏิบัติตามคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์เป็นไปด้วยความถูกต้อง ให้สหกรณ์จัดทำบัญชีรายการเพื่อเป็นหลักฐานส่งมอบกิจการทั้งหมดหรือบางส่วนแล้วแต่กรณี แก่ผู้ตรวจการสหกรณ์หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย

ข้อ 7 หากสหกรณ์ตามข้อ 4 มีข้อบกพร่องเกี่ยวกับการเงิน การบัญชีหรือกิจการ หรือฐานะการเงินอันอาจทำให้สหกรณ์หรือสมาชิกได้รับความเสียหาย แล้วไม่ร้องขอความช่วยเหลือ ถ้านายทะเบียนสหกรณ์ หรือคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เห็นว่าจำเป็นต้องเข้าไปช่วยเหลือเพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง นายทะเบียนสหกรณ์อาจสั่งให้ผู้ตรวจการสหกรณ์หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย เข้าไปช่วยเหลือดำเนินกิจการของสหกรณ์นั้นทั้งหมด หรือบางส่วนได้ ให้สหกรณ์ปิดประกาศสำเนาคำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์ไว้ในสถานที่ต่าง ๆ ตามข้อ 6 เพื่อให้สมาชิกสหกรณ์ทราบทั่วกัน

กำหนดระยะเวลาเข้าไปช่วยเหลือดำเนินกิจการของสหกรณ์ให้เป็นไปตามที่นายทะเบียนสหกรณ์เห็นสมควรเป็นคราว ๆ ไป คราวละไม่เกินหนึ่งปี

ให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องในการดำเนินกิจการหรือการเงินของสหกรณ์ อำนวยความสะดวกหรือช่วยเหลือหรือให้คำชี้แจงแก่ผู้ตรวจการสหกรณ์หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมายตามสมควรด้วย

ข้อ 8 กรณีเข้าไปช่วยเหลือดำเนินกิจการของสหกรณ์ทั้งหมด ให้ผู้ตรวจการสหกรณ์หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมายตามข้อ 7 มีอำนาจหน้าที่เข้าไปอำนวยความสะดวกด้านการบริหารและด้านการจัดการ เพื่อให้การดำเนินกิจการของสหกรณ์นั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์ รวมทั้งข้อต่อไปนี้ด้วย

8.1 ด้านการบริหาร

8.1.1 กำกับ ดูแล แนะนำ และสั่งการในเรื่องการกำหนดนโยบายและแผนการพัฒนาสหกรณ์ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ เพื่อปรับปรุงการบริหารและการจัดการธุรกิจ วิธีการควบคุมการบริหารธุรกิจ และประมาณการรายได้ รายจ่าย ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์

8.1.2 พิจารณาแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนข้อขัดข้องที่ทำให้นโยบายและแผนการพัฒนาสหกรณ์ไม่อาจบรรลุเป้าหมาย

8.1.3 ทำหน้าที่ปกครองบังคับบัญชาเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ตลอดจนมอบหมายหน้าที่การทำงาน หากพบว่ามีกรณีฝ่าฝืน หรือปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ จนทำให้สหกรณ์ได้รับความเสียหาย ต้องให้เจ้าหน้าที่สหกรณ์ผู้นั้นรับผิดชอบทั้งทางแพ่งและทางอาญา แล้วแต่กรณี กับมีอำนาจในการพิจารณาบำเหน็จความชอบของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ด้วย

8.1.4 เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการดำเนินการ ประชุมใหญ่ ประชุมคณะทำงานหรืออนุกรรมการ และประชุมกลุ่ม เพื่อแนะนำข้อควรปฏิบัติแก่ที่ประชุม เพื่อให้การดำเนินการของสหกรณ์บรรลุวัตถุประสงค์

8.2 ด้านการจัดการ

8.2.1 กำกับ ดูแล แนะนำ และสั่งการในการดำเนินธุรกิจทุกด้านของสหกรณ์ เช่น ธุรกิจสินเชื่อ การรับฝากเงิน การผลิต การค้า หรือการซื้อขาย การบริการ การอุตสาหกรรม และดำเนินกิจการอย่างอื่น บรรดาที่เกี่ยวกับหรือเนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์

8.2.2 กำกับ ดูแล แนะนำ และสั่งการด้านการเงินของสหกรณ์ เพื่อให้การรับจ่ายเงิน และการเก็บรักษาเงินสดประจำปี เป็นไปตามระเบียบและมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ แต่ต้องไม่เกินจำนวนตามที่ระเบียบของสหกรณ์กำหนดไว้

8.2.3 ตรวจสอบ ติดตาม หรือดำเนินการเกี่ยวกับการบันทึกรายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการ ประชุมใหญ่ ประชุมคณะทำงาน หรืออนุกรรมการ และประชุมกลุ่ม รวมทั้งงานธุรการของสหกรณ์ด้วย

8.2.4 ตรวจสอบ ติดตาม หรือดำเนินการเกี่ยวกับการบันทึกรายการในสมุดบัญชีขั้นต้น และ

สมุคบัญญัติขึ้นปลาย พร้อมทั้งบัญญัติย่อย และทะเบียนต่าง ๆ ให้เรียบร้อยตามบทบัญญัติมาตรา 65 แห่งพระราชบัญญัติ สหกรณ์ พ.ศ. 2542

8.2.5 ตรวจสอบ ติดตาม หรือดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำงบทดลองเป็นประจำทุกเดือน และงบแสดงฐานะการเงินและการดำเนินงานทุกไตรมาส พร้อมทั้งนำเสนอที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการของ สหกรณ์เพื่อพิจารณาทุกคราวในเดือนถัดไป

8.2.6 ตรวจสอบ ติดตาม หรือดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำรายงานประจำปี แสดงผลการดำเนินงานของสหกรณ์ เสนอต่อที่ประชุมใหญ่ในคราวที่เสนองบดุล และให้ส่งสำเนารายงานประจำปีกับงบดุล ไปยัง นายทะเบียนสหกรณ์ ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่มีการประชุมใหญ่

8.2.7 จัดให้สหกรณ์ดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ใน กฎกระทรวง

ข้อ 9 กรณีเข้าไปช่วยเหลือดำเนินกิจการของสหกรณ์บางส่วน ให้ผู้ตรวจการสหกรณ์ หรือพนักงาน เจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมายตามข้อ 7 มีอำนาจหน้าที่เข้าไปอำนวยความสะดวกด้านการบริหารและด้านการจัดการ เพื่อให้การดำเนินกิจการของสหกรณ์นั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ตามที่นายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย

ข้อ 10 เพื่อให้การช่วยเหลือดำเนินกิจการของสหกรณ์ ตามข้อ 8 และข้อ 9 เป็นไปด้วยความถูกต้องเรียบร้อย รวดเร็ว บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายและแผนการพัฒนาสหกรณ์ จึงให้คณะกรรมการดำเนินการและเจ้าหน้าที่ของ สหกรณ์ปฏิบัติตามคำแนะนำหรือคำสั่งการของผู้ตรวจการสหกรณ์ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์ มอบหมาย ซึ่งสั่งการโดยชอบอย่างเคร่งครัด หากฝ่าฝืนหรือละเว้นการปฏิบัติจนทำให้สหกรณ์หรือสมาชิกได้รับความเสียหาย ผู้ฝ่าฝืนต้องรับผิดชอบชดเชยค่าเสียหาย และถูกดำเนินคดีทั้งทางแพ่งและทางอาญา แล้วแต่กรณีด้วย

ข้อ 11 เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการช่วยเหลือดำเนินกิจการของสหกรณ์แล้ว ให้ผู้ตรวจการสหกรณ์ หรือ พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย มอบกิจการที่ได้ดำเนินการไปแล้วให้แก่คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์นั้นและรายงานนายทะเบียนสหกรณ์ภายใน 15 วัน

หากการช่วยเหลือดำเนินกิจการของสหกรณ์ประสบผลสำเร็จเกิดประโยชน์แก่สหกรณ์ สหกรณ์อาจ พิจารณาให้ค่าตอบแทนแก่ผู้ตรวจการสหกรณ์ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมายตามสมควรก็ได้

ข้อ 12 การช่วยเหลือดำเนินกิจการของสหกรณ์ ตามที่สหกรณ์ร้องขอตามข้อ 3 หรือตามที่นายทะเบียน สหกรณ์สั่งให้เข้าไปช่วยเหลือตามข้อ 7 เมื่อผู้ตรวจการสหกรณ์ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย ได้ปฏิบัติหรือได้สั่งการให้ดำเนินการไปตามนโยบายและแผนการพัฒนาสหกรณ์ หรือแผนดำเนินการเกี่ยวกับธุรกิจ หรือกิจกรรมของสหกรณ์ หรือได้ปฏิบัติเป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย คำสั่งและระเบียบของนายทะเบียน สหกรณ์ ตลอดจนมติต่าง ๆ ของสหกรณ์แล้ว สหกรณ์ต้องรับรองและยอมรับการกระทำหรือการดำเนินการนั้น

ประกาศ ณ วันที่ 7 เมษายน 2543

(ลงนาม) อภิชาติ พงษ์ศรีหดุลชัย

(นายอภิชาติ พงษ์ศรีหดุลชัย)

รองนายทะเบียนสหกรณ์ ปฏิบัติราชการแทน

นายทะเบียนสหกรณ์

(ระเบียบนี้ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ 2/2543 เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2543)

ที่ กษ 1101/1141

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เทเวศร์ กทม. 10200

12 กุมภาพันธ์ 2546

เรื่อง การลงนามรับรองในเอกสาร

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

อ้างถึง 1. หนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ 1101/5819 ลงวันที่ 6 มิถุนายน 2543
2. ระเบียบกรมส่งเสริมสหกรณ์ว่าด้วยอำนาจหน้าที่การส่งเสริมกำกับและดูแลสหกรณ์ของข้าราชการและลูกจ้าง พ.ศ. 2544

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือและระเบียบที่อ้างถึง จำนวน 2 ฉบับ

ตามหนังสือที่อ้างถึง 1 ห้ามมิให้ข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ทุกคน ลงนามรับรองเรื่องต่างๆ ที่ไม่มีกฎหมายหรือระเบียบใด ๆ กำหนดให้ปฏิบัติหรือที่กรมฯ ได้สั่งการ และตามหนังสือที่อ้างถึง 2 กำหนดอำนาจหน้าที่ของข้าราชการและลูกจ้าง เกี่ยวกับการส่งเสริมและกำกับดูแลสหกรณ์ ตามหน้าที่หรือตามที่ได้รับมอบหมาย สิ่งใดควรปฏิบัติหรืออยู่ในอำนาจหน้าที่ สิ่งไม่ควรปฏิบัติหรือไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ ความโดยละเอียดปรากฏตามหนังสือดังกล่าวแล้ว นั้น

ปรากฏว่า ยังมีผู้ลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องของเอกสารซึ่งไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตน หรือฝ่าฝืนระเบียบที่กำหนด โดยละเลยไม่เอาใจใส่หรือโดยไม่ทราบความตามนัยของหนังสือข้างต้น อันอาจจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์ หรือแก่ตนเอง อาจเป็นผลให้ตนเองต้องรับผิดชอบทั้งทางวินัย และ/หรือทางแพ่ง หรืออาญา หรือทางแพ่งและอาญา ดังนั้น เพื่อให้เกิดการสังวรระวังในการปฏิบัติราชการตามคำสั่งผู้บังคับบัญชา จึงขอชักข้อ้อมมาเพื่อให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์และลูกจ้างของกรมส่งเสริมสหกรณ์เอาใจใส่และถือปฏิบัติตามที่ได้สั่งการไว้โดยเคร่งครัด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดแจ้งให้สหกรณ์จังหวัด กำชับกวดขันผู้ใต้บังคับบัญชาต่อไป จักขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) บุญมี จันทร์วงศ์

(นายบุญมี จันทร์วงศ์)

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

สำนักงานเลขานุการกรม

โทร./โทรสาร 0 2281 6875

ระเบียบกรมส่งเสริมสหกรณ์
ว่าด้วยอำนาจหน้าที่การส่งเสริมกำกับและดูแลสหกรณ์ของข้าราชการและลูกจ้าง
พ.ศ. 2544

เพื่อให้การปฏิบัติราชการด้านการสหกรณ์ เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ตามพระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2537 พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 สมควรกำหนดอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมกำกับดูแลสหกรณ์ขึ้นไว้เพื่อถือปฏิบัติสำหรับข้าราชการและลูกจ้างของกรมส่งเสริมสหกรณ์

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2543 จึงกำหนดระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมส่งเสริมสหกรณ์ ว่าด้วยอำนาจหน้าที่การส่งเสริมกำกับและดูแลสหกรณ์ของข้าราชการและลูกจ้าง พ.ศ. 2544”

ข้อ 2 บรรดาคำสั่งหรือระเบียบอื่นในส่วนที่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 3 ในฐานะผู้ดำรงตำแหน่งสหกรณ์จังหวัด ตำแหน่งสหกรณ์อำเภอ หรือตำแหน่งใด ๆ ที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลส่งเสริมสหกรณ์ ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายสหกรณ์ จะต้องอำนวยความสะดวก โดยให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ แนะนำ ให้คำปรึกษา ให้การศึกษา ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่สหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ และสมาชิกสหกรณ์ โดยมุ่งเน้นวิธีการดำเนินธุรกิจแบบสหกรณ์ให้สหกรณ์เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการบริหารจัดการ การดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ รวมทั้งมีหน้าที่แนะนำให้สหกรณ์แก้ไขปัญหาข้อบกพร่องในด้านการบริหารงาน บริหารบุคลากร และบริหารการเงิน

การปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคแรก ห้ามมิให้เข้าเป็นผู้กระทำการหรือกระทำการใด ๆ อันเป็นการก้าวก้าวเข้าไปใช้อำนาจกระทำการของสหกรณ์ ทั้งทางตรงหรือทางอ้อม เปิดโอกาสให้คณะกรรมการดำเนินการ ผู้แทนสหกรณ์ หรือผู้จัดการสหกรณ์ มีอิสระในการใช้ดุลพินิจได้ตามความเหมาะสม ภายใต้ขอบอำนาจหน้าที่หรือวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ ตามบทบัญญัติของกฎหมายหรือข้อบังคับของสหกรณ์

ข้อ 4 ผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นรองนายทะเบียนสหกรณ์หรือผู้ตรวจการสหกรณ์ให้มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติราชการกำกับ ดูแล สหกรณ์ภายใต้เงื่อนไข บทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์หรือที่ได้รับมอบหมายจากนายทะเบียนสหกรณ์ หรือตามหลักเกณฑ์ที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดและการปฏิบัติหน้าที่ให้กระทำได้เฉพาะในฐานะที่ตนเป็นรองนายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ปฏิบัติราชการแทนนายทะเบียนสหกรณ์ หรือผู้ตรวจการสหกรณ์ ภายในกรอบที่กฎหมายกำหนดให้อำนาจไว้แล้วแต่กรณี

การใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติราชการตามวรรคแรก ถ้าเป็นการกระทำทางปกครอง การออกคำสั่งทางปกครอง ให้ดำเนินการตามแนวทางมาตรฐานวิธีปฏิบัติทางปกครองที่กำหนดในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 โดยเคร่งครัด

ข้อ 5 การรับเงิน จ่ายเงิน เก็บรักษาเงิน และการทำบัญชีของสหกรณ์ ข้าราชการและลูกจ้างกรมส่งเสริมสหกรณ์ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะใดไม่มีอำนาจหน้าที่รับเงิน จ่ายเงิน หรือเก็บรักษาเงินของสหกรณ์ เว้นแต่จะได้รับการร้องขอจากสหกรณ์ คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เห็นว่ามีความจำเป็นต้องแก้ไข และอธิบดี

กรมส่งเสริมสหกรณ์ หรือนายทะเบียนสหกรณ์อนุญาตแล้ว

กรณีตามวรรคแรก ไม่รวมถึงข้าราชการและลูกจ้างของกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์ และได้รับเลือกตั้งให้เป็นคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ หรือการทำกิจกรรมกับสหกรณ์ ในฐานะสมาชิกของสหกรณ์

ข้อ 6 การลงลายมือชื่อเพื่ออนุญาตให้ความเห็นชอบ ให้การอนุมัติ ให้การรับรองหรือเพื่อการอื่นอันเป็นผลให้สหกรณ์ต้องดำเนินการหรืองดเว้นดำเนินการหรือให้เกิดความถูกต้องหรือไม่ถูกต้องของเอกสาร หรือกระทำการใด ๆ ซึ่งเป็นกิจการของสหกรณ์ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสหกรณ์จังหวัด สหกรณ์อำเภอ หรือเจ้าหน้าที่ ซึ่งได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ทำหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์เว้นแต่จะเป็นการลงนามในเอกสารที่ฝ่ายราชการจัดทำขึ้น เพื่อการมีนิติสัมพันธ์ หรือการให้การช่วยเหลือสนับสนุนสหกรณ์ หรือตามที่กรมส่งเสริมสหกรณ์มอบหมาย หรือยินยอมให้กระทำ

ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะรองนายทะเบียนสหกรณ์ หรือผู้ตรวจการสหกรณ์ อาจให้ความเห็นชอบให้การอนุมัติหรือให้การรับรองได้เท่าที่กฎหมายกำหนด หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ 7 ผู้ใดจงใจฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามระเบียบนี้

7.1 กรณีได้รับอนุญาตให้ทำหน้าที่รับเงิน จ่ายเงิน หรือทำบัญชีของสหกรณ์และได้ทุจริตเงินนั้นไป อาจมีความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่

7.2 กรณีกระทำการใด ๆ โดยเอาเงินหรือทรัพย์สินของสหกรณ์ไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย เพื่อประโยชน์ของตนเอง หรือผู้อื่น โดยไม่มีหน้าที่รับเงิน จ่ายเงิน หรือเก็บรักษาเงินของสหกรณ์มีความผิดฐานทุจริต

7.3 กรณีฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาการสหกรณ์ให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ หรือตามคำสั่ง ระเบียบแบบแผนของทางราชการ หรือระเบียบ คำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์ หรือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่กำหนดไว้ตามหนังสืออื่น อาจมีความบกพร่องฐานละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ หรือปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ หรือขัดคำสั่งผู้บังคับบัญชาที่สั่งโดยชอบหรือไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ

ระเบียบนี้ใช้บังคับตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 13 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544

(ลงนาม) ชวาลวุฒม์ ไชยวุฒิตี

(นายชวาลวุฒม์ ไชยวุฒิตี)

อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

พิมพ์ที่ : ชุมนุ้สมสหกรณัการเกษตรแห่งประเศไทย จำกััด
79 ถนนงำมวงศั้วำน แหวงลาดยำน เขตจตุจักร กทม. 10900
โทร. 0 2561 4567 โทรสาร 0 2941 1230
E-mail : ACFT@co-opthai.com www.co-opthai.com